

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Grisham_John-Advokat_chudych.pdb

PDB Name: Advokat chudych
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 16.8.1973
Modification Date: 16.8.1973
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Advokát chudých

John Grisham

1 TEN CHLAP V HOLINÁCH NASTOUPIL DO VÝTAHU hned za mnou, ale já ho v první chvíli vůbec neviděl. Zato jsem ho cítil - pronikavý pach kouře, laciného vína a života bez mýdla. Nahoru jsme jeli sami dva, a když jsem se konečně podíval za sebe, uviděl jsem nejprve holiny, černé, špinavé a příliš velké. Opraný a rozdrbaný kabát mu visel až ke kolenům. Pod ním měl kolem sebe omotaných několik vrstev plstnatých hadrů, takže vypadal mohutně, téměř otyle. Ale nebylo to tím, že by se přejídal. V zimě si na sebe bezdomovci ve Washingtonu oblékají všechno, co mají, alespoň to tak vypadá.

Byl černý a postarší - vousy i vlasy měl prošedivělé a už spoustu let šije nemyl ani nestříhal. Hodně tmavými slunečními brýlemi se díval přímo před sebe a dokonale mě přehlížel. Až mi na okamžik prolétlo hlavou, proč si ho vlastně já tak zkoumavě prohlížím.

Nepatřil tam. Nebyla to jeho budova, jeho výtah, nebylo to místo, jaké by si mohl dovolit. Ve všech osmi patrech pracovali právníci zaměstnaní u stejné firmy jako já. Za svoje služby si počítali hodinovou sazbu, která mi ještě dnes, po sedmi letech, připadala zvrhlá.

Asi to prostě bude jeden z pouličních povalečů, kteří se sem stahují před zimou. Ve Washingtonu to dělají v jednom kuse. Jenže my zaměstnáváme bezpečnostní službu, která by se měla s takovou chátrou vypořádat.

Zastavili jsme v pátém patře a mně teprve v tu chvíli poprvé došlo, že můj společník si nevybral žádné patro a nestiskl ani jednou tlačítko. Sledoval mě. Rychle jsem vystoupil, a sotva jsem se ocitl v honosné, mramorem obkládané vstupní hale firmy Drake & Sweeney, ohlédl jsem se přes rameno. Letmý pohled mi stačil, abych se ujistil, že můj společník dál stojí ve výtahu, nepřítomně hledí do dálky a stále mě ignoruje.

Madam Devierová, jedna z našich navýsost schopných sekretářek, mě pozdravila s typickým pohrdavým pohledem.

"Dávejte pozor na výtah," upozornil jsem ji.

"Proč?"

"Je tam tulák. Možná byste měla zavolat ochranku."

"To jsou lidi," povzddechla si s přeháněným francouzským přízvukem.

"A taky to nechte vydezinfikovat."

Stáhl jsem si plášť z ramen a šel dál. Muže v holinách jsem dokonale pustil z hlavy. Celé odpoledne jsem měl jednu schůzku za druhou, samá důležitá jednání s důležitými lidmi. Zahnul jsem za roh a zrovna se chystal říct cosi své sekretářce Polly, když jsem uslyšel první výstřel.

Madam Devierová stála za svým stolem jako zkamenělá a zírala do hlavně nepříjemně dlouhé brokovnice, kterou držel náš kamarád bezdomovec. A jelikož jsem byl první, kdo madam Devierové přispěchal na pomoc, tulák zdvořile namířil na mě a já ztuhl také.

"Nestřílejte," řekl jsem a zvedl ruce nad hlavu. Už jsem viděl tolik filmů, že jsem přesně věděl, co mám dělat.

"Drž hubu," zamumlal se značnou dávkou rozšafnosti.

Z chodby za mnou se ozvaly hlasy. Někdo zaječel: "Má zbraň!" Načež se hlasy začaly vzdalovat a slábnout, a když za sebou moji drazí kolegové zabouchli zadní dveře, ztichly hlasy docela. Téměř bych se vsadil, že pánové vyskákali z oken.

Hned po mé levici byly těžké dřevěné dveře vedoucí do konferenční místnosti, kde zrovna v tu chvíli zasedalo osm právníků z našeho oddělení pro vedení soudních sporů. Osm neústupných a neohrožených advokátů, kteří se živí tím, že cupují lidi na kousky. Nejdrsnější z nich byl Rafter, lakové malé nezvladatelné torpédo. Ten otevřel dveře, a jak vyšťekl "Co se to tu sakra děje?", hlaveň se zhoupla směrem k němu a chlápek v holinách měl přesně to, co chtěl.

"Dejte tu pušku pryč," poručil tulákovi Rafter stojící ve dveřích a o zlomek vteřiny později zaduněl vstupní halou další výstřel. Tentokrát mířil do stropu, hodně vysoko nad Rafterovu hlavu. Stačilo to, aby se Rafter změnil v nehybnou sochu. Chlápek v holínách otočil pušku zpátky ke mně, pokývl hlavou, já mu vyhověl a vešel jsem do konferenční místnosti za Rafterem. Poslední, co jsem venku zahlédl, byla madam Devierová, jež se k smrti vyděšená třásla za stolem, pak ještě sluchátka, která měla kolem krku, a nakonec střevíčky na vysokém podpatku, jež pečlivě vyrovnané zaparkovala vedle odpadkového koše.

Muž v holínách za mnou zabouchl dveře a pomalu mávl brokovnicí ve vzduchu, aby ji všech osm přítomných advokátů mohlo náležitě ocenit. Zdálo se, že to jaksepatří zabralo. Zápach spáleného střelného prachu z pušky byl silnější než odér, který vydával její majitel.

Místnosti vévodil dlouhý stůl pokrytý dokumenty a listinami, které ještě před několika vteřinami vypadaly náramně důležitě. Z oken lemujících místnost se nabízel výhled na parkoviště. Oboje dveře vedly do chodby.

"Ke zdi," přikázal chlapík a použil zbraň jako velice účinný argument. Pak mi hlavě přiložil téměř k hlavě a řekl:

"Zamkni dveře."

Poslechl jsem ho.

Osm právníků se odšouralo ke zdi a nikdo přitom neutrousil ani slovo. Já ostatně taky ne. Rychle jsem zamkl dveře a podíval se na bezdomovce, jestli je to tak správně.

Z nějakého důvodu jsem musel myslet na tu známou poštu a všechno to hrozné střelení, k němuž v ní došlo - na rozladěného zaměstnance, který se vrátil z oběda s celým arzenálem a odpráskl patnáct svých spolupracovníků. A taky mě pronásledovaly myšlenky na masakry na dětském hřišti - a na jatka v restauracích s rychlým občerstvením. A oběťmi se stali výhradně nevinné děti anebo spořádaní občané. A my byli dokonce parta právníků!

Muž za pomoci řady temných zavrčení a pobídek hlavní vyrovnal všech osm advokátů podél zdi čelem k sobě, a když se mu jejich rozestavení zamlouvalo, obrátil svou pozornost ke mně. Co chce? Že by se chtěl na něco zeptat? Pokud ano, dozví se všechno, co by mu mohlo udělat radost. Neviděl jsem mu do očí kvůli slunečním brýlím, zato on viděl do očí mně. A navíc mi do nich mířil puškou.

Stáhl si špinavý převlečník, složil ho, jako by šlo o nový kousek oděvu, a položil ho doprostřed stolu. Zápach, který mi tak vadil ve výtahu, teď nebyl vůbec důležitý. Muž se postavil za vzdálenější stranu stolu a pomalu ze sebe svlékl další vrstvu - tlustou šedivou vlněnou vestu.

Ta vesta nepůsobila ani tak tlustě, jako spíš naditě. Měl pod ní totiž kolem pasu přivázanou řadu červených válečků, v nichž i moje necvičené oko rozpoznalo dynamitové patrony. Z horních a dolních konců patron vedly dráty propletené jako barevné špagety a celé to držela pohromadě stříbrná lepicí páska.

První, co mi velel instinkt, bylo přikřčit se, vyrazit po čtyřech při zemi ke dveřím a doufat, že budu mít štěstí, doufat, že se náš bezdomovec první ranou netrefí, až budu sahat po zámku, a že se netrefí ani druhou ranou, až se budu hnát dveřmi do chodby. Jenže se mi klepala kolena a krev mi tuhla v žilách. Osm pánů stojících u zdi vydávalo vzdechy a tiché stony, a to našeho lovce mátl. "Buďte, prosím, laskavě zticha," napomenul je tónem trpělivého profesora. Jeho naprostý klid mě doháněl k šílenství. Poopravil si špagety omotané kolem pasu, pak sáhl do hluboké kapsy u kalhot a vytáhl vzorně smotané klubko nylonové šňůry a nůž s vyskakovací čepelí.

Aby to bylo všem jasné, zamával jím puškou před vyděšenými obličejí a ujistil je: "Nechci nikomu ublížit."

To se sice hezky poslouchalo, ale těžko to člověk mohl brát vážně. Napočítal jsem celkem dvanáct červených patron - a byl jsem si jist, že je to dost, aby se to odbylo rychle a bezbolestně.

Pak se hlavě vrátila ke mně. "Ty," vyzval mě, "svaž je."

To už bylo na Raftera příliš. Nepatrně vykročil z řady a zeptal se: "Hele, příteli, o co ti přesně jde?"

Třetí výstřel mířil opět do stropu nad Rafterovu hlavu, kde se broky neškodně zaryly do omítky. Znělo to jako rána z děla a v chodbě zaječela madam Devierová nebo nějaká jiná žena. Rafter se přikřčil, a když se pokusil narovnat, Umsteadův masitý loket ho udeřil přímo do prsou a vrátil ho na původní místo do řady u zdi.

"Drž zobák," procedil Umstead přes stisknuté zuby.

"Neříkej mi 'příteli'," prohlásil chlápek a oslovení 'příteli' rázem zmizelo z našeho slovníku.

"Jak chcete, abychom vám říkali?" zeptal jsem se, protože jsem cítil, že se ze mě stává mluvčí zajatců. Pronesl jsem tu otázku velmi zdvořile, se značnou dávkou úcty, a on můj postoj ocenil.

"Pane," odpověděl. Všem v místnosti označení 'Pán' naprosto vyhovovalo.

V tu chvíli zazvonil telefon a mě na okamžik napadlo, že ho Pán rozstřílí. Místo toho jen mávl hlavní a já přístroj postavil před něj na stůl. Levou rukou zvedl sluchátko. V pravé stále třímал zbraň a mířil s ní na Raftera.

Kdyby o tom mělo nás devět rozhodnout hlasováním, Rafter by určitě byl první na řadě jako obětní beránek. Osmi hlasy proti jednomu.

"Haló," ohlásil se Pán do sluchátka. Krátce naslouchal a pak zavěsil. Opatrně docouval ke křeslu v čele stolu a posadil se.

"Vem ten provaz," vyzval mě.

Chtěl, aby všech osm advokátů bylo svázaných za zápěstí k sobě. Odřezával jsem provaz a utahoval uzly a ze všech sil se snažil nedívat se svým kolegům do očí - vždyť bych tím jen přivolával okamžik jejich smrti. V zádech jsem cítil, jak na mě Pán míří. Chtěl, abych provaz utáhl co nejpevněji, a tak jsem předváděl, jak se nylon zařezává téměř až do krve, a přitom jsem se snažil, aby byla pouta co nejvolnější.

Rafter něco tichounce zašeptal a já měl chuť mu vlepit facku. Umstead dokázal zatnout zápěstí, takže když jsem s ním byl hotov, měl obě ruce v podstatě volné. Malamud se potil a přerývavě oddychoval. Byl z nás nejstarší, jediný společník firmy v místnosti, a před dvěma roky prodělal srdeční záchvat.

Nedokázal jsem se přemoci a na Barryho Nuzza, jediného kamaráda v celé přítomné partě, jsem se podíval. Je nám

oběma stejně, dvaatřicet, a do firmy jsme nastoupili ve stejný rok. On chodil do Princetonu, já studoval v Yaleu. Naše manželky pocházejí z Providence. Jemu to v manželství klapě - tři potomci za čtyři roky. Moje manželství je v poslední fázi dlouhotrvajícího rozpadu.

Naše pohledy se střetly a oba jsme mysleli na jeho děti. Byl jsem rád, že jsem bezdětný.

Pak se v doslechu ozvala první ze sirén a Pán mi nařídil, abych na pěti velkých oknech stál žaluzie. Vykonal jsem jeho příkaz hezky pomalu a svědomitě a přitom jsem si zkoumavě prohlížel parkoviště dole pod námi, jako bych tam mohl zahlédnout někoho, kdo mě zachrání. Stál tam jen prázdný policejní vůz s rozsvícenými světly. Policisté už tedy byli v budově.

Stejně jako my - devět bílých chlapíků a Pán.

Při posledním sčítání měla firma Drake & Sweeney osm set právníků v pobočkách po celém světě. Polovina z nich sídlila ve Washingtonu, v budově, kterou právě terorizoval Pán. Nařídil mi, abych zavolał "šéfa" a sdělil mu, že Pán je ozbrojen a že má na těle dvanáct dynamitových patron. Zatelefonoval jsem Rudolphovi, což je společník firmy a vedoucí mého oddělení, tedy protimonopolního, a vzkaz jsem mu vyřídil.

"Jsi v pořádku, Mikeu?" zeptal se mě. Mluvili jsme přes Pánův nový telefon s hlasitým odposlechem puštěným na maximum.

"Skvěle," odpověděl jsem. "Prosím tě, udělej všechno, co bude chtít."

"A co chce?"

"To ještě nevím."

Pán mávl puškou a tím rozhovor ukončil.

Poslechl jsem výzvu, kterou mi tlumočila hlaveň pušky, a zaujal jsem postavení vedle konferenčního stolu, jen kousek od Pána, který si mezitím osvojil znervózňující zvyk mimoděk si pohrávat s dráty, které měl omotané kolem pasu.

Teď se podíval dolů a nepatrně zatáhl za červený drát. "Vidíš tenhle červený?" zeptal se jako kantor. "Stačí, když za něj zatáhnu, a je po všem." Dokončil tohle drobné varování a sluneční brýle se na mě podívaly. Cítil jsem, že by se slušelo také něco říct.

"Proč byste to měl dělat?" zeptal jsem se v zoufalé snaze zapříst nějak hovor.

"Nechce se mi do toho, ale na druhou stranu - proč ne?"

Jeho projev na mě udělal dojem - pomalý, metodický rytmus člověka, který nikam nespěchá a na každé slabice si dává stejně záležet. Byl to nepochybně bezdomovec, pobuda z ulice, ale měl za sebou i lepší časy.

"Proč byste nás měl chtít zabít?" zeptal jsem se.

"Nehodlám s tebou diskutovat," sdělil mi. Nemám dalších otázek, Vaše ctihodnosti.

Protože jsem právník a jsem zvyklý sledovat čas, podíval jsem se na hodinky, aby bylo možné sled událostí řádně zaznamenat, kdyby se nám snad nějak podařilo tuhle svízel přežít. Bylo dvacet minut po jedné. Pán chtěl, aby byl klid, a tak jsme si prožili nervy drásající chvíli ticha, která trvala celkem čtrnáct minut.

Nemohl jsem uvěřit, že bychom měli zemřít. Vždyť přece neměl žádný motiv, neměl důvod nás zabít. Byl jsem si jist, že ho ani jeden z nás nikdy předtím nepotkal. Vybavil jsem si, jak jsme spolu jeli výtahem a jak na mě působil dojmem, že nemá žádný určitý cíl. Byl to prostě cvok, který hledal nějaká rukojmí, a bohužel je našel, takže když je bude muset pozabíjet, bude to podle dnešních měřítek docela normální.

Bude to přesně ten typ krveprolití, které na dvacet čtyři hodin ovládne hlavní zprávy ve všech médiích a nad kterým budou lidé kroutit hlavami. A pak začnou kolovat vtípy o mrtvých advokátech.

Už jsem před sebou viděl titulky a v uších mi zněly hlasy reportérů, ale pořád jsem nemohl uvěřit, že k tomu dojde.

Zaslechl jsem nějaké hlasy ze vstupní haly a venku před domem sirény. Odněkud z chodby se ozvalo chraptění policejní vysílačky.

"Cos měl k obědu?" zeptal se mě Pán a jeho hlas přerušil mlčení. Byl jsem tím příliš zaskočený, než aby mě napadlo lhát, a tak jsem po krátkém zaváhání odpověděl: "Salát César s grilovaným kuřetem."

"Sám?"

"Ne, sešel jsem se s kamarádem." Byl to spolužák ze studií ve Filadelfii.

"Kolik jste za to dohromady zaplatili?"

"Třicet dolarů."

To se mu nezamlouvalo. "Třicet babek," opakoval. "Za dva lidi." Zavrtěl hlavou a pak se zadíval na osm advokátů.

Doufal jsem, že jestli se jich zeptá, budou mu ochotni zalhat. Bylo mezi nimi pár pěkně požívačných žroutů a třicet babek by jejich chuť zdaleka neuspokojilo.

"Víš, co jsem měl já?" zeptal se mě.

"Ne."

"Měl jsem polívku. Polívku a suchar v útulku. Ta polívka byla zadarmo a byl jsem rád, že jsem ji dostal. Za třicet babek by se mohlo najíst sto mých kamarádů, víš to?"

Smutně jsem přikývl, jako bych si náhle uvědomil tíhu svého hříchu.

"Posbírejte všechny portmonky, prachy, hodinky a šperky," přikázal a znovu mávl puškou.

"Můžu se zeptat proč?" zeptal jsem se.

"Ne."

Položil jsem na stůl svoji peněženku, hodinky a hotovost a začal prošacovávat kapsy ostatních rukojmí.

"To je pro nejbližší příbuzný," prohlásil Pán a všichni jsme vydechli.

Nařídil mi, abych naskládal kořist do kufříku, zamkl ho a znovu zavolał "šéfovi". Rudolph to zvedl při prvním zazvonění. Dokázal jsem si představit, že velitel přeřadového oddílu si už zřídil v jeho kanceláři hlavní stan.

"Rudolphe, to jsem zase já, Mike. Máme puštěný hlasitý odposlech."

"Jistě, Mikeu. Jak jste na tom?"

"Jde to. Podívej, ten džentlmen chce, abych otevřel dveře, co jsou blíž ke vstupní hale, a vystrčil do chodby černý kufřík. Pak dveře zase zavřu a zamknu. Je to jasné?"

"Ano."

S hlavní přílohou k zátylku jsem pomalu pootevřel dveře a vystrčil kufřík do chodby. Nikde jsem nezahlédl ani živou duši.

Od účtování hodinové sazby dokáže právníka pracujícího ve velké firmě odradit jen velmi málo věcí. Jednou z nich je spánek, a proto většina z nás tak málo spí. Jídlo ve skutečnosti hodinovou sazbu ještě nafukuje, zvláště když se o zaplacení účtu postará klient. Jak se minuty táhly, přistihl jsem se, že uvažuji, jak se těm zbývajícím čtyřem stovkám právníků podaří naučtovat někomu tu dobu čekání, až skončí celá patálie s rukojmími. Dokázal jsem si živě představit, jak venku na parkovišti většina z nich sedí v autech, aby se zahřáli, povídají si mobilními telefony a jistě to někomu účtují. Dospěl jsem k závěru, že firma o nic nepřijde.

Některým těm bezohledným supům tam dole je určitě úplně jedno, jak to tady skončí. Hlavně ať se to vyřídí rychle a ať je to z krku.

Zdálo se, že Pán si na okamžik zdříml. Brada mu poklesla a začal těžce oddychovat. Rafter si odkašlal, aby přilákal mou pozornost, a pak trhl hlavou do strany, aby mi naznačil, že se mám kousek pohnout. Potíž byla v tom, že Pán držel zbraň v pravé ruce, a jestli opravdu podřimoval, tak přitom levou rukou svíral ten děsivý červený drát.

Jenže Rafter chtěl, abych ze sebe udělal hrdinu. Přestože byl Rafter nejprotivnější a nejvýkonnější advokát ve firmě, ještě se nestal společníkem. Nepatřil do mého oddělení a nebyli jsme v armádě. Rozkazy neplním.

"Kolik jsi vydělal loni?" zeptal se mě najednou Pán jasným hlasem a byl naprosto vzhůru.

Zase jsem se nechal zaskočit. "Já, no, moment -"

"Nelži."

"Sto dvacet tisíc."

To se mu taky nezamlouvalo. "A kolik jsi z toho rozdál?"

"Rozdál?"

"Jo. Na dobročinný účely."

"Aha. No, nevzpomínám si. O účty a podobné záležitosti se stará manželka."

Zdálo se, že všech osm advokátů sebou škube najednou.

Pánovi se moje odpověď nelíbila a rozhodně se nechtěl nechat jen tak odbýt. "A kdo ti třeba vyplňuje daňový přiznání?"

"Myslíte na daň z příjmu?"

"Jo, přesně tak."

"To má na starosti naše firemní daňové oddělení, dole ve druhém patře."

"Tady, v tyhle budově?"

"Ano."

"Tak mi je sežeň. Sežeň mi daňový přiznání všech, co jsou tady."

Podíval jsem se na své kolegy a v několika tvářích jsem vyčetl větu: "Tak to teda ne, to mě radši zastřel." Musel jsem váhat příliš dlouho, protože Pán zařval: "Dělej!" A když křičel, tak si pomáhal puškou.

Zavolal jsem Rudolphovi a ten taky zaváhal, takže jsem na něj zařval. "Jen mi je sem odfaxuj," naléhal jsem na něj.

"Stačí loňské."

Patnáct minut jsme zírali na fax stojící v rohu a děsili se, že jestli se naše daňová přiznání nedostaví včas, Pán nás může začít popravovat.

2 JAKO ČERSTVĚ JMENOVANÝ PÍSAŘ SKUPINY JSEM SE posadil na místo, na které mi ukázal Pán, a svíral jsem faxy. Moji kolegové v té době stáli téměř dvě hodiny na nohou zády ke zdi, stále ještě byli svázaní k sobě, sotva se mohli hýbat, začínali se kroutit a ošívát a vypadali zuboženě.

Ale jejich nepříjemné pocity měly ještě podstatně zesílit.

"Ty začneš," obrátil se na mě. "Jak se jmenuješ?"

"Michael Brock," odpověděl jsem zdvořile. Těší mě, že vás poznávám.

"Tak kolik jsi loni vydělal peněz?"

"Už jsem vám to říkal. Sto dvacet tisíc. Před zdaněním."

"A kolik jsi rozdál?"

Byl jsem si jist, že můžu lhát. Nejsem daňový odborník, ale nepochyboval jsem o tom, že dokážu kolem téhle otázky dobře tančit. Našel jsem svoje daňové přiznání a beze spěchu jsem se probíral jeho stránkami. Claire vydělala jako stážistka zaučující se druhým rokem na chirurgii celkem jednatřicet tisíc dolarů, takže náš hrubý příjem vypadal vcelku přijatelně. Ale platili jsem triapadesát tisíc na daních - federální daň z příjmu a celou škálu dalších - a po splacení studentských půjček, Claireových nákladů na studium, dále dvou tisíc dvou set dolarů nájmu za moc hezký byt v Georgetownu, dvou vozů - posledních modelů s povinnou hypotékou - a řady dalších výdajů zcela přirozeně vyplývajících z pohodlného způsobu života jsme mohli uložit do spořitelních investičních fondů všehovšudy dvaadvacet tisíc dolarů.

Pán trpělivě čekal. Popravdě řečeno, začínala mi jeho trpělivost jít pěkně na nervy. Předpokládal jsem, že hoši ze

speciálního oddílu tou dobou už prolézají ventilačními šachtami, šplhají po nedalekých stromech, skáčou po okolních střechách a studují nákresy našich kanceláří, prostě dělají všechno, co člověk vidí v televizi, a to s jediným cílem - aby prohnali někomu kulku lebkou. Jenže dotyčnému to bylo úplně jedno. Vyrovnal se s osudem a byl připraven zemřít. O nás ostatních se to říct nedalo.

V jednom kuse si pohrával s červeným drátem, takže mi srdce bilo rychlostí víc než sto úderů za minutu.

"Poslal jsem tisíc dolarů do Yaleu," řekl jsem nahlas. "A dva tisíce místní pobočce Společné cesty."

"A kolik jsi dal na chudý?"

Pochybují, že Yale finančně podporuje studenty, kteří na tom jsou bídne. "No, Společná cesta rozděluje peníze po celém městě. Jsem si jist, že něco jde i na pomoc chudým lidem."

"Kolik jsi dal hladovějícím?"

"Zaplatil jsem třiapadesát tisíc na daních, a z toho jde slušný díl na sociální zabezpečení, lékařskou pomoc, pomoc dětem závislým na drogách a na podobné záležitosti."

"A udělal jsi to dobrovolně, s touhou podělit se?"

"Nic jsem nenamítal," prohlásil jsem a lhal přitom, jako většina mých spoluobčanů.

"Měl jsi někdy hlad?"

Měl rád jednoduché odpovědi a můj vtip a ironie by v tuhle chvíli nebyly k ničemu. "Ne," odpověděl jsem. "Neměl."

"Spal jsi někdy ve sněhu?"

"Ne."

"Vyděláváš spoustu peněz a jsi takový hamoun, že člověku ani nehodíš drobný, když jdeš okolo po chodníku." Mávl zbrání k ostatním. "Všichni jste stejný. Když tam sedím a žebraám, jen chodíte okolo. Utratíte víc za nóbl kafe než já za jídlo. Proč nepomáháte chudým, nemocným a bezdomovcům? Máte všeho nadbytek."

Přistihl jsem se, že se na ty hamouny před sebou dívám stejně jako Pán, a věru, nebyl to příjemný pohled. Většina z nich zabodávala pohledy do země. Jen Rafter se díval do stolu a nepochybně myslel na to, co každého z nás napadne, kdykoliv narazíme na tyhle Pány Washingtonu: Když ti dám nějaké drobné, tak (1) poběžíš do nejbližšího obchodu pro chlast, (2) budeš žebrať ještě víc nebo (3) nikdy neopustíš chodník.

Opět se rozhostilo ticho. Někde poblíž hučel vrtulník a já si mohl jen představovat, co tak asi v tuhle chvíli na parkovišti vymýšlejí. Telefony byly vyvěšené, jelikož si to Pán přál, takže jsme byli bez spojení. Neměl touhu si s nikým povídat a nestál o to, s někým vyjednávat. Měl dost velké publikum tady v konferenční místnosti.

"Který z těch chlápků vydělává největší balík?" zeptal se mě přímo.

Malamud byl jediný společník firmy v místnosti, tak jsem se začal probírat papíry, až jsem našel jeho přiznání.

"To bych mohl být já," navrhl Malamud.

"Jak se jmenuješ?"

"Nate Malamud."

Prolistoval jsem Nateovo přiznání. Byl to vzácný okamžik nahlédnout do důvěrných zákoutí úspěchu společníka firmy, ale neměl jsem z toho ani trochu radost.

"Kolik?" zeptal se mě Pán.

Jo, teď by se šlo uchýlit k oblíbené hře učedníků z finančního úřadu. Co máte na mysli, pane? Hrubý příjem? Hrubý příjem po odečtu nezdaněných položek? Čistý příjem? Zdanitelný příjem? Příjem z platů a mezd? Nebo příjem z podnikání a investic?

Malamud vydělával u firmy padesát tisíc měsíčně a roční prémii, o níž jsme tu všichni snili, činila pět set deset tisíc. Byl to úspěšný rok a všichni jsme to věděli. Malamud byl jedním z mnoha společníků firmy, kteří si vydělali přes milion dolarů.

Rozhodl jsem se, že budu hrát na jistotu. V přiznání byla ještě spousta nejrozumnějších započitatelných výnosů - nájmy pozemků, dividendy, drobné podnikání -, ale já si říkal, že když Pán začne uvažovat i o výnosech, bude mít potíže s čísly.

"Jedna celá jedna milionu," odpověděl jsem a nechal dalších dvě stě tisíc spadnout pod stůl.

Chvilí si to rovnal v hlavě. "Taky tys vydělal milion dolarů," obrátil se na Malamuda, který se za to ani trochu nestyděl.

"Ano, vydělal."

"A kolik jsi dal hladovějícím a bezdomovcům?"

Už předem se mi dělalo zle z Pánovy schopnosti dobírat se po jednotlivých položkách pravdy.

"Přesně si to nepamatuju. Dáváme s manželkou hodně peněz na dobročinné účely. Vím, že jsme něco posílali - mám dojem, že pět tisíc dolarů - Washingtonské nadaci, která, jak jistě víte, rozesílá peníze těm, kteří je potřebují. Rozdáváme hodně peněz. A děláme to rádi."

"O tom v nejmenším nepochybují," poznamenal Pán, poprvé s náznakem ironie.

Zjevně nám nehodlal dovolit, abychom mohli vysvětlit, jak úžasně jsme ve skutečnosti velkorysí. Chtěl prostě slyšet fakta. Nařídil mi, abych sepsal všech devět jmen a vedle každého jména napsal příjem za poslední rok a výdaje na dobročinné účely.

Zabralo mi to hodnou chvíli a celou dobu jsem nevěděl, jestli mám spěchat, nebo to schválně protahovat. Povraždí nás, když se mu nebudou výsledky zamlouvat? Možná bude lepší nespěchat. Na první pohled bylo totiž jasné, že jsme banda pěkně zazobaných chlápků, kteří vydělávají spoustu peněz, ale moc jich z ruky nepustí. Současně mi ale bylo jasné, že čím déle se bude celá záležitost protahovat, tím bláznivější scénář záchrany nás čeká.

Nezmínil se o tom, že by popravil každou hodinu jedno rukojmí. Nechtěl, aby pustili jeho kumpány z vězení. Vlastně to působilo dojmem, že nechce vůbec nic.

Tak jsem si dával na čas. Malamud zaujal se svými příjmy postavení na čele pelotonu. Na chvostu se ocitl Colburn,

který dělal třetím rokem koncipienta a přišel si na pouhých osmdesát šest tisíc. Otrávil mě, když jsem zjistil, že si můj kamarád Barry Nuzzo vydělal o jedenáct tisíc víc než já. Budeme si o tom muset později popovídat.

"Když to člověk zaokrouhlí, vychází to na tři miliony dolarů," ohlásil jsem Pánovi, jenž už zase působil dojmem, že podřimuje s prstem na červeném drátu.

Pomalu pokýval černou hlavou. "A kolik z toho šlo na chudé lidi?"

"Nejrůznější příspěvky činí v součtu sto osmdesát tisíc."

"Nechci nejrůznější příspěvky. Nestrkej mě a moje lidi do stejného pytle se symfoniemi a synagogami a se všemi možnými kluby pro bílý, kde ti vydraží flašku vína nebo autogram a ty dáš pár babek na skautský oddíl. Mluvím o jídle. O jídle pro lidi, kteří žijou ve stejném městě jako vy a mají hlad. O jídle pro děti. Zrovna tady. Protože tady, přímo v tomhle městě, kde si všichni vydělávají miliony, máme malé děti, co každé večer hladoví a brečí, protože mají hlad. Tak kolik jste dali na jídlo?"

Díval se na mě. Sklopil jsem pohled do papírů před sebou. Nemohl jsem lhat.

"Po celém městě máme vývařovny, kde člověk dostane polívku," pokračoval, "kde chudý a bezdomovci můžou dostat něco k jídlu. Tak kolik jste, pánové, dali na vývařovny? Dali jste vůbec něco?"

"Přímě ne," zkusil jsem to. "Ale některé z organizací -"

"Drž hubu!"

Zase začal mávat tou zatracenou puškou.

"A co útulky pro bezdomovce? Místa, kde můžem spát, když je venku patnáct pod nulou. Kolik útulků jsi našel v těch papírech?"

Opustila mě jakákoliv inspirace. "Ani jeden," odpověděl jsem tiše.

Pán vyskočil a vylekal nás. Červené patrony byly pod stříbrnou lepicí páskou jasně vidět. Odkopl židli za sebe. "A co zdravotní střediska? Máme totiž takový malý středisko, kam choděj doktoři - slušný a hodný lidi, kteří kdysi vydělávali spoustu peněz - a věnujou nám čas, aby pomohli nemocným lidem. Nic si za to neúčtují. Vláda kdysi pomáhala s placením nájmu a nakupováním léků a zásob. Teď jsou ve vládě holomci a všechny prachy jsou fuč. Tak kolik jste dali na zdravotní střediska?"

Rafter se na mě zadíval, jako bych s tím měl něco udělat, třeba se zatvářit, jako že jsem v papírech něco náhle zahlédl, a zvolat: "Kruc! Podívejme se na to! Dali jsme půl milionu na zdravotní střediska a vývařovny."

Přesně to by totiž Rafter udělal. Ale já ne. Nechtěl jsem se nechat zastřelit. Pán byl mnohem chytřejší, než vypadal.

Probíral jsem se papíry a Pán mezi tím došel k oknu a vykoul mezi žaluziemi ven. "Všude samí poldové," poznamenal tak tiše, že jsme to sotva slyšeli. "A spousta sanitek."

Pak zapomněl na scénu pod sebou, obešel stůl a zastavil se až poblíž rukojmí. Sledovali každý jeho pohyb a zvláštní pozornost věnovali výbušninám. Pán pomalu zvedl brokovnici a zamířil s ní ze vzdálenosti sotva jednoho metru přímo Colburnovi na nos.

"Kolik peněz jsi dal na zdravotní střediska?"

"Nic," odpověděl Colburn, pevně zavřel oči a neměl daleko k pláči. Srdce se mi téměř zastavilo a zatajil jsem dech.

"Kolik jsi dal na vývařovny?"

"Nic."

"Kolik jsi dal na útulky pro bezdomovce?"

"Nic."

Pán Colburna nezastřelil. Místo toho namířil zbraň na Nuzza a položil mu stejné tři otázky. Nuzzo pro něj měl stejné odpovědi, a tak šel Pán dál od jednoho k druhému, pokaždé namířil pušku, každému položil stejnou trojici otázek a od každého se mu dostalo stejných odpovědí. K našemu jistému rozčarování nezastřelil ani Raftera.

"Tři miliony dolarů," prohlásil na závěr otráveně. "A na chudý a nemocný jste nedali ani floka. Vy jste ale banda grázlů."

Však jsme si taky jako grázlové připadali. A mně došlo, že nás nezastřelí.

Jak by si takový pobuda z ulice mohl obstarat dynamit? A kdo by ho naučil, jak s ním zacházet?

Když se začalo stmívat, prohlásil, že má hlad, a řekl mi, abych zavolał šéfovi a požádal ho, aby nám přinesl polévku z metodistického charitativního útulku na rohu L Street a severozápadní Sedmácté ulice. Ať prý dají do polévky víc zeleniny, dožadoval se Pán. A ať není chleba tak okoralý jako ve většině vývařoven.

"Copak vývařovny dělají donášku do domu?" zeptal se Rudolph nevěřícím hlasem. Jeho otázka zadrnčela v reproduktoru a nesla se konferenční místností.

"Prostě to udělej, Rudolphe!" utrl jsem se na něj. "A ať je toho dost pro deset lidí." Pán mi nařídil, abych skončil a opět všechny linky vyvěsil.

Představoval jsem si, jak se naši přátelé řítí za doprovodu regimentu policistů přes město, prodírají se dopravní špičkou a přepadají tichý charitativní útelek, kde se rozdrbaní lidé z ulice choulí nad miskami s polévkou a přemítají, co se to ksakru najednou děje. Deset porcí s sebou a pár chlebů navíc.

Opět se ozval vrtulník a Pán si udělal další vycházku k oknu. Vykoul ven, ustoupil, zatahal se za vousy a zvažoval situaci. Jaký asi tak můžou chystat průlom, když k tomu potřebují helikoptéru? Třeba ji mají v záloze kvůli přesunu raněných.

Umstead se už dobře hodinu ošival, což asi nejvíc vadilo Rafterovi a Malarnudovi, kteří k němu byli připoutáni za zápěstí. Pak přišla chvíle, kdy už to skutečně nemohl dál vydržet.

"Eh, promiňte, pane, ale já už opravdu budu muset jít, no, na onu místnost."

Pán ho trochu napínal. "Ona místnost. Co to je, ona místnost?"

"Potřebuju se vyčurat, pane," řekl Umstead a připomínal přitom žáčka ze třetí třídy. "Už to nemůžu vydržet." Pán se rozhlédl po místnosti a všiml si porcelánové vázy nevinně stojící na odkládacím stolku. Poručil mi, abych Umsteada odvázel, a přidal k tomu další mávnutí puškou.

"Ona místnost je tamhle," poučil Pán Umsteada.

Umstead vyndal z vázy čerstvé květiny, otočil se k nám zády a dlouze močil. My ostatní jsme mezitím zarytě zkoumali podlahu. Když byl Umstead konečně hotov, Pán nám nakázal, abychom přenesli konferenční stůl k oknům. Byl to šestimetrový těžký stůl, vyrobený z masivního ořechu jako většina nábytku ve firmě Drake & Sweeney. Chopil jsem se ho na jedné straně a Umstead s hekáním na druhé a podařilo se nám ho po kouskách odstrkat asi dva metry, než nám Pán řekl, abychom toho nechali. Nařídil mi, abych svázal Malamuda a Raftera k sobě a Umsteada nechal volného. Do smrti nepochopím, proč to udělal.

Pak přiměl zbývajících sedm spoutaných rukojmí, aby se posadili na stůl zády ke stěně. Nikdo se neodvážil zeptat, proč si to Pán přeje, ale mě napadlo, že chce být krytý před ostřelovači. Později jsem se dověděl, že policie měla ostřelovače hned na střeše vedlejšího domu. Možná že je Pán zahlédl.

Po pěti hodinách stání se Rafterovi a jeho společníkům ulevilo, že můžou nechat nohy trochu odpočinout. Umsteadovi a mně Pán přikázal, abychom si sedli do křesel v čele stolu. Sedli jsme si a čekali.

Život na ulici zřejmě člověka naučí trpělivosti. Pánovi podle všeho ani trochu nevadilo nečinně prosedět dlouhé chvíle. Oči měl schované za slunečními brýlemi a vůbec nehýbal hlavou.

"Kdo má na starosti soudní vystěhování?" zamumlal do prostoru, nikoho konkrétního neoslovil, několik minut čekal a pak otázku zopakoval.

Zmateně jsme se po sobě podívali, jelikož jsme neměli ani tušení, o čem mluví. Zdálo se, že upřeně zírá na nějaké místo na stole jen kousek od Colburnovy pravé nohy.

"Nejen že na bezdomovce kašlete, ale ještě ke všemu je pomáháte dostat na ulici."

Všichni jsme pochopitelně začali kývat hlavami, jako bychom se ze scénáře naučili stejnou roli. Pokud měl v úmyslu nás slovně urážet, byli jsme s tím naprosto svolní.

Naše objednávka dorazila pár minut před sedmou. Ozvalo se ostré zaklepání na dveře. Pán mi přikázal, abych použil telefon a varoval policii, že jestli někoho venku zahlédne nebo uslyší, jednoho z nás zabije. Pečlivě jsem to Rudolphovi vysvětlil a zdůraznil mu, aby se nikdo nepokoušel o jakoukoliv záchrannou akci. Zrovna tu vyjednáváme.

Rudolph prohlásil, že je mu to jasné.

Umstead došel ke dveřím, odemkl je a podíval se na Pána, aby se dověděl další instrukce. Pán stál za ním a hlaveň pušky měl sotva čtvrt metru od Umsteadovy hlavy.

"Velice pomalu otevři dveře," řekl.

Když se dveře otevřely, stál jsem jen pár kroků za Pánem. Jídlo bylo přichystané na malém servírovacím vozíku, jaké naši praktikanti používali k převážení obrovských stohů papírů, které jsme vytvářeli. Zhlédl jsem čtyři velké umělohmotné bandasky s polévkou a hnědý papírový sáček plný chleba. Nevšiml jsem si, jestli tam bylo i něco k pití. A už se to nikdy nedozvím.

Umstead vykročil do chodby, sehnul se pro vozík a zrovna se ho chystal vtáhnout do místnosti, když vzduchem zarachotil výstřel. Za skříňkou vedle stolu madam Devierové, asi dvanáct metrů ode dveří, se schovával osamělý policejní ostřelovač, kterému se v tu chvíli naskytl dostatečně jasný výhled, přesně takový, jaký potřeboval. Když se Umstead sehnul, aby se chopil vozíku, Pánova hlava zůstala na okamžik nekrytá a ostřelovač mu ji ustřelil.

Pán bez hlesu přepadl dozadu místnosti a já měl obličej zničehonic zalitý krví a slizem. Měl jsem pocit, že jsem taky dostal zásah, a vzpomínám si, že jsem začal ječet bolestí. Umstead pištěl někde v chodbě. Zbývajících sedm kolegů s rykem seskočilo ze stolu, jako když někdo oparí smečku psů, a se stejným řevem se řítily ke dveřím. Jedna polovina vláčela druhou za sebou. Klečel jsem na kolenou, oči měl pevně zavřené a čekal jsem, že dynamit každou chvíli exploduje. Pak jsem se vrhl ke druhým dveřím, co nejdál od výbuchu. Odemkl jsem je, rozrazil je a naposledy zhlédl Pána, který sebou škulal na našich drahých orientálních koberecích. Ruce měl rozhozené a ani jedna nebyla poblíž červeného drátu.

Chodba se náhle zaplnila chlapíky z přepradového oddílu, všichni měli na sobě výhruzně vypadající přílby a silné vesty a pobíhaly jich sem a tam několik desítek. Jen se to tam jimi hemžilo. Pochytali nás a táhli kolem recepcce k čekajícím výtahům.

"Jste raněn?" zeptali se mě.

Neměl jsem tušení. Na obličej i na košili jsem měl krev a nějakou lepkavou tekutinu, kterou lékař později označil za mozkomíšní mok.

3 VPŘÍZEMÍ, JAK TO ŠLO NEJDÁL OD PÁNA, ČEKALI V hloučcích rodinní příslušníci a přátelé. Kanceláře a chodby byly plné našich kolegů a spolupracovníků, kteří celou záchrannou akci sledovali. Když nás uviděli, ozvalo se halasné a radostné přivítání.

Protože jsem byl zalitý krví, odvedli mě nejprve do malé tělocvičny v suterénu. Patřila naší firmě a právníci se jí zásadně vyhýbali. Měli jsme příliš práce, než abychom si mohli jít zacvičit, a pokud byl náhodou někdo přistizen, že nějakou práci dodělá, téměř jistě mu byla přidělena další.

Okamžitě mě obklopili lékaři, ale moje manželka mezi nimi nebyla. Jakmile jsem je přesvědčil, že krev není moje, ulevilo se jim a jen mě zběžně prohlédli. Krevní tlak jsem měl zvýšený a pulz vyváděl jako zběsilý. Dali mi nějakou pilulku.

Jenže já ve skutečnosti stál jediné o sprchu. Přinutili mě deset minut ležet na stole a sledovali můj krevní tlak. "Jsem v šoku?" zeptal jsem se.

"Nejspíš ne."

Přesto jsem si tak připadal. Kde je Claire? Šest hodin jsem stál před namířenou puškou, život mi visel na vlásku a ona se ani neobtěžovala, aby přišla jako ostatní členové rodin.

Sprcha byla dlouhá a horká. Třikrát jsem si umyl vlasy, vyplácal na sebe spoustu šamponu, pak jsem stál a donekonečna se drnul ručníkem. Čas se zastavil. Na ničem nezáleželo. Byl jsem naživu, dýchal jsem a bylo mi horko. Převlékl jsem se do jakéhosi cvičebního úboru, který mi byl příliš velký, a vrátil se ke stolu, kde mi znovu změřili tlak. Vešla moje sekretářka Polly a dlouze mě objala. Zoufale jsem to potřeboval. Měla slzy v očích.

"Kde je Claire?" zeptal jsem se jí.

"Ve službě. Zkoušeli jsme jí volat do nemocnice."

Polly věděla, že z našeho manželství už mnoho nezbyvá.

"Jsi v pořádku?" zeptala se.

"Myslím, že jo."

Poděkoval jsem lékařům a odešel z tělocvičny. Ve vstupní hale jsem potkal Rudolpha, který mě nemotorně objal. Použil slovo 'blahopřeju', jako bych právě něco dokázal.

"Nikdo nečeká, že přijdeš zítra do práce," poznamenal. Vážně si myslel, že den volna vyléčí všechny moje problémy?

"Na zítřek jsem ještě ani nepomyslel," přiznal jsem se.

"Potřebuješ si odpočinout," dodal, jako kdyby si na to doktoři nevzpomněli.

Chtěl jsem si promluvit s Barrym Nuzzem, ale můj spolutrpitel už odjel. Nikdo nebyl zraněn, jen svázaná zápěstí trochu pálila.

Krveprolití se omezilo na minimum, kladní hrdinové vyšli ven s úsměvem, a tak veškeré vzrušení ve firmě Drake & Sweeney rychle opadlo. Většina právníků i zaměstnanců nervózně vyčkávala v přízemí, dostatečně daleko od Pána a jeho výbušnin. Polly mi přinesla kabát, a tak jsem si ho přehodil přes příliš velkou teplákovou soupravu. Moje mokasíny s ozdobnými střapci vypadaly divně, ale bylo mi to jedno.

"Venku čeká několik novinářů," upozornila mě Polly.

No jo, média. Takový trháč! Žádné obyčejné střílení v zaměstnání, jak jsou na to zvyklí, ale banda právníků, které nějaký pošuk z ulice zajal jako rukojmí.

Jenže se jim naděje na pořádný článek rozplynuly pod rukama, co? Právníci se rozprchli, padouch vyfasoval kulku do hlavy a výbušniny selhaly, když jejich majitel dopadl na podlahu. A přitom to mohla být taková paráda! Nejdřív výstřel, pak výbuch, záblesk bílého světla, vyražená okna, ruce a nohy dopadající na ulici, to vše vysílané v živém přenosu na Devátém kanálu jako první zpráva večera.

"Odvezu tě domů," řekla Polly. "Pojď za mnou." Byl jsem moc rád, že mi někdo říká, co mám dělat. Myslelo mi to strašlivě pomalu a těžkopádně, bylo to jako série jednotlivých obrázků bez zápletky a děje.

Z přízemí jsme vyklouzli zadními dveřmi. Večerní vzduch byl ostrý a studený a já ho do sebe sladce vtahoval, dokud mě nezačaly bolet plíce. Zatímco Polly běžela pro auto, opřel jsem se o roh budovy a sledoval cirkus panující venku. Všude stály policejní vozy, sanitky, televizní dodávky a dokonce i hasičské auto. Všichni balili a odjížděli. Jedna ze sanitek nacouvala zadkem ke vchodu do budovy a čekala. Nepochybně měla odvézt Pána do márnice.

Jsem naživu! Jsem naživu! Opakoval jsem si to pořád dokola a poprvé jsem se usmál. Žiju!

Pevně jsem zavřel oči a dopřál si krátkou, ale upřímně míněnou děkovnou modlitbičku.

Začaly se mi vracet zvuky. Seděli jsme v naprostém mlčení, Polly řídila, jela pomalu a čekala, až něco řeknu, a já najednou slyšel pronikavé prasknutí snajperovy pušky. Pak žuchnutí, jak střela našla cíl, a hned nato povyk, jak se ostatní zajatí právníci horempádem řítili od stolu a drali jeden přes druhého do dveří.

Co jsem vlastně viděl? Podíval jsem se ke stolu, na němž sedělo sedm právníků a upřeně zírali na dveře, a pak na Pána, který zvedl pušku a namířil ji Umsteadovi na hlavu.

Když to schytl, stál jsem přímo za ním. Co zabránilo projektilu, že jeho hlavou jen neprolétl a nezasáhl i mě? Kulky přece dokážou prorazit stěny, dveře a lidi.

"Neměl v úmyslu nás zabít," ozval jsem se tak tiše, že mě bylo sotva slyšet.

Polly se ulevilo, když slyšela můj hlas. "A co měl teda v úmyslu?" zeptala se.

"Nevím."

"Co chtěl?"

"To neřekl. Je to zvláštní, ale neřekl vlastně skoro nic. Seděli jsme tam kolik hodin a jenom na sebe zírali."

"Proč nevyjednával s policií?"

"Kdoví? To byla asi jeho největší chyba. Kdyby nedal vyvěsit telefony, mohl jsem možná přesvědčit policajty, že nás nehodlá zabít."

"Ale policistům to nevyčítáš, vid'?"

"Ne. Připomeň mi, že jim mám napsat."

"Přijdeš zítra do práce?"

"A co jiného bych měl zítra dělat?"

"Jen mě napadlo, že by sis třeba rád vzal den volna."

"Potřebuju rok volna. Jeden den mi nepomůže."

Náš byt byl ve druhém patře řadového domu na P Street ve čtvrti Georgetown. Polly zastavila u obrubníku. Poděkoval jsem jí a vystoupil. Podle temných oken mi bylo hned jasné, že Claire není doma.

S Claire jsem se seznámil týden poté, co jsem se přistěhoval do Washingtonu. Zrovna jsem dodělal Yale, měl jsem

vyčníkající místo u bohaté firmy a před sebou skvělou budoucnost, stejně jako ostatních padesát zelenáčů v ročníku. Ona zrovna dokončovala studium politologie na American University. Její dědeček byl kdysi guvernérem státu Rhode Island a její rodina držela řadu století pohromadě.

Drake & Sweeney, podobně jako většina velkých firem, považovala první pracovní rok za něco jako výcvikový tábor. Makal jsem patnáct hodin denně šest dní v týdnu a v neděli jsme s Claire měli naše týdenní rande. V neděli večer jsem byl už zase zpátky v kanceláři. Mysleli jsme si, že když se vezmeme, budeme na sebe mít víc času. Alespoň budeme mít společnou postel, jenže v té jsme se pak nezmohli na nic jiného než na spánek.

Svatba byla velkolepá, líbáňky krátké, a když vyvanula touha, opět jsem začal trávit v kanceláři devadesát hodin týdně. Během třetího měsíce našeho svazku jsme vydrželi osmáct dní bez sexu. Ona to počítala.

Prvních pár měsíců to brala sportovně, ale pak ji postupně začalo unavovat, že ji přehlídím. Nevyčítám jí to, jenže mladý asistent si v posvátných prostorách Drake & Sweeney nemůže stěžovat. Sotva deset procent absolventů z každého ročníku to dotáhne na společníky, takže konkurence je bezohledná. Ale odměna stojí za to, vždyť dělá nejméně milion dolarů ročně. Moci naučtovat hodně hodin je důležitější než šťastná manželka. Rozvody jsou na denním pořádku. Ani mě nenapadlo, že bych měl Rudolpha žádat o nějaké úlevy.

Ke konci našeho prvního společného roku byla už Claire hodně nešťastná a začali jsme se hádat.

Rozhodla se, že se zapíše na medicínu. Měla po krk vysedávání doma a koukání na televizi a spočítala si, že bude nejlepší, když se něčím nechá pohltit stejně jako já. Myslel jsem si, že je to skvělý nápad. Zbavovalo mě to špatného svědomí.

Když jsem byl u firmy čtvrtý rok, začaly se objevovat nenápadné úvahy o tom, kdo z nás by se mohl stát společníkem. Asistenti úvahy sbírali a porovnávali mezi sebou. Všeobecně se mělo za to, že já jsem na nejlepší cestě stát se rychle společníkem. Jenže to chtělo, abych pracoval ještě víc.

Claire se tak zabrala do nového poslání, že trávila mimo domov ještě více času než já, a tak jsme oba sklouzli do otupělosti lidí chorobně posledních prací. Přestali jsme se hádat a prostě jsme se mýjeli. Ona měla svoje přátele a zájmy, a já zase svoje. Naštěstí jsme neudělali tu chybu, že bychom se byli rozmnožili.

Přál bych si, aby se to všechno vyvíjelo jinak. Vždyť jsme kdysi byli zamilovaní a promárnili jsme to.

Když jsem vešel do temného bytu, poprvé po letech jsem potřeboval, aby mi Claire byla nablízku. Když se člověk ocitne tváří v tvář smrti, potřebuje si o tom pak s někým popovídat. Potřebuje někoho, kdo by ho potřeboval, kdo by ho pohladil, kdo by mu řekl, že mu na něm záleží.

Namíchal jsem si vodku s ledem a usadil se na pohovku v pracovně. Sotil jsem a vztekal se, protože jsem byl sám, ale pak jsem v myšlenkách přeskočil k šesti hodinám stráveným s Pánem.

O dvě vodky později jsem ji zaslechl za dveřmi. Odemkla je a zavolala: "Michaeli?"

Neozval jsem se ani slovíčkem, protože jsem se stále ještě vztekal. Vešla do pracovny, a když mě uviděla, zarazila se.

"Jsi v pořádku?" zeptala se s upřímným zájmem.

"Jde to," odpověděl jsem tiše.

Pustila na zem kabelku i kabát, došla k pohovce a sklonila se ke mně.

"Kde jsi byla?" zeptal jsem se.

"V nemocnici."

"Jak jinak." Dopřál jsem si pořádný lok. "Podívej, měl jsem špatnej den."

"Vím o tom, Michaeli."

"Vážně?"

"Jistěže ano."

"Tak kde jsi sakra byla?"

"V nemocnici."

"Devět z nás tam šest hodin držel nějaký cvok jako rukojmí. Osm rodin tam dorazilo, protože jim to tak trochu nebylo jedno. Měli jsme kliku a dostali jsme se z toho, a já se musel nechat odvézt domů sekretářkou."

"Nemohla jsem tam být."

"Jistěže nemohla. Ani sis na mě nevzpomněla."

Posadila se do křesla vedle pohovky. Dívali jsme se jeden na druhého. "Přiměli nás, abychom v nemocnici zůstali," začala velmi chladně. "Věděli jsme, v jaké situaci se rukojmí nacházejí, a nedalo se vyloučit, že dojde ke zraněním. Je to v takových situacích běžný postup - policie uvědomí nemocnici a každý, kdo je uvnitř, má pohotovost."

Ještě jednou jsem se pořádně napil a snažil se vymyslet nějakou hodně ostrou odpověď.

"V úřadu bych ti stejně nebyla nic platná," pokračovala. "Tak jsem čekala v nemocnici."

"Zavolala jsi aspoň?"

"Zkoušela jsem to. Telefonní linky byly v jednom kuse obsazené. Nakonec to zvedl nějaký polda, ale hned zase zavěsil, ani se nepředstavil."

"Skončilo to před dvěma hodinami. Kde jsi byla potom?"

"Na operačním sále. Přišli jsme o jednoho malého kluka. Srazilo ho auto."

"Promiň," vydechl jsem. V životě nepochopím, jak se doktoři můžou vyrovnat s takovou spoustou smrti a utrpení. Pán byl druhá mrtvola, kterou jsem za celý život viděl na vlastní oči.

"Já se ti taky omlouvám," řekla, načež se vydala do kuchyně a vrátila se se sklenicí vína v ruce. Hodnou chvíli jsme seděli v přítí. Neměli jsme moc zkušeností se společným hovorem, a tak nám to příliš nešlo.

"Chceš si o tom popovídat?" zeptala se.

"Ne. Ted' ne." Vážně jsem nechtěl. Alkohol se mi smíchal s léky a začal jsem ztěžka oddychovat. Myslel jsem na Pána, na to, jak byl klidný a vyrovnaný, a to i přesto, že mával brokovnicí a žaludek měl přepásaný dynamitem. Dlouhá

období ticha na něj neměla sebemenší vliv.
Netoužil jsem po ničem jiném než po tichu. Zítra o tom začnu mluvit.

4 CHEMIKÁLIE ZABÍRALY DO DRUHÉHO DNE DO ČTYŘ ráno. Pak jsem se probudil s pocitem, že mi do nosu vniká ostrý pach Pánova lepkavého mozkomíšního moku. Na chvíli jsem ve tmě propadl panice. Třel jsem si nos a oči a mlátil sebou po pohovce, až jsem zaslechl, že se někde někdo pohnul. Claire spala v křesle hned vedle mě.

"To nic," řekla tiše a vzala mě za rameno. "To byl jen špatný sen."

"Nemohla bys mi přinést trochu vody?" požádal jsem ji a ona zašla do kuchyně.

Asi hodinu jsme si povídali. Řekl jsem jí všechno, co jsem si z té události pamatoval. Seděla těsně vedle mě, hladila mi koleno, držela mi sklenici s vodou a pozorně naslouchala. V posledních letech jsme spolu strašně málo mluvili. V sedm hodin jí začínala směna, a tak jsme spolu rovnou posnídali topinky se slaninou. Jedli jsme u kuchyňského pultu a před sebou měli malý televizor. Zprávy v šest začínaly dramatem s rukojmími. Nejdřív se objevily záběry budovy v době krize, dav shromážděný venku a pak někteří z mých spoluzajtců, jak kvapně opouštějí budovu, když bylo po všem. Nejméně jedna z helikoptér, které jsme slyšeli, patřila zpravodajské stanici, takže nám teď mohli nabídnout velký detail okna. Na několik vteřin jsme na něm zahlédli i Pána, jak vykukuje ven.

Jmenoval se DeVon Hardy, bylo mu pětadvacet, byl veteránem z Vietnamu a měl pár položek v trestním rejstříku. Za moderátorem ranních zpráv se objevily policejní záběry muže zatčeného pro vloupání. Ani trochu se Pánovi nepodobal - žádné vousy, žádné brýle a podstatně mladší. Popsali ho jako bezdomovce a bývalého narkomana. Motiv není jasný. Nikdo z rodiny se nepřihlásil.

Firma celou záležitost odmítla komentovat, a tak zpráva skončila.

Následovalo počasí. Podle předpovědi by mělo pozdě odpoledne přijít husté sněžení. Byl dvanáctý den měsíce února a jeden rekord, pokud jde o sněhovou nadílku, už letos padl.

Claire mě dovezla k úřadu a tam mě ani nepřekvapilo, když jsem už v šest čtyřicet viděl svůj Lexus na parkovišti mezi několika dalšími vozy z dovozu. Parkoviště nikdy nezůstalo prázdné. Dělal u nás lidé, kteří v kanceláři i spali.

Slíbil jsem Claire, že jí ještě dopoledne zavolám a že se pokusíme dát si v nemocnici společně oběd. Chtěla, abych si alespoň den či dva s ničím nelámal hlavu.

A co jsem měl asi tak dělat? Ležel na pohovce a cpát do sebe prášky? Vypadalo to, jako by se všichni shodli, že si mám vzít den volna, a pak se podle všeho budu moci vrátit ke svým povinnostem a věnovat se jim s obvyklou vervou. Dvěma velmi pozorným členům bezpečnostní služby vartujícím ve vstupní hale jsem popřál dobré jítro. Tři ze čtyř výlahů čekaly dole otevřené, takže jsem si mohl vybrat. Nastoupil jsem do toho, kterým jsme včera jeli s Pánem, a čas se zpomalil.

V hlavě mi kroužilo sto otázek najednou: Proč si vybral zrovna naši budovu? Proč zrovna naši firmu? Kde byl těsně předtím, než vešel do vstupní haly? Kde byli členové ochranky, kteří normálně zevlují u vchodu? A proč zrovna já? Dovnitř i ven proudí celý den slovy právníků. A proč zrovna páté poschodí?

A o co mu vlastně šlo? Nevěřil jsem, že by se DeVon Hardy namáhal omotat se výbušninami a riskovat život, ať jakkoliv bídný, aby peskoval bandu zazobaných právníků kvůli nedostatku velkorysosti. Mohl si najít zazobanější lidi. A možná i odpudivější. Na jeho otázku "Kdo má na starosti vystěhovávání?" mu nikdo neodpověděl. A to se musí rychle změnit.

Výtah zastavil a já vystoupil. Tentokrát za mnou nikdo nestál. Madam Devierová v tuhle hodinu ještě někde spala a v pátém poschodí bylo ticho. Před jejím stolem jsem se zastavil a zadíval jsem se na dvojce dveře vedoucí do konferenční místnosti. Bližší dveře, v nichž stál Umstead, když mu kolem uší prosvíštila kulka a našla si Pánovu hlavu, jsem pomalu otevřel. Zhluboka jsem se nadechl a stiskl vypínač.

Nikdy tam k ničemu nedošlo. Konferenční stůl i židle byly dokonale vyrovnané. Orientální koberec, na němž Pán zemřel, vyměnili za jiný, snad ještě hezčí. Stěny pokrýval čerstvý nátěr. Dokonce i dírký po výstřelu nad Rafterovu hlavu zmizely.

Síly, které ovládají firmu Drake & Sweeney, si daly zatraceně záležet, aby zařídily, že k té nešťastné příhodě nikdy nedošlo. Místnost mohla během dne přilákat pár zvědavců, a teď už tu nebylo na co civět. Vždyť by to mohlo naše lidi na pár minut odlákat od práce. V našich kancelářích se prostě nemůže objevit ani stopa po nějakém svinstvu z ulice. Byla to naprosto chladnokrevná kamufláž a smutné na ní bylo, že jsem chápal rozumné důvody, které k ní vedly. Vždyť jsem přece taky jeden z bohatých bílých frajerů. Tak co jsem čekal, že tu najdu? Pomník? Hromadu květín, které Pánovi nanosili jeho bližní z ulice?

Nevím, co jsem čekal. Ale z pachu čerstvého nátěru se mi dělalo nevolno.

Na stole jsem měl, jako každé ráno na stejném místě, noviny The Wall Street Journal a The Washington Post. Kdysi jsem znal jméno člověka, který mi je tam pokládal, ale už jsem ho dávno zapomněl. Na první straně městské části Postu, v dolním rohu, byla stejná fotografie DeVona Hardyho jako v televizi a k tomu dlouhý článek o včerejší malé krizi. Pročetl jsem ho jen zběžně, jelikož jsem se domníval, že znám víc podrobností než kterýkoliv novinář. Ale přece jen jsem se pár nových informací dozvěděl. V červených patronách nebyl dynamit. Pán vzal pár násad ke smetáku, nařezal je na malé kousky, obalil zlověstnou stříbrnou páskou a vyděsil nás, že by se v nás krve nedořezal. Zbraň byla ukradená automatická čtyřlůžková.

Jelikož to bylo v Postu, tak se článek věnoval víc DeVonu Hardyovi než jeho obětem, i když dlužno podotknout, že o něm psali slušně, a navíc se k mé radosti v textu ani jednou neobjevila jediná zmínka o firmě Drake & Sweeney.

Podle jistého Mordecaie Greena, ředitele právní poradny pro chudé na Čtrnácté ulici, pracoval DeVon Hardy mnoho let jako vrátný v Národním arboretu. O práci přišel v souvislosti s krácením rozpočtu. Několik měsíců si odkroutil ve

vězení za krádež a pak skončil na ulici. Měl potíže s alkoholem a drogami a pravidelně ho zatýkali za drobné krádeže v obchodech. Greenova poradna ho několikrát zastupovala. Jestliže měl nějakou rodinu, jeho právník o ní neměl ani potuchy.

Pokud jde o motiv, mohl Green alespoň nepatrně pomoci. Řekl, že DeVona Hardyho poměrně nedávno vystěhovali ze starého skladiště, ve kterém nelegálně pobýval.

Vystěhování je právní procedura, kterou zařizují právníci. Měl jsem docela jasnou představu, která z tisícovek firem ve Washingtonu mohla tak asi Pána vyhodit na ulici.

Právní poradna na Čtrnácté ulici podle Greena financována pouze z dobročinných darů a zastupovala výhradně bezdomovce. "Když jsme kdysi ještě měli peníze od federální vlády, dělalo tady sedm právníků. Dnes jsme tu dva," prohlásil Green.

Nepřekvapilo mě, že Journal se o příhodě ani nezmínil. Kdyby byl ovšem jeden jediný z oněch devíti právníků pracujících pro pátou největší přepychovou firmu v zemi zabit či alespoň lehce raněn, měli by to na titulní straně.

Díky bohu, že se z toho nevyklubala významnější zpráva. Seděl jsem za svým stolem, probíral se novinami, byl jsem živý a zdravý a měl jsem spoustu práce. Taký jsem mohl touhle dobou ležet v márnici hned vedle Pána.

Polly dorazila v osm hodin s úsměvem od ucha k uchu a talířem domácích koláčků. Ani ji nepřekvapilo, že mě vidí v práci.

Ve skutečnosti dorazilo do zaměstnání všech devět rukojmí, většina z nich dřív než obvykle. Zůstat doma u manželky a nechat se obskakovat by byla křiklavá známka slabosti.

"Máš na drátě Arthura," oznámila mi Polly. Ve firmě pracuje přinejmenším deset Arthurů, ale jen jeden se potuluje po chodbách, aniž potřebuje příjmení. Arthur Jacob je zasloužilý společník firmy, stařešina, motor podniku, muž, kterého všichni neobyčejně obdivujeme a uznáváme. Pokud tahle firma má srdce a duši, tak je to Arthur. Za celých sedm let jsem s ním mluvil třikrát.

Řekl jsem mu, že jsem v pořádku. Ocenil mou odvahu a slušnost, jež jsem prokázal pod tlakem, a já si připadal málem jako hrdina. Vrtalo mi hlavou, jak se to mohl dozvědět. Nejspíš si nedřív promluvil s Malamudem a teď sirazil cestu po žebříčku dolů. Takže se o tom začíná po firmě povídat a veselé příhody na sebe zaručeně nenechají dlouho čekat.

Umstead a porcelánová váza nepochybně způsobí mnohé veselí.

Arthur se chtěl se všemi bývalými rukojmími sejít v deset hodin v konferenční místnosti, aby bylo možné nahrát naše prohlášení na video.

"Proč?" zeptal jsem se.

"Mládenci ze soudního odboru si myslí, že je to dobrý nápad," odpověděl a hlas měl navzdory svým osmdesáti rokům ostrý jako břitva. "Jeho rodina bude možná žalovat policisty."

"Jistě," přitakal jsem.

"Takže jako obžalované nejspíš označí nás. Lidé se soudí kvůli všemu, však to znáte."

Málem jsem dodal "Díky bohu". Kde bychom byli bez soudních pří?

Poděkoval jsem mu za projevený zájem a on zavěsil. Zřejmě se chystal zavolat další rukojmí.

Před devátou začala velká vizita. Kanceláři se mi vinul nekonečný proud gratulantů a milovníků drbů, kteří měli jistě péči o mě, ale také zoufale toužili po podrobnostech. Měl jsem před sebou horu práce, ale nemohl jsem se přimět, abych se do toho vrhl. V okamžicích klidu mezi jednotlivými hosty jsem jen seděl a zíral na řadu materiálů čekajících, až jim věnuju pozornost, a nic se ve mně nedělo. Ruce mi šly od práce.

Najednou bylo všechno jinak. Práce nebyla důležitá. Pracovní stůl pro mě přestal být otázkou života a smrti. Setkal jsem se se smrtí, málem jsem ji zažil, a bylo ode mne naivní myslet si, že to ze sebe jednoduše setřesu a naskočím zpátky na valník, jako by se nic nestalo.

Myslel jsem na DeVona Hardyho a jeho červené patrony, z nichž vedly všemi směry mnohobarevné dráty. Strávil řadu hodin tím, že svoje hračky sestavoval a plánoval útok. Ukradl zbraň, našel si naši firmu, udělal osudovou chybu, která ho stála život, a nikdo, ani jediný člověk, s nímž jsem tady pracoval, mu nevěnoval jedinou myšlenku.

Konečně jsem vypadl. V kanceláři bylo stále víc a víc živo a hučeli do mě lidé, které jsem nemohl vystát. Zavolali dva novináři. Tak jsem řekl Polly, že mám nějaké vyřizování, a ona mi jen připomněla schůzku s Arthurem. Došel jsem k autu, nastartoval, pustil topení a dlouho jen tak seděl a v duchu probíral, jestli se mám zúčastnit toho představení.

Když se nedostavím, Arthur se naštvě. Nikdo přece neprošvihne schůzku s Arthurem.

Odjel jsem. Byla to vzácná příležitost provést nějakou pitomost. Měl jsem za sebou otřes. Musel jsem vypadnout.

Arthur a celá firma mi prostě budou muset dát pokoj.

Vyrazil jsem směrem k Georgetownu, ale neměl jsem žádný určitý cíl. Mraky byly temné a těžké. Po chodnících cupitali lidé. Čety na odklizení sněhu byly připravené. Na M Street jsem minul žebráka a napadlo mě, jestli znal DeVona Hardyho. Kam vlastně chodí lidé z ulice, když přijde sněhová vánice?

Zavolał jsem do nemocnice a dověděl se, že manželka bude ještě několik hodin na chirurgické pohotovosti. Tím bychom měli vyřízený náš romantický oběd v nemocniční kantýně.

Zahnul jsem a vydal se přes Logan Circle na severovýchod do drsnějších částí města. Na rohu Čtrnácté ulice a Q Street v severovýchodní části města jsem našel právní poradnu pro chudé. Zaparkoval jsem u chodníku a byl si naprosto jist, že svůj Lexus už nikdy nespátím.

Poradna zabírala polovinu dvoupatrového viktoriánského sídla z červených cihel, které už mělo lepší časy za sebou.

Okna v horním patře byla zatlučena prkny, která už taky něco pamatovala. Hned vedle byla zaneřáděná prádelna.

Domy, kde se prodávají drogy, určitě nebudou daleko.

Hlavní dveře zakrývala jásavě žlutá plachta a já nevěděl, jestli mám zaklepat, nebo prostě rovnou vrazit dovnitř. Dveře nebyly zamčené, a tak jsem pomalu otočil knoflíkem a vešel do jiného světa.

Byla to svým způsobem advokátní kancelář, ale na hony vzdálená mramoru a mahagonu u Drakea & Sweeneyho. V rozlehlé místnosti jsem před sebou uviděl čtyři kovové stoly pokryté vysokými hromadami svazků, které hrozily, že někoho zavalí. Další spisy se válely bez ladu a skladu kolem stolů na prošlapaném koberci. Koše na odpadky byly přeplněné a zmuchlané papíry z nich padaly na podlahu. U jedné stěny stály registratury nejrůznějších barev. Počítače a telefony byly tak deset let staré. Dřevěné police na knihy se prohýbaly pod vahou šanonů. Na zadní stěně visela nakřivo velká, blednoucí fotografie Martina Luthera Kinga. Z hlavní místnosti se dalo projít do několika menších kanceláří.

Bylo to místo plné práce a prachu a já na to hleděl jako očarováný. Temperamentní hispánka si mě chvíli prohlížela a pak přestala psát. "Hledáte někoho?" zeptala se. Byla to spíš výzva než dotaz. Recepční u Drakea & Sweeneyho by za takového přivítání na hodinu letěla.

Podle cedulky přidělané ze strany ke stolu se jmenovala Sofia Mendozová a já se brzy dověděl, že to není pouhá recepční. Z rohu místnosti se ozvalo jakési hlasité burácení, které mě vyděsilo, zatímco na Sofii nemělo sebemenší vliv. "Hledám Mordecaie Greena," odpověděl jsem zdvořile a v tu chvíli jmenovaný i s burácením vyrazil ze své postranní kanceláře a vřít se do hlavní úřadovny. Přes celou místnost se řvavě domáhal někoho, kdo se jmenoval Abraham. Sofia pokývla hlavou směrem k němu, přestala se mi věnovat a vrátila se k psaní. Green byl rozložitý černoch, vysoký skoro dva metry, s širokými rameny a hodně těžkou postavou. Mohlo mu být něco málo přes padesát, měl šedivý plnovous a kulaté brýle s červenými obroučkami. Zadíval se na mě, neřekl ani slovo, vydal se opět napříč místností po vrzající podlaze a pokračoval v halasném vyvolávání Abrahama. Pak zmizel v jedné kanceláři a o pár vteřin později se opět vynořil, leč bez Abrahama.

Znovu se na mě zadíval a pak se zeptal: "Přejete si?"

Pokročil jsem dopředu a představil se.

"Těší mě," utrousil, ale řekl to jen proto, že mu nic jiného nezbývalo. "O co vám jde?"

"O DeVona Hardyho," odpověděl jsem.

Chvilí si mě prohlížel a pak se podíval na Sofii, ale ta byla naprosto zabraná do práce. Pokynul směrem ke své kanceláři a já ho následoval do místnosti o velikosti tři krát tři metry bez oken. Každý dostupný čtvereční centimetr podlahy byl pokrytý papírovými deskami a ochytnými právníckými příručkami.

Podal jsem mu zlatem zdobenou navštívenku firmy Drake & Sweeney a on si ji velmi zamračeně prohlédl. Pak mi ji vrátil a poznamenal: "Dostal jste na starost péči o bezdomovce, co?"

"Ne," zavrtěl jsem hlavou a vzal si navštívenku zpátky.

"Tak co chcete?"

"Přicházím v míru. Puška pana Hardyho mě včera málem dostala."

"Vy jste byl v té místnosti s ním?"

"Jo."

Zhluboka si povzdechl a přestal se mračit. Ukázal na jedinou židli stojící na mé straně stolu. "Posaďte se. Ale možná se zamažete."

Oba jsme si sedli. Koleno jsem se dotýkal stolu a ruce jsem měl vražené hluboko do kapes kabátu. Za Greenem drnčel radiátor. Chvilí jsme se na sebe dívali a pak jsme uhnuli očima. Přišel jsem já za ním, takže bylo na mně, abych něco řekl. Ale on promluvil první.

"Počítám, že jste měl mizerný den, co?" poznamenal a jeho drsný hlas zněl tiše, téměř soucitně.

"Hardy měl mizernější. Zhlídl jsem vaše jméno v novinách, proto jsem přišel."

"Ještě mi není jasný, o co vám jde."

"Myslíte, že rodina podá žalobu? Pokud ano, měl bych asi odejít."

"Žádnou rodinu nemá, takže na soud to nevypadá. Možná bych kolem toho moh ztropit nějaký povyk já. Počítám, že polda, co ho zastříl, byl bílý, takže bych třeba dokázal vyrazit z města pár babek, nejspíš za skandální jednání. Ale umím si představit lepší způsob, jak trávit volný čas." Rozevlátým gestem ukázal na stůl. "Bůh ví, že mám práce dost."

"Žádného poldu jsem nezhlídl," poznamenal jsem a teprve v tu chvíli jsem si to poprvé uvědomil.

"Na žalobu můžete zapomenout. Přišel jste kvůli tomu?"

"Vlastně ani nevím, proč jsem tady. Dneska ráno jsem přišel ke svému stolu, jako by se nic nestalo, ale nemoh jsem se soustředit. Tak jsem se jel projet. A jsem tady."

Pomalu potřásl hlavou, jako by se tomu snažil porozumět.

"Nedáte si trochu káfe?"

"Ne, díky. Asi jste znal pana Hardyho dost dobře."

"Jo, DeVon byl náš pravidelný zákazník."

"Kde je teď?"

"Nejspíš v městské márnici ve washingtonské všeobecné."

"A když nemá žádné příbuzné, co se s ním stane?"

"Ty, o který se nikdo nepřihlásí, nechá město pohřbit na svoje náklady. V účetních výkazech se tomu říká 'chudinský pohřeb'. Poblíž stadionu RFK je hřbitov, kam je ukládají. Divil byste se, kolik lidí umře, aniž o ně někdo projeví zájem."

"O tom nepochybuj."

"Asi byste se ve skutečnosti divil snad každé stránce života bezdomovců."

Bylo to takové nepatrné šfouchnutí, ale já nebyl v náladě na to, abych mu to vrátil. "Nevíte, jestli neměl AIDS?" zeptal jsem se.

Zaklonil hlavu, zadíval se do stropu a chvíli si otázku přebíral v hlavě. "Proč?"

"Stál jsem těsně za ním. Projektil mu urazil temeno hlavy. Měl jsem obličej plný krve. O nic jiného nejde."

V tu chvíli jsem překročil hranici od prevíta k obyčejnému průměrnému bělochovi.

"Řek bych, že AIDS neměl."

"Prověřuji to po jejich smrti?"

"Myslíte, po smrti bezdomovců?"

"Jo."

"Většinou ano. Ale u DeVona je příčina smrti jasná."

"Moh byste mi to zjistit?"

Pokrčil rameny a roztál ještě o trochu víc. "Jasně," přikývl neochotně a vytáhl z kapsy pero. "Kvůli tomu jste přišel? Ze strachu před AIDS?"

"Řek bych, že to byl jeden z důvodů. Vy byste strach neměl?"

"Měl."

Vstoupil Abraham, asi čtyřicetiletý šmírák, na němž bylo na první pohled vidět, že dělá právního zástupce ve věcech veřejných. Tmavé židovské vousy, brýle s obroučkami z rohoviny, pomačkaný blejzr, zmuchlané khaki kalhoty, špinavé tenisky. A šířil kolem sebe tíživou atmosféru člověka, který se snaží spasit svět.

Vůbec mě nezaznamenal a Green nepatřil mezi lidi, kteří si potrpí na zdvořilostní tanečky. "Předpovídají tuny sněhu," oznámil Abrahamovi. "Budeme potřebovat zajistit, aby byly všechny možné útulky otevřené."

"Už na tom dělám," odsekl Abraham a rázem vypadl.

"Je mi jasné, že máte řádu práce," poznamenal jsem.

"Nic jiného jste nechtěl? Jenom tu krevní zkoušku?"

"Asi ne. Máte tušení, proč to udělal?"

Green si sundal brýle s červenými obroučkami, oťel si je ubrouskem a promnul si oči. "Byl duševně nemocný, jako spousta zdejších lidí. Když trávíte roky na ulici, nacucaný chlastem a poražený drogou, spíte v mrazu a každou chvíli vás zkopou poldové nebo nějaký jiný hajzlové, začne vám to lízt na mozek. Navíc dostal ránu, která ho sebrala."

"Vystěhování."

"Jo. Před pár měsíci se nastěhoval do opuštěného skladiště na rohu Newyorské a Floridské. Někdo tam natahal pár prken, rozdělili to příčkami a udělali tam malé garsonky. Podle měřítek bezdomovců to nebylo špatné bydlení - střecha nad hlavou, několik záchodů, voda. To všechno za stovku měsíčně, kterou vybíral bývalý trestanec, co to místo dal dohromady a prohlašoval, že mu patří."

"A patřilo?"

"Řek bych, že jo." Vytáhl z jedné z hromad na stole tenký spis a jako zázrakem to byl zrovna ten, který potřeboval. Chvilí zkoumal jeho obsah. "Jenže právě v tomhle ohledu se to trochu zamotává. Nemovitost minulý týden koupila společnost RiverOaks, což je nějaká velká realitní kancelář."

"A RiverOaks všechny vystěhovala, že?"

"Jo."

"Vsadil bych se, že RiverOaks zastupovala moje firma."

"Asi byste vyhrál."

"Co je na tom zamotaného?"

"Z druhé ruky jsem slyšel, že to před vystěhováním nikomu neoznámili. Ti lidé, co tam bydleli, prohlašují, že platili tomu pasákovi a že tam proto nebyli nelegálně, a nejsou tedy squatteři. Prostě jsou prý podnájemníky, a tak mají nárok na řádný postup."

"Squatteři nemají nárok na nějaké oznámení předem?"

"Kdepak. To se stává každou chvíli. Lidi z ulice se nastěhují do nějaké opuštěné budovy a většinu času se nic neděje. Až z toho dostanou pocit, že jim to patří. Když se majitel náhodou vynoří, může je vyrazit bez varování. Nemají vůbec žádná práva."

"Jak se DeVonu Hardymu podařilo vystopovat naši firmu?"

"Copak já vím? Nebyl to žádný trouba. Byl to cvok, ale ne trouba."

"Toho pasáka znáte?"

"Jo. Je naprosto nespolehlivý."

"Kde jste říkal, že je to skladiště?"

"Už je pryč. Minulý týden ho srovnali se zemí."

Už jsem ho připravil o dost času. Podíval se na hodinky a já to po něm opakoval. Vyměnili jsme si telefonní čísla a ujistili se, že zůstaneme ve spojení.

Mordecai Green byl laskavý, starostlivý člověk, který pracoval na ulici a chránil hordy bezejmenných klientů. Jeho pohled na zákony kladl větší nároky na duši, než jsem si vůbec uměl představit.

Sofie jsem si cestou ven ani nevšiml, jelikož ona si vůbec nevšimala mě. Lexus stále ještě stál u chodníku a už byl pokrytý téměř dvoucentimetrovou vrstvou sněhu.

5 SNÍH VYTRVALE PADAL A JÁ SE PRODÍRAL MĚSTEM. Nedokázal jsem si vybavit, kdy jsem naposledy projížděl ulicemi Washingtonu, aniž bych jel pozdě na nějaké jednání. V těžkém, luxusním autě bylo teplo a sucho a já bezmyšlenkovitě popojížděl ve stejném tempu s ostatními vozy. Stejně jsem neměl nikam namířeno. Do úřadu jsem nějaký čas nemohl, protože na mě Arthur bude mít vztek. A navíc bych musel protrpět stovky

náhodných návštěv, které by ke mně zavítaly s neupřímnou otázkou "Jak se ti vede?".

Ve voze mi zazvonil telefon. Byla to Polly, propadající panice. "Kde jsi?" zeptala se.

"Kdo to chce vědět?"

"Spousta lidí. Zaprvé Arthur. Taký Rudolph. Volal další reportér. Pak je tu pár klientů, kteří potřebují poradit. A taky Claire volala z nemocnice."

"Co chce?"

"Má strach jako všichni ostatní."

"Jsem v pořádku, Polly. Všem říkej, že jsem u doktora."

"Vážně?"

"To ne, ale mohl bych být. Co říkal Arthur?"

"Nevolal osobně. Vyřizoval to za něj Rudolph. Čekají tam na tebe."

"Jen ať čekají."

Chvilí bylo ticho a pak velmi pomalu řekla: "Dobře. Kdy se tak asi zastavíš?"

"To nevím. Počítám, že až mě doktor propustí. Proč nejdeš domů? Vždyť tady zuří vánice. Zavolám ti zítra." A zavěsil jsem.

Byt bylo místo, které jsem jen vzácně viděl za denního světla, a představa, že sedím u krbu a dívám se, jak padá sníh, pro mě byla nesnesitelná. Kdybych šel do baru, už se nejspíš nikdy nevrátím.

Tak jsem jezdil sem a tam. Nechal jsem se unášet dopravou a lidé dojíždějící za prací do centra, kteří se začali horempádem vracet na předměstí, mě zavedli do Marylandu a Virginie. Pak jsem se sám ploužil téměř prázdnými ulicemi zpátky do města. Našel jsem poblíž stadionu RFK hřbitov, kam se pohřbívá na obecní náklady, a minul jsem metodistický útulek na Sedmnácté ulici, odkud pocházela včerejší nesněžená večere. Projížděl jsem částmi města, k nimž jsem se nikdy předtím ani nepřiblížil a které už nejspíš nikdy neuvidím.

Kolem čtvrtě se město zcela vydlidnilo. Obloha byla temná a sněžilo opravdu hustě. Na zemi ležela několikacentimetrová vrstva sněhu a podle předpovědi ho mělo ještě hodně napadát.

Ani vánice pochopitelně nemohla přimět firmu Drake & Sweeney, aby zavřela krám. Znáám právníky, kteří mají nejraději půlnoc a neděli, protože to tam nezvoní telefony. Husté sněžení představovalo milou úlevu od vyčerpávající otročiny nekonečných jednání a telefonických konferencí.

Člen bezpečnostní služby ve vstupní hale mi sdělil, že sekretářky a většinu zaměstnanců poslalo vedení ve tři hodiny domů. Opět jsem nastoupil do Pánova výtahu.

Uprostřed stolu jsem měl pečlivě vyrovnanou řadu růžových lístků s telefonickými vzkazy. Ani jeden mě nezajímal.

Sedl jsem si k počítači a začal se probírat seznamem našich klientů.

RiverOaks byla korporace se sídlem ve státě Delaware, založená v roce 1977 a řízená z Hagerstownu v Marylandu. Byla v soukromých rukou, takže o její finanční situaci bylo k dispozici jen velmi málo údajů. Zastupoval ji N. Braden Chance. Jméno mi nic neříkalo.

Našel jsem si ho v naší obsáhlé databázi. Chance byl společník firmy pracující v oddělení nemovitostí, někde dole ve třetím patře. Věk čtyřicet čtyři let, ženatý, práva vystudoval v Duke, předtím absolvoval přípravku v Gettysburgu. Byl to slušný, ale zcela předvídatelný životopis.

Naše firma s osmi sty právníky, kteří dnes a denně někoho napadají a žalují, má průběžně přes šestatřicet tisíc otevřených případů, na nichž se zrovna pracuje. Abychom měli jistotu, že naše pobočka v New Yorku nezažaluje nějakého našeho klienta z Chicaga, musí být každý nový případ okamžitě zanesen do našeho počítačového systému. Každý právník, sekretářka či praktikant u Drakea & Sweeneyho má svůj počítač, takže si může kdykoliv zjednat okamžitý přístup k informacím o všech případech. Kdyby jeden z našich právníků pečujících o pozůstalosti v Palm Beach zrovna vyřizoval pozemek nějakého bohatého klienta, mohl bych, kdybych měl chuť, stisknout pár kláves a dověděl bych se všechny základní údaje o celé záležitosti.

Spisy týkající se RiverOaks měly čtyřicet dva položek a téměř všechny se týkaly převodů nemovitostí a pozemků, při nichž společnost nakupovala majetek. Ve všech případech měl jednání na starosti Chance. Čtyřikrát šlo o vystěhování, z toho tři případy se odehrály loni. První etapa hledání šla snadno.

Takže 31. ledna zakoupila společnost RiverOaks pozemek na Florida Avenue. Prodávala ji společnost TAG, Inc. Hned 4. února vystěhoval náš klient z opuštěného skladiště na pozemku skupinu squatterů - mezi nimiž, jak už jsem v tu chvíli věděl, byl i pan DeVon Hardy, který si vzal vystěhování osobně a nějak se mu podařilo právníky vystopovat. Ofotil jsem si názvy a čísla spisů a vyrazil do třetího patra.

Nikdo nenastoupí do velké firmy s cílem stát se právníkem vyřizujícím nemovitosti a pozemky. Existují daleko lákavější kolbiště, v nichž si lze vysloužit ostruhy. Ze všeho nejoblíbenější byly žaloby a žalobci také patřili mezi Bohem vyvolené a osudem hýčkané právníky, alespoň v naší firmě. Výjimečně lákají špičkové talenty také korporace - zrovna teď jsou v módě fúze a převody, jinak ke stálým hvězdám oboru patří obligace. I moje oblast, tedy protimonopolní opatření, patří mezi vysoce oblíbené sporty. Daňové zákony jsou děsivě složité, ale ti, kdo je ovládají, se těší veliké úctě. Vztahy k vládě (tedy lobbování) jsou odpuzivé, ale natolik dobře placené, že má každá firma ve Washingtonu celou letku právníků, kteří pomáhají mazat kolečka.

Ale nikdo se nehrne do toho, aby vyřizoval nemovitosti a pozemky. Nevím, proč se to tak vyvrátilo. Lidé, kteří to dělají, představují uzavřený spolek, nepochybně odvádějí dobrou práci při vypracovávání definitivních podob hypotečních smluv, ale zbytek firmy s nimi jedná jako s lehce druhořadou kastou právníků.

U Drakea & Sweeneyho si každý právník nechává spisy, na nichž pracuje, v kanceláři a často je navíc bezpečně

zamyká. Ostatní lidé z firmy mají přístup pouze k uzavřeným případům. Žádného právníka nepřimějete, aby ukázal svůj spis jinému právníkovi, pokud ho o to ovšem nepožádá vedoucí společník firmy nebo člen výkonného výboru. Spis o vystěhování, který jsem chtěl vidět, patřil mezi případy, na nichž se zrovna pracuje, a já si byl jist, že po příhodě s Pánem o něj bude dobře postaráno.

U stolu vedle pultu pro sekretářku jsem zahlédl praktikanta, který si prohlížel nějaké nákresy. Zeptal jsem se ho, kde najdu kancelář Bradena Chance. Pokývl k otevřeným dveřím na opačném konci haly.

K mému překvapení seděl Chance za svým stolem a budil dojem velmi zaměstnaného právníka. Můj vpád ho otrávil a měl na to naprosté právo. Podle uznávaných zvyklostí jsem měl nejprve zavolat a domluvit si s ním schůzku. Jenže já teď na zvyklosti kašlal.

Nevyzval mě, abych si sedl. Přesto jsem to udělal, což mu na náladě taky nepřidalo.

"Vy jste jeden z těch rukojmí," poznamenal podrážděně, když mu to došlo.

"Přesně tak."

"Muselo to být hrozné."

"Je to za námi. Ten chlápek s puškou, zesnulý pan Hardy, byl čtvrtého února vystěhován z nějakého skladiště. To vystěhování jsme zajišťovali my?"

"Je to tak," vyštěkl. Vzhledem k jeho obranářské naježenosti jsem předpokládal, že spisem se už někdo během dne zabýval. Nejspíš ho musel procházet s Arthurem a ostatními potentáty. "O co jde?" zeptal se mě.

"Byli to squatteré?"

"To si pište. Bylo jich tam plno. Náš klient se snažil trochu to svinstvo vymést."

"Jste si jist, že to byl squatter?"

Brada mu poklesla a oči se podlily krví. Pak chytil dech. "O co vám jde?"

"Mohl bych se podívat do spisu?"

"Ne. Nic vám do toho není."

"Třeba ano."

"Kdo je váš nadřízený ve vedení firmy?" Vytáhl pero, jako kdyby si hodlal poznamenat jméno osoby, která mi může udělit důtku.

"Rudolph Mayes."

Zapsal si to dlouhými tahy. "Mám moc práce," prohlásil. "Mohl byste, prosím, už odejít?"

"Proč se nemůžu podívat do spisu?"

"Protože je můj a já jsem řekl, že ne. Stačí vám to?"

"Nedá se vyloučit, že nestačí."

"Budete se s tím muset nějak vyrovnat. Tak vypadnete už?" Vstal, a když ukazoval ke dveřím, ruka se mu třásla. Usmál jsem se na něj a vypadl.

Praktikant všechno slyšel, a když jsem míjel jeho stůl, vyměnili jsme si nechápavý pohled. "Je to hajzl," poznamenal mladík tiše, téměř jen pohybem rtů.

Znovu jsem se usmál a na znamení souhlasu přikývl. Hajzl a trouba. Kdyby byl Chance vlídný a vysvětlil mi, že Arthur nebo nějaký jiný hlavoun seshora nařídil, aby spis nevydával, asi by to ve mně nevzbudilo takové podezření. Takhle mi ale bylo jasné, že ve spisu musí něco být.

Teď mi to nedá, dokud nezjistím, co to je.

Ani se všemi těmi přenosnými telefony, které jsme Claire i já vlastnili - kapesní, v kabelce, v autě a k tomu ještě několik pagerů -, nebyla komunikace mezi námi snadnou záležitostí. Ale v našem manželství nešlo nic snadno. Dostihli jsme jeden druhého až kolem deváté večer. Ona byla vyčerpaná po dalším ze svých dnů, který byl nevyhnutelně daleko namáhavější než cokoli, co jsem si vůbec dokázal představit. Byla to hra, kterou jsme naprosto bezostyšně hráli - moje práce je důležitější, protože jsem doktor/právník.

Už jsem byl z těch her unavený. Vycítil jsem, jak ji potěšilo, že moje drobné střetnutí se smrtí vyvolalo dodatečný ořes a že jsem vypadl z kanceláře a bloudil ulicemi. Nedalo se pochybovat, že její den byl daleko produktivnější než můj. Jejím cílem bylo stát se nejlepší neurochirurgyní v zemi, odbornicí na mozkovou chirurgii, na níž se budou obracet dokonce i muži, když ztratí veškerou naději. Byla vynikající studentkou, zuřivě odhodlanou a nadanou obrovskou houževnatostí. Dokáže pohřbít všechny muže tak jako postupně pohřbívala mě, protřelého maratonce z chodeb firmy Drake & Sweeney. Ten závod už začínal ztrácet smysl.

Claire jezdí ve sportovním voze Miata, a ne v nějakém pohodlném autě s pohonem na všechna čtyři kola, takže o ni mívám za špatného počasí strach. Asi tak za hodinu skončí s prací a mně bude zhruba stejně dlouho trvat, než se dostanu k nemocnici v Georgetownu. Takže ji tam rovnou vyzvednu a pokusíme se najít nějakou restauraci. Když se to nepovede, vezmeme si s sebou domů jídlo z čínské jídelny, což byla naše obvyklá praxe.

Začal jsem si pořádat papíry a předměty na stole a pečlivě jsem přehlédl urovnanou řadu deseti nejnaléhavějších případů. Měl jsem jich na stole vždycky jen deset, tuhle metodu jsem se naučil od Rudolpha, a denně jsem nad každým spisem strávil určitou dobu. Šlo totiž o účtování hodinové sazby. Mezi deseti nejnaléhavějšími případy bylo vždy nevyhnutelně několik nejbohatších klientů, a to bez ohledu na to, nakolik jejich problémy ve skutečnosti hořely. To byl další Rudolfov trik.

Čekalo se ode mne, že dokážu vyúčtovat dva a půl tisíce hodin ročně. Moje průměrná sazba byla tři sta dolarů za hodinu, takže jsem své milované firmě vydělal celkem sedm set padesát tisíc dolarů hrubého ročně. Z toho mi vyplátili sto dvacet tisíc plus dalších třicet na prémiech a dovolili mi utratit dvě stě tisíc na nutné výdaje. Zbytek si mezi sebou rozdělili společníci, a to na základě nějakého odpudivě složitého vzorce, který rok co rok vyvolával pěstní souboje.

Společníci naší firmy jen výjimečně vydělali za rok méně než milion, někteří si dokonce přišli na víc než dva. Až se jednou stanu společníkem, bude to doživotní postavení. Takže kdyby se mi to podařilo v pětatřiceti, což je shodou okolností strmá kariéra, kterou mi osud určil, čeká mě třicet let nádherných příjmů a pohádkového bohatství. To byl sen, který nás držel za pracovními stoly tolik hodin ve dne v noci. Zrovna jsem si s těmi čísly pohrával, což jsem dělal většinu času a což podle mého soudu dělal každý právník v naší firmě, když vtom zazvonil telefon. Byl to Mordecai Green. "Pan Brock?" zeptal se zdvořile, a přestože jeho hlas zápolil s hlukem v pozadí, bylo mu naprosto jasně rozumět. "Ano. A říkejte mi, prosím, Michaeli." "Výborně. Poslyšte, vyřídil jsem pár telefonních hovorů a nemáte se čeho obávat. Krevní testy byly negativní." "Děkuju." "Nemáte zač. Jen mě napadlo, že byste to rád věděl co nejdřív." "Děkuju," řekl jsem znovu zrovna ve chvíli, kdy ryk v pozadí zesílil. "Kde to jste?" "V jednom útulku pro bezdomovce. Ta sněhová nadílka je sem zahání rychleji, než je stačíme krmit, a tak musíme všichni přiložit ruku k dílu. Musím běžet."

Stůl byl z letitého mahagonu, na zemi ležel peršan, křesla byla ze sytě rudé kůže, všechno umělecky vyvedené na zakázku a já si pozorně prohlížel svou kancelář a poprvé po těch letech mě napadlo, kolik to asi všechno muselo stát. Není to nakonec vyhazování peněz? Proč vlastně tak strašně dře? Aby si šlo kupovat dražší koberce a starší stoly? Moje překrásná kancelář byla vytopená a útulná a já si vzpomněl na Mordecaie Greena, který v tu chvíli dobrovolně pracoval v nějakém přečpaném útulku, rozdával jídlo promrzlým a hladovým lidem a nepochybně k tomu přidával hřejivý úsměv a vlídné slovo. Oba jsme vystudovali práva, oba složili stejné advokátské zkoušky, oba jsme plynne zvládali právnickou řeč. Do jisté míry jsme spolu byli spříznění. Já pomáhal svým klientům pohlcovat konkurenty, aby si mohli k součtu příjmů připsat pár nul, a jednou budu díky tomu bohatý. On pomáhal svým klientům získat jídlo a najít teplou postel. Podíval jsem se na poznámky ve svém bloku - na roční příjmy a nalinkovanou cestu k bohatství - a bylo mi z toho smutno. Taková do nebe volající a nestydatá chamtivost. Zvonení telefonu mě vyděsilo. "Jak to, že ještě sedíš v kanceláři?" zeptala se Claire a mluvila pomalu, jako by každé slovo bylo pokryté ledem. Nechápatě jsem se podíval na hodinky. "No, já," vyhrkl jsem. "Volal mi jeden klient ze západního pobřeží. Jim tam totiž nesněží." Měl jsem pocit, že tuhle lež už jsem někdy předtím použil. Ale bylo mi to jedno. "Čekám tady, Michaeli. Mám jít pěšky?" "Ne. Budu tam co nejdřív." Už několikrát jsem ji nechal čekat. Byla to součást hry - jsme příliš zaměstnaní, než abychom mohli být dochvilní. Vyrazil jsem z budovy do vánice a vlastně mi bylo jedno, že jsem pokazil další večer.

6 KONEČNĚ PŘESTALO SNĚŽIT. SEDĚLI JSME S CLAIRE U okna v kuchyni a usrkávali kávu. Já četl v jasném ranním slunci noviny. Vnitrostátní letiště se jim podařilo udržet otevřené. "Pojď, pojedeme na Floridu," řekl jsem. "Hned teď." Vrhla na mě zničující pohled. "Na Floridu?" "No dobře, tak na Bahamy. Můžeme tam být brzy odpoledne." "To nepřipadá v úvahu." "Ale připadá. Nechci jít pár dní do práce a -" "Proč ne?" "Protože na tom teď nejsem nejlíp. A když na tom člověk není nejlíp, tak mu v naší firmě dají pár dnů volna." "Ty se necítíš nejlíp?" "Už je to tak. Někdy je to docela legrace, to je fakt. Lidi ti jdou z cesty, jednají s tebou v rukavičkách, lezou ti do zadnice. Ale klidně se bez toho obejdu." Opět nasadila neústupný obličej a prohlásila: "Já nemůžu." A tím to bylo jednou provždy vyřízené. Plácl jsem to jen tak z rozmaru a ona měla příliš mnoho povinností. Bylo to ode mne kruté, řekl jsem si v duchu a vrátil se k novinám, ale neměl jsem z toho špatný pocit. Stejně by se mnou za žádných okolností nejela. Najednou měla strašlivě naspěch - jednání, přednášky, praxe, běžný život nadějně mladé stážistky na chirurgii. Osprchovala se, převlékla a byla připravena vypadnout. Tak jsem ji odvezl do nemocnice. Zasněženými ulicemi jsme se prodírali v naprostém mlčení. "Zajedu na pár dní do Memphisu," poznamenal jsem věčně, když jsme dorazili ke vchodu do nemocnice na Reservoir Street. "Nepovídej," utrousila bez jakékoliv viditelné reakce. "Potřebuju navštívit rodiče. Už jsem u nich nebyl skoro rok. Mám pocit, že tohle je vhodná chvíle. Nemám moc rád sněh a na práci taky nemám náladu. Necílím se moc dobře, však víš." "Tak mi zavolej," prohlásila a otevřela dveře. Pak je za sebou zabouchla - bez polibku, bez pozdravu, bez zájmu. Sledoval jsem ji, jak spěchá po cесličce k nemocnici a mizí v budově. Bylo po všem. Jen mě šťvalo, že to budu musel říct mámě.

Rodičům je něco málo přes šedesát, oba jsou zdraví a snaží se co nejveseleji užívat vynuceného odpočinku. Táta dělal třicet let civilního pilota. Máma byla ředitelkou banky. Tvrdě pracovali, hodně si našetřili a vylvořili nám pohodlný domov hodný lidí z vyšší střední třídy. Oba moji bratři i já jsme chodili do nejlepších soukromých škol, jaké jsme si uměli předslavit.

Jsou to slušní lidé, konzervativní, vlaslenečtí, bez jakýchkoliv špatných návyků a bezmezně oddaní jeden druhému. V neděli chodí do kostela, Čtvrtého července na přehlídku, jednou týdně do Rotary klubu a cestují, kdykoliv je napadne. Sláde ještě truchlí nad rozvodem svého bratra Warnera, ke kterému došlo před třemi lety. Dělal státního návladního v Atlantě a vzal si svou lásku ze studií, dívku z memphiské rodiny, kterou jsme znali. Po dvou dětech šlo manželství ke dnu. Manželka doslala děti a odstěhovala se do Porllandu. Pokud je všechno v pořádku, mohou rodiče vidět vnoučata jednou ročně. Bylo to téma, o kterém jsem se nikdy ani slovem nezmínil.

Na memphiském letišti jsem si najal auto a vyrazil na východ, na rozlehlé předměstí, kde bydleli běloši. Černým patřilo centrum, bílým předměstí. Čas od času se černí přesunuli do nějaké okrajovější čtvrti a bílí se odstěhovali ještě o kus dál. Jak jedna rasa pronásledovala druhou, rozpínal se Memphis na východ.

Rodiče bydleli u golfového hřiště v proskleném domě navrženém tak, aby ze všech oken bylo vidět na trávník. Já ten dům nesnášel, protože na trávníku bylo v jednom kuse příliš živo. Ale nikdy jsem svoje pocity nedal najevo.

Z letiště jsem jim zavolaal, takže když jsem přijel, matka mě s velikými nadějemi očekávala. Táta byl zrovna někde u deváté jamky.

"Vypadáš unaveně," poznamenala, když jsme se objali a dali si pusy. Bylo to její obvyklé přivítání.

"Dík, mami. Ty vypadáš skvěle." A byla to pravda. Byla štíhlá a do bronzova opálená díky tvrdé životosprávě ve sportovním klubu.

Nalila nám vychlazený čaj, který jsme si vypili na verandě, odkud jsme sledovali ostatní důchodce prohánějící se po golfovém hřišti ve vozících.

"Co se děje?" zeptala se hned v první minutě, než jsme se stačili pořádně napít.

"Nic. Všechno je v pořádku."

"Kde je Claire? Vy nám taky nezavoláte, jak je rok dlouhý. Už dva měsíce jsem neslyšela její hlas."

"Claire je v pořádku, mami. Jsme oba živí a zdraví a máme spoustu práce."

"Trávíte dost času spolu?"

"Ne."

"Trávíte vůbec nějaký čas spolu?"

"Moc ne."

Zamračila se a v mateřském gestu obrátila oči v sloup. "Děje se něco?" zeptala se, jako by zahajovala útok.

"Ano."

"Věděla jsem to. Já to věděla. Hned, jak jsem uslyšela v telefonu tvůj hlas, bylo mi jasné, že se něco děje. Doufám, že se taky neřítíte do rozvodu. Zkusili jste zajít do poradny?"

"Ne. Ale počkej přece chvíli."

"A proč ne? Ona je skvělý člověk, Michaeli. Dává do manželství všechno, co je třeba."

"Snažíme se, mami. Ale je to těžké."

"O co jde? O poměr? Drogy? Alkohol? Hazard? Nebo o nějakou podobnou špatnost?"

"Kdepak. Jsme prostě dva lidé, kteří se vydali každý svou cestou. Já pracuju osmdesát hodin týdně. A ona pracuje dalších osmdesát hodin týdně."

"Tak trochu přibrzděte. Peníze nejsou všechno." Hlas se jí trochu zachvěl a v očích jsem jí zahlédl slzy.

"Nezlob se, mami. Ale aspoň nemáme děti."

Kousla se do rtu a snažila se chovat statečně, ale uvnitř přímo umírala. A mně bylo jasné, na co v tu chvíli myslí: dva to potkalo, třetího to čeká. Můj rozvod bude brát jako osobní prohru, stejně jako když se rozpadlo bratrovo manželství. Vždycky najde nějaký způsob, jak to vymyslet, aby to mohla vyčítat sobě.

Nechtěl jsem, aby propadla lítosti. Tak jsem převedl řeč na zajímavější zážitky. Vyprávěl jsem jí o Pánovi a pro její dobro jsem trochu zmínil nebezpečí, v němž jsem se ocitl. Pokud se ta událost dostala do memphiských novin, rodiče si jí nevšimli.

"Jsi v pořádku?" zeptala se vyděšeně.

"No jistě. Ta kulka mě minula. Vždyť jsem tady."

"Díky bohu. Já to myslela jinak - jsi vnitřně v pořádku?"

"No jistě, mami, nijak mě to nevzalo. Nezhroutil jsem se. Ve firmě chtěli, abych si vzal pár dní volna, tak jsem tady."

"Chudáčku. Nejdřív Claire a pak tohle."

"Zvládnou to. Včera večer začalo pořádně sněžit, takže bylo rozumné vypadnout."

"Claire je v pořádku?"

"Jako všichni ve Washingtonu. V podstatě bydlí v nemocnici, a to je nejbezpečnější místo ve městě."

"Mám o tebe veliký strach. Znáš statistiky zločinnosti, víš. Je to moc nebezpečné město."

"Skoro stejně nebezpečné jako Memphis."

Zadívala se na míček, který přistál kousek od verandy, a čekala, až se objeví jeho majitel. Z golfového vozíku se vyhrabala jakási odhodlaná stará dáma, chvíli se nad míčkem skláněla a pak ho velmi špatně odpálila.

Matka odešla pro další čaj a osušit si uszlcné oči.

Ani nevím, kterého z rodičů moje návštěva vzala víc. Matka touží po sevřené rodině s vnoučaty. Otec chce, aby jeho

synové rychle postupovali na společenském žebříčku a on si mohl užívat zadostiučinění, které jim oběma náš tvrdě vydobytý úspěch přináší.

Později odpoledne jsme s tátou udělali devět jamek. Tedy on hrál - já pil pivo a řídil vozík. Golf si mě svým kouzlem ještě nedokázal podmanit. Zato stačily dvě vychlazené plechovky a byl jsem schopen se rozpovídat. Povídání o Pánovi jsem mu zopakoval už při obědě, takže si myslel, že se chci pár dní poflakovat, abych se dal trochu dohromady, a pak se zase s plnou vervou vrhnu do arény.

"Už tý velký firmy začínám mít plný zuby, tati," poznamenal jsem, když jsme si sedli u třetího odpaliště a čekali, až odtamtud jakási čtveřice hráčů vypadne. Byl jsem nervózní a strašně mě to štválo. Vždyť to byl přece můj život, a ne jeho.

"Co tím chceš říct?"

"Chci tím říct, že mám plný zuby toho, co dělám."

"Tak tě vítám ve skutečném světě. To si myslíš, že chlápek, co dělá ve fabrice u frézy, nemívá plný zuby toho, co dělá? Tobě z toho aspoň kyne naděje, že zbohatneš."

Takhle mi to vpálil, že jsem se z toho málem složil. O dvě jamky dál, když jsme se prodírali roštím ve snaze najít míček, se najednou zeptal: "Měníš zaměstnání?"

"Uvažuji o tom."

"Kam chceš jít?"

"Nevím. Ještě je moc brzy. Zatím jsem se po novém místě nerozhlízel."

"Jak můžeš vědět, že je jinde tráva zelenější, když ses vůbec nepodíval kolem?" Zvedl míček a odkráčel.

Jezdil jsem sám po úzké vydlážděné cestě, zatímco táta chodil po trávníku a pronásledoval míčky, které odpálil.

Sledoval jsem ho a bylo mi divné, proč mám vlastně z toho šedovlasého muže tak strašlivý strach. Tlačil všechny své syny do toho, aby si kladli pořádné cíle, aby tvrdě makali, aby usilovali o to, že z nich bude Někdo, a všechno svoje snažení nasměrovali na vydělání spousty peněz. Zkrátka a dobře, aby žili pravý Americký sen. A všechno, co jsme potřebovali, nám pořídil a zaplatil.

Bratři ani já jsme se nenarodili se sociálním cítěním. Odevzdáváme milodary církvi, jelikož bible dost důrazně naznačuje, že je to správné. Vládě platíme daně, protože to předepisuje zákon. Jistě, někde mezi všemi těmi úlitbami je určitě schované nějaké skutečně prokázané dobro, takže jsme rádi, že na tom máme podíl. Politika přece patří do ruky těm, kteří mají tuhle hru rádi, a jinak slušný člověk k penězům nepřijde. Vštěpovali nám, že musíme být výkonní a že čím většího úspěchu dosáhneme, tím víc z toho bude tím či oním způsobem mít užitek i společnost. Stanov si cíl, tvrdě pracuj, hraj poctivě, dosáhni blahobytu.

Pátou jamku dvakrát zkazil, a když nasedal do vozíku, dával to za vinu holi.

"Třeba nehledám zelenější pastviny," řekl jsem.

"Co kdybys toho nechal a rovnou vyklopil, co máš na srdci?" vybafl. Jako obvykle jsem pocítil záchvěv viny, že nejdu přímo k věci.

"Uvažuji o práci ve veřejném zájmu."

"Co to sakra je?"

"To znamená, že svou práci děláš pro dobro společnosti a nevyděláš na tom moc peněz."

"Z tebe je teďka demokrat? Už jsi zřejmě ve Washingtonu příliš dlouho."

"Ve Washingtonu je spousta republikánů. Dokonce tam teď mají většinu."

K dalšímu odpališti jsme dojeli mlčky. Táta je dobrý hráč golfu, ale tentokrát byl jeho odpal od odpalu horší. Zřejmě jsem mu narušil soustředění.

Když jsme se opět prodírali mlázím, znovu se ozval: "Takže nějaký pomatenec si nechá ustřelit hlavu a ty kvůli tomu začneš měnit společnost. Je to tak?"

"Nebyl to žádný pomatenec. Bojoval ve Vietnamu."

Táta v prvních letech vietnamské války létal s B52 a po mé poznámce zůstal stát jako opařený. Ale jen na okamžik. Nehodlal ustoupit ani o píď. "Takže zas jeden takový, co?" zavrčel.

Neodpověděl jsem. Míček byl beznadějně ztracený a otec ho ve skutečnosti ani nehledal. Hodil na trávu jiný, mizerným švihem ho odeslal a šli jsme pryč.

"Štve mě, že se chystáš rozbít tak dobrou kariéru, synu," řekl. "Na to jsi tam makal příliš tvrdě. Za pár let by z tebe udělali společníka."

"Možná."

"Potřebuješ pár dní volna, to je všechno."

Tenhle lék zřejmě znali všichni.

Vzal jsem je na večeri do příjemné restaurace. Všichni jsme se zoufale snažili nemluvit o Claire, o mé kariéře a o vnucích, které tak zřídka viděli. Mluvili jsme o starých přátelích a dávných sousedech. Zásobili mě řadou drbů, které mě ani trochu nezajímaly.

V pátek v poledne, čtyři hodiny před odletem letadla, jsem odjel a vrátil se ke svému zpackanému životu do Washingtonu.

7 KDYŽ JSEM VPÁTEK VEČER DORAZIL DOMŮ, BYL byt pochopitelně prázdný, ale přece jen nastala jedna změna. Na kuchyňské lince ležel vzkaz. Claire si ze mne vzala příklad a odjela na pár dní domů do Providence. Žádný důvod neuvedla. Jen mě prý prosí, abych jí tam zavolał, až se vrátím.

Zavolal jsem k jejím rodičům a vpadl zrovna doprostřed večere. Proboleli jsme se pětiminutovým hovorem, z něhož vyplynulo, že se oba máme skvěle, že v Memphisu je skvěle, že o Providence platí totéž, že obě naše rodiny se mají skvěle a Claire se vrátí někdy během nedělního odpoledne.

Zavěsil jsem, uvařil si kávu a vypil si ji u okna v ložnici, odkud jsem civěl na auta valící se P Street, v níž stále ještě ležel sníh. Pokud snad nějaký roztál, nebylo to poznat.

Měl jsem podezření, že Claire jela rodičům vyložit stejnou nepříjemnou okolnost, s níž jsem já obtěžoval v Memphisu. Bylo to smutné a divné, ale přitom nijak překvapivé, že jsme to otevřeně sdělili svým rodičům, než jsme si to řekli sami mezi sebou. Už jsem toho měl dost a rozhodl se, že někdy hodně brzy, možná už v neděli, si někde sedneme, nejspíš ke kuchyňskému stolu, a vyrovnáme se se skutečností. Předhodíme si bez obalu svoje pocity a obavy a začneme plánovat naše oddělené budoucnosti. Byl jsem si docela jist, že jinak to ani nemůže dopadnout. Věděl jsem, že chce ode mne odejít, jen jsem netušil, jak moc po tom touží.

Nahlas jsem si zkoušel slova, která jí řeknu, dokud nezněla jaksepatří přesvědčivě, a pak jsem se vydal na dlouhou procházku. Bylo víc než deset stupňů pod nulou, vál ostrý vítr a chlad mi zalézal pod kabát. Minul jsem několik úhledných rodinných vilek a útulných řadových domků, v nichž jsem viděl opravdové rodiny, jak spolu pojídají, smějou se a užívají si tepla, a došel jsem na M Street, kde chodníky zaplnily davy lidí, které vyhání do ulic nechut' držet se doma. Ani mráz v páteční odpoledne nedokázal M Street vylidnit. Bary byly přeplněné, v restauracích se čekalo na stůl a v kavárnách byste nenašli volné místo.

Zastavil jsem se u výlohy jednoho hudebního klubu, po kotníky zabořené do sněhu jsem se zaposlouchal do blues a díval se na mladé páry, jak uvnitř popíjejí a tančí. Poprvé v životě jsem si připadal jako někdo, kdo už nepatří mezi mladé lidi. Je mi dvaatřicet, ale za posledních sedm let jsem odvedl tolik práce, kolik jiní lidé za dvacet. Byl jsem utahaný, nikoliv starý, ale pomalu a unaveně sklouzávající do středních let a musel jsem přiznat, že už dávno nejsem žádný cucák z přípravky. Všechny ty hezké holky uvnitř by se na mě podruhé už nepodívaly.

Byl jsem promrzlý a znovu začalo sněžit. Koupil jsem si sendvič, nacpal ho do kapsy a zamířil zpátky domů. Tam jsem si namíchal silnou dávku alkoholu, rozdělal malý oheň v krbu, v pološeru pojídal sendvič a připadal si strašlivě osamělý.

Za starých časů by mi Clairina nepřítomnost dovolila dělat přes víkend v kanceláři, aniž bych měl špatné svědomí. Když jsem tak seděl v krbu, tahle myšlenka mě ani trochu nelákala. Drake & Swecncy budou dál pyšně stát, i když já odejdu, a klienty i s jejich problémy, které mi připadaly tak zásadní, dostane na starosti letka jiných mladých právníků. Můj odchod bude pro firmu jen drobným hrbolem na cestě, kterého si ani pořádně nevšimne. Ve chvíli, kdy vypadnu, zabere mou kancelář někdo jiný.

Někdy kolem deváté zazvonil telefon a vytrhl mě z dlouhého, pochmurného snění. Byl to Mordecai Green a mluvil hlasitě do přenosného telefonu. "Máte teď hodně práce?" zeptal se zvědavě.

"No, ani ne. Co se děje?"

"Mrzne, až to hezký není, začalo zase sněžit a nám chyběj lidi. Nemáte teď pár hodin čas?"

"O co jde?"

"O práci. Opravdu tady potřebujeme každou duši. Útulky i vývažovny jsou plný a nemáme tu dost dobrovolníků."

"Pochybuj, že bych to zvládnul."

"Umíte namazat pomazánku z burských oříšků na chleba?"

"To snad ano."

"Tak to zvládnete."

"No dobře. Kam mám přijet?"

"Jsme asi deset bloků od poradny. Na křižovce Třinácté a Euklidovy uvidíte po pravé ruce žlutý kostel. Ebenerovo křesťanské bratrstvo. Jsme v suterénu."

Poznamenával jsem si to a s každým jeho slovem jsem byl vyděšenější a roztřesenější - vždyť Mordecai mě lákal přímo do válečné zóny. Chlěl jsem se ho zeptat, jestli si mám přibalit pistoli. Taky jsem přemítal, jestli on nějakou nosí. Jenže on byl černý, a já ne. A co bude s mým autem, jak skončí můj drahý Lexus?

"Máte to?" zavrčel po chvíli.

"Jo. Budu tam za dvacet minut," odpověděl jsem statečně, ale srdce mi už v tu chvíli bušilo strachy.

Vzal jsem si na sebe džíny, košili a značkové turistické boty. Z kapes jsem vytahal všechny kreditní karty a hotové peníze. Nahoře v komoře jsem našel starou manšestrovou bundu s vlněnou podšívkou, politou kávou a barvami. Byla to vzpomínka na právnickou fakultu, a když jsem se v tom všem viděl v zrcadle, jen jsem doufal, že nevypadám jako zazobanec okázale předvádějící chudobu. Zdálo se, že ne. Kdyby si to oblékl mladý herec na obálce k Jarmarku marnosti, rázem by se z toho stala nová móda.

Zoufale jsem toužil po neprůstředlné vestě. Byl jsem k smrti vyděšený, ale když jsem zamykal dveře a vykročil do sněhu, cítil jsem i podivné vzrušení.

Kličkování mezi přestřelkami a úniky před útoky gangů, které jsem očekával, nenastaly. Díky počasí byly ulice alespoň pro tentokrát prázdné a bezpečné. Našel jsem kostel a zajel na parkoviště na druhé straně ulice. Kostel vypadal jako malá katedrála, starý byl nejméně sto let a jeho původní kongregace ho nepochybně opustila.

Za rohem jsem uviděl skupinku mužů čekajících u dveří. Protáhl jsem se mezi nimi, jako bych přesně věděl, kam mám namířeno, a vešel jsem do světa bezdomovců.

Přestože jsem strašlivě chtěl zapadnout, předstíral, že už jsem to všechno někdy viděl a že jsem jen přišel odvést práci, zůstal jsem stát jako opařený. V úžasu jsem hleděl na děsivé množství ubožáků, kteří se do suterénu nacpali. Někteří leželi na zemi a snažili se spát. Jiní postávali ve skupinkách a tiše si povídali. Někteří jedli u dlouhého stolu, jiní na svých skládacích stoličkách. Každý čtvereční centimetr podél zdi byl obležen lidmi, kteří tam seděli a zády se opírali o

škvárové tvárnice. Malé děti plakaly a hrály si, zatímco se jejich matky snažily udržet je v dosahu. Ožralové leželi naprosto ztuhlí na zemi, ponoření pouze do svého chrápání. Dobrovolníci rozdávali deky, procházeli davem a nabízeli jablka.

Na jednom konci byla kuchyně. Přípravovalo a vydávalo se v ní jídlo a bylo tam dost živo. Vzadu jsem zahlédl Mordecaie, jak rozlévá ovocnou šťávu do papírových kelímků a zaujatě hovoří. U pultu, kde se podávalo jídlo, trpělivě čekala řada jedlíků.

V místnosti bylo teplo a pachy, vůně a plynové topení vytvořily silnou směs, která nebyla nepříjemná. Pak do mě vrazil nějaký bezdomovec, oblečený skoro jako Pán, a tak nastal čas sebou pohnout.

Vyrazil jsem rovnou k Mordecaiovi a toho potěšilo, že mě vidí. Podali jsme si ruce jako staří přátelé a on mě představil dvěma dobrovolníkům, jejichž jména jsem v životě neslyšel.

"Je to blázinec," prohlásil Mordecai. "Spousta sněhu a k tomu pořádná zima. Z toho kouká práce na celou noc. Začněte tamhle s tím chlebem." Ukázal na táč plný nakrájeného bílého chleba. Vzal jsem ho a odnesl ke stolu.

"Je to fakt namáhavý. Tady máte salám, tady hořčice a tady majonézu. Na polovinu sendvičů přijde hořčice, na druhou polovinu majonéza. Sendvič se skládá z jednoho plátku salámu a dvou krajíců chleba. Čas od času jich udělejte pár s pomazánkou z burských oříšků. Je to jasný?"

"Jo."

"Za chvíli vám to půjde." Plác mě po rameni a zmizel.

Kvapně jsem vyrobil deset sendvičů a dospěl k závěru, že jsem se to docela slušně naučil. Pak jsem zpomalil a začal pozorovat lidi čekající ve frontě. Všichni měli sklopené zraky, ale nepřestávali sledovat jídlo. Každý držel v ruce papírový talíř, umělohmotnou misku, lžici a ubrousek. Jak postupovali, nejdřív se jim nalila miska polévky, pak doslali na talíř půlku sendviče a nakonec k tomu přibyl malý zákusek a jablko. Na konci je ještě čekal kelímek s jablečnou šťávou.

Většinou tiše řekli "Děkuju" dobrovolníkovi, který jim podával šťávu, načež odkráčeli od pultu. Talíř a misku přitom opatrně svírali v ruku. Dokonce i děti se chovaly klidně a dávaly si na jídlo pozor.

Zdálo se, že většina přítomných jí pomalu a užívá si tepla, dobrého pocitu ze zaplněných úst jídlem a vůně, jež jim stoupá do tváře. Někteří se ale cpali, jak to šlo nejrychleji.

Hned vedle mě stál plynový sporák se čtyřmi hořáky a na každém z nich se neustále ohříval jeden velký hrnec polévky. Za sporákem stál stůl zavalený celerem, mrkví, cibulí, rajčaty a celými kuřaty. Jeden dobrovolník s obrovským nožem to všechno zuřivě sekal na kousky a kostičky. Další dva dobrovolníci obsluhovali sporák. Několik lidí přenášelo jídlo na servírovací stoly. Já byl v tu chvíli jediný, kdo se věnoval přípravě sendvičů.

"Potřebujeme víc chleba s pomazánkou," zahlaholil Mordecai, sotva se vrátil do kuchyně. Sáhl pod stůl a vylovil dvougalonové vědro s neznakovou pomazánkou z burských oříšků. "Zvládáte to?"

"Už je ze mě odborník," ujistil jsem ho.

Díval se, jak pracuju. Fronta byla v tu chvíli krátká a on si chtěl popovídat.

"Myslel jsem, že jste právník," poznamenal jsem a dál roztíral pomazánku na chleby.

"Jsem především člověk a pak až právník. Vzájemně se to nevylučuje - tady toho tolik nedávejte. Musíme trochu šetřit."

"Odkud je to jídlo?"

"Z potravinové banky. Všechno jsou to dary. Dneska máme štěstí, protože jsme dostali kuřata. To je pochoutka.

Většinou je k mání jenom zelenina."

"Chleba není zrovna nejčerstvější."

"Jo, ale je zadarmo. Dostáváme ho z jednoho velkého pekařství a je jenom den starý. Klidně si jeden sendvič snězte, jestli chcete."

"Dík. Už jsem měl. Jíte tady?"

"Zřídka." Soudě podle velikosti pupku nedržel Mordecai dietu skládající se ze zeleninové polévky a jablek. Posadil se na okraj stolu a zadíval se na dav kolem sebe. "Tohle je vaše první návštěva útulku?" zeptal se.

"Jo."

"Který slovo vás napadlo první, když jste vešel?"

"Bezmoc."

"To se dalo čekat. Ale to v sobě překousnete."

"Kolik lidí tady bydlí?"

"Ani jeden. Tohle je jen nouzový útulek. Kuchyně je otevřená každý den na obědy a večeře, ale technicky vzato to není útulek. Církev je prostě tak slušná, že když je špatný počasí, nechá otevřené dveře."

Snažil jsem se to celé nějak pochopit. "A kde teda tihle lidé žijí?" zeptal jsem se.

"Někteří jsou squatteři a bydlí v opuštěných budovách. To jsou ti šťastnější. Jiní žijou na ulicích, další v parcích, pár se jich chytlo na nádražích a někteří skončili pod mosty. Dokud je snesitelné počasí, můžou tam vydržet. Ale dnes by venku zmrzli."

"A kde jsou tedy opravdové útulky?"

"Všude okolo. Je jich tu asi dvacet - polovinu financují soukromníci, polovina žije z městských peněz, jenže z těch díky novému rozpočtu budeme brzy dva zavírat."

"Kolik to je míst na spaní?"

"Zhruba kolem pěti tisíc."

"A kolik je celkem bezdomovců?"

"To je vždycky dobrá otázka, jelikož bezdomovci nejsou skupina, která by se dala snadno spočítat. Rozumný odhad

bude tak asi deset tisíc."

"Deset tisíc?"

"Jo. A to počítám jen lidi na ulici. Dalších dvacet tisíc bydlí v tuhle chvíli u rodičů nebo přátel a bezdomovci z nich budou během jednoho až dvou měsíců."

"Takže na ulicích skončilo nejméně pět tisíc lidí?" zeptal jsem se a muselo na mně být vidět, že tomu nemůžu uvěřit.

"Nejméně."

Dobrovolník požádal o další sendviče. Mordecai mi pomohl, a tak jsme jich připravili další tučt. Pak jsme přerušili práci a opět se zadívali na dav před sebou. Otevřely se dveře a dovnitř pomalu vešla mladá maminka. Nesla v náručí nemluvně a za ní se ploužily tři malé děti. Jedno z dětí mělo krátké kalhoty, ponožku každou jinou a bylo bez bot. Kolem ramen mělo uvázaný ručník. Další dvě děti, v podstatě ještě batolata, měly alespoň boty, ale jinak byly také dost málo oblečené. Nemluvně spalo.

Zdalo se, že matka omdlévá, a jakmile se ocitla v suterénu, působila dojmem, že neví, co si má najednou počít. Na stole nebyl ani kousek volného místa. Dovedla potomstvo k jídlu a dva usměvaví dobrovolníci jí vykročili vstříc, aby jí pomohli. Jeden usadil rodinku do rohu poblíž kuchyně a začal jim nadělovat porce, zatímco druhý je balil do pokrývek. Sledovali jsme s Mordecaiem, jak se celá scéna vyvíjí. Snažil jsem se necivět na ně, ale všem to bylo nakonec jedno.

"Co si počne, až se přezene ta vánice?" zeptal jsem se.

"Jak to mám vědět? Proč se jí nezeptáte sám?"

Tím mě ovšem dostal. Nebyl jsem připraven takhle se do toho zaplést.

"Působíte aktivně ve washingtonské advokátní komoře?" zeptal se.

"Tak trochu. Proč?"

"Prostě mě to zajímá. Komora dělá pro bezdomovce hodně bezplatné práce."

Zkoušel, jestli bych se nechal chytit, ale já neholdal polknout návnadu. "Pracuju na případech s tresty smrti," prohlásil jsem pyšně a téměř pravdivě. Před čtyřmi lety jsem skutečně jednomu z našich společníků pomáhal nakoncipovat žádost pro jednoho vězně v Texasu. Moje firma dovoluje všem svým zaměstnancům, aby poskytovali bezplatné služby, ale musí si dát ztracený pozor, aby to nenarušovalo práci, která je placená.

Dál jsme pozorovali matku a její čtyři potomky. Dvě děvka snědla nejdřív zákusky a polévka jim mezitím stydla. Matka byla buď zfetovaná, nebo v šoku.

"Existuje nějaké místo, kam by mohla teď hned jít a začít tam bydlet?" vyzvídal jsem.

"Nejspíš ne," odpověděl Mordecai nenuceně a pohupoval velikýma nohama, jež mu visely ze stolu. "Ke včerejšímu dni bylo na seznamu lidí čekajících na nouzový útulek pět set jmen."

"Na nouzový útulek?"

"Jasně. Ale když klesne teplota pod bod mrazu, otevře město velkoryse jeden vyhříváný útulek. To by mohla být její jediná naděje, jenže dneska tam podle mě bude narváno. Jakmile začne tát, město je tak laskavé, že útulek zase zavře."

Dobrovolník, který doslal na starosti přípravu šťávy na kuřata, musel odejít, a protože jsem byl nejbližší a neměl jsem zrovna nic na práci, padla tahle povinnost na mě. Zatímco Mordecai mazal sendviče, já asi hodinu krájel celer, mrkev a cibuli, to vše pod bedlivým dozorem slečny Dolly, jedné ze zakládajících členek církve. Slečna Dolly se prý věnuje krmení bezdomovců už jedenáctý rok. Byli jsme totiž v její kuchyni. Prohlásil jsem, že je to pro mne čest, a o chvíli později jsem se dověděl, že krájím celer na příliš velké kousky. Okamžitě jsem přešel na menší. Slečna Dolly měla zástěru bez sebemenší skvrnky a byla na svou práci náramně hrdá.

"Zvykne si člověk někdy na to, že vidí tyhle lidi?" zeptal jsem se jí v jednu chvíli. Stáli jsme u sporáku a rozptylovala nás hádka, která se strhla někde vzadu. Mordecai a jeden kněz zasáhli a nastolili smír.

"Nikdy, drahoušku," odpověděla a utřela si ruce do ručníku. "Pořád mi to láme srdce. Ale v Příslovích se praví: 'Šťasten ten, kdo nakrmí chudé.' To mi dodává sílu."

Otočila se a jemně zamíchala polévku. "Kuřata už budou hotový," oznámila mi.

"Co z toho vyplývá?"

"Z toho vyplývá, že je musíte vyndat z trouby, nalít tamhle do hrnce šťávu, nechat kuřata vychladnout a pak je vykositit."

Vykositit kuře, to je svébytné umění, zvláště pokud člověk používá metodu slečny Dolly. Když jsem skončil, měl jsem ruce úplně rozpálené a málem mi na nich naskákaly puchýře.

8 MORDECAI MĚ VEDL PO TEMNÝCH SCHODECH nahoru do haly. "Dávejte pozor, kam šlapete," upozornil mě málem šeptem, když se opřel do lítacích dveří vedoucích do kaple. Panovalo tam přitímí, jelikož se tam lidé všude, kam oko pohlédlo, snažili spát. Byli natažení na lavicích a chrápali. Byli zkroucení pod lavicemi a matky se snažily utišíti děti, aby ležely klidně. Byli schoulení v rozích a nechávali nám jen uzounkou stezičku, kterou jsme si razili cestu k oltáři. I kůr byl plný spáčů.

"Málokterá církev je ochotná tohle udělat," zašeptal Mordecai, když jsme stáli kousek od oltáře a rozhlíželi se po řadách lavic.

Docela jsem takovou neochotu chápal. "Co se stane v neděli?" zeptal jsem se šeptem.

"To záleží na počasí. Reverend je jeden z nás. Už se taky stalo, že zrušil bohoslužbu, aby je nemusel vyhánět."

Nebyl jsem si jist, co vlastně znamená "jeden z nás", ale měl jsem pocit, že do toho spolku nepatřím. Zaslechl jsem, jak zapraskal strop, a uvědomil jsem si, že nad námi je balkon ve tvaru U. Zamžoural jsem a pomalu zaostřil pohled na další masu lidí naskládaných v řadách na sedadlech nahoře. Mordecai se tam taky zadíval.

"Kolik vlastně lidí...," nakoukl jsem otázku, ale nedokončil ji.

"Nepočítáme je. Jen je nakrmíme a uložíme."

Do boku kostela se opřel poryv větru a zalomcoval okny. V kapli bylo podstatně chladněji než v suterénu. Po špičkách jsme obešli spáče a vyšli dveřmi vedle varhan.

Blížilo se k jedenácté. V suterénu bylo pořád plno, ale fronta na polévku zmizela. "Pojďte za mnou," vybídl mě Mordecai.

Vzal si umělohmotnou misku a podržel ji, aby mi ji dobrovolník mohl naplnit. "Tak si vyzkoušíme, jak vaříte," prohlásil s úsměvem.

Posadili jsme se uprostřed davu u skládacího stolu a lidé z ulice sedící kolem se nás málem dotýkali lokty. On byl schopen jíst a bavit se, jako by všechno bylo v pořádku. Já ne. Otálel jsem nad polévkou, která byla díky slečně Dolly opravdu docela dobrá, a nedokázal jsem se nějak vyrovnat se skutečností, že já, Michael Brock, úspěšný a zazobaný bílý kluk z Memphisu, absolvent Yalcu a zaměstnanec firmy Drake & Sweeney, sedím s bezdomovci v suterénu kostela někde v severozápadní části Washingtonu. Zatím jsem tu zahlédl jen jeden bílý obličej, a to byl nějaký ožrala středních let, který zhltnul jídlo a zmizel.

Byl jsem si jist, že můj Lexus je dávno pryč a že venku na ulici nepřežiju ani pět minut. Rozhodl jsem se, že se budu držet Mordecaie, ať se rozhodne odejít kdykoliv a jakkoliv.

"Ta polívka se povedla," prohlásil uznale. "Pokaždý je jiná," vysvětloval. "Záleží na tom, co máme k dispozici. A navíc se na každém místě vaří podle jiného receptu."

"Tuhle jsem u Marthy dostal nudle," ozval se muž sedící po mé pravici. Jeho loket měl k mé misce s polévkou blíže než můj.

"Nudle?" podivil se Mordecai s předstíraným úžasem. "Ve tvé polívce?"

"Jo. Tak jednou za měsíc tam dostaneš nudle. Jenže teď už to všichni vědí, takže je těžký sehnat tam místo u stolu."

Nedokázal jsem odhadnout, jestli si dělá legraci, nebo ne, ale v očích mu tak podivně blýskalo. Představa bezdomovce, který si slěžuje, že v jeho oblíbené vývařovně je těžké sehnat místo, mi připadala zertovná. Sehnal tam volný stůl je těžké. Kolikrát jsem tuhle větu slyšel od svých přátel v Georgetownu?

Mordecai se usmál. "Jak se jmenuješ?" zptal se muže. Už jsem zaznamenal, že Mordecai vždycky chce, aby se s obličejem dovedl i jméno. Bezdomovci pro něj byli víc než jen oběti. Byli to jeho lidé.

I mě se zmocňovala docela přirozená zvědavost Jak se z člověka vlastně stane bezdomovec? Co se porouchalo v našem rozvětveném systému veřejné pomoci, že se může stát, aby Američan zchudl tak, že skončí pod mostem?

"Šleha," odpověděl a rozžvýkával jeden z mých nadměrných kousků celeru.

"Šleha?" ujíšťoval se Mordecai.

"Šleha," opakoval muž.

"A co příjmení?"

"Žádný nemám. Na to sem moc chudej."

"A kdo ti dal jméno Šleha?"

"Máma."

"Kolik ti bylo, když tě pojmenovala Šleha?"

"Asi tak pět."

"Proč zrovna Šleha?"

"No, prostě měla malýho špunta, co nechtěl držet hubu, v jednom kuse řval a nikdo nemoh spát. Tak sem mu dal šlehu." Vyprávěl nám to a míchal si přitom polévku. Měl to dobře nacvičené, hezky to přednesl, a já mu nevěřil ani slovo. Ale oslunění naslouchali a Šlehu to těšilo.

"Co se slalo s tím děckem?" zeptal se Mordecai, který na sebe vzal roli naivního chlapíka.

"Umřelo."

"Takže to byl tvůj bratříček," přemítal nahlas Mordecai.

"Ne, sestřička."

"Rozumím. Ty sis zabil sestřičku."

"Jo, ale zato sme se pak pořádně vyspali."

Mordecai na mě mrkl, jako že slyšel takových historek nepočítaně.

"Kde bydlíš, Šleho?" zeptal jsem se.

"Tady, ve Washingtonu."

"A kde přesně?" naléhal na něj Mordecai ve snaze doplnit nějak mou neobratnou otázku.

"Chvilí tady, chvilí jinde. Mám kolem sebe spoustu bohatých ženských, co mi platěj, abych jim dělal společnost."

Dvěma mužům sedícím proti Šlehovi to přišlo legrační. Jeden se začal hihňat a druhý se rozchechlal.

"Kam si necháváš posílat dopisy?" zeptal se Mordecai.

"Na poštu," odpověděl Šleha. Zřejmě měl na jakoukoliv olázku okamžitě připravenou odpověď, a tak jsme mu dali pokoj.

Když se slečna Dolly konečně odpoutala od plotny, udělala všem dobrovolníkům kávu. Bezdomovci se začali ukládat k spánku.

Seděli jsme s Mordecaiem na konci stolu ve ztemnělé kuchyni, usrkávali kávu a velkým oknem na vydávání jídel jsme pozorovali davy zkroucených lidí. "Jak dlouho tady zůstanete?" zeptal jsem se.

Pokrčil rameny. "Záleží na okolnostech. Když máte několik stovek lidí v místnosti, jako je tahle, obvykle se něco semele. Reverend bude radši, když tady zůstanu."

"Celou noc?"

"Už jsem to udělal mockrát."

Neměl jsem vůbec v úmyslu vyspat se mezi těmito lidmi. Ale současně jsem neměl v plánu opustit tuhle budovu bez toho, aby mě Mordecai chránil.

"Vy ale můžete klidně odejít, kdy budete chtít," prohlásil.

Odejít bylo snad to nejhorší, co mě v tu chvíli mohlo potkat. Vždyť byla půlnoc, pátek a byli jsme v ulicích Washingtonu. A já byl běloch a měl jsem nádherný vůz. Bez ohledu na sněžení jsem měl venku pramalou naději na přežití, a to se mi ani trochu nezamlouvalo.

"Máte rodinu?" zeptal jsem se.

"Jo. Manželka dělá sekretářku na ministerstvu práce. A máme tři syny. Jeden je v přípravce a druhý v armádě." Ztichl, než se stačil doslat k třetímu synovi. A já neměl chuť se ho na něj vyptávat.

"A jednoho jsme před deseti lety ztratili přímo na ulici. Můžou za to gangy."

"To je mi líto."

"Co vy?"

"Ženatý, bezdětný."

Poprvé po několika hodinách jsem si vzpomněl na Claire. Jak by asi reagovala, kdyby věděla, že jsem tady? Ani jeden z nás si nikdy nenašel čas na nic, co by se alespoň vzdáleně podobalo dobročinné práci.

Asi by si pro sebe zamumlala "On se vážně pomát" nebo něco v tom smyslu.

Bylo mi to jedno.

"Čím se živí manželka?" zeptal se Mordecai ve snaze udržet nezávaznou konverzaci.

"Dělá na jedné chirurgii v Georgetownu jako stážistka."

"Vy jste si to, lidi, uměli zařídit, co? Z vás bude společník velké firmy a z ní chirurg. Další americký sen se naplňuje."

"Asi jo."

Zničehonic se jakoby odnikud vynořil reverend a odvěkl Mordecaie dál do kuchyně, kde si začali tlumeně povídat.

Vzal jsem z misky čtyři zákusky a vydal se do rohu, kde vsedě spala mladá matka s hlavou položenou na polštáři a dítětem uhnížděným pod paží. Oba prckové bez hnutí spali pod dekou, jen nejstarší kluk byl vzhůru.

Přikradl jsem se k nim co nejbližší a natáhl k chlapci ruku se sušenkou. V očích mu zajiskřilo a hrábl po kořisti. Sledoval jsem ho, jak soustředěně pojídá úlovek a hned žebrá o další. Byl malý, vychrtlý a nebyly mu víc než čtyři roky.

Matce přepadla hlava dopředu a to ji vzbudilo. Podívala se na mě smutným, unaveným očima a pak jí došlo, že si hraju na Ježíška přinášejíciho zákusky. Věnovala mi nepatrný úsměv a narovnála si polštář.

"Jak se jmenuješ?" zeptal jsem se šepem chlapce. Po dvou zákuscích jsem v něm získal přítele na život a na smrt.

"Ontario," odpověděl pomalu a bezvýrazně.

"Kolik ti je let?"

Zvedl čtyři prsty, pak jeden ohnul a znovu ho narovnal.

"Čtyři?" zeptal jsem se.

Přikývl a natáhl ruku pro další zákusek. S radostí jsem mu ho dal. Byl bych mu dal cokoli.

"Kde bydlíte?" šeptal jsem dál.

"V autě."

Chvíli mi trvalo, než jsem se s tím vyrovnal. Neměl jsem tušení, na co bych se měl ještě zeptat. Klučina byl příliš zaměstnaný po jídání sušenek, než aby se staral o udržování konverzace. Položil jsem mu tři otázky. Doslal jsem na ně tři poctivé odpovědi. Prostě bydlí v autě.

Chtěl jsem se rozeběhnout za Mordecaiem a zeptat se ho, co má člověk dělat, když narazí na lidi, kteří bydlí v autě, ale zůstal jsem sedět a usmíval se místo toho na Ontaria. Usmál se taky. Nakonec se zeptal: "Nemáš trochu jablečný šťávy?"

"Jasně," přikývl jsem, zašel do kuchyně a naplnil dva kelímky.

První do sebe hodil téměř naráz, a tak jsem mu podal druhý.

"Řekni děkuju," vybidl jsem ho.

"Děkuju," vyhrkl a natáhl ruku pro další sušenku.

Našel jsem si skládací židli, zaujal postavení proti Ontariovi a opřel se zády o stěnu. V suterénu bylo tou dobou docela ticho, ale úplný klid nenastal. Lidé, kteří žijí bez postele, nemají klidné spaní. Mordecai se čas od času prošel mezi spáči, aby urovnal drobné rozmíšky. Byl tak urostlý a rozhodný, že se nikdo neodvážil jeho autoritě jakkoliv vzdorovat.

S plným žaludkem začal Ontario dřímat. Hlavičku si položil na matčiny nohy. Vklouzl jsem do kuchyně, nalil si další šálek kávy a vrátil se ke své židli v rohu.

Pak se probudilo nemluvně a začalo řvát. Jeho žalostný hlas se vzepjal k neuvěřitelnému výkonu, až se zdálo, že celá místnost začala drnčet. Matka byla rozespalá, utahaná a otrávená, že ji někdo budí ze spánku. Řekla mrněti, aby bylo zticha, a pak je vzala do náruče a houpala s ním sem a tam. Nemluvně ale křičelo čím dál tím víc a kolem začali reptat ostatní nocležníci.

Bez sebemenšího rozmyslu či nápadu jsem se natáhl k matce, usmál se na ni ve snaze získat si její důvěru a dítě si od ní vzal. Nic nenamítala. Byla ráda, že se ho zbavila.

Dítě bylo lehounké a, chudinka, skrznskrz promočené. Zjistil jsem to, když jsem si opatrně položil jeho hlavičku na rameno a začal ho plácát po zadečku. Honem jsem se vydal do kuchyně a zoufale začal hledat Mordecaie nebo nějakého jiného dobrovolníka, aby mě zachránili. Slečna Dolly odešla domů už asi před hodinou.

Jak jsem přecházel sem a tam kolem sporáku, poplácával nemluvně, broukal mu a hledal ručník nebo něco podobného, dítě k mému překvapení ztichlo. Ruku jsem měl úplně mokrou.

Kde to vlastně jsem? Co tady sakra dělám? Co by si o mně přátelé pomysleli, kdyby mě tu viděli, jak bloumám po ztemnělé kuchyni, pobrukuju cosi nemluvněti z ulice a modlím se, aby ta plena byla opravdu jen mokrá?

Nevšiml jsem si, že by dítě nějak obzvlášť zapáchalo špínou, i když jsem si byl jist, že cítím, jak mi vši přeskakují z jeho hlavy do vlasů. Konečně se objevil můj nejlepší přítel Mordecai a otočil vypínačem. "To je pohled," poznamenal.

"Máme tu někde pleny?" zasyčel jsem na něj.

"Na velkou, nebo na malou?" zeptal se šťastně a přistoupil ke skřínkám.

"Nevím. Ale hodte sebou."

Vytáhl balík Pampers a já mu dítě vrazil. Na levém rameni mé manšestrové bundy byla veliká mokrá skvrna. S neuvěřitelnou zručností položil Mordecai dítě na kuchyňský stůl, stáhl z něj promáčenou plenu, odhalil, že je to holčička, otřel ji jakýmsi hadříkem, zabalil do suché pleny a zase mi ji vrátil. "Tady ji máte," poznamenal pyšně. "Jako nová."

"Jsou věci, které se člověk na právnické fakultě nenaučí," řekl jsem a vzal si holčičku do náruče.

Než opravdu usnula, asi hodinu jsem s ní přecházel sem a tam. Pak jsem ji zabalil do bundy a opatrně položil mezi matku a Ontaria.

Byla už sobota, skoro tři hodiny ráno, a já musel vypadnout. Moje čerstvě probuzené svědomí by toho za jeden den stejně víc neuneslo. Mordecai mě doprovodil na ulici, poděkoval mi, že jsem přijel, a bez bundy mě odeslal do noci.

Aulo stálo tam, kde jsem ho nechal, celé zasypané novou nadílkou sněhu.

Mordecai zůstal před kostelem a sledoval mě, jak odjíždím.

9 OD SETKÁNÍ S PÁNEM, COŽ BYLO V ÚTERÝ, JSEM PRO svou drahou, starou firmu Drake & Sweeney nenaúčtoval nikomu ani hodinu. Ale vydělával jsem pro firmu za uplynulých pět let průměrně dvě stě hodin měsíčně, což představuje osm hodin denně šest dní v týdnu a ještě něco navrch. Ani jeden den nepřišel nazmar a nenaúčtovaná hodina by se našla jen velmi vzácně. Pokud jsem se ocitl za průměrem, což se stávalo výjimečně, pracoval jsem v sobotu dvanáct hodin, popřípadě k tomu přidal i neděli. A pokud jsem nebyl pozadu, dopřál jsem si v sobotu jen sedm nebo osm hodin a někdy ještě pár v neděli. Není tedy divu, že se Claire zapsala na medicínu.

Když jsem v sobotu pozdě dopoledne koukal v ložnici do stropu, byl jsem téměř ochromen nečinností. Do kanceláře se mi nechtělo. Ta představa se mi přímo hnusila. Děsila mě vyrovnaná řada růžových vzkazů o telefonických hovorech, které mi Polly naskládala na stůl. Děsily mě informace vyšších nadřízených o dohodnutých schůzkách, na nichž by rádi vyzvěděli, jak mi je, děsilo mě zvědavé plkání sběračů drbů a nevyhnutelné "Jak se vede" pronášené přáteli, které to opravdu zajímalo, i známými, jinž je to naprosto fuk. Ze všeho nejvíc jsem se ale děsil práce. Případy s protimonopolními opatřeními jsou zdoluhavé a svízelné a jejich spisy jsou tak tlusté, že se musejí dávat do krabic. A k čemu to všechno je? Jedna miliardová firma se pere s jinou. Do boje jsou zapojeny stovky právníků, kteří chrlí záplavy papírů.

Musel jsem si přiznat, že jsem svou práci nikdy neměl rád. Byl to prostředek posvěcený účelem. Když budu pracovat jako brok, stanu se profikem a zdokonalím se ve své specializaci, tak se snad jednoho dne dostanu dál. Třeba skončím u daní, práce nebo žalob. Kdo by si uměl zamilovat protimonopolní zákony?

Čirou silou vůle jsem se přinutil vstát z postele a jít se osprchovat.

K snídani jsem si dal croissant z pekařství na M Street a silnou kávu. Jedl jsem a popíjel s rukou na volant. Přemítal jsem, co měl asi tak Ontario k snídani, a pak si přikázal, že se musím přestat takhle mučit. Měl jsem přece právo slušně se najíst bez pocitu viny, jenže jídlo pro mě přestávalo být důležité.

V rádiu ohlásili, že teploty vystoupí nanejvýš na minus deset stupňů a klesnou maximálně na minus osmnáct a že ke konci týdne už nebude sněžit.

Podánilo se mi dostat se až do vstupní haly, ale tam mě zajal jeden z mých bratří ve víře. Byl to Bruce z oddělení komunikací. Ani nevím, jak se jmenuje dál. Bruce nastoupil do stejného výtahu jako já a vážně se zeptal: "Jak se vede, kamaráde?"

"Jde to. A tobě?" zkusil jsem kontrovat.

"Dobrý. Hele, všichni ti fandíme, jasný? Tak se koukej držet."

Přikývl jsem, jako by pro mě právě tahle podpora byla rozhodující. Naštěstí vystupoval už v prvním patře, ale ještě předtím mě stačil bodře plácnout do zad, jako spoluhráč v šatně. Natrhne mi triko, Bruce.

Byl jsem úplně na dně. Když jsem procházel kolem stolu madam Devierové a dveří do konferenční místnosti, zpomalil jsem. Plížil jsem se mramorovou chodbou až ke své kanceláři, a tam jsem se naprosto vyčerpan zhroutil do koženého křesla.

Polly má několik způsobů, jak člověku naservírovat pozůstatky po telefonátech. Pokud jsem na vzkazy svědomitě reagoval a ona byla s mým snažením čirou náhodou spokojena, nechala mi poblíž telefonu tak jeden až dva vzkazy. Pokud jsem si ale svědomitě nepočínal a ještě jsem ji něčím naštvál, tak mi ze všeho nejradši vyrovnala vzkazy doprostřed stolu, jak šly chronologicky za sebou, a vytvořila mi tam z nich růžovou řeku.

Napočítal jsem devětatřicet vzkazů, některé byly naléhavé, pár jich pocházelo od šéfu. Soudě podle Pollyina rukopisu se zdál hodně naštvaný především Rudolph. Pomalu jsem vzkazy odlepoval, každý si přečetl a odložil stranou. Byl jsem odhodlán dopít si kávu v klidu a beze shonu, a tak jsem dál seděl za stolem, oběma rukama svíral hrníček, hleděl do neurčita a vypadal jako někdo, kdo balancuje na okraji útesu, když vtom vešel Rudolph.

Určitě ho na mě upozornili špioni - praktikant na hlídce nebo Bruce z výtahu. Možná měla pohotovost celá firma.

Kdepak, to ne. Na to měli příliš mnoho práce.

"Ahoj, Mikeu," řekl úsečně, posadil se, přehodil si nohu přes nohu a byl připraven na vážný hovor.

"Ahoj, Rudy," odpověděl jsem. Nikdy jsem ho přímo neoslovil 'Rudy'. Vždycky jen 'Rudolphe'. 'Rudy' mu říkala jen jeho současná manželka a společníci firmy, jinak nikdo.

"Kde jsi byl?" zeptal se bez sebemenšího náznaku soucitu.

"V Memphisu."

"V Memphisu?"

"Jo, potřeboval jsem navštívit rodiče. Navíc tam máme rodinného cvokaře."

"Cvokaře?"

"Přesně tak. Pár dní mě pozoroval."

"Pozoroval?"

"Jo, v jedné z těch malých hogofogo komůrek s perskými koberečky a lososem k večeři. Za tisíc babek denně."

"Dva dny? Tys tam byl dva dny?"

"Přesně." Vůbec mě netrápilo, že mu lžu. Dokonce mě netrápilo ani to, že mě to netrápí. Když se firma rozhodne, že se bude chovat drsně a bezohledně, tak to umí zatraceně dobře, a já si nehodlal nechat od Rudolpha natrhnout prdel. Jistě jen plnil rozkazy výkonné rady a napíše o tomhle setkání hlášení, sotva vyleze z mé kanceláře. Když se mi podaří ho obměkčit, hlášení bude smířlivé a šéfové se uklidní. Život bude nějakou chvíli snazší.

"Měl jsi někomu zavolat," prohlásil. Ještě to znělo tvrdě, ale už začínal tát.

"Nešlo to, Rudolphe. Byl jsem tam zavřený. Bez telefonu." Do hlasu jsem vložil dost utrpení, aby ho to patřičně dojalo.

Po dlouhé odmlce se zeptal: "Jsi v pořádku?"

"Už je to dobrý."

"Opravdu?"

"Cvokař povídal, že jo."

"Na sto procent?"

"Na sto deset. Nic se neděje, Rudolphe. Potřeboval jsem si trochu odfrknout, nic víc. Jsem v pořádku. Už zase jedu na plný obrátky."

Přesně tohle chtěl Rudolph slyšet. Usmál se, uvolnil se a poznamenal: "Čeká nás spousta práce."

"Já vím. Už se nemůžu dočkat."

Z kanceláře skoro vyběhl. Teď pomaže rovnou k telefonu a ohlásí, že jeden z mnoha firemních dřičů je už zase v sedle. Zamkl jsem dveře, zhasl světla a pak strávil nesnesitelnou hodinu tím, že jsem roztahal po stole papíry a poznámky. Nic jsem nevyřídil, ale alespoň jsem to mohl naučtovat.

Když už jsem to nedokázal dál vydržet, nacpal jsem telefonické vzkazy do kapsy a vypadl. Podařilo se mi vyklouznout, aniž mě kdokoliv načapal.

Zastavil jsem se v rozlehlé samoobsluze se zlevněným zbožím na Massachusettské a dopřál si nádherný, rozmarný nákup. Bonbony a hračky pro děti, mýdlo a toaletní potřeby pro všechny a k tomu ponožky a tepláky v nejrůznějších dětských velikostech. Obrovský balík plen Pampers. Ještě nikdy jsem neutratil dvě stě dolarů s takovou radostí. A byl bych ochoten utratit prakticky cokoli, kdybych je dokázal doslat někam do tepla. Klidně by to mohl být měsíční pobyt v motelu, mně by to nevadilo. Brzy se stanou mými klienty a já budu útočit a soudit se, dokud pro ně nevybojuju pořádné bydlení. Už jsem se nemohl dočkat, až někoho zažaluju.

Zaparkoval jsem naproti koslelu. Báł jsem se mnohem méně než předcházející noci, ale pořád ještě jsem byl trochu vyplašený. Rozumně jsem nechal tašky s nákupem ve voze. Kdybych vešel do útulku ověšený dárky jako svatý Mikuláš, strhla by se uvnitř bouře. Měl jsem v úmyslu nechat je jen pro jednu rodinu, odvézt ji do hotelu, ubytovat, dohlédnout, aby se všichni umyli, vydrbali a vydezinfikovali, pak je do sytosti nakrmit, přesvědčit se, jestli nepotřebují lékařské ošetření, možná jim také opatřit boty a teplé oblečení a pak je znovu nakrmit. Nezajímalo mě, kolik by to stálo a jak dlouho by to trvalo.

A taky mi bylo jedno, jestli si lidé budou říkat, že jsem prostě jen další zazobaný běloch, který se tím snaží přehlušit špatné svědomí.

Slečnu Dolly potěšilo, že mě vidí. Pozdravila mě a ukázala na hromadu nezpracované zeleniny, která potřebovala oškrábat. Nejdřív jsem se ale chtěl podívat po Ontariovi a jeho rodině, jenže jsem je nemohl nikde najít. Na svém místě nesesedli, a tak jsem prozkoumal celý suterén a pak vyšel ven a šmejdil mezi desítkami bezdomovců, kteří tam postávali. Nenašel jsem je ani v kapli, ani na balkoně.

Loupal jsem brambory a povídal si se slečnou Dolly. Na tu rodinku z předcházejícího večera si vzpomněla, ale ti prý byli pryč, už když v devět ráno přijela.

"Kam mohli jít?" podívoval jsem se.

"Chlapče, tihle lidé jsou věčně v pohybu. Jdou od vývařovny k vývařovně, od útulku k útulku. Třeba jejich matka zaslechla, že v Brightwoodu dávají sýr nebo že někde jinde dostane deky. Mohla taky klidně dostat práci u McDonalda a nechala děcka u sestry. Člověk nikdy neví. Ale na jednom místě nikdy nezůstávají."

Měl jsem vážné pochyby, že by Ontariova matka někde dostala práci, ale nechtěl jsem to probíral v kuchyni a zrovna se slečnou Dolly.

Mordecai dorazil, zrovna když se začala tvořit fronta na oběd. Zahlédl jsem ho dřív než on mě, a když se naše pohledy setkaly, celý se v obličejí rozzářil.

Sendviče dostal na starosti nový dobrovolník. My jsme s Mordecaiem pracovali u výdejového pultu. Strkali jsme naběračky do hrnců a nalévali polévku do umělohmolných misek. Bylo to docela umění. Dáte do misky moc bujónu a ten, na koho vyjde, na vás vrhne nevraživý pohled. Přidáte víc zeleniny a v hrnci vám zbyde jen bujón. Mordecai dotáhl tuhle dovednost už před lety k dokonalosti, já si vysloužil pár nevraživých pohledů, než jsem tomu přišel na kloub. Mordecai měl pro každého, komu jsme nalévali, vlídné slovo - ahoj, dobřejtro, jak se vede, to jsem rád, že tě zase vidím. Někteří odpovíděli úsměvem, jiní ani nezvedli oči.

Jak se blížilo poledne, dveře se netrhly a fronla byla čím dál delší. Odkudsi se vynořili další dobrovolníci a kuchyně bzučela příjemným hovorem a pokřikováním spokojených lidí, kteří mají plné ruce práce. Pořád jsem se rozhlížel po Ontariu. Čekala ho taková nadílka a ten prcek o tom neměl ani tušení.

Počkali jsme, až frontu zdoláme, a pak jsme si každý taky naplnili misku. U stolů nebylo volno, a tak jsme jedli v kuchyni, opření o dřez.

"Vzpomínáš si na toho pochcánka, cos ho včera přebaloval?" zeptal jsem se nenuceně, protože veškeré zdvořilostní bariéry dávno padly.

"Na to se nedá zapomenout."

"Dneska jsem je tu nikde neviděl."

Mordecai žvýkal a na chvílinku se zamyslel. "Když jsem ráno odcházel, ještě tu byli."

"Kolik bylo hodin?"

"Šest. Leželi tamhle v koutě a spali jako dřeva."

"Kam mohli jít?"

"To člověk nikdy neví."

"Ten prcek mi vykládal, že bydlí v nějakém autě."

"Ty jsi s ním mluvil?"

"Jo."

"A teďka ho chceš najít, co?"

"Jo."

"To se ti nepodaří."

Po obědě vykouklo sluníčko a vypuklo stěhování. Jeden po druhém přicházeli k výdeji, vzali si jablko nebo pomeranč a odešli ze suterénu.

"Bezdomovci nemají nikde stání," poučil mě Mordecai, zatímco jsme je pozorovali. "Rádi se potulují z místa na místo. Mají svoje rituály a zvyky, svoje oblíbená místa, přátele na ulici, mají tam dokonce i nějakou práci, kterou musí vyřídit. Vráti se zpátky do parků a uliček a začnou je vyhrabávat ze sněhu."

"Vždyť je venku minus patnáct. A v noci bude ještě mň," vyhrkl jsem.

"Tak se zase vrátí. Počkej do setmění a bude tu zase narváno. Teď se pojď projet."

Ohlásili jsme to slečně Dolly a ona nás na chvíli propustila. Můj Lexus dělal společnost Mordecaiově pořádně ojetému Fordu Taurus. "Tady ti dlouho nevydrží," poznamenal Mordecai a ukázal na moje auto. "Jestli se v týhle části města chceš zdržovat častěji, radil bych ti, abys to vyměnil za něco skromnějšího."

Ani ve snu mě nenapadlo, že bych se měl se svým pohádkovým vozem rozloučit. Málem jsem se urazil.

Nasedli jsme do jeho taurusu a vyrazili z parkoviště. Během několika vteřin mi došlo, že Mordecai Green je strašlivý řidič, a pokusil jsem se zapnout si bezpečnostní pás. Byl rozbitý. Mordecai to zřejmě vůbec nezaznamenal.

Projeli jsme dobře protaženými ulicemi severozápadního Washingtonu, bloky a čtvrtěmi spořádaných řadových domků a dostali se k sídlištím tak drsným, že tam řidiči sanitek odmítají vjíždět, projížděli jsme kolem škol, kde se na horním okraji plotu lesl ostnatý drát, až jsme dojeli do oblasti, kde může kdykoliv vypuknout vzpoura. Mordecai byl vynikající průvodce. Všude, kam jsme se vrtli, byl jako doma, o každém rohu uměl vyprávět, dokonce i každá ulice měla svoje dějiny. Míjeli jsme další vývařovny a útulky. Znal každého kuchaře i všechny kněze. Církev byly buď dobré, nebo špatné, a s vírou to nemělo pranic společného. Buď prostě otevřely dveře bezdomovcům, nebo je nechaly zamčené. Zmínil se také o právnické fakultě na Howardu, na kterou byl podle všeho patřičně pyšný. Studium práv mu zabralo pět let. Studoval po večerech a přitom pracoval na plný úvazek a ještě měl jedno vedlejší zaměstnání. Ukázal mi vypálený řadový domek, kde dřív sídlili prodáváci drog. Na chodníku před domem zemřel jeho třetí syn Cassius.

Když jsme se ocitli poblíž jeho kanceláře, zeptal se mě, jestli by mi nevadila kraťounká zastávka. Chtěl se podívat, jestli dostal nějakou poštu. Nijak mi to pochopitelně nevadilo. Vždyť jsem se vydal jen tak na projížďku.

V místnosti bylo vlhko, zima a prázdno. Mordecai rozsvítil a začal vykládat: "Jsme na to tři. Já, Sofia Mendozová a Abraham Lebow. Sofia je sociální pracovnice, ale o potřebných zákonech toho ví víc než Abraham a já dohromady." Kráčel jsem za ním mezi zavalenými stoly. "Kdysi tady po sobě šlapalo sedm právníků, věřil bys tomu? To bylo v době, kdy jsme na poskytování právních služeb dostávali peníze od federální vlády. Teď nám díky republikánům nikdo nedá ani deseták. Takže tu jsou celkem tři pracovníci, ať to počítáš, z které chceš strany." Mával rukama všemi směry.

"Máme tu spoustu volného místa."

Pokud jde o pracovníky, tak tam možná dost volného místa bylo, ale jinak člověk musel dávat při chůzi pozor, aby nezakopl o krabice plné starých spisů nebo sloupce zaprášených právnických knih.

"Komu patří ta budova?" zeptal jsem se.

"Cohenově nadaci. Leonard Cohen byl zakladatel velké newyorské právnické firmy. Umřel v osmdesátém šestém a muselo mu být nejmíň sto let. Vydělal spoustu peněz a v pozdním věku se rozhodl, že si je nevezme s sebou do hrobu. Tak je začal rozházovat a jednou z mnoha věcí, které provedl, bylo založení nadace, která měla podporovat právníky, co pomáhají bezdomovcům. Takže díky němu tohle místo vůbec vzniklo. Nadace řídí tři poradny - tady, v New Yorku a v Newarku. Já nastoupil v roce osmdesát tři a ve čtyřiaosmdesátém jsem se stal ředitelem."

"A to všechny peníze dostáváte z jednoho zdroje?"

"Prakticky všechny. Loni nám nadace dala sto deset tisíc dolarů. Rok předtím to bylo sto padesát, takže jsme loni přišli o jednoho právníka. Rok od roku jsme menší a menší. Nadace je špatně vedená, a tak už dneska žije z podstaty.

Pochybuju, že tu za pět let ještě budeme. Možná nevydržíme ani tři roky."

"To nezkoušíte shánět peníze jinde?"

"No jistě. Loni se nám podařilo posbírat devět tisíc dolarů. Jenže to zabírá moc času. Buď můžeme poskytovat právní pomoc, nebo shánět peníze. Sofia neumí moc dobře jednat s lidmi. Abraham je nevymáchaná huba z New Yorku. Takže to zbývá na mě a mou charizmatickou osobnost."

"A co náklady?" zeptal jsem se a modlil se, aby to neznělo příliš starostlivě. Téměř každá nezisková organizace musí konečkonců zveřejňovat výroční zprávu se všemi údaji.

"Dva tisíce měsíčně. Po odečtení nákladů a malé rezervy si mezi nás tři dělíme osmdesát devět tisíc dolarů. Rovným dílem. Sofia se považuje za rovnocenného společníka. A my se s ní upřímně řečeno bojíme dohadovat. Domů přinesu téměř třicet tisíc, což je - pokud vím - pro právníka v poradně pro chudý nadprůměrný výsledek. Vítejte na ulici."

Konečně jsme došli až do jeho kanceláře a posadili se proti sobě.

"Nezapomněl jsi zaplatit účet za topení?" zeptal jsem se a málem se roztřásl.

"Nejspíš jo. O víkendech tady moc nepracujeme. Šetříme peníze. Tohle místo se nedá vyhrát topením ani vychladit klimatizací."

Něco takového by u Drakea & Sweeneyho nikoho ani nenapadlo. Zavřít na víkend a ušetřit peněz. A manželství.

"Kdybysme tu měli moc velký pohodlí, klienti by se nám tu příliš rozseděli a nechtěli by vypadnout. Takže v zimě je tu zima, v létě horko a navíc jsou sem slyšet auta z ulice. Dáš si kafe?"

"Ne, díky."

"Jenom jsem žertoval, rozumíš?" uklidňoval mě honem. "Neděláme nic, čím bychom odrazovali bezdomovce, aby tu s námi byli. Zima ani horko nám nevadí. Předpokládáme, že naši klienti jsou vymrzlí a hladoví, a tak si s podobnými věcmi neděláme starosti. Cítil ses provinile, když jsi dneska ráno snídal?"

"Jo."

Usmál se jako moudrý stařec, který už to všechno zná. "To je běžný. Dřív jsme hodně pracovali se spoustou mladých právníků, říkal jsem jim dobrovolný střelci, a ti mi v jednom kuse vykládali, že ze všeho nejdřív vždycky ztratí zájem o jídlo." Poplácával si nakynuté břicho. "Ale člověk se s tím postupně vyrovná."

"Co tady dělali tihle dobrovolní střelci?" vyzvídal jsem. Začínal jsem opatrně oťukávat návnadu a Mordecai poznal, že to vím.

"Posílali jsme je do útulků. Tam jednali s klienty a my jsme na jejich případy jen dohlíželi. Většinou to je dost snadná práce. Vždycky to jen chce právníka, aby zavolal úředníkovi, který si dává načas s nějakou žádostí, a pořádně ho seřval. Poukazy na potraviny, penze pro vysloužilce, podpory pro domácnosti, lékařská pomoc, pomoc dětem - asi pětadvacet procent naší práce se týká nejrůznějších forem pomoci slabším."

Pozorně jsem mu naslouchal a on mi málem mohl číst myšlenky. Mordecai začal pomalu navíjet vlasec.

"Víš, Michaeli, hlas bezdomovců nemá žádnou váhu. Nikdo je neposlouchá, nikoho nezajímají a sami od nikoho nečekají, že by jim pomohl. Takže když se přece jen pokusí někam zavolat, aby se domohli práv, která jim přísluší, ničeho nedosáhnou. Prostě jejich případy odloží na neurčito. Nikdy už se jim nikdo neozve. Nemají žádnou adresu. Byrokratickým úředníkům je to putna, takže nakonec vlastně ničí přesně ty lidi, kterým by měli pomáhat. Zkušený sociální pracovník takového úředníka alespoň přiměje, aby ho vyslechl a dokonce se možná podíval do spisů nebo se opět ozval. Ale jakmile posadíš k telefonu právníka, který pořvává a vyhrožuje peklem, věci se dají do pohybu. Doklady se začnou vyřizovat. Že nemá adresu? Nevadí. Pošlete ten šek mně. Já ho klientovi předám."

Mordecai zvýšil hlas a oběma rukama gestikuloval. Byl ještě ke všemu strhující řečník. Počítám, že před porotou by nevídaným způsobem bodoval.

"Tuhle se nám tu seběhla komická příhoda," pokračoval. "Asi před měsícem se jeden z našich klientů vydal do místní pobočky úřadu sociálního zabezpečení, aby si vyzvedl formulář žádosti o podporu, což by měla být naprosto běžná záležitost. Je mu šedesát let a strašně trpí kvůli neustupujícím bolestem v pokřivených zádech. Když člověk spí deset let na dlažbě a lavičkách, začnou ho zlobit záda. Dvě hodiny čekal venku ve frontě, pak se konečně dostal dovnitř, čekal další hodinu, propracoval se k prvnímu okýnku, pokusil se vysvětlit, o co mu jde, a dostal vynadáno od protivný referentky, která zrovna neměla nejlepší den. Ta ženská dokonce nahlas komentovala, že náš klient smrdí. To ho pochopitelně urazilo, a tak odešel bez příslušných papírů. Tak jsem vyřídil pár telefonátů a minulou středu jsme na úřadu sociálního zabezpečení měli menší oslavu. Já tam byl i se svým klientem. Ta referentka tam byla taky, přišel i její nadřízený a nadřízený toho nadřízeného, k tomu ještě ředitel oblastního úřadu ve Washingtonu a taky nějaký velký zvíře z ministerstva sociální péče. Referentka si musela stoupnout proti mému klientovi a přečíst jednostránkovou omluvu. Bylo to fakt hezký, takový dojemný. Pak mi předala příslušnou žádost o podporu a všichni přítomní mě ujistili, že žádosti bude věnována patřičná pozornost. To je spravedlnost, Michaeli. A právní pomoc chudým o ničem jiném není. Jen o důstojnosti."

Sypal se sebe jednu příhodu za druhou a ve všech vystupovali právníci hájící chudé a bezdomovce jako kladní hrdinové a bezdomovci jako vítězové. Bylo mi jasné, že ve své reportáži obchází příběhy, které by člověku rvaly srdce a jichž by se pravděpodobně našlo stejné množství, možná i větší, ale šlo mu přece o získání půdy.

Ztratil jsem představu o čase. O vyřizování pošty se Mordecai ani nezmínil. Nakonec jsme kancelář opustili a odjeli zpátky do útulku.

Do setmění zbývala ještě asi hodina a já měl pocit, že je to dobrá chvíle na to, aby se člověk zabydlel v útulném malém suterénu, než se tam začnou z ulice trousit tuláci. Přistihl jsem se, že když vedle mě jde Mordecai, vykračuju si pomalu a sebevědomě. Jinak bych kličkoval sněhem v předklonu a nervózníma nohama bych se sotva dotýkal země.

Slečně Dolly se někde podařilo vyšťourat hromadu celých kuřat a už se nemohla dočkat, až přijdu. Ona je uvařila a na mě zbylo, abych z nich obral horké maso.

Když jsme měli nejvíc napilno, přidala se k nám Mordecaiova manželka JoAnne. Byla milá stejně jako její muž a taky

skoro stejně vysoká. Oba jejich synové měřili přes sto devadesát. Cassius byl dokonce vysoký téměř dva metry, a když ho v sedmnácti zastřelili, patřil mezi vyhledávané basketbalové hvězdy. Odjel jsem o půlnoci. Po Ontariovi a jeho rodině nebylo nikde vidu ani slechu.

10 NEDĚLE ZAČALA TÍM, ŽE MI V POZDNÍM RÁNU zavolala Claire. Absolvovali jsme další zoufalou konverzaci, kterou si dopřála jen proto, aby mi sdělila, v kolik hodin asi tak dorazí domů. Navrhl jsem, že bychom mohli povečeřel v naší oblíbené reslauraci, ale ona na to neměla náladu. Nezeptal jsem se jí, jestli se něco děje. Tuhle fází jsme už měli za sebou.

Jelikož máme byt v druhém patře, nikdy se mi nepodařilo nějakým uspokojivým způsobem zařídít, abychom dostávali nedělní vydání Postu až domů. Zkoušeli jsme nejrůznější metody, ale každé druhé číslo k nám nikdy nedorazilo. Osprchoval jsem se a pořádně se oblékl. Moderátor předpovědi počasí prohlašoval, že teplota vystoupí nanejvýš na minus deset. Zrovna jsem se chystal odejít z bytu, když vtom se z televize ozval hlasatel s nejvýznamnější místní zprávou dne. Zůstal jsem stát jako přimrazený. Slyšel jsem slova, ale zprvu mi vůbec nedávala smysl. Došoural jsem se blíž k televizoru stojícímu na kuchyňské lince, měl jsem těžké nohy a srdce se mi zastavilo, brada mi poklesla údivem a neochotou něčemu takovému uvěřit.

Kolem jedenácté hodiny v noci objevila policie poblíž Fort Totten Park v severovýchodní části města, tedy ve válečné zóně, malé auto. Bylo zaparkované přímo na ulici a jeho ojeté pneumatiky zůstaly vězet ve zmrzlé břečce. Uvnitř našli mladou matku a její čtyři děti. Všichni byli mrtví. Smrt udušením. Policie předpokládá, že rodina v autě bydlela a že se snažili nějak zahřát. Výfuk však byl zasypán sněhem, který na vůz nahnul pluh. Následovalo ještě pár podrobností, žádná jména nezazněla.

Vyrazil jsem na chodník, podjely mi nohy, ale vyrovnal jsem to, řtil jsem se po P Street k Wisconsinské a na Tricátou čvrtou ulici k trafice. Bez dechu a vyděšený jsem sáhl po novinách. V dolním rohu titulní stránky jsem zprávu zahlédl. Zjevně ji tam zařadili na poslední chvíli. Jména tam žádná uvedena nebyla.

Rozevřel jsem část A a zbytek novin nechal spadnout na mokrý chodník. Článek pokračoval na čtrnácté straně obvyklými prohlášeními policie a předvídatelnými varováními před nebezpečím ucpaných výfuků. Pak následovalo několik srdcervoucích podrobností: matce bylo dvaadvacet. Jmenovala se Lontae Burtonová. Nemluvně se jmenovalo Temeko, dvouletá dvojčata pak Alonzo a Dante. Jejich staršímu bratříčkovi Ontariovi byly čtyři.

Zřejmě jsem vydal nějaký podivný zvuk, jelikož muž ve sportovním oblečení, který běžel okolo, se na mě podíval, jako kdyby se mě bál. Vydal jsem se pryč, na zbývajících dvacet příloh novin jsem přitom šlápl a část A jsem i nadále držel otevřenou.

"Poslyšte!" ozval se za mnou nějaký protivný hlas. "A platit bude kdo?" Šel jsem dál.

Muž vyrazil z kiosku, blížil se a křičel: "Hele, kamaráde!" Zastavil jsem se, vylovil z kapsy pětidolarovku, hodil mu ji k nohám a ani se na něj nepodíval.

Na P Street, kousek od bytu, jsem se opřel o zídku před luxusním řadovým domkem. Chodník byl pečlivě uklizený. Znovu jsem si článek pomalu přečetl a doufal, že tentokrát skončí jinak. Hlavou se mi valily vlny myšlenek a otázek a já se s nimi nedokázal vyrovnat. Zvláště dvě se neustále vtíraly do mysli: Proč se matka s rodinou nevrátila do útulku? A umřelo to nemluvně zavinuté do mé manšestrové bundy?

Myšlenky mě zcela ochromovaly. Nebyl jsem schopen jít dál. Po prvním otřesu se dostavily výčitky svědomí. Proč jsem něco nepodnikl hned v pátek večer, když jsem se s nimi poprvé setkal? Mohl jsem je odvézt do vytopeného motelu a dát jim najíst.

Když jsem vcházel do bytu, zrovna zvonil telefon. Byl to Mordecai. Zeptal se mě, jestli jsem viděl zprávy. Já se ho zeptal, jestli si vzpomíná na tu promáčenou plenu. Byla to stejná rodina, dodal jsem. On jejich jména neznal. Tak jsem mu vyprávěl o hovoru s Ontariem.

"Je mi to moc líto, Michaeli," řekl a jeho hlas zněl ještě o poznání smutněji.

"Mně taky."

Nevěděl jsem, co bych měl ještě říct, žádná slova mě nenapadala, a tak jsme se jen shodli, že se jistě uvidíme. Padl jsem na pohovku a zůstal na ní asi hodinu bez hnulí ležet.

Pak jsem zašel k vozu a vytahal z něj lásky plné jídla, hraček a oblečení, které jsem jim nakoupil.

V poledne přišel Mordecai, čistě ze zvědavosti, za mnou do kanceláře. Navštívil už spoustu velkých firem, ale chlel na vlastní oči vidět místo, kde byl zabit Pán. Uspořádal jsem mu krátkou prohlídku a ve stručnosti jsem mu příběh o rukojmích převyprávěl.

Odjeli jsme jeho vozem. Byl jsem rád, že nedělní provoz není hustý, jelikož Mordecai nejevil sebemenší zájem o to, co dělají ostatní auta.

"Matce Lontae Burtonové je osmatřicet a zrovna sedí ve vězení, protože dostala deset let za prodej drog," informoval mě. Trochu mezitím telefonoval. "Lontae má dva bratry, oba sedí za mřížemi. Sama má dlouhý treslní rejslíř, ve klérem převažují drogy a proslituce. O tom, kdo by mohl být otec nebo otcové děti, nemá nikdo ani tušení."

"Jak jsi to zjistil?"

"Našel jsem v sociálních bytech její babičku. Když Lontae naposledy viděla, měla jen tři děti a spolu s malkou prodávala drogy. Babička tvrdí, že s dcerou i vnučkou přerušila styky právě kvůli tomu, že prodávaly drogy."

"Kdo je pohřbí?"

"Stejní lidé, kteří pohřbili DeVona Hardyho."

"Na kolik přijde trochu slušnější pohřeb?"

"To se dá dohodnout. Zajímá tě to?"

"Byl bych rád, kdyby se o ně někdo pořádně postaral."

Jeli jsme zrovna po Pennsylvania Avenue a měli mamutí administrativní budovy Kongresu. V pozadí se tyčil Capitol a já se neovládl a utrousil jsem šeptem několik nadávek na adresu bláznů, kteří měsíčně vyhazují miliardy dolarů, a kolem nich žijí lidé, kteří nemají kde hlavu složit. Jak je možné, že čtyři nevinné děti zahynou prakticky ve stínu Capitolu jen proto, že neměly kde bydlet?

Na té straně města, kam patří, by se našlo pár lidí, kteří by poznamenali, že se takové děti vůbec neměly narodit. Mrtvá těla odvezli do úřadovny nejvyššího soudního ohledávače, kde se současně nachází i márnice. Je to hnědá patrová budova umístěná v areálu Washingtonské všeobecné nemocnice. Tam je nechají ležet, dokud se o ně někdo nepřihlásí. Pokud se někdo neobjeví do osmačtyřiceti hodin, budou těla patřičně ošetřena, umístěna do holých dřevěných rakví a rychle pohřbena na hřbitově poblíž RFK.

Mordecai zastavil na místě pro tělesně postižené, na okamžik se zarazil a zeptal se: "Viš jistě, že chceš jít dovnitř?"

"Řek bych, že jo."

Nebyl tam poprvé a navíc zavolal předem, že jsme na cestě. Strážný ve špatně padnoucí uniformě se nás pokusil zastavit, ale Mordecai na něj vyjel tak ostře, že mě to až vyděsilo. Tak jako tak jsem už v tu chvíli měl stažený žaludek. Strážný ustoupil a byl rád, že od nás má pokoj. Před námi se objevily skleněné dveře s černým nápisem MÁRNICE. Mordecai vstoupil, jako by mu to celé patřilo.

"Jsem Mordecai Green, právní zástupce rodiny Burtonových," zavrčel na mladíka sedícího za stolem. Byla to spíš výzva než oznámení.

Mladík se nejprve podíval na nástěnku a pak se začal prohrabovat nějakými papíry.

"Co to sakra vyvádíte?" vyštěkl na něj Mordecai.

Mladík k němu odbojně vzhlédl, ale rázem zaznamenal, jak je jeho protivník ve skutečnosti urostlý. "Ještě okamžik," zaprosil a přešel k počítači.

Mordecai se ke mně otočil a hlasitě podotkl: "Člověk by řekl, že tu mají tisíce mrtvol."

Uvědomil jsem si, že můj společník nemá s byrokraty a vládními úředníky ani trochu trpělivosti. Vybavil jsem si, jak mi vyprávěl o omluvě, k níž přiměl referentku úřadu sociálního zabezpečení. Pro Mordecaie byla polovina právní praxe spojena s vyhrožováním a povykováním.

Objevil se bledý mužík se špatně obarvenými černými vlasy a vlhkýma, roztřesenýma rukama a představil se jako Bill. Měl na sobě modrý laboratorní plášť a boty se silnou gumovou podrážkou. Kde se získávají lidé pro práci v márnici? Následovali jsme ho dvěma do sterilní chodby, kde postupně začala klesat teplota, až jsme konečně dorazili k místnosti s ostatky.

"Kolik jich tam dneska máte?" zeptal se Mordecai, jako kdyby se jen tak stavil spočítat mrtvol.

Bill stiskl kliku a odpověděl: "Dvanáct."

"Jsi v pořádku?" obrátil se Mordecai ke mně.

"Nevím."

Bill se opřel do kovových dveří a vešli jsme dovnitř. Vzduch byl chladný a páchl dezinfekcí. Podlaha byla pokryta bílými dlaždicemi, světla modře fosforeskovala. Šel jsem za Mordecaiem se sklopenou hlavou. Snažil jsem se nedívat kolem sebe, ale nešlo to. Těla byla od hlavy po paty zakryta bílými prostěradly, přesně jak jsem to znal z televize. Minuli jsme několik bílých chodidel se jmenovkou přivázanou k palci. Pak se objevily hnědé nohy.

Zahnuli jsme a zastavili v rohu, kde nalevo stál nemocniční vozík, napravo stůl.

Bill řekl "Lontae Burtonová" a dramatickým gestem jí shrnul prostěradlo až k pasu. Byla to zcela jistě Ontariova matka, navlečená do obyčejné bílé noční košile. Smrt jí v tváři nezanechala sebemenší stopy. Klidně mohla jen spát. Nemohl jsem od ní odtrhnout oči.

"Je to ona," prohlásil Mordecai, jako by ji znal dlouhé roky. Podíval se na mě, abych to potvrdil, a mně se podařilo přikývnout. Bill přijel s jiným vozíkem a já zatajil dech. Všechny děti byly uloženy pod jediným prostěradlem. Ležely dokonale vyrovnané v řadě, těsně naskládané vedle sebe, ruce měly složené přes stejné noční košilky a vypadaly jako spící cherubínkové, jako malí vojáci ulice, kteří konečně našli klid a mír.

Toužil jsem se Ontaria dotknout, poplácat ho po ruce a říct mu, že je mi to líto. Chtěl jsem ho probudit, vzít domů, nakrmit a dát mu všechno, co bude potřebovat nebo co bude chtít.

Přistoupil jsem blíž, abych se na něj podíval. "Nedotýkat se," ozval se Bill.

Sotva jsem přikývl, Mordecai prohlásil: "Jsou to oni." Když je Bill přikrýval, zavřel jsem oči a krátce se pomodlil. Byla to modlitba za milosrdenství a odpuštění. Dbej, ať se to už nikdy nestane, řekl mi Pán.

V místnosti na konci chodby vytáhl Bill dva velké drátěné koše obsahující všechny osobní předměty patřící rodině.

Vysypal koše na stůl a my mu pomáhali sepsat jejich obsah. Oblečení, které měli na sobě, bylo špinavé a obnošené. Nejslušnější kus oděvu, který vlastnili, byla moje manšestrová bunda. Dále tam ležely tři deky, kabelka, pár laciných hraček, jedna dětská výživa, ručník, nějaké další špinavé oblečení, balíček vanilkových pišingrů, nenačatá plechovka piva, pár cigaret, dva prezervativy a asi dvacet dolarů v bankovkách a mincích.

"Auto stojí na městském parkovišti," sdělil nám Bill. "Řekli mi, že je plný krámů."

"Postaráme se o to," přikývl Mordecai.

Podepsal seznam předmětů z pozůstalosti, vzali jsme osobní věci rodiny Lontae Burtonové do náruče a odešli. "Co s tím budeme dělat?" zeptal jsem se.

"Předáme to babičce. Chceš si tu bundu vzít zpátky?"

"Ne."

Pohřební ústav patřil jednomu duchovnímu, kterého Mordecai znal. Neměl ho rád, jelikož reverendův kostel se nechoval dostatečně přátelsky k bezdomovcům, ale uměl se s ním dohodnout. Zaparkovali jsme před kostelem na Georgia Avenue, poblíž Howardovy univerzity. Byla to čistší část města, kde není tolik oken zatlučených prkny. "Bude lepší, když tu zůstaneš," požádal mě. "Pokud s ním budu mluvit o samotě, můžu s ním vyjednávat daleko otevřeněji."

Nechtělo se mi zůstat sedět ve voze osamoceně, ale nakonec jsem mu tak jako tak už jako spolujezdec světil vlastní život do rukou. "Jasně," přikývl jsem, zapadl o pár čísel hlouběji do sedadla a začal se rozhlížet kolem. "Tady ti nic nehrozí."

Odešel a já zamkl všechny dveře. Po několika minutách jsem se uvolnil a začal přemýšlet. Mordecai to chtěl s duchovním projednat sám z čistě obchodních důvodů. Moje přítomnost by to jen zašmodrchala. Co jsem zač a jaký mám vztah k rodině? Cena za pohřeb by okamžitě vyskočila nahoru.

Na chodníku bylo živo. Pozoroval jsem lidi spěchající okolo, jak se do nich bezohledně opíral vítr. Prošla kolem mě matka s dětmi. Měla je hezky oblečené a všichni tři se drželi za ruce. Kde asi byli včera večer, když se Ontario s celou rodinou tísnil v promrzlém autě a vdechoval kyslíčnick uhelnatý, plyn bez vůně a zápachu, tak dlouho, až všichni vydechli naposledy? Kde jsme byli my všichni?

Svět se mi hroutil před očima. Nic nedávalo smysl. Neuběhl ani týden a já viděl šest mrtvých lidí a nebyl jsem pořádně připraven na to, abych se s takovým otřesem vyrovnal. Vždyť jsem byl vzdělaný bílý právník, dobře živený a blahobytný, byl jsem na nejlepší cestě k velkému bohatství a ke spoustě nádherných věcí, které si budu moci pořídit. Jistě, manželství se mi rozpadlo, ale z toho se zase vzpamatuju. Všude se přece potulují zástupy skvělých ženských. Neměl jsem důvod k vážnějším obavám.

Spílal jsem Pánovi, že mi tak vykořelel život. Spílal jsem Mordecaiovi, že ve mně probouzel pocit viny. A spílal jsem Ontariovi, že mi zlomil srdce.

Z úvah mě vytrhlo zaťukání na okno. Nervy jsem měl už docela slušně v kýblu. Byl to Mordecai. Stál ve sněhu hned vedle chodníku. Stáhl jsem okýnko.

"Říká, že by všech pět vyřídil za dva tisíce dolarů."

"Ale klidně," povzdechl jsem si a Mordecai odkvapil.

Za okamžik byl zpátky, vklouzl za volant a vyrazil pryč. "Pohřeb bude v úterý tady v kostele. Rakve budou dřevěné, ale hezké. Dá tam nějaký kytky, rozumíš, aby to vypadalo slušně. Chtěl tři tisícovky, ale já ho přesvědčil, že tam budou novináři a že se možná sám dostane do televize. To se mu zamlouvalo. Dva tácy nejsou špatný."

"Díky, Mordecai."

"Jsi v pořádku?"

"Ne."

Dovezl mě zpátky k mé kanceláři a cestou už jsme moc řečí nenadělali.

Claírnu mladšímu bratrovi Jamesovi našli Hodgkinovu chorobu - proto ta rodinná sešlost v Providence. Se mnou to nemělo nic společného. Poslouchal jsem, jak mi Claire vypráví o víkendu, o tom, jak jimi ta zpráva otřásla, jak se semkli dohromady, jak prolévali slzy a modlili se a jak se snažili Jamese a jeho ženu ukonejšit. Manželčini příbuzní se hodně objímají a s chutí si zapláčou a mně se ulevilo, že mi ani nenavrhl, abych jel s ní. S léčením začali okamžitě a vyhlídky nejsou špatné.

Byla ráda, že je doma, a ulevilo se jí, že se může někomu svěřit. Seděli jsme v pracovně, popíjeli víno u krbu a měli přes nohy přehozený pléd. Vypadalo to téměř romantické, i když mě děsilo jen pomyšlení na představu, že bych měl jakkoliv dát průchod citům. S hrdinským úsilím jsem ji poslouchal, jak mluví, patřičně politoval chudáka Jamese a na příslušných místech vstupoval do hovoru krátkými poznámkami.

Tohle jsem ani v nejmenším nečekal a nebyl jsem si jist, že mi to vyhovuje. Myslel jsem, že se budeme trochu hádat, možná dokonce že si malinko i vjedeme do vlasů. Brzy se to začne zvrhávat v něco opravdu odpudivého, a tak se snad vzpamatujeme a vyřešíme náš rozchod jako skutečně dospělí lidé. Jenže po Ontariovi jsem nebyl schopen zabývat se jakýmkoliv problémem, do kterého jsou zapojené city. Byl jsem na dně. Claire neustále opakovala, jak vypadám unaveně. Málem jsem jí za to poděkoval.

Vyslechl jsem ji poctivě až do konce a pak se hovor pomalu přesunul ke mně a mému víkendu. Pověděl jsem jí o všem - o mé nové kariéře dobrovolníka v útulcích, o Ontariovi a jeho rodině. Ukázal jsem jí ten článek v novinách.

Zcela upřímně jí to došlo, ale taky zmátlo. Byl jsem úplně někdo jiný, než koho znala před týdnem, a nebyla si tak docela jistá, jestli se jí tahle nová podoba zamlouvá víc než ta stará. Já si tím ostatně taky nebyl jist.

11 JELIKOŽ JSME BYLI CLAIRE I JÁ CHOROBNĚ POSEDLÍ prací, nepotřebovali jsme budík, a zvlášť ne v pondělí, kdy nás čekal celý týden perné dřiny. Probudili jsme se v pět, v půl šesté snědli zdravou snídani a pak se vydali každý jiným směrem. Téměř jako bychom soutěžili, kdo dřív vypadne z domova.

Díky vínu jsem se prospal, aniž mě pronásledovala víkendová noční můra. A když jsem jel do kanceláře, byl jsem rozhodnut, že si musím od lidí z ulice držet trochu odstup. Pohřeb ještě přežiju. Taky si asi najdu trochu času, abych pro bezdomovce občas udělal nějakou dobrovolnou službu. Budu dál udržovat přátelské styky s Mordecaiem, možná dokonce začnu pravidelně docházet do jeho kanceláře. Čas od času zaběhnu za slečnou Dolly a pomůžu jí nakrmit hladovějící. Budu přispívat na chudé a budu pomáhat shánět peníze i od jiných lidí. Nepochybně bych mohl být úspěšnější při shánění financí než jakýkoliv právník pracující pouze v poradně.

Jel jsem temným ránem ke kanceláři a došlo mi, že bych potřeboval prodloužit dny na osmačtyřicet hodin, abych svoje plány naplnil. Moje kariéra prostě prodělala menší vykojení. Ale vypuknou právě pracovní orgie a všechno bude zase v pořádku. Jen blázen by přece vyskočil z luxusního vlaku, ve kterém jsem se vezl.

Tentokrát jsem si vybral jiný výtah, než ve kterém jsme jeli s Pánem. Pán patřil minulosti. Vypudil jsem ho z mysli. O konferenční místnost, kde zemřel, jsem nezaváděl ani pohledem. V kanceláři jsem hodil kufík a kabát na křeslo a došel si pro kávu. Rázoval jsem chodbou, nebylo ještě ani šest ráno, pozdravil jsem tu kolegu, tamhle zase koncipienta, sundal jsem si sako, vyhrnul rukávy - byla to paráda být zase zpátky.

Nejdřív jsem prolístoval The Wall Street Journal. Sálh jsem po něm částečně také proto, že v něm zaručeně nebudou články o lidech umírajících na ulicích Washingtonu. Pak jsem vzal do ruky Post. Na titulní straně městské části byla drobná zpráva o příbuzných Lontae Burtonové s fotografií její babičky vzlykající před nějakým činžákem. Přečetl jsem si to a noviny odložil. Věděl jsem o tom víc než autor článku a byl jsem rozhodnut nenechat se tím rozptylovat.

Pod Postem ležely obyčejné papírové desky, jakých naše firma používá miliony. Nebyly nijak označené a to mě hned zarazilo. Prostě tam ležely, všem na očích uprostřed mého stolu, doručené jakousi neznámou osobou. Pomalu jsem je otevřel.

Uvnitř jsem našel všehovšudy dva listy papíru. První byl kopie věřejšího článku v Postu, toho, který jsem četl snad desetkrát a včera ukazoval Claire. Pod ním ležela kopie jakéhosi zápisu z oficiální zprávy firmy Drake & Sweeney. Zápis byl výmluvně nadepsán VYSTĚHOVÁNÍ - RIVEROAK/TAG, INC.

V levém sloupci byla čísla od jedné do sedmnácti. U čísla čtyři bylo jméno DeVona Hardyho. U čísla patnáct stálo: Lontae Burtonová a čtyři děti.

Pomalů jsem odložil desky na stůl, vstal jsem, došel ke dveřím, zamkl je a opřel se o ně. Prvních několik minut jsem tam stál v naprosté tichosti. Zíral jsem na desky ležící uprostřed stolu. Musel jsem připustit, že je to pravda a že to tak bylo. Proč by někdo něco takového falšoval? Pak jsem po deskách zase opatrně sálh. Pod druhý list papíru, přímo na zadní chlopeň, můj anonymní informátor připsal tužkou: „Vystěhování bylo právně a eticky naprosto pochybené.“

Poznámka byla napsaná tiskacími písmeny, aby se nedal určit autor, kdybych se ho pokusil vystopovat. Písmo bylo velmi slabé, tužka se sotva dotýkala papíru.

Dveře jsem nechal zamčené asi hodinu. Celou tu dobu jsem střídavě postával u okna a sledoval východ slunce a seděl v křesle u stolu a zíral na desky. Na chodbě bylo stále živěji, až jsem nakonec uslyšel hlas Polly. Odemkl jsem dveře, přivítal se s ní, jako by bylo všechno v pohodě, a vrhl jsem se do díla.

Dopoledne jsem měl narvané jednáními a schůzkami. Dvě z nich byly s Rudolphem a klienty. Choval jsem se přiměřeně, přestože si doteď nemůžu vzpomenout, co jsem říkal ani co jsem dělal. Rudolph byl hrdý, že jeho hvězda je opět na svém místě a maká na plné obrátky.

Na každého, kdo si chtěl poklábosit o rukojmích a všem, co se seběhlo, jsem byl téměř neurvalý. Mé chování působilo normálně, byl jsem to zase já v obvyklé formě, a tak obavy, jestli jsem v pořádku, postupně vyvanuly. Později dopoledne mi zavolal otec. Ani si nevzpomínám, kdy mi naposledy telefonoval do práce. Řekl, že v Memphisu prší. Takže sedí doma, nudí se, no, a mají o mě s matkou strach. Vysvětloval jsem, že Claire je v pořádku. Abych to uvedl nějak na pravou míru, řekl jsem mu, jak je na tom její bratr James, kterého otec potkal jen jednou, totiž na svatbě. Působil jsem dojmem, že si dělám o Clairenu rodinu opravdové starosti, a to ho potěšilo.

Táta byl moc rád, že mě zastihl v kanceláři. Byl jsem na svém místě, vydělával balík peněz a směřoval ještě k většímu balíku. Požádal mě, abych se mu ozval.

O půl hodiny později mi zatelefonoval můj bratr Warner. Volal z kanceláře umístěné vysoko nad centrem Atlanty. Warner je o šest let starší než já a je společníkem jiné obří firmy, která se věnuje bezohlednému soudnímu vymáhání. Věkový rozdíl nám nikdy nedovolil, abychom se s Warnerem jako děti sblížili, ale vždycky jsme byli rádi spolu. Když se před třemi roky rozváděl, každý týden se mi svěřoval, jak se to vyvíjí.

Pracoval stejně jako já v hodinové sazbě, a tak mi bylo jasné, že náš hovor musí být krátký. "Mluvil jsem s tátou," začal. "Všechno mi řek."

"O tom nepochybuju."

"Chápu, jak ti je. Všichni jsme tím museli projít. Člověk dře, vydělává těžký prachy a nikdy se nezastaví, aby pomoh obvyčejným lidem. Pak se něco přihodí a člověk má pocit, že je zase zpátky na fakultě, zase sedí v prvním ročníku, je plný ideálů a chce využít právnického vzdělání, aby zachraňoval lidstvo. Vzpomínáš si na to?"

"Jo. Už je to dávno."

"Přesně tak. Když jsem byl v prvním ročníku, dělal jsem takový průzkum. Víc než polovina mé studijní skupiny se chtěla věnovat službě veřejnosti. Když jsme o tři roky později promovali, chtěli všichni jen vydělávat peníze. Nevím, co se to s námi stalo."

"Právnický fakulty udělají z lidí bestie."

"Asi jo. Naše firma má takový program, kdy si člověk může vzít rok volna, něco jako studijní pobyt, a věnovat se službě veřejnosti. Po dvanácti měsících se vrátíš, jako bys nikdy neodešel. Máte u vás něco podobného?"

Typický Warner. Já mám problém, a on už má řešení. Milé a vhodné. Dvanáct měsíců a jsem nový člověk. Stačí malá zajišťka, ale jinak mám budoucnost jistou.

"Ne pro asistenty," odpověděl jsem. "Slyšel jsem o několika společnících, kteří načas nechali práce pro firmu a po několika letech se vrátili. Ale asistent takovou možnost nemá."

"Jenže tohle je jiný případ. Prodělal jsi traumatizující zkušenost a málem tě zabili jen proto, že jsi zaměstnanec firmy."

Trochu bych to přibarvil a řek jim, že potřebuješ oddechový čas. Rok si odfrkneš, pak se vrátíš a budeš zařezávat jako předtím."

"To by mohlo vyjít," poznamenal jsem ve snaze nějak ho uklidnit. Warner je dominantní osobnost, nikdy si nedá pokoj a vždycky je připraven se dohadovat, zvlášť pokud jde o rodinné příslušníky. "Už musím běžet," řekl jsem. A trval na tom. Slibili jsme si, že to ještě probereme.

Na oběd jsem šel do příjemné restaurace s Rudolphem a jedním naším klientem. Považovali jsme to za pracovní oběd, což znamenalo jednak to, že se vystříháme alkoholu, a jednak to, že účet tentokrát pro změnu zaplatí klient. Rudolph účtoval čtyři sta dolarů, já tři sta. Jedli a pracovali jsme dvě hodiny, takže celý oběd přišel klienta na čtrnáct stovek. Naše firma měla s restaurací uzavřenou výhodnou dohodu, takže účet šel na konto Drakea & Sweeneyho a někde po cestě se našim cifřpionům v suterénu podaří najít cestu, jak klientovi napočítat i výdaje za samotné jídlo.

Odpoledne bylo jeden nekonečný řetězec telefonátů a jednání. Čirou silou vůle jsem celou dobu vydržel hrát obvyklou hru a nebývalou měrou jsem zvyšoval příjem firmy. Ještě nikdy mi protimonopolní opatření nepřipadala tak beznadějně tupá a nudná.

Když jsem měl konečně pár minut pro sebe, bylo už málem pět hodin odpoledne. Rozloučil jsem se s Polly a opět zamkl dveře. Znovu jsem otevřel tajemné desky a začal si do bloku dělat nahodilé poznámky. Jednotlivé výkřiky a rámečky se šipkami dorážely na RiverOaks a Drakea & Sweeneyho ze všech stran. Za většinou kroků, které firma podnikla, stál Braden Chance, právní zástupce, kterého jsem v souvislosti s celým případem oslovil.

Pokud jde o mého informátora, nejvíc jsem podezířoval Chanceova praktikanta, toho mladíka, který slyšel naši výměnu názorů, a o pár vteřin později, když jsem odcházel, naznačil, že svého šéfa považuje za 'hajzla'. To je člověk, který může znát podrobnosti ohledně vystěhování a současně má přístup k příslušnému svazku.

Protože jsem se snažil vyhnout jakémukoliv nahrávání, ke kterému by se mohla firma D&S uchýlit, použil jsem mobilní telefon a zavolal našemu praktikantovi v protimonopolním oddělení. Předal mě někomu dalšímu a bez většího úsilí jsem zjistil, že mladík, o kterého mi jde, se jmenuje Hector Palma. Pracuje ve firmě tři roky a celou dobu strávil v oddělení pozemků a nemovitostí. Měl jsem v úmyslu se s ním setkat, ale jinde než ve firmě.

Pak zavolal Mordecai. Chtěl vědět, jestli už mám něco dohodnutého na večeři. "Pozval bych tě," prohlásil.

"Na polívku?"

Zasmál se. "To víš, že ne. Známe jeden skvělý podnik."

Dohodli jsme se, že se sejdem v sedm. Claire byla už zase zpátky na chirurgii a nezajímala se o čas, jídlo ani manžela. Ohlásila se v průběhu odpoledne, jen aby v tom shonu prohodila pár slov. Nemá tušení, kdy dorazí domů, ale určitě přijde hodně pozdě. Večeři si musíme vyřešit každý sám. Naučila se ode mě, jak vypadá život v rychlém tempu.

Sešli jsme se v restauraci poblíž Dupont Circle. Bar v přední části podniku překypoval lidmi z vládních úřadů, kteří sem zaskočili na panáka, než se rozeběhnou po městě. My jsme si dali sklenku vzadu, v jednom stíněném boxu.

"Tak případ Burtonové se pěkně rozjíždí a bude čím dál tím zajímavější," poznamenal spokojeně Mordecai a napil se točeného piva.

"Omlouvám se ti, ale teď jsem byl dvanáct hodin mimo. Co se mezitím stalo?"

"Novináři se jen rojej. Čtyři mrtvé děti a jejich máma. Všichni dohromady bydlej v autě. Našli je pár bloků od Capitolu, kde se senátoři snaží reformovat zákony o sociálním zabezpečení, který mají poslat na ulici další zástupy matek. To už stojí za to."

"Takže z pohřbu bude pěkná podívaná."

"O tom není pochyb. Dneska jsem mluvil s řadou aktivistů, kteří se věnují bezdomovcům. Budou tam všichni a ještě se chystají přivést s sebou svoje lidi. Bude tam plno bezdomovců. A navíc spousta novinářů. Čtyři malé rakvičky a vedle nich rakev jejich matky, na tom si kamery zgustnou, takže v podvečerních zprávách se máme na co těšit. Začne to shromážděním a skončí průvodem."

"Třeba bude jejich smrt konečně k něčemu dobrá."

"Snad jo."

Jako zkušený právník z velkého města jsem věděl, že za každým pozváním na oběd či večeři se skrývá nějaký účel. Mordecai měl prostě něco za lubem. Bylo mi to jasné už z toho, jak mě jeho oči soustředěně pozorovaly.

"Tuší někdo, proč se z nich stali bezdomovci?" zeptal jsem se ve snaze dobrat se příčiny.

"Ne. Nejspíš to budou nějaký obvyklý důvody. Neměl jsem čas to zjistit."

Už cestou tam jsem se rozhodl, že mu neřeknu o tajemných deskách a jejich obsahu. Bylo to důvěrné a já jsem se o tom dověděl jen díky tomu, že jsem patřil k firmě Drake & Sweeney. Sdílet někomu, co jsem se dověděl o činnosti kteréhokoliv z našich klientů, by bylo do nebe volajícím porušením profesionálních pravidel hry. Představa, že bych něco takové provedl, mě hluboce děsila. A navíc jsem nemohl říct nic ověřeného.

Číšník nám přinesl salát, a tak jsme se dali do jídla. "Dneska jsme měli schůzku všech zaměstnanců," sdělil mi Mordecai inezí jednotlivými sousty. "Já, Abraham a Sofia. Potřebujeme trochu pomoc."

Ani mě nepřekvapilo, že to říká. "O jakou pomoc jde?" zeptal jsem se.

"Potřebujeme ještě jednoho právníka."

"Měl jsem pocit, že nemáte peníze."

"Máme nepatrnou rezervu. A navíc jsme vymysleli novou finanční strategii."

Představa, že si právní poradna na 14. ulici láme hlavu s novou ekonomickou strategií, byla víc než komická, a o to mu přesně šlo. Oba jsme se rozesmáli.

"Kdybychom sehnali nového právníka, který by se věnoval výhradně shánění peněz, dokázal by si na sebe vydělat." Následovala další série výbuchů smíchu.

Mordecai pokračoval: "Ať se nám to líbí, nebo ne, naše budoucnost závisí na tom, jestli se nám podaří sehnat další peníze. Cohenova nadace jde k čertu. Zatím jsme nemuseli žebrot, ale brzy bude všechno jinak."

"A co samotná práce poradny?"

"Právní pomoc bezdomovcům. Ty dobře víš, o co jde. Viděl jsi, jak to chodí. Je to bída. Sofia je dračice. Abraham je hajzlík. Klienti smrdí a peníze, které takovému právníkovi nabízíme, jsou k smíchu."

"O kolik jde?"

"Můžeme ti nabídnout třicet tisíc ročně, ale slíbit ti můžu jen polovinu na šest měsíců dopředu."

"Proč?"

"Nadace má účetní uzávěrku třináctého června a teprve v tu chvíli nám můžou říct, kolik dostaneme na další fiskální rok, tedy od prvního července. Máme dostatečné rezervy, abychom ti zaplatili následujících šest měsíců. Pak dostaneš jen tolik, kolik si budeme všichni čtyři mezi sebe dělit po odečtení nákladů."

"Abraham a Sofia s tím souhlasí?"

"Jo. I když jsme si to museli trochu vyříkat. Předpokládáme, že máš užitečné kontakty mezi zavedenými advokáty, a protože máš dobré vzdělání, vypadáš k světu, myslí ti to a tak podobně, měl by ses přirozeně uplatnit při shánění peněz."

"A co když nechci shánět peníze?"

"V tom případě můžeme všichni čtyři ještě víc srazit naše platy a jít třeba na dvacet tisíc ročně. Nebo i na patnáct. A jestli se nadace položí, vyrazíme do ulic jako naši klienti. Právníci a bezdomovci v jedné osobě."

"Takže budoucnost poradny na Čtrnácté ulici leží na mých bedrech?"

"Prostě jsme ti to tak určili. Bereme tě do party jako plnoprávného společníka naší firmy. To chci vidět, jestli nás Drake & Sweeney trumfnou."

"Jsem dojat," prohlásil jsem. Trochu mě to děsilo. Tahle nabídka se vcelku dala očekávat, ale otevírala mi dveře, u nichž jsem si nebyl jist, že jimi chci projít.

Dostali jsme fazolovou polévku a objednali si další pivo.

"Jak se k tomu nachomýtl Abraham?" vyzvídal jsem.

"Abraham je židovský dítě z Brooklynu. Do Washingtonu se dostal jako člen týmu senátora Moynihana. Strávil pár let v Capitolu a skončil v poradně. Úžasně mu to pálí. Většinu času věnuje tomu, že koordinuje právníky z velkých firem, kteří se věnují vedení soudních sporů. Zrovna teď žaluje Úřad pro sčítání obyvatel, aby zajistil, že při sčítání nezapomenou na bezdomovce. A taky vede spor proti školské správě Washingtonu, D.C., aby měl jistotu, že děti bezdomovců dostanou základní vzdělání. Pokud jde o jednání s lidmi, chybí mu hodně k dokonalosti, ale když za scénou připravuje žalobu, je přímo skvělej."

"A Sofia?"

"Školená sociální pracovnice, která navštěvuje už jedenáct let večerní kurzy na právnické fakultě. Jedná a myslí jako právník, zvláště když zneužívá vládní úředníky. Desetkrát denně ji uslyšíš, jak říká: 'Tady Sofia Mendozová, právní zástupkyně'."

"Ona dělá současně i sekretářku?"

"Kdepak. Sekretářky nemáme. Člověk si musí sám všechno psát i zakládat a sám si vařit kafe." Naklonil se ke mně o kousek blíž a ztišil hlas. "My tři spolu děláme už hrozně dlouho, Michaeli, a za tu dobu jsme si každý vystlal svou vlastní noru. Abych byl upřímný, potřebujeme nový obličej a nové nápady."

"Ty peníze jsou skutečně lákavý," poznamenal jsem s chabým pokusem o vtip.

Usmál se. "Tohle člověk nedělá kvůli penězům. Dělá to kvůli vlastní duši."

Duše mě držela vzhůru skoro celou noc. Mám dost kuráže, abych se na všechno vykašlal a šel? Opravdu vážně uvažuji o tom, že vezmu práci, která je tak mizerně placená? Vždyť se loučím doslova s miliony.

Věci a majetek, po nichž jsem toužil, se stanou blednoucí vzpomínkou.

Načasované to nebylo špatně. Manželství se mi rozpadlo, takže bylo svým způsobem příhodné, abych provedl drastické změny na všech frontách.

12 VÚTERÝ JSEM SE HODIL MAROD. "NEJSPÍŠ TO BUDE chřipka," sdělil jsem Polly, která ze mě mámila podrobnosti, jak byla naučená. Mám horečku, bolí mě v krku, třeští mi hlava? To si piš. Ještě ke všemu je mi všechno jedno. Když se člověk potřebuje hodit marod, je lepší, aby mu toho bylo co nejvíc. Polly vyplní formulář a pošle ho Rudolphovi. Předpokládal jsem, že mi můj nadřízený zavolá, a tak jsem radši vypadl z bytu a coural se celé ráno po Georgetownu. Sníh rychle tál. Však taky bylo dobře pět nad nulou. Hodinu jsem zabil tím, že jsem se potuloval po washingtonském přístavišti, ochutnával cappuccino z celé řady automatů a sledoval veslaře mrznoucí na Potomaku. V deset jsem se vydal na pohřeb.

Chodník před kostelem byl ucpaný. Všude kolem stáli policisté a motorky měli postavené na ulici. O kus dál parkovaly dodávky televizních štábů.

Když jsem projížděl okolo, naslouchal dav nějakému řečníkovi, který křičel do mikrofonu. Nad hlavami shromážděných jsem zahlédl několik narychlo napsaných transparentů, aby si kamery přišly na své. Zaparkoval jsem u chodníku asi o tři ulice dál a spěchal zpátky ke kostelu. Vyhnul jsem se davu tím, že jsem vešel dovnitř postranním vchodem, který hlídal postarší kostelník. Zeptal jsem se ho, kudy se dostanu na balkon. On chtěl na oplátku vědět, jestli jsem novinář. Dovedl mě dovnitř a ukázal mi příslušné dveře. Poděkoval jsem mu, prošel jsem dveřmi, vydrápal se po rozvrzaných schodech nahoru, dorazil na balkon a odtamtud ocenil vyhlídku na krásnou kostelní loď pod sebou. Na zemi ležel tmavočervený koberec, lavice byly z tmavého dřeva, okna byla vykládaná a čistá. Byl to velice hezký kostel a já jsem

na okamžik začal chápat, proč ho reverend nechce otevírat bezdomovcům.

Byl jsem na balkoně sám a mohl jsem si vybrat, kam se usadím. Tiše jsem dokráčel k místu přesně nad hlavním vchodem, odkud jsem měl výhled na celou uličku mezi lavicemi až k oltáři. Venku začal zpívat sbor a já tam seděl v naprostém klidu prázdného kostela, kam doléhala jen hudba z ulice.

Pak hudba utichla, dveře se otevřely a nastal rozruch. Jak truchlící proudili do kostela, podlaha balkonu se chvěla. Sbor zaujal svoje obvyklé místo vedle oltáře. Reverend určoval, kam kdo patří - televizní štáby do jednoho rohu, nepočetná skupinka příbuzných do první lavice, aktivisté a bezdomovci do střední části. Mordecai se dostavil se dvěma lidmi, které jsem neznal. Pak se otevřely jedny z postranních dveří a vešli věžňové - Lontaeina matka a dva bratři. Všichni na sobě měli modré vězeňské stejnozkroje, na zápěstí i na kotnících pouta spojená řetězi a doprovázeli je čtyři ozbrojení strážci. Reverend je usadil do druhé řady blízko uličky, hned za babičku a několik dalších příbuzných.

Když se shromáždění uklidnilo, začaly tiše a smutně hrát varhany. Pode mnou se ozvaly nějaké zvuky a všechny hlavy se otočily dozadu. Reverend přistoupil k řečnickému pultíku a vyzval nás, abychom vstali.

Zřizenci s bílými rukavicemi pronesli prostřední uličkou dřevěné rakve a hezky je vedle sebe vyrovnali před lavicemi, s Lontaeinou rakví uprostřed. Rakvička nemluvněte byla malinká, sotva metr dlouhá. Ontariova, Alonzova a Danteho už byly středně velké. Byl to srdcervoucí pohled a ozvaly se první vzlyky. Sbor začal broukat melodii a kolébat se.

Zřizenci naskládali kolem rakví kytice a mně na jednu jedinou hrozivou vteřinu blesklo hlavou, že rakve otevrou. Ještě nikdy jsem nebyl na černošském pohřbu. Neměl jsem tušení, co můžu čekat, ale viděl jsem ve zprávách mnohokrát záběry z různých pohřbů a někdy při nich byly rakve otevřené a příbuzní líbali zesnulé. Supové s kamerami byli vždycky ve střehu.

Rakve ale zůstaly zavřené, a tak se svět už nikdy nedozví to, co jsem věděl já - že Ontario a jeho rodina vypadají naprosto smířeně.

Posadili jsme se a reverend přednesl dlouhou modlitbu. Pak měla sólo nějaká sestra, načež následoval okamžik ticha. Reverend přečetl úryvek z Písma a chvíli kázal. Po něm vystoupila aktivistka z řad bezdomovců a pronesla sžíravou obžalobu společnosti a jejich představitelů, neboť dovolili, aby se něco takového stalo. Vinila z toho Kongres a zvláště republikány, vyčítala městu, že nemá dost rázné vedení, nezapomněla ani na soudy a úřady. Největší vinu ale přisoudila vyšším třídám, těm, kteří mají peníze a moc a nezajímají se o chudé a nemocné. Měla to promyšlené a byla hodně rozhněvaná, což je účinná kombinace, ale říkal jsem si, že na pohřeb to zrovna nepatří.

Když skončila, zatleskali jí. Reverend pak strávil hodnou chvíli tím, že spílal každému, kdo nemá barevnou plet' a topí se v penězích.

Pak přišlo ještě jedno sólo, další úryvek z Písma svatého a na závěr se sbor opřel do velice jímavého hymnu, až mi z toho bylo do pláče. Vytvořil se zástup lidí, kteří toužili alespoň položit ruku na rakve, ale brzy se rozpadl, jelikož truchlící začali naříkat a hladili drsné dřevo. "Otevřete je!" zvolal někdo, ale reverend odmítavě zavrtěl hlavou. Lidé se nahnuli k řečnickému pultíku, obklopili rakve, křičeli a vzlykali, zatímco sbor všeobecný rozruch ještě zvyšoval. Nejhlasitěji kvílela babička a ostatní ji hladili a utěšovali.

Nemohl jsem tomu uvěřit. Kde byli tihle lidé během posledních měsíců Lontaeina života? Vždyť ta drobounká tělíčka tam leží v bednách a nikdy se už nedozví, že je všichni měli tolik rádi.

Kamery se pomalu blížily a stále víc a víc truchlících propukalo v nářek. Bylo to spíš představení než cokoliv jiného. Konečně se věci ujal reverend a zjednal pořádek. Pak se znovu pomodlil za doprovodu tiché hudby varhan. Když skončil, lidé se seřadili, ještě jednou prošli kolem rakví a pomalu se začali trousit ven.

Obřad trval hodinu a půl. Za dva tisíce dolarů to nebyla špatně odvedená práce. Byl jsem na to hrdý.

Venku se lidé znovu shlukli a dav vyrazil směrem ke Capitolu. Mordecai byl mezi nimi, a když zmizeli za rohem, napadlo mě, kolika pochodů a demonstrací se už asi zúčastnil. Sám by mi nejspíš odpověděl, že jich pořád ještě nebylo dost.

Rudolph Mayes se stal společníkem firmy Drake & Swecncy ve třiceti, což byl dodnes rekord. Kdyby se mu život i nadále vyvíjel podle jeho představ, mohl by jednoho dne být nejstarším aktivním společníkem firmy. Zákony mu byly životní náplní, což si mohly vyzkoušet jeho tři bývalé manželky. Všechno ostatní, na co sáhl, bylo neštěstí, ale Rudolph byl prostě naprosto oddaný týmový hráč ve velkém podniku.

Čekal na mě v šest večer ve své kanceláři za hromadou nevyřízených listin. Polly a ostatní sekretářky už odešly, stejně jako většina praktikantů a koncipientů. Po půl šesté provoz na chodbách zpravidla nápadně zeslábl.

Zavřel jsem dveře a posadil se. "Myslel jsem, že jsi nemocný," poznamenal.

"Odcházím, Rudolphe," oznámil jsem mu nejvyrovnaněji, jak jsem jen dokázal, ale žaludek se mi přitom svíral.

Odstrčil na stranu nějaké knihy a nasadil kryt na své drahé pero. "Poslouchám."

"Odcházím z firmy. Nabídlí mi, abych dělal v jedné poradně poskytující služby ve veřejném zájmu."

"Nech těch pitomostí, Michaeli."

"To nejsou pitomosti. Už jsem se rozhodl. A chci odtud vypadnout s co nejmenšími obtížemi."

"Během tří let z tebe bude společník."

"Našel jsem si lepší cíl."

Nemohl přijít na žádnou odpověď, a tak jen znechuceně obrátil oči v sloup. "Neblázni, Michaeli. Nemůžeš se přece složit kvůli jedné nehodě."

"Já se nesložil, Rudolphe. Jednoduše přecházím na jiné pole působnosti."

"Ani jednoho z ostatních osmi rukojmí nic takového nenapadlo."

"To je přece dobře. Jestli jsou takhle šťastní, jsem rád a přeju jim to. Jenže oni jsou všichni z oddělení soudních sporů, a to jsou zvláštní lidi."

"Kam odcházíš?"

"Do právní poradny poblíž Logan Circle. Specializuje se na právní ochranu bezdomovců."

"Na bezdomovce?"

"Jo."

"Kolik ti za to platí?"

"Pohádkový balík. Chceš snad na poradnu přispět?"

"Ty ses musel pomátnout."

"Je to jen drobná krize, Rudolphe. Je mi teprve dvaatřicet, takže jsem moc mladý na ztřeštěnosti středního věku. Počítám, že se z toho rychle vykřešu."

"Vezmi si měsíc dovolené. Jdi pracovat pro bezdomovce, vyžeň to z těla a pak se vrať. Teď není vhodná chvíle na odchod, Mikeu. Sám víš, jaký máme s prací skluz."

"Tohle na mě nezabírá, Rudolphe. Když je pod člověkem pořád záchranná síť, není život žádná psina."

"Psina? Tys to doteď dělal kvůli psině?"

"Přesně tak. A teď si představ, jaká to bude psina pracovat a nemusel přitom sledovat hodiny kvůli účtování."

"A co Claire?" zeptal se a odhalil mi tím hloubku svého zoufalství. Sotva ji znal a navíc byl posledním člověkem ve firmě, který by mohl udílet rady stran manželství.

"Je v pohodě," odpověděl jsem nenuceně. "Rád bych odešel v pátek."

Odmítavě zavrčel. Zavřel oči a zavrtěl hlavou. "Já tomu nemůžu uvěřit."

"Mrzí mě to, Rudolphe."

Podali jsme si ruce a dohodli se, že se sejdem na brzkou snídani, abychom probrali mou rozdělanou práci.

Nechtěl jsem, aby se to Polly dověděla z druhé ruky, a tak jsem zašel do kanceláře a zavolał jí. Byla už doma a zrovna vařila večeři. Zkázil jsme jí tím celý týden.

Cestou domů jsem nakoupil thajské jídlo. Dal jsem chladit víno, prostřel stůl a začal si nacvičovat výstup.

Pokud Claire tušila nějakou léčku, nedala to na sobě znát. Za ta léta jsme se propracovali k tomu, že se prostě navzájem ignorujeme, abychom se vyhnuli hádce. Následkem toho jsme si nevytvořili postupy pro vedení sporů.

Mně se ale zamlouvala představa, že zaútočím na nechráněné místo, budu dokonale připravený na způsobený otřes a budu mít v zásobě dost jedovatých poznámek. Myslel jsem si, že je to vhodné a naprosto nefér, přesně jak se sluší na rozpadající se manželství.

Bylo skoro deset. Claire se najedla už někde po cestě, a tak jsme si vzali víno a šli si rovnou sednout do pracovny.

Naskládal jsem dřevo do krbu a usadili jsme se do svých oblíbených křesel. Po několika minutách jsem řekl:

"Potřebujeme si promluvit."

"O čem?" zeptala se a zřejmě si s tím nedělala starosti.

"Uvažuji o tom, že odejdu od Drakca & Sweeneyho."

"Nepovídej." Napila se vína. Obdivoval jsem její klid. Buď to čekala, nebo chtěla, abych si myslel, že ji to ani trochu nezajímá.

"Jo. Už se tam nevrátím."

"Proč ne?"

"Potřebuju změnu. Práce ve firmě mě zničehonic otravuje a připadá mi nedůležitá. Chtěl bych dělat někde, kde bych opravdu pomáhal lidem."

"To je hezké." V tu chvíli už zaručeně přemýšlela o penězích a já si začal dělat starosti, jak dlouho to bude trvat, než se přes to přeneseme. "Vlastně je to velice obdivuhodné, Michaeli," řekla nahlas.

"Tuhle jsem ti vyprávěl o Mordecai Greenovi. Jeho poradna mi nabídla práci. V pondělí nastupuju."

"V pondělí?"

"Ano."

"Takže už ses rozhodl."

"Ano."

"Aniž jsi to se mnou probral. Prostě do toho nemám co mluvit, je to tak?"

"Do firmy už se vrátit nemůžu. Dneska jsem to řekl Rudolphovi."

Znovu se napila a lehce stiskla zuby. Byl to první náznak vzteku, ale rychle ji přešel. Uměla se obdivuhodně ovládat. Zadívali jsme se do ohně, hypnotizováni oranžovými plameny. Pak promluvila. "Můžu se tě zeptat, co to pro nás znamená finančně?"

"Hodně věcí se změní."

"Jaký bude tvůj nový plat?"

"Třicet tisíc ročně."

"Třicet tisíc ročně," opakovala. Pak to řekla ještě jednou a nějak dokázala, že to znělo, jako by to bylo ještě méně. "To není ani tolik, kolik dostávám já."

Měla plat třicet jedna tisíc ročně a v nadcházejících letech se tahle částka měla dramaticky zvýšit - pořádný balík byl nadohled. Vzhledem k tomu, co jsme potřebovali probrat, jsem neměl v plánu pohádat se kvůli finančním záležitostem.

"Člověk nejde pracovat ve veřejném zájmu pro peníze," upozornil jsem ji a snažil se, aby to nevyznělo příliš farizejsky.

"Pokud si vzpomínám, tys taky nešla na medicínu pro peníze."

Jako všichni medicové v téhle zemi, i ona se na začátku studií zapřísahala, že ji peníze pranic nelákají. Chtěla pomáhat lidstvu. Totéž platí o studentech práv. Všichni lžeme.

Dívala se do ohně a v duchu počítala. Odhadoval jsem, že nejspíš přemýšlí o nájmu. Měli jsme velmi hezký byt. Za dva tisíce čtyři sta měsíčně by mohl být ještě hezčí. Měl ale veškeré odpovídající vybavení. Byli jsme hrdí na to, kde bydlíme - správná adresa, roztomilý řadový domek, nóbl čtvrt' -, ale moc času jsme tam netrávili. A málokdy nás to tam

bavilo. Přestěhování by nám prospělo, ale dalo by se to i držet dál.

O penězích jsme vždycky mluvili otevřeně. Nikdo nic neskryval. Claire věděla, že máme asi jednapadesát tisíc na spořitelním fondu a kolem dvanácti tisíc na běžném účtu. Překvapovalo mě, jak málo jsme si za šest let manželství dokázali našetřit. Když je člověk ve velké firmě a řítí se rychle nahoru, má pocit, že mu peníze nemůžou nikdy dojít.

"Asi se podle toho budeme muset zařídit," poznamenala a chladně se na mě podívala. Slovo „zařídit“ přímo překypovalo vedlejšími významy.

"Nejspíš ano."

"Jsem unavená," prohlásila. Dopila víno a odešla do ložnice.

To je dojemný, pomyslel jsem si. Už ani nejsme schopni v sobě nashromáždit dost vzteku na pořádnou hádku.

Svoje nové postavení jsem si pochopitelně plně uvědomoval. Byl to úžasný příběh - ctizádostivý mladý právník, který se změnil v advokáta chudých. Vykašlal se na zajištěnou firmu a vzal práci, za kterou pořádně nic nedostane. Claire si sice myslela, že jsem se pomátl, ale bylo pro ni těžké kritizovat světce.

Přihodil jsem do ohně ještě jedno poleno, nalil si další sklenku a přespal na pohovce.

13 SPOLEČNÍCI MĚLI SOUKROMOU JÍDELNU V SEDMÉM patře a pro asistenta by podle všeho mělo být poutou, když se tam může najíst. Rudolph byl takové to hovádko, co si myslí, že mě miska ovesných vloček naservírovaná v sedm hodin ráno v jejich zvláštním separé přivede k rozumu. Copak bych si mohl zkazit budoucnost, v níž mě čekají takové úžasné snídaně?

Měl pro mě vzrušující zprávu. Mluvil večer předtím s Arthurem a právě se pracuje na tom, abych dostal dvanáctiměsíční studijní volno. Firma mi bude vyplácet plat bez ohledu na to, kolik v poradně dostanu. Je to chvályhodná záležitost, beztak by přece měli víc ochraňovat práva chudých. Budou mě brát jako člověka, kterého firma na celý rok vyřadila na dobročinnou práci, a všichni budeme rádi, že se děje něco užitečného. Až si dobiju baterky a ukončím ostatní zájmy, budu svým talentem opět moci přispívat ke slávě firmy Drake & Sweeney.

Návrh na mě udělal dojem a dojal mě, nemohl jsem ho jednoduše odmítnout. Slíbil jsem, že si to rozmyslím, a to rychle.

Varoval mě, že to bude muset schválit výkonný výbor, jelikož nejsem společník. A asistentovi firma takové volno ještě nikdy nenavrhovala.

Rudolph si zoufale přál, abych neodcházel, a nemělo to nic společného s přátelstvím. Naše protimonopolní oddělení bylo zahlcené prací a potřebovali bychom ještě alespoň dva další samostatné asistenty s mou praxí. Vybral jsem si na odchod mimořádně nevhodnou chvíli, ale bylo mi to jedno. Ve firmě dělá osm set právníků a mezi nimi za mě určitě najdou náhradu.

Vloni jsem za firmu naučtoval necelých sedm set padesát tisíc dolarů. Jedině díky tomu jsem teď snídal v jejich luxusním pokojíku a poslouchal, jaké nouzové plány pro mne mají vymyšlené, aby si mě udrželi. Proto bylo taky pochopitelné, že jsou ochotni dát mi můj roční plat a nechat mě, abych se vrhl na bezdomovce či jakoukoliv jinou dobročinnost, na kterou si vzpomenu. Až se rok s rokem sejde, přilákají mě zase zpátky.

Když Rudolph skončil s představou studijního pobytu, postoupili jsme k rozpravě o nejnaléhavějších případech v mé agendě. Sestavovali jsme si seznam věcí, které se musí udělat, když vtom se kousek od nás usadil Braden Chance.

Zprvu si nic nevšiml. V tu chvíli tam snídal asi tucet společníků. Většinou seděli každý sám, s nosy zaborenými do ranních novin. Snažil jsem se Chance přehlížet, ale nakonec jsem se na něj podíval a přistihl jsem ho, jak na mě civí.

"Dobré jitro, Bradene," pozdravil jsem ho nahlas, vyděsil ho a způsobil, že se Rudolph otočil, aby viděl, o koho jde. Chance pokývl, nic neřekl a náhle se začal usilovně věnovat topince.

"Ty ho znáš?" zeptal se mě Rudolph šeptem.

"Uz jsme se setkali," odpověděl jsem. V průběhu našeho krátkého jednání v jeho kanceláři mě Chance požádal, abych mu sdělil jméno svého nadřízeného. Dal jsem mu Rudolphovo jméno. Bylo zřejmé, že si na mě nestěžoval.

"Je to hajzl," poznamenal Rudolph sotva slyšitelně. Zřejmě si to mysleli všichni. Pak otočil list, zapomněl na Chance a jeli jsme dál. Měl jsem totiž na stole spoustu nedodělané práce.

Přistihl jsem se, že myslím na Chance a na ten případ s vystěhováním. Braden má takový mírný pohled, bledou pleť, jemné rysy a křehké vystupování. Nedokázal jsem si ho představit, jak někde na ulici prohlíží opuštěná skladiště plná bezdomovců a skutečně si zamaže ruce, když se jde přesvědčit, zda odvedl dobrou práci. Pochopitelně že to nedělal on - na to měl praktikanty. Chance seděl za stolem, kontroloval papíry a účtoval klientům několik stovek za hodinu, zatímco odpudivé detaily měli na starosti nejružnější Hectorové Palmové, které firma zaměstnávala. Chance chodil na obědy a na golf s řediteli RiverOaks. To byla jeho role jako společníka firmy.

Nejspíš vůbec neznal jména těch, které nechal ze skladiště RiverOaks/TAG vystěhovat. A proč by je taky měl znát?

Vždyť to byli jen squatteři, lidé beze jména, bez tváře, bez domova. Když je policisté tahali z jejich malých obydlí a vyhazovali na ulici, on u toho nebyl. Ale Hector Palma nejspíš na vlastní oči viděl, jak to probíhalo.

Pokud ovšem Chance neznal jména Lontae Burtonové a jejich dětí, nemohl si spojit to vystěhování a jejich smrt. Ale možná že to věděl. Možná mu to někdo řekl.

Na lyhle olázky mi bude musel odpovědět Hector Palma, a to rychle. Teď byla středa. V pátek odcházím.

Rudolph ukončil naši snídani v osm, právě včas, aby u sebe v kanceláři stihl schůzku s nějakými velmi důležitými lidmi. Zašel jsem k sobě a přečetl si Post. Byla tam srdcervoucí fotka pěti zavřených rakví v kosle a podrobný popis obřadu a následného pochodu.

Byl tam taky úvodník - dobře napsaná výzva pro nás, kteří máme co jíst a střechu nad hlavou, abychom se zastavili a zamysleli se nad všemi Lontae Burtonovými v našem městě. Nemůžeme se jich nijak zbavit. Nemůžeme je vyhnat z ulic a umístit na nějaké skryté místo, abychom je neměli na očích. Bydlí v autech, přežívají v chatrčích, mrznou ve stanech, kléře si sami vyrobili, spí na lavičkách v parku, čekají na postel v přečpaných a často nebezpečných útulcích. Bydlíme ve stejném městě. Jsou součástí naší společnosti. Když jim nepomůžeme, bude se jejich počet zvyšovat. A budou nám

dál umírat na ulicích.

Vystříhl jsem si ten úvodník z novin, složil ho a zasunul do peněženky.

Pomocí sítě, kterou využívají praktikanti, jsem se spojil s Hectorem Palmou. Nebylo by rozumné rovnou za ním zajít. Chance se nejspíš poluloval někde poblíž.

Sešli jsme se v hlavní knihovně ve druhém poschodí mezi regály knih, daleko od lidí i bezpečnostních kamer. Hector byl strašlivě nervózní.

"Ty desky jste mi dal na stůl vy?" zeptal jsem se ho bez obalu. Na nějaké hrátky nebylo dost času.

"Jaké desky?" zeptal se a jezdil očima sem a tam, jako by hledal ostřelovače.

"Ty o vystěhování pro firmu RiverOak/TAG. Dal jste je tam vy, že jo?"

Neměl tušení, kolik toho ve skutečnosti vím. "Jo," vydechl.

"Kde je ten spis?" naléhal jsem na něj.

Vytáhl z police knihu a dělal, že něco zaujatě studuje. "Chance má všechny spisy u sebe."

"V kanceláři?"

"Ano. Zamyká si je do registračky." To už jsme téměř šeptali. Já jsem z toho setkání nebyl nervózní, ale přistihl jsem se, že se také rozhlížím. Kdyby nás někdo sledoval, hned by mu bylo jasné, že pečeme nějakou nepravost.

"Co je v tom spisu?" zeptal jsem se.

"Ohavnosti."

"Popište mi je."

"Mám ženu a čtyři děti. Nemůžu se nechat vyhodit."

"Mále moje slovo."

"Vy odcházíte. Vám to může být jedno."

Některé zprávy se šíří pozoruhodně rychle, ale to mě nepřekvapilo. Často jsem se sám sebe ptal, kdo vlastně víc trouzí drby, jestli právníci, nebo jejich sekretářky. Nejvíce se ale zřejmě činí praktikanti.

"Proč jste mi ty desky položil na stůl?" zeptal jsem se.

Sáhl po další knize a ruka se mu viditelně třásla. "Nevím, o čem to mluvíte."

Prolistoval několik stran a došel na konec uličky. Já ho následoval a byl jsem si jist, že nikde okolo nás nikdo není.

Zastavil se a našel si další knihu. Ještě se nechtěl rozloučit.

"Potřebuju ten spis," poznamenal jsem.

"Nemám ho."

"A jak ho mám teda získat?"

"Budete si ho muset ukrást."

"Dobrá. Kde seženu klíč?"

Na okamžik se mi zadíval do obličeje a snažil se odhadnout, nakolik to myslím vážně. "Já klíč nemám," upozornil mě.

"Jak jste sehnal seznam vystěhovaných?"

"Nevím, o čem to mluvíte."

"Ale víte. Položil jste mi ho na stůl."

"Vy jste se snad zbláznil," prohlásil a odkračel. Čekal jsem, že se zastaví, ale on šel pořád dál, míjel jednu uličku mezi knihami za druhou, procházel kolem nacpaných regálů, pak obešel výdejový pult, vyšel z knihovny a byl pryč.

Vůbec jsem neměl v úmyslu se během zbývajících tří dnů ve firmě ztrhat a bylo mi úplně jedno, jestli si na základě mého jednání vytvořil Rudolph jinou představu. Prostě jsem pokryl pracovní stůl nejrůznějším protimonopolním svinstvem, zavřel jsem dveře a rozhlížel se po zdech a culil se na věci, které jsem nechával za sebou. Tlak ze mě opadával s každým nadechnutím. Vždyť bude konec se smyčkou hodinové sazby, jež se mi vytrvale utahovala kolem krku. Skončí osmdesátihodinové pracovní týdny vyvolané tím, že moji ctižádostiví kolegové zvládnou osmdesát pět hodin. Skončí lezení do zadku těm, kteří jsou nade mnou. Skončí noční můry vyvolané představou, že se mi dveře ke jmenování společníkem zabouchnou před nosem.

Zavolal jsem Mordecaiovi a oficiálně jsem jeho nabídku přijal. Smál se a zažertoval na téma, že snad najde cestu, jak mi nakonec nějaké peníze vyplatit. Nastoupím v pondělí, ale chtěl, abych se tam stavil dřív a trochu se tam zorientoval. Představil jsem si vnitřek právní poradny na 14. ulici a přemítal jsem, která z volných, přečpaných kanceláří na mě asi tak vyjde. Jako by na tom záleželo.

V pozdním odpoledni jsem strávil většinu času tím, že jsem přijímal zasmušilá rozloučení od přátel a kolegů, kteří byli do hloubi duše přesvědčeni, že jsem se pomátl.

Snášel jsem to dobře. Vždyť mě přece čekalo svatořečení.

Moje žena mezitím navštívila právníčku specializující se na rozvody. Jednalo se o ženu pověstnou naprostou bezohledností a schopností vymáčet z protistrany, co se dá.

Když jsem v šest večer, tedy dost brzy, dorazil domů, Claire už tam na mě čekala. Kuchyňský stůl byl plný poznámek a papírů vytištěných počítačovou tiskárnou. Kalkulačka byla též připravena. Claire byla ledově odměřená a dobře připravená. Tentokrát jsem do léčky s nechráněnými boky padl já.

"Navrhuju, abychom se nechali rozvést na základě nepřekonatelných rozdíků," navrhla vlídně. "Nehádáme se. Nic jeden druhému nevyčítáme. Připouštíme, že jsme si nedokázali přiznat, že - se manželství nevyvedlo."

Zmlkla a čekala, jestli něco řeknu. Nemohl jsem předstírat překvapení. Byla už rozhodnutá - k čemu by bylo, kdybych něco namítal? Musel jsem se tvářit, že jsem stejně chladnokrevný jako ona. "Ovšem," přikývl jsem a snažil se

vystupovat pokud možno nenuceně. Konečně jsme spolu jednali upřímně a v tom byl jistý prvek úlevy. Jen mi vadilo, že ona stojí o rozvod víc než já.

Claire nechtěla pustit otázku jednání z rukou, a tak mi oznámila, že se sešla s Jacquelinou Humeovou, která ji bude během rozvodu zastupovat. Vypustila to jméno z úst, jako by to byla řízená střela, a pak čistě pro mou potřebu utrousila několik samoúčelných poznámek, které jí její našeptávačka podsunula.

"Proč sis najala právníka?" přerušil jsem ji otázkou.

"Chtěla jsem mít jistotu, že mám nějaké zastání."

"Ty si myslíš, že bych se tě snažil nějak přechytračit?"

"Jsi právník. Proto chci mít právníka. Nic na tom není."

"Kdyby sis ji nenajala, ušetřila bys řídně peněz," poznamenal jsem a snažil se, aby to znělo trochu hašteřivě. Vždyť to konečkoncům byl rozvod.

"Ale když ji mám, cítím se mnohem líp."

Podala mi Seznam A. Byl to pracovní soupis majetku a závazků. Seznam B obsahoval návrh na jejich rozdělení. Ani mě nepřekvapilo, že Claire požadovala většinu majetku. Měli jsme na běžném účtu dvanáct tisíc dolarů a ona chtěla polovinu této částky využít na to, aby bance splatila půjčku na auto. Já měl dostat dvaapůl tisíce ze zbytku. Že by bylo třeba splatit šestnáct tisíc, které jsem bance dlužil za Lexus, o tom tam nebyla ani zmínka. Dále chtěla čtyřicet z jednapadesáti tisíc, které jsme našetřili v investičním fondu. Já si mohl nechat svůj 401 K.

"To není zrovna dělba rovným dílem," poznamenal jsem.

"O to mi taky vůbec nešlo," prohlásila sebevědomým hlasem člověka, který si právě pořídil dobře cvičeného pitbulla.

"Proč ne?"

"Protože já tady krizi středního věku neprodávám."

"Takže je to moje chyba?"

"My si nerozdělujeme chyby. Dělíme majetek. Z důvodů, které znáš jen ty, ses rozhodl, že necháš práci, která ti vynášela devadesát tisíc ročně. Proč bych měla nést následky? Moje právníčka si je jistá, že nás tvoje kroky finančně zničily a že o tom dokáže přesvědčit soudce. Jestli si chceš počínat jako šílenec, nic proti tomu. Ale nečekej ode mne, že kvůli tomu umřu hladem."

"To ti nehrozí."

"O tom se s tebou nehodlám dohadovat."

"Já bych se taky nedohadoval, kdybych měl dostat všechno." Měl jsem nutkání trochu jí to zkomplikovat. Neječeli jsme na sebe a neházeli po sobě předměty. Zcela jistě se ani jeden z nás nerozbrečí. Nemohli jsme se odporně obviňovat z milostných pletek ani závislosti na nějakých chemikáliích. Co to vlastně bylo za rozvod?

Byl to pěkně sterilní rozvod. Ona mě důsledně přehlížela a dál probírala seznam položek, které jí zcela nepochybně připravila ta dračice. "Pak je tu splátka za byt do třicátého června. Já tady do té doby určitě zůstanu. To je deset tisíc za nájem."

"Kdy chceš, abych se odstěhoval?"

"Jak to půjde nejdřív."

"Fajn." Jestli chtěla, abych vypadl, nehodlal jsem se doprošovat. Bylo to cvičení ve snaze získat převahu. Která strana dokáže předvést víc pohrdání?

Málem jsem plácl nějakou pitominu jako "Ty si sem někoho nastěhuješ"? Chtěl jsem ji vyhodit z rovnováhy, vidět ji, jak se zničehonic rozsype.

Místo toho jsem zachoval klid. "Do víkendu jsem pryč," oznámil jsem jí. Nic na to neřekla, ale nezamračila se.

"Proč si myslíš, že máš nárok na osmdesát procent ze spořitelního fondu?" zeptal jsem se.

"Nedostanu osmdesát procent. Deset lišíc padne na nájem, další tři tisíce na služby, dva tisíce na likvidaci našich společných kreditních karet a kolem šesti tisíc dlužíme společně na daních. To je dohromady jednadvacet lišíc."

Seznam C zahrnoval všechny osobní předměty, které jsme vlastnili, od pracovní po prázdnou ložnici. Ani jeden z nás si nedovolil tahat se o hrnce a pánve, a tak proběhlo dělení vcelku přátelsky. "Vem si, co chceš," vybídl jsem ji několikrát, zvláště když se jednalo o takové položky, jako jsou ručníky či povlečení na postele. Pár věcí jsme si mezi sebou rafinovaně vyměnili. U některých předmětů ve mně zvítězila nechuť fyzicky je někam přemísťovat nad pýchou z jejich vlastnictví.

Chtěl jsem televizi a pár talířů. Svoboda mi spadla do klína trochu nečekaně, a tak mi dělalo potíže si rozmyslet, jak bych měl nové bydliště zařídit. Claire naproti tomu už několik hodin žila v budoucnosti.

Ale chovala se slušně. Když jsme měli dřinu se Seznamem C za sebou, prohlásila, že jsme se rozdělili rovným dílem.

Podepíšeme dohodu o rozluce, počkáme šest měsíců, pak zajedeme společně k soudu a tam náš svazek právně zrušíme.

Ani jeden z nás nestál o nějaké další vybavování. Našel jsem si kabát, vydal se na dlouhou procházku ulicemi Georgetownu a přemítal jsem, jak se to stalo, že se mi život najednou tak zásadně změnil.

Naše manželství se rozkládalo pomalu, ale jistě. Změna povolání a celého života přiletěla náhle jako kulka. Věci se začaly vyvíjet až příliš rychle, ale já je nedokázal zastavit.

14 NÁPAD S ROKEM STUDIJNÍHO VOLNA ZABIL výkonný výbor. Přestože nikdo z nás neměl správně vědět, co takhle skupinka lidí na svých soukromých jednáních provádí, Rudolph mi velmi ponurým hlasem sdělil, že by tím vznikl špatný precedens. Kdyby u takhle velké firmy dostal jeden z asistentů roční volno, mohlo by to odstartovat záplavu nejrůznějších požadavků od všech možných nespokojenců.

Takže pode mnou nebude žádná záchranná síť. Jakmile vyjdu dveřmi ven, zabouchnou se za mnou.

"Jsi si jist, že víš, co děláš?" zeptal se mě, když stál před mým stolem. Na zemi vedle něj ležely dvě obrovské přepravky. Polly už mi začala balit věci.

"Jsem," odpověděl jsem s úsměvem. "Neměj o mě péči."

"Udělal jsem, co bylo v mých silách."

"Díky, Rudolphe." Odešel a potřásl přitom hlavou.

Po Clairině včerejším útoku jsem nebyl schopen o studijním volnu přemýšlet. Hlavou se mi honily daleko závažnější myšlenky. Vždyť budu rozvedený, svobodný a ještě ke všemu bezdomovec.

Náhle jsem si dělal starosti s novým bytem, o nové práci, nové kanceláři a nové životní dráze ani nemluvě. Zavřel jsem dveře a prošel si v inzerci rubriku s byty.

Prodám auto a zbavím se čtyř set osmdesáti dolarů měsíční splátky. Koupím si nějakou šunku, pořádně ji pojistím a budu čekat, až mi poblíž mého nového bydliště hezky za tmy zmizí. Kdybych si chtěl ve vnitřním Washingtonu pořídit slušný byt, spolkl by nájem většinu mého nového platu.

Na oběd jsem šel brzy a dvě hodiny jsem strávil ježděním po vnitřním Washingtonu a hledáním příhodné mansardy. Nejlevnější byla taková díra za jedenáct stovek měsíčně, pro advokáta chudých až moc dobrá.

Když jsem se vrátil z oběda, čekaly mě tam další desky. Další běžné papírové desky bez jakéhokoliv nadpisu. A ležely na stole na stejném místě. Uvnitř byly v levé straně lepicí páskou přichycené dva klíče a napravo přilepený strojem psaný vzkaz. Stálo na něm:

Horní klíč je od Chanceových dveří. Dolní klíč je od registratury pod oknem. Okopírujte si to a vraťte. Opatrně, Chance je strašně podezíravý. Klíče zahodte.

Polly vrazila zničehonic dovnitř, jako to dělávala často - bez zaklepání, bez sebemenšího zvuku, jako by se v místnosti náhle zjevil duch. Pracovali jsme spolu čtyři roky a ona prohlašovala, že ji můj odchod zničí. Ale nebyli jsme si zase tak blízcí. Za pár dní bude v pořádku. Je to moc milá holka, ale starosti jsem si s ní příliš nedělal.

Rychle jsem desky zaklapl a neměl jsem tušení, jestli zahlédla jejich obsah. Začala se věnovat přepravkám a já vyčkával. O deskách se ani nezminila - což byl pro mě jasný důkaz, že o nich nemá ani tušení. Jenže měla přehled o všem, co se před mou kanceláří v chodbě šustlo, takže si neumím představit, že by ke mně Hector nebo kdokoli jiný mohl vstoupit, aniž by si toho všimla.

Pak se stavil Barry Nuzzo, přítel a jeden z rukojmích, aby si se mnou vážně pohovořil. Zavřel dveře a obešel přepravky. Nechtěl jsem s ním probírat svůj odchod, a tak jsem mu řekl o Claire. Jeho manželka i Claire pocházely z Providence, což je skutečnost, která ve Washingtonu nabývá zvláštního významu. Kdysi jsme se s nimi několikrát za rok scházeli, ale přátelství mezi rodinami upadalo spolu s mým manželstvím.

Překvapilo ho to, pak posmutněl, ale nakonec to ze sebe docela dobře setřásl. "Máš hodně špatný měsíc," poznamenal. "Je mi to líto."

"Už se to veze dlouho," ujistil jsem ho.

Povídali jsme si o starých časech, o lidech, kteří přišli a zase odešli. Vůbec jsme se vlastně neobtěžovali zajít si na pivo a převyprávět si tam příhodu s Pánem, a to mi přišlo divné. Dva kamarádi stanou tváří v tvář smrti, přežijou to a pak mají tolik práce, že si ani nenajdou čas, aby si navzájem pomohli se s tím vyrovnat.

Nakonec jsme se k tomu oklikou přece jen dostali. Vzhledem k přepravkám stojícím uprostřed místnosti bylo těžké se tomu vyhnout. Uvědomil jsem si, že důvodem našeho hovoru byla právě příhoda s Pánem.

"Mrzí mě, že jsem tě v tom nechal," prohlásil Barry.

"Nech toho, Barry."

"Ne, vážně. Měl jsem být tady."

"Proč?"

"Protože je jasný, že ti z toho přeskočilo," odpověděl se smíchem.

Zkusil jsem na jeho vtip navázat. "Jo, sem teď trochu vyšínutej, ale počítám, že mě to zase pustí."

"Ne, vážně, zaslechl jsem, že máš nějaké potíže. Minulý týden jsem tě zkoušel sehnat, ale byls někde pryč. Dělal jsem si o tebe starost, ale měl jsem soud a tak vůbec. Znáš to, jak to chodí."

"Znám."

"Fakt mám špatný pocit, že jsem nebyl u tebe, Mikeu. Mrzí mě to."

"Ale no tak. Nech toho."

"Všichni jsme byli strachy bez sebe, ale tys to moh vážně schytat."

"Moh nás zabít všechny, Barry. Moh mít opravdový dynamit, stačila špatná rána a bylo po všem. Vykašleme se na to."

"Poslední, na co se pamatuju, než jsme vyrazili ze dveří, byl pohled na tebe. Byl jsi zalitý krví a ječel jsi. Myslel jsem, žeš dostal zásah. Dostali jsme se ven v jednom chumlu, nahrnuli se kolem nás lidi, chytali nás, křičeli a já pořád čekal, kdy to bouchne. Mike je ještě vevnitř, honilo se mi hlavou, a je raněný. Zastavili jsme se až u výtahů. Někdo nám odřízl provazy ze zápěstí a já se otočil právě ve chvíli, kdy tě policajti táhli ven. Vzpomínám si na krev. Byla to děsná spousta krve."

Nic jsem neřikal. On to potřeboval. Svým způsobem to uleví jeho svědomí. Může Rudolphovi a ostatním ohlásit, že se mi to alespoň snažil vymluvit.

"Celou cestu dolů jsem se vyptával: „Dostal Mike zásah? Dostal Mike zásah?“ Nikdo mi neodpověděl. Než mi řekli, že jsi v pořádku, uběhla snad hodina. Chtěl jsem ti zavolat, až dorazím domů, jenže děcka mi nedala pokoj. Ale měl jsem to

udělat."

"Zapomeň na to."

"Mrzí mě to, Mikeu."

"Prosím tě, neopakuj to pořád. Je to pryč, sečteno, potvrzeno. Mohli bychom to rozebírat kolik dní, a nic by se nezměnilo."

"Kdy sis uvědomil, že se chystáš odejít?"

Nad tím jsem se musel na chvíli zamyslet. Popravdě bych musel odpovědět, že mi to došlo ve chvíli, kdy Bill stálh prostěradlo a já uviděl malého Ontaria, jak konečně našel klid a mír. Právě tehdy a tam, v tu chvíli v městské márnici, se ze mě stal někdo jiný.

"Během víkendu," odpověděl jsem bez dalšího vysvětlování. Nic mu do toho nebylo.

Potřásl hlavou, jako by ty přepravky byly především jeho chyba. Rozhodl jsem se, že mu pomůžu se přes to přenést.

"Nikdo by mě nemohl zastavit, Barry. Nikdo."

Pak začal souhlasně přikyvovat, jako kdyby to svým způsobem chápal. Puška namířená do obličeje, zastavený čas a člověku se před očima vynoří důležité věci - Bůh, rodina, přátelé. Peníze se ocitnou až někde na chvostu. A Firma spolu s Kariérou se rozplývají s každou vteřinou, během níž člověku dochází, že by to mohl být poslední den jeho života.

"A co ty?" zeptal jsem se. "Jak se ti daří?"

Firma i kariéra zůstávají většinou na chvostu jen velmi málo hodin.

"Ve čtvrtek jsme zahájili proces. Vlastně jsme ho připravovali zrovna ve chvíli, kdy nás Pán vyrušil. Nemohli jsme soudce požádat o odklad, protože klient čekal na datum procesu už čtyři roky. A navíc jsme neutrpěli žádná zranění, rozumíš. Alespoň fyzicky ne. Tak jsme kopli do vrtule, zahájili proces a od ty chvíle jedeme na plný plyn. Ten proces nás zachránil."

Jak jinak. Práce léčí. U Drakea & Sweeneyho práce člověku dokonce přináší spasení. Měl jsem chuť začít na něj ječet, jelikož ještě před dvěma týdny bych byl říkal přesně to samé.

"To je dobře," řekl jsem nahlas. Jsem přece milý. "Takže jsi v pořádku?"

"Jasně." Byl to právník ze soudní síně, machr a frajer s teflonovou kůží. Navíc měl tři děti, takže si nemohl dopřát luxus nečekané změny mezi třicítkou a čtyřicítkou.

Najednou měl úspěch. Podali jsme si ruce, objali se a pronesli obvyklé sliby, že zůstaneme ve spojení.

Dveře jsem nechal zavřené, abych mohl civět na desky a přemýšlet, co mám udělat. Netrvalo dlouho a dospěl jsem k několika závěrům. Za prvé, ty klíče jsou pravé. Za druhé, není to past. Nevěděl jsem o žádných svých nepřátelích a tak jako tak jsem byl na odchodu. Za třetí, spis opravdu leží v pořadači pod oknem. Za čtvrté, můžu se k němu dostat, aniž mě někdo chytne. Za páté, můžu ho okopírovat za krátkou dobu. Za šesté, podaří se mi ho vrátit, aniž se něco seběhne. Za sedmé, a to bylo nejdůležitější, spis opravdu obsahuje zničující důkazy.

Sepsal jsem si to do poznámkového bloku. Sebrat někomu spis je důvod k okamžité výpovědi, ale s tím jsem si nemusel lámat hlavu. Totéž platilo i v případě, že by mě v Chanceově kanceláři někdo načapal s neregistrovaným klíčem.

Největší slabinou celé akce bylo okopírování. Jelikož ve firmě by se nenašel spis tenčí než dva centimetry, budu muset oxeroxovat nejméně sto stránek - za předpokladu, že budu chtít mít zkopírované všechno. Takže budu muset stát u kopírky několik minut, všem na očích. To bude nepříjemně nebezpečné. Kopírování obstarávají sekretářky a koncipienti, ne právníci. Nepochybně půjde o supermoderní a složitý přístroj, který jen čeká na to, aby v sobě zašmodrchal papír, sotva stisknu tlačítko. Navíc byla každá kopírka zakódovaná - člověk musel namačkat nějaká čísla, aby se okopírování dalo naučtovat nějakému klientovi. A přístroje stály na dobře viditelných místech. Nevybavoval jsem si jedinou kopírku zastrčenou do rohu. Možná bych si mohl najít nějakou v jiném oddělení firmy, ale tam by moje přítomnost byla podezřelá.

Budu muset se spisem opustit budovu, a to už bude na hranici trestného činu. I když já spis neukradnu, jen si ho vypůjčím.

Ve čtyři jsem prošel oddělením nemovitostí s vyhrnutými rukávy a s balíkem spisů v náruči, jako bych tam měl něco závažného na práci. Hector neseděl za stolem. Zato Braden Chance byl ve své kanceláři, dveře měl pootevřené a svým otravným hlasem vykládal něco do telefonu. Když jsem kráčet kolem, sekretářka se na mě usmála. Nikde jsem neviděl, že by od stropu vykukovaly bezpečnostní kamery. V některých patrech byly, v jiných nikoliv. Kdo by taky chtěl narušovat bezpečnost v oddělení nemovitostí?

Odešel jsem v pět. V lahůdkách jsem si koupil pár sendvičů a vyrazil do svého nového působiště.

Moji společníci tam stále ještě byli a čekali na mě. Když mi Sofia podávala ruku, dokonce se na mě usmála, ale jen na okamžik.

"Vítej na palubě," řekl Abraham zasmušile, jako bych se právě vydrápal přes zábradlí potápějící se lodi. Mordecai mi oběma rukama ukázal na malý, stísněný kamrlík hned vedle jeho kanceláře.

"Co ty na to?" vyzvídal. "Apartmá E."

"Nádhera," odpověděl jsem a vešel do své nové pracovny. Ve srovnání s tou, ze které jsem před chvílí vypadl, byla zhruba poloviční. Stůl, který jsem měl ve firmě, by se sem ani nevešel. U jedné stěny stály čtyři regály na šanony, každý v jiné barvě. Světlo obstarávala holá žárovka visící od stropu. Telefon jsem nikde neviděl.

"Líbí se mi," dodal jsem a nebyla to lež.

"Zítra ti sem dáme telefon," prohlásil a stáhl žaluzie přes klimatizační jednotku zasazenou do okna. "Naposledy tu pobýval mladý právník, který se jmenoval Banebridge."

"Kam se poděl?"

"Nedokázal vyjít s penězi."

Začalo se stmívat a Sofia vypadala, že se nemůže dočkat, až vypadne. Abraham zalezl do své kanceláře. Tak jsme s Mordecaiem snědli u jeho stolu večeři - sendviče, které jsem koupil, a mizernou kávu, kterou on uvařil.

Kopírka byla bachratá stará rachotina z osmdesátých let, bez jakýchkoliv kódů, píšťal a zvonků, v nichž si liboval můj bývalý zaměstnavatel. Stála v rohu hlavní místnosti, poblíž jednoho stolu pokrytého starými spisy.

"Kdy dneska večer odcházíš?" zeptal jsem se Mordecaie mezi dvěma sousty.

"Ani nevím. Asi tak za hodinu. Proč?"

"Jen mě to zajímá. Jedu ještě na pár hodin k Drakeovi & Sweeneymu dodělat několik posledních drobností, co po mě chtějí. Pak bych si sem ještě dneska rád přestěhoval věci z kanceláře. Šlo by to?"

Dožvýkal sousto. Sálh do zásuvky, vytáhl kroužek se třemi klíči a hodil mi ho. "Můžeš přijít, kdy se ti zachce," prohlásil.

"Bude to bezpečné?"

"Ne. Takže dávej pozor. Zastav hned tady, co nejbliž ke dveřím. Jdi rychle. Zamkni se zevnitř."

Musel v mých očích zahlédnout strach, protože dodal: "Zvykneš si na to. Ale dávej bacha."

Ke svému vozu na Šedesátou třetí ulici jsem šel rychle a dával jsem bacha. Chodník byl prázdný. Žádní pobudové, žádné střílení, žádné škrábance v laku. Když jsem odemkl dveře a odstartoval, byl jsem na sebe hrdý. Snad bych mohl v těchto ulicích přece jen přežít.

Cesta zpátky do firmy Drake & Swency mi trvala jedenáct minut. Pokud budu na okopírování Chanceova spisu potřebovat půl hodiny, bude spis mimo jeho kancelář tak zhruba hodinu. Za předpokladu, že všechno klapne. V takovém případě se Chance nic nedozví. Počkal jsem do osmi, pak jsem nenuceně dokráčel do oddělení nemovitostí. Rukávy jsem měl už zase vykasané, jako bych zrovna na něčem tvrdě mál.

Chodby byly naprosto prázdné. Zaťukal jsem na Chanceovy dveře, ale nikdo se neozval. Bylo zamčeno. Pak jsem vyzkoušel všechny kanceláře okolo. Nejdřív jsem zaklepal tiše, pak hlasitěji a nakonec zkusil otevřít. Dobře polovina kanceláří byla zamčená. Na každém rohu jsem se podíval, jestli tam nevisí bezpečnostní kamera. Nakoukl jsem i do zasedací místnosti a do písárny. Nikde ani noha.

Klíč od jeho kanceláře byl úplně stejný jako můj. Stejná barva, stejná velikost. Fungoval naprosto skvěle, takže jsem byl rázem uvnitř, stál jsem v tmavé kanceláři a vyrovnával se s rozhodnutím, jestli mám rozsvítit, nebo ne. Kdyby někdo jen projížděl okolo budovy, nemohl by přesně odhadnout, ve které kanceláři se zrovna v tu chvíli rozsvítilo světlo, a pochybuju, že by někdo mohl z chodby zahlédnout proužek světla pode dveřmi. Ještě ke všemu byla hodně velká tma a já neměl baterku. Zamkl jsem dveře, rozsvítil, přikročil rovnou k registratuře stojící pod oknem a odemkl ji druhým klíčem. Klekl jsem si a opatrně vytáhl zásuvku.

Obsahovala několik desítek spisů týkajících se RiverOaks. Všechny byly pečlivě uspořádané podle nějakého klíče.

Chance a jeho sekretářka měli ve věcech pořádek, což byl přístup, kterého si naše firma vážila. Jeden tlustý svazek byl nadepsaný RiverOaks/TAG Inc. Opatrně jsem ho vytáhl a začal se jím probírat. Chtěl jsem mít jistotu, že odnáším správný spis.

V chodbě náhle zařičel nějaký mužský hlas "Nazdar!" a já málem vyletěl z kůže.

O pár dveří dál se ozval další mužský hlas a oba hlasy se poblíž Chanceovy kanceláře daly do hovoru. Chlapecký řeč o basketu. Řízný a od podlahy.

S podklesávajícími koleny jsem došel ke dveřím. Zhasl jsem světlo a naslouchal jejich hovoru. Pak jsem asi deset minut seděl na Bradenově skvělém koženém sofa. Kdyby mě někdo viděl, jak odcházím z cizí kanceláře s prázdnými rukama, nic by se nedělo. Stejně jsem tu byl zítra naposledy. Ale taky bych se pochopitelně už nikdy nedostal k příslušnému spisu.

Co když mě někdo zahlédne, jak s deskami odcházím? Jestli se mě na to zeptá, je se mnou konec.

Zuřivě jsme se snažil nějak si tu situaci rozebrat, ale do každého scénáře vývoje jsem se zapletl. Zachovej klid, opakoval jsem si v jednom kuse. Však oni odejdou. Nechali košíkové a vrhli se na holky. Vypadalo to, že ani jeden z nich není ženatý, takže šlo nejspíš o koncipicny z právnické fakulty v Georgetownu, kteří ve firmě dělali po nocích.

Jejich hlasy pomalu slábly.

Bez rozsvěcení jsem zamkl zásuvku a vzal spis. Pět minut, šest, sedm, osm. Tichounce jsem otevřel dveře, pomaličku vystrčil skulinou hlavu a rozhlédl se po chodbě. Nikde nikdo. Vyklouzl jsme ven, prošel kolem Hectorova stolu a zamířil do haly. Kráčel jsem svižně, ale snažil jsem se vypadat nenuceně.

"Hej!" zakřičel za mnou někdo. Zahnul jsem za roh a mrkl přes rameno, jen abych zahlédl nějakého chlápka, který se ke mně hnal. Nejbližší dveře vedly do malé knihovny. Vrazil jsem dovnitř. Naštěstí tam byla tma. Tápavě jsem prošel mezi regály, až co jsem na opačné straně místnosti našel druhé dveře. Otevřel jsem je a na konci krátké chodby jsem uviděl dveře s nápisem 'Nouzový východ'. Proběhl jsem jimi. Spočítal jsem si, že ze schodů poběžím rychleji než do schodů, a vyrazil jsem dolů, přestože moje kancelář byla o dvě patra výš. Kdyby mě ten člověk čírou náhodou poznal, mohl by mě tam jít hledat.

Dorazil jsem do přízemí, bez dechu a bez kabátu, nečekal jsem, až si mě někdo všimne, zvlášť ne lidé od bezpečnostní služby, kteří hlídali výtahy, aby se do nich nevloudil nějaký bezdomovec z ulice. Došel jsem k postrannímu východu, který jsme s Polly použili ten večer, kdy zastřelili Pána, abychom se vyhnuli novinářům. Když jsem běžel k autu, mrzlo a lehce poprchávalo.

Myslel jsem na to, že jsem svou první loupež pořádně zpackal. Udělal jsem pěknou hloupost. Děsnou hloupost.

Jestlipak jsem se nechal chytit? Vlastně ne, nikdo mě neviděl odcházet z Chanceovy kanceláře. Nikdo nevěděl, že spis,

který držím, není můj.

Neměl jsem utíkat. Když na mě ten člověk zakřičel, měl jsem se zastavit, popovídat si s ním, chovat se, jako by všechno bylo v pořádku, a kdyby chtěl vidět spis, měl jsem ho pokáral a odpálkovat. Stejně to nejspíš byl jeden z nižších koncipientů, které jsem slyšel předtím.

Ale proč na mě tak ječel? Když mě neznal, proč se mě snažil zastavit až z druhého konce chodby? Řítil jsem se po Massachusettské, už abych měl spis okopírovaný a mohl ho vrátit, kam patří. Pracovat přes noc mi nedělalo potíže, takže pokud budu muset čekat do tří do rána, abych se vplížil do Chanceovy kanceláře, klidně to zvládnou.

Trochu jsem se uklidnil. Topení pracovalo na nejvyšší stupeň.

Nemohl jsem mít nejmenší tušení, že se nevyvedl jeden kšeft s narkotiky, že přitom zastřelili policistu a že po Osmnácté ulici se řítí jaguár, který patří obchodníkovi s drogami. Jel jsem po Newhampshirské a měl jsem zelenou, jenže chlapíci, co stílejší policisty, si nedělají starosti s dodržováním pravidel silničního provozu. Jaguár do mě zleva vrazil a airbag mi vybuchl do obličeje.

Když jsem přišel k sobě, dveře se mi zařezávaly do levého ramene. Rozbitým okýnkem na mě hleděly černé obličeje.

Zaslechl jsem sirény a opět jsem omdlel.

Jeden ze sanitářů mi odepnul bezpečnostní pás, pak mě přestrkali na druhou stranu a vytáhli ven dveřmi pro spolujezdce. "Nevidím žádnou krev," řekl někdo.

"Můžete chodit?" zeptal se sanitář. Rameno a žebra mě bolely. Snažil jsem se stát, ale levá noha mi vypovídala službu.

"Jsem v pořádku," odpověděl jsem a posadil se na okraj nosítek. Za mnou se strhla nějaká rvačka, ale nemohl jsem se otočit, abych se podíval, co se děje. Přivázali mě k nosítkám, a když mě nakládali do sanitky, zahlédl jsem jaguár. Byl převrácený na střechu a stáli kolem něj policisté a ošetřovatelé.

Změřili mi tlak a já jsem vytrvale opakoval "Jsem v pořádku, jsem v pořádku". Pak jsme vyrazili. Siréna ztichla.

Dovezli mě na pohotovost na lékařské klinice Univerzity Georgea Washingtona. Na rentgenu se ukázalo, že nemám nikde nic zlomeného. Byl jsem pomlácený a všechno mě bolelo. Dali mi něco proti bolesti a odvezli mě do pokoje, kde jsem byl sám.

Někdy uprostřed noci jsem se probudil. V křesle vedle postele spala Claire.

15 ODEŠLA PŘED ROZEDNĚNÍM. NA NOČNÍM STOLKU mi nechala milý vzkaz, že musí jít na pravidelnou vizitu, ale během dopoledne se ještě vrátí. Prý mluvila s doktorem a vypadá to, že neumru.

Vypadali jsme naprosto normálně a šťastně, roztomilý párek lidí, kteří jsou si navzájem oddaní. Snažil jsem se přijít na to, proč přesně se vlastně rozvádíme.

V sedm mě vzbudila sestřička a vzkaz mi podala. Zatímco švitořila o počasí - dešť se sněhem -, ještě jednou jsem si ho přečetl a ona mi změřila tlak. Pak jsem ji požádal o noviny. O půl hodiny později mi je přinesla se snídaní. Příslušný článek byl na první straně městské části. Obchodník s drogami dostal při přestřelce několik zásahů a je v kritickém stavu. Předtím stačil zastřelit jednoho dealera. Další dealer řídil jaguár a zemřel při nehodě za okolností, které jsou stále ještě předmětem vyšetřování. O mně tam nebylo ani slovo, což mi vyhovovalo.

Kdyby se mě to netýkalo, považoval bych zprávu za každodenní přestřelku mezi prodejci drog a policisty, nevšímám bych si ji a ani bych ji nečetl. Vítej na ulici. Snažil jsem se sám sebe přesvědčit, že by se to mohlo stát kterémukoliv profesionálově ve Washingtonu, ale moc jsem tomu nevěřil. Když se člověk vyskytoval v téhle části města po setmění, přímo si říkal o průšvih.

Levou paži nad loktem jsem měl naběhlou a už začínala modrat - levé rameno a klíční kost byly ztuhlé a citlivé na dotek. Žebra o sobě dávala tak výrazně vědět, že jsem ležel naprosto bez hnutí. Pak bolela, jen když jsem dýchal. Dokázal jsem dojít na záchod, kde jsem si ulevil a zadíval se na sebe do zrcadla. Airbag působí jako malá bomba. Výbuch zasáhne hrud' a obličej. Ale mnoho škody nenadělá. Měl jsem trochu opuchlé oči a nos a horní ret měl poněkud nezvyklý tvar. Nebylo to nic, co by přes víkend nezmizelo.

Dostavila se sestřička s dalšími pilulkami. Přiměl jsem ji, aby mi řekla, co je to za léky, a pak jsem celou sbírku šmahem odmítl. Měly potlačovat bolest a strnulost, jenže já jsem chtěl mít čistou hlavu. V půl osmé nakoukl na malou vizitu doktor. Neměl jsem nic zlomeného ani natrženého, a tak byly moje hodiny v roli pacienta sečteny. Navrhl, že si pro jistotu udělají ještě jeden snímek. Zkusil jsem to odmítnout, jenže on už to slačil prodiskulovat s mou ženou.

A tak jsem se donekonečna belhal po pokoji, protahoval jednotlivé části potlučeného těla, sledoval užvaněné ranní zpravodajství a doufal, že nevstoupí nikdo, koho bych znal, a neuvidí mě ve žluté kašmírové noční košili.

Najít ve Washingtonu nabourané auto je nevděčná práce, zvláště když s tím člověk začne tak brzy po nehodě. Zkusil jsem to nejdřív s telefonním seznamem. Byl to můj jediný zdroj, ale polovina čísel v oddílu Doprava jen marně vyzváněla. U druhé poloviny se někdo ozval, ale vyznačoval se obrovskou lhostejností. Bylo ráno a počasí nestálo za nic. A navíc byl pátek, tak kdo by se staral?

Většinu havarovaných vozů odtáhnou na městské parkoviště na Rasco Road v severovýchodní části města. Dověděl jsem se to od jedné sekretářky na ústředním velitelství městské policie. Pracovala v oddělení kontroly zvířat, jenže já vytácel čísla policejního ústředí zcela namátkou. Některá auta občas odvezou na jiná parkoviště, ale já měl docela slušnou naději, že můj vůz bude stále ještě viset za tahačem.

Odtahová vozidla vlastní soukromníci, vysvětlovala sekretářka, a to je důvodem k věčným polízím. Kdysi prý pracovala v oddělení dopravy, ale švalo ji to tam.

Vzpomněl jsem si na Mordecaie, který se stal mou novou studnicí poznání, pokud jde o pouliční život. Počkal jsem do devíti a pak jsem mu zavola. Převyprávěl jsem mu, co se mi přihodilo, ujistil jsem ho, že jsem ve skvělé kondici,

přestože jsem v nemocnici, a zeptal jsem se ho, jestli umí najít nabourané auto. Měl několik nápadů.

Zatelefonoval jsem také Polly, abych jí vyklopil stejnou novinku.

"Takže nepřijdeš?" zeptala se a hlas se jí třásl.

"Jsem v nemocnici, Polly. Copak jsi mě neslyšela?"

Na druhém konci nastalo krátké zaváhání, které mi potvrdilo to, čeho jsem se obával. Uměl jsem si představit mísu s punčem a hned vedle dort, to všechno v zasedací místnosti, kde stojí okolo dobře padesát lidí, pronášejí připitky a vykládají takové ty řeči, jak jsem skvělý. Sam jsem několik takových setkání absolvoval. Je to hrůza. Byl jsem odhodlán vyhnout se vlastní rozlučce za každou cenu.

"Kdy tě pustí?" zeptala se.

"Nevím. Možná zítra." Byla to lež. Před polednem budu venku, ať mi to lékařský tým dovolí, nebo ne.

Opět zaváhala. Dort, punč, důležité projevy zaměstnaných lidí, možná jeden dva dárky. Jak to má teď zvládnout?

"To je mi líto," pípla.

"Mne taky. Hledal mě někdo?"

"Ne. Zatím ne."

"Dobře. Prosím tě, řekni o té nehodě Rudolphovi. Později mu zavolám. Už musím jít. Chtějí mi dělat ještě nějaké zkoušky."

A tak dospěla moje - svého času tak slibná - kariéra u firmy Drake & Swcency ke konci. Prošvihl jsem i vlastní večírek na rozloučenou. Ve věku dvaatřiceti let jsem se osvobodil z pout úřední poslušnosti a peněz. Vypadl jsem, jako bych šel za hlasem svého svědomí. Kdyby mě neobtěžovala ta kudla, co mi projela žebry, kdykoliv jsem se pohnul, cítil bych se skvěle.

Claire dorazila po jedenácté. Na chodbě si o něčem špitala s mým lékařem. Slyšel jsem je, jak si venku povídají svým jazykem. Pak oba vešli do mého pokoje, společně mi oznámili, že jsem propuštěn, a já se převlékl do čistého oblečení, které mi Claire přinesla z domova. Tam mě pak také odvezla. Byla to krátká cesta, během níž jsme moc řeči nenadělali. Na usmíření nebyla sebemenší naděje. Proč by taky obyčejná dopravní nehoda měla něco změnit? Claire tam byla jako kamarádka a lékařka, ne jako manželka.

Uvařila rajskou polévku a uložila mě na pohovku. Na kuchyňskou linku mi vyrovnala prášky, vysvětlila mi, co a jak, a odešla.

Deset minut jsem zůstal v klidu a snědl za tu dobu polovinu polévky a pár bobulí. Pak jsem se vrhl po telefonu.

Mordecai nic nevyšťoural.

Prošel jsem inzeráty a obvolal zprostředkovatelské kanceláře vyhledávající realitní agenty, byty a vůbec všechno, na co si člověk vzpomene. Taky jsem je požádal, aby mi ze své dopravní služby poslali auto. Načejž jsem si dopřál dlouhou, horkou sprchu, abych trochu uvolnil pomlácené tělo.

Řidič se jmenoval Leon. Sedl jsem si vedle něj dopředu a snažil se nehekat a nekřivit obličej, kdykoliv vletěl do nějaké díry.

Hezký byt jsem si nemohl dovolit, ale chtěl jsem alespoň takový, kde bych byl v bezpečí. Leon mi dal pár tipů. Zastavili jsem u trafiky a já si tam vzal dvě volně dostupné brožurky o washingtonských realitních kancelářích.

Podle Leonova názoru se zrovna teď dalo docela slušně bydlet kolem Adamsovy a Morganovy ulice, na sever od Dupont Circle, ale sám Leon mě upozorňoval, že za šest měsíců může být všechno jinak. Znal jsem tu čtvrt', často jsem tudy projížděl, ale nikdy jsem nezatočil zastavit a trochu se porozhlédnout. Ulice byly lemovány řadovými domy z přelomu století a všechny byly dosud obydlené, což ve Washingtonu znamenalo, že jde o vzrušující oblast. Podle Leona tam zrovna teď bylo pár docela odvážných barů a klubů a taky nejlepší nové restaurace. Nebezpečná čtvrt' byla hned za rohem, a tak člověk pochopitelně musel dávat ztracený pozor. Když se významní lidé, jako jsou senátoři, zabarikádovali v Kongresu, nikdo nebyl v bezpečí.

Vyrazili jsme dohodnutým směrem, když vtom se Leon zničehonic ocitl před dírou, která byla širší než jeho auto. Vletěli jsme do ní, ocitli se ve vzduchu na dobu, která podle všeho čítala tak deset vteřin, a pak absolvovali velmi tvrdé přistání. Celá levá polovina těla se rázem ocitla v jednom ohni a já si nemohl pomoci a zařval jsem.

Leona to vyděsilo. Musel jsem mu popravdě vyložit, kde jsem strávil minulou noc. Leon podstatně zpomalil a změnil se ve skutečného zprostředkovatele. Když jsme šli na první prohlídku, pomáhal mi do schodů. Byl to rozpadající se byt s nezaměnitelným pachem kočičí moči linoucím se z koberce. Leon paní domácí bez servítka sdělil, že by se měla stydět, že ukazuje byt v takovém stavu.

Druhá zastávka byla mansarda pět podlaží nad chodníkem a bez výtahu. Málem jsem zůstal ležet na schodech. Topení taky za moc nestálo. Leon majiteli zdvořile poděkoval.

Další mansarda byla ve třetí patře, ale jel tam hezký, čistý výtah. Dům stál na Wyomingu, v příjemně zapadlé uličce kousek od Connecticutské. Nájem představoval pět set padesát dolarů měsíčně a já řekl ano, ještě než jsem ten byt viděl. Rychle jsem odpadal, byl jsem ochotem pronajmout si cokoliv a v myšlenkách se stále častěji vracel k pilulkám proti bolesti, které jsem nechal ležet v kuchyni.

Tři malé pokojíky v půdní vestavbě se šikmými stěnami, koupelna a záchod s vybavením, jež alespoň na první pohled fungovalo, čisté podlahy a dokonce i trochu výhled přes ulici.

"Vezmeme to," řekl Leon domácímu. Já stál opřený o rám dveří a čekal, kdy se složím. V malé kanceláři v suterénu jsem si zběžně přečetl smlouvu, podepsal ji a vyplnil šek na zálohu a nájemné za první měsíc.

Řekl jsem Claire, že do víkendu vypadnu. Byl jsem odhodlán svoje slovo dodržet.

Pokud se Leon divil, proč se stěhuju z nóbl bytu v Georgetownu do tří myších děr mezi Adamsovou a Morganovou, nezeptal se na to. Byl profesionál každým coulem. Vrátil se se mnou k našemu bytu a počkal v autě, zatímco já spolykal

prášky a trochu jsem si zdříml.

Někde uprostřed té mlhy vyvolané medikamenty zazvonil telefon. Napráhl jsem se, zvedl ho a dokázal ze sebe vypravit: "Ano?"

"Myslel jsem, že jsi v nemocnici," ozval se Rudolph.

Slyšel jsem jeho hlas, poznal jsem ho, ale mlha se teprve pomalu zvedala. "Byl jsem tam," řekl jsem ztuhlým jazykem.

"Ale už tam nejsem. Co bys rád?"

"Chyběl jsi nám dneska odpoledne."

No jo. Punč a dort. "Já si tu bouračku nenaplánoval, Rudolphe. Promiň mi to, prosím tě."

"Hodně lidí se s tebou chtělo rozloučit."

"Můžou mi nechat vzkaz. Řekni jim, ať mi ho nafaxují."

"Není ti nejlíp, co?"

"Není, Rudolphe. Mám pocit, jako bych dostal pořádnou ránu autem."

"Jsi pod prášky?"

"Proč tě to zajímá?"

"Promiň. Poslyš, Braden Chance byl asi před hodinou u mě v kanceláři. Strašně rád by se s tebou sešel. To je divné, nemyslíš?"

Mlha se zvedla a rázem jsem měl daleko čistší hlavu. "Kvůli čemu se chce setkat?"

"To neřek. Ale hledal tě."

"Řekni mu, že jsem dal výpověď."

"To jsem už udělal. Promiň, že jsem tě tím otravoval. A zastav se někdy na chvíli. Pořád ještě tu máš kamarády."

"Děkuju ti, Rudolphe."

Nacpal jsem si pilulky do kapes. Leon podřimoval v autě. Když jsme vyrazili, zavolal jsem Mordecaiovi. Našel hlášení o nehodě. Stálo tam, že na odtahování vozidla zavolali Hundleyho odtahovou službu. Jenže v Hundleyho odtahovce bral většinu telefonů záznamník. Na ulicích bylo kluzko, nehoda stíhala nehodu - v takové chvíli si lidé, kteří mají auto na odtahování, moc neodpočínou. Někdy kolem třetí konečně zvedl sluchátko mechanik, ale ukázalo se, že mi nemůže vůbec nic říct.

Leon našel Hundleyho firmu na Rhode Island poblíž Sedmé ulice. Podnik pamatoval lepší časy, kdy tam byla benzinová pumpa s plnou obsluhou, dnes se skládal z dílny, odtahové služby, autobazaru a pronajímání nákladních dodávek. Všechna okna byla vyzdobena černými mřížemi. Leon domáňvroul co nejbliž k hlavnímu vchodu. "Kryjte mě," požádal jsem ho, když jsem vystupoval a potácel se dovnitř. Když jsem procházel dveřmi, odrazily se od zdi a udeřily mě do levé paže. Bolest se rázem zdvojnásobila. Mechanik navlečený do kombinézy a promaštěný od hlavy k patě vyšel zpoza rohu a zadíval se na mě.

Vysvětlil jsem mu, proč jsem je navštívil. Našel desky a prohlížel si papíry, které k nim byly připnuté. Slyšel jsem, jak někde vzadu mluvily a nadávaly mužské hlasy - nepochybně tam zrovna někdo propadal hazardu, popíjel samohonku a nejspíš prodával heroin.

"Nechala si ho policie," oznámil mi mechanik a dál se díval do papírů.

"Nemáte tušení proč?"

"To teda nemám. Došlo tam k porušení zákona, ne?"

"Jo, ale moje auto s tím nemělo nic společného."

Věnoval mi nicneříkající pohled. Měl svoje vlastní problémy.

"Nemáte tušení, kde by to mohlo být?" zeptal jsem se ho a snažil se, aby to znělo vlídně.

"Když si je odvezou poldové, dávaj je většinou na některý parkoviště nahoře v Georgia, kousek od Howardu."

"Kolik parkovišť město má?"

Pokrčil rameny a měl se k odchodu. "Pár jich bude," odpověděl a zmizel.

Dokázal jsem se opatrně protáhnout dveřmi a dopotáčet se k Leonovu vozu.

Když jsme to parkoviště našli, byla už tma. Šlo o pozemek velikosti poloviny bloku, obehnaný drátěným plotem s ostnatým drátem. Uvnitř stály slovky nabouraných aut, volně rozházených po ploše, někdy dokonce naskládaných na sebe.

Leon stál vedle mě na chodníku a společně jsme se dívali přes plot. "Tamhle," vyhrkl jsem a ukázal tím směrem. Lexus byl zaparkovaný poblíž budky, přední částí směrem k nám. Náraz zničil levou stranu. Kapota byla pryč. Motor byl vidět a bylo jasné, že to pěkně schytal.

"Měl jste kliku," poznamenal Leon.

Hned vedle stál jaguár. Střechu měl zmáčknutou a všechna okna byla vymáčená.

V budce byla jakási kancelář, ale ta teď byla zavřená a zhasnutá. Brána byla zamčená a zajištěná těžkými řetězy. Ostnatý drát se v dešti leskl. Hned za rohem, kousek od nás, se poftakovalo pár tvrdých chlápků. Přímou jsem cítil, že nás sledují.

"Vypadneme odtud," řekl jsem.

Leon mě odvezl na vnitrostátní letiště, protože to bylo jediné místo, kde jsem si uměl pronajmout vůz.

Na stole bylo prostřeno. Na plotně se hrálo jídlo donesené z čínské restaurace. Claire na mě čekala a snad o mě měla i trochu obavy, i když jsem neuměl odhadnout, jak moc silné. Vysvětlil jsem jí, že jsem se řídil radami pojišťovny a pronajal si auto. Prohlédla mě jako svědomitá lékařka a přinutila mě, abych si vzal pilulku.

"Myslela jsem si, že budeš odpočívat," poznamenala. "Zkoušel jsem to. Nešlo to. Mám hlad jako vlk." Bylo to poslední jídlo, které jsme společně jedli jako manželé. Končili jsme stejně, jako jsme začínali - něčím rychlým, co uvařili někde

jinde.

"Znáš někoho, kdo se jmenuje Hector Palma?" zeptala se uprostřed večere.

Ztěžka jsem polkl. "Jo."

"Před hodinou ti volal. Řek, že je to důležité a že s tebou potřebuje mluvit. Kdo to je?"

"Jeden praktikant z firmy. Měl jsem s ním strávit celé dopoledne, protože si chtěl projít moje případy. Je toho na něj trochu moc."

"Vypadá to tak. Chce, abys za ním v devět večer přišel k Nathanovi na M."

"Proč do baru?" divil jsem se.

"To neřek. Působil podezřívavě."

Dokonale mě přešla chul k jídlu, ale jedl jsem dál, aby si nevšimla, jak mě to vzalo. Ale nemusel jsem se namáhat. Bylo jí to úplně jedno.

Došel jsem na M Street, drobný déšť se poslušně měnil v klouzavou břečku a bolest neustupovala. V pálek večer bych tu stejně nikde nezaparkoval. Navíc jsem doufal, že si trochu protáhnu svaly a pročistím hlavu.

To setkání muselo být nevyhnutelně nepříjemné a já se na to snažil cestou připravit. Vymýšlel jsem si lži, kterými bych překryl svoje činy, a další lži, kterými bych překryl tu první váрку. Jenže jsem měl na krku krádež, a tak o lhaní moc nepůjde. Hector mohl pracovat pro firmu. Dokonce se nedalo vyloučit, že u sebe bude mít mikrofon. Budu muset pozorně naslouchat a sám málo mluvit.

U Nathana bylo z poloviny prázdko. Přišel jsem o deset minut dřív, ale on už tam seděl v malém boxu a čekal na mě.

Když jsem se k němu blížil, náhle vyskočil ze židle a napřáhl ke mně ruku. "Vy jste určitě Michael. Já jsem Hector Palma, z oddělení nemovitostí. Těší mě, že vás poznávám."

Byl to takový útok, takový výbuch osobnosti, že jsem se málem dal na úprk. Stiskli jsme si ruce, pustili se a já řekl něco jako "Moc mě těší".

Ukázal do boxu. "Pojďte se posadit," vyzval mě a byl vtělená vřelost a samý úsměv. Opatrně jsem se sehnul a nasoukal se za stůl.

"Co se vám přihodilo s obličejem?" zeptal se.

"Políbil jsem airbag."

"Jo, slyšel jsem, že jste měl nehodu," přikývl rychle. Hodně rychle. "Jinak jste v pořádku? Nic jste si nezlomil?"

"Ne," odpověděl jsem pomalu a snažil se pochopit, o co jde.

"Taký jsem slyšel, že ten druhý chlápek se přitom zabil," vyhrkl, sotva jsem zmlkl. Chtěl našemu hovoru udávat směr.

Já ho měl jen následovat.

"Jo, byl to nějaký obchodník s drogami."

"Kdepak, tohle město," povzdechl si, když vtom se vynořil číšník. "Co si dáte?" zeptal se mě Hector.

"Černou kávu," odpověděl jsem. Ve chvíli, kdy se začal rozmyšlet, co si objedná, ucítil jsem, jak mi významně šlape na nohu.

"Jaká piva máte?" zeptal se číšníka, což je otázka, kterou lidé z barů přímo nenávidí. Číšník se zadíval přímo před sebe a začal odříkával značky.

Díky šlápnutí se naše pohledy setkaly. Hector měl ruce sepnuté na stole. Využil číšníka jako štítu, nepatrně ohnul ukazováček na pravé ruce a ukázal si na hrud'

"Molsona," prohlásil najednou a číšník se odporoučel.

Takže má na sobě mikrofon a ještě ho navíc pozorují. Ať jsou kdekoli, přes číšníka nás nemohli vidět. Instinktivně jsem se toužil otočit a prohlédnout si ostatní lidi v baru. Dokázal jsem v sobě to pokušení potlačit, v neposlední řadě díky krku, který byl zluhlý jako prkno.

Tím se vysvětlovalo to halasné přivítání, jako bychom se nikdy předtím nepotkali. Hectora celý den vyslyšali a on všechno popřel.

"Dělám praktikanla v oddělení nemovitostí," vysvětloval. "A vy jste se setkal s jedním z našich společníků, s Bradenem Chancem."

"Ano." Jelikož se moje slova nahrávala, chtěl jsem jich poskytnout co nejmíň.

"Pracuju především pro něj. Minulý týden jste ho navštívil v jeho kanceláři a při té příležitosti jsme spolu krátce mluvili."

"Když to říkáte. Nevzpomínám si, že bych vás už někdy viděl."

Zaznamenal jsem pranepatrný úsměv a drobné uvolnění kolem očí. Nic, co by skrytá kamera dokázala zaznamenat. Pod stolem jsem mu přišlápl nohu. Doufejme, že oba tancujeme podle stejné melodie.

"Podívejte, důvod, proč jsem se s vámi chtěl sejít, je ten, že v Bradenově kanceláři chybí jeden spis."

"A chcete z toho obvinít mě?"

"To ne, ale patříte mezi podezřelé. Je to spis, o který jste žádal, když jste minulý týden tak trochu vrazil do jeho kanceláře."

"Takže mě přece jen obviňujete," prohlásil jsem bojovně.

"Ještě ne. Uklidněte se. Firma se snaží celou záležitost pořádně vyšetřit, a tak mluvíme s každým, na koho si vzpomene. Jelikož jsem vás slyšel, jak Bradena o ten spis žádáte, firma mi nařídila, abych si s vámi promluvil. O nic víc nejde."

"Nemám tušení, o čem mluvíte. O nic víc nejde."

"O tom spisu nevíte nic?"

"Ovšemže ne. Proč bych měl brát nějaký spis z kanceláře společníka firmy?"

"Řekl byste to i s detektorem lži?"

"No jistě," odpověděl jsem pevně, až podrážděně. Za žádnou cenu bych sakra nedopustil, aby mi kdokoliv připnul detektor lži.

"Výborně. Všechny nás požádali, abychom to podstoupili. Všechny, kteří se v blízkosti toho svazku kdy vyskytovali." Donesli nám kávu a pivo, a tak vznikla krátká přestávka, v níž jsme mohli vyhodnotit situaci a rozmyslet si, co dál. Hector mi právě sdělil, že je až po uši v průšvih. Detektor lži, tedy polygraf na měření rychlosti různých tepů po těle, ho zničí. Setkal jste se s Michaellem Brockem, než odešel od firmy? Bavit jste se s ním o postrádaném spisu? Dal jste mu kopie něčeho, co z toho spisu pocházelo? Ano, nebo ne. Věcné otázky vyžadující jednoduché odpovědi. Nepadalo v úvahu, že by mohl lhát a projít zkouškou.

"Navíc jsou tam otisky prstů," poznamenal. Řekl to tichým hlasem, ne ve snaze oklamat skrytý mikrofon, ale spíš aby zmírnil dopad téhle informace.

Byla to marná snaha. Myšlenka, že bych tam mohl zanechat otisky, mě nikdy ani nenapadla. Ani před krádeží, ani po ní.

"To je dobře," řekl jsem nahlas.

"Celé odpoledne je sbírali. Ze dveří, z vypínače, z registratury. Spousty otisků."

"Doufám, že toho člověka najdou."

"Je to vážně pozoruhodná shoda okolností, víte. Braden má v kanceláři stovky rozpracovaných spisů, ale zmizel jenom ten jediný, o který jste se tak zajímal."

"Snažíte se mi tím něco naznačit?"

"Jen to tak říkám. Je to vážně pozoruhodná náhoda." Říkal to, aby měli naši posluchači radost.

Napadlo mě, že bych se mohl taky trochu předvést. "Tyhle vaše řeči se mi ani trochu nezamlouvají!" vyjel jsem na něj a téměř jsem u toho řval. "Jestli mě chcete z něčeho obvinít, tak jděte na policii, nechte vystavit zatykač a dejte mě sebrat. Jinak si nechte tyhle idiotský úvahy pro sebe."

"Policie se do toho už vložila," upozornil mě velmi klidně a moje bojovná nálada povadla. "Vždyť je to loupež."

"Jasně, že je to loupež. Tak koukejte chytat zloděje a mně dejte pokoj."

Dlouze se napil. "Dal vám někdo klíče od Bradenovy kanceláře?"

"Ovšemže ne."

"U vás na stole našli desky s poznámkou o dvou klíčích. Jeden měl být ode dveří, druhý od registračky."

"O tom nic nevím," odsekl jsem jak to šlo nejnadutěji a současně se snažil vybavit si, kam jsem prázdné desky nakonec odložil. Zanechal jsem za sebou hodně stop. Jsem zvyklý přemýšlet jako právník, a ne jako zločinec.

Hector se znovu mocně napil a já opět usrkl kávu.

Už jsme toho napovídali dost. Všechny vzkazy, které se ke mně měly dostat - jeden od firmy, druhý od Hectora -, našly svého adresáta. Firma chtěla dostat zpátky spis s neporušeným obsahem. Hector chtěl, abych věděl, že když ho do toho namočím, bude ho to stát místo.

Bylo na mně, abych ho zachránil. Můžu spis vrátit, přiznat se, slíbit, že si všechno nechám pro sebe, a firma mi to nejspíš odpustí. Nikomu se nic nestane. Můžu spis vrátit s podmínkou, že Hector nepřijde o práci.

"Ještě něco?" zeptal jsem se a chystal se k odchodu.

"Nic. Kdy můžete přijít na ten detektor?"

"Zavolám vám."

Vzal jsem si kabát a odešel jsem.

16 Z DŮVODŮ, KTERÝM JSEM MĚL ZÁHY POROZUMĚT, neměl Mordecai ani trochu rád městskou policii, přestože v ní sloužili převážně černí policisté. Podle jeho názoru se chovali k bezdomovcům drsně, a to bylo měřítko, podle kterého rozlišoval, kdo je dobrý a kdo špatný.

Ale pár jich znal. Například seržanta Peelera, což byl podle Mordecaiova popisu "chlap z ulice". Peeler pracoval s narušenými dětmi v jednom obecním centru poblíž poradny a chodil do stejného kostela jako Mordecai. Peeler měl kontakty a mohl zatahat za pár drátků a dostat mě k mému autu.

V sobotu ráno jsem do poradny dorazil krátce po deváté. Vypili jsme s Mordecaiem kávu a snažili se zahřát. Peeler v sobotu nepracoval. Měl jsem dojem, že by ze všeho nejradši zůstal ležet v posteli.

Mordecai se postaral o řízení a konverzaci, já se posadil dozadu a společně jsme vyrazili po kluzkých ulicích na severovýchod. Sníh, o němž se zmiňovala předpověď počasí se nekonal a nahradil ho studený déšť. Doprava nebyla hustá. Bylo to další sychravé únorové dopoledne; vyjít na ulici si troufli jen největší odvážlivci.

Zaparkovali jsme u chodníku poblíž zamčené brány městského parkoviště kousek od Georgia Avenue. "Počkejte tady," požádal nás Peeler. Rozbitý Lexus byl od nás na dohled.

Policista došel k bráně, stiskl tlačítko na sloupu a dveře vedoucí do kanceláře v budce se otevřely. Vyšel z nich pomenší, hubený policista v uniformě, zvedl nad hlavu deštník a prohodil s Peelerem několik slov.

Peeler se vrátil do auta, zabouchl za sebou dveře, smetl si z ramen vodu a prohodil: "Čeká na vás."

Vystoupil jsem do deště, roztáhl nad sebou deštník a rychle dopajdal k bráně, kde na mě čekal důstojník Winkle bez sebemenší stopy humoru či dobré vůle v obličeji. Vylovil svazek, na němž visely desítky klíčů, nějak se mu podařilo najít tři, které se hodily k těžkým zámčům visícím na bráně, houkl na mě "Tamhle!" a otevřel bránu. Kráčet jsem za ním po šterkovém parkovišti, a pokud to šlo, snažil jsem se vyhybat prohlubním plným hnědé vody a bláta. Při každém pohybu mě zabolelo celé tělo, a tak jsem si nemohl dovolit nějaké poskakování a uskakování. Winkle mě vedl přímo k vozu.

Rovnou jsem se vrhl k předním sedadlům. Spis nikde. Po několika okamžicích paniky jsem ho našel nepoškozený na

zeni za sedadlem pro řidiče. Sebral jsem ho a chystal se odejít. Neměl jsem ani nejmenší chuť prozkoumávat škody, od nichž jsem odcházel. Sám jsem z toho vyšel celý a na ničem jiném mi nezáleželo. Příští týden se o to stejně budu handrkovat s pojišťovnou.

"To je ono?" zeptal se Winkle.

"Ano," odpověděl jsem a byl jsem připraven dát se kdykoliv na útěk.

"Pojďte za mnou."

Vešli jsme do budky, kde v rohu hučel plynový teplomet a zalil nás horkým vzduchem. Winkle si vybral jeden z deseti seznamů visících na stěně a zadíval se na spis, který jsem svíral v ruce. "Hnědé papírové desky," říkal nahlas, jak si to zapisoval, "asi pět centimetrů tlusté." Stál jsem tam a tiskl k sobě ty desky, jako by byly ze zlata. "Je na nich nějaký název?"

Nemělo smysl se bránit. Stačí jedna nepovedená poznámka, a můžu na všechno zapomenout. "Proč to potřebujete vědět?" zeptal jsem se.

"Položte je na stůl," vyzval mě.

Rázem ležely desky na stole. "RiverOaks lomeno TAG, Inc.," diktoval dál sám sobě. "Číslo spisu TBC963381." Další stopa, kterou po sobě zanechávám.

"To je vaše?" zeptal se hlasem, ve kterém rozhodně nechyběla nedůvěra.

"Ano."

"Fajn. Tak si to vemte."

Poděkoval jsem mu, ale neodpověděl mi. Chtělo se mi přes parkoviště běžet, ale i pomalá chůze mi dělala potíže. Zamkl za mnou bránu.

Jakmile jsem dosedl dovnitř, Mordecai i Peeler se otočili dozadu a zadívali se na desky. Neměli tušení, o co jde. Mordecaiovi jsem jen řekl, že je to moc důležitý spis. A že se k němu potřebuju dostat, než bude úplně zničený. Všechno to úsilí kvůli jednému papírovým deskám?

Když jsme se vraceli zpátky do poradny, byl jsem v pokušení spis prolistovat. Ale odolal jsem.

Poděkoval jsem Peelerovi, rozloučil se s Mordecaiem a velice opatrně dojel ke svému novému příbytku.

Šlo o peníze federální vlády, což nebylo ve Washingtonu nic překvapivého. Pošta měla v úmyslu postavit ve městě za dvacet milionů dolarů velkou třídní poštu a firma RiverOaks byla jednou z několika průbojných firem obchodujících s realitami, které doufaly, že třídní postaví, pronajmou a budou spravovat. Uvažovalo se o několika parcelách, ale všechny se nacházely v drsných a upadajících částech města. Loni v prosinci byl zveřejněn krátký seznam tří přijatelných pozemků. RiverOaks začala shromažďovat všechny levné nemovitosti, které by se mohly hodit.

TAG byla řádně zaregistrovaná společnost, jejímž jediným akcionářem byl Tillman Gantry, ve spisu popisovaný jako bývalý pasák, příležitostný podvodník a dvakrát odsouzený trestanec. V tomhle městě byly takových typů zástupy. Vedle zločinu objevil Gantry ještě obchod s ojetými vozy a nemovitostmi. Kupoval opuštěné budovy, občas je trochu poopravil a zase prodal, jindy je nabízel k pronajmutí. Na souhrnném seznamu bylo čtrnáct budov vlastněných společností TAG. Gantry se připlétl RiverOaks do cesty ve chvíli, kdy Pošta Spojených států amerických potřebovala víc prostoru.

Dne 6. ledna informovala pošta doporučeným dopisem firmu RiverOaks, že si ji vybrala jako společnost, která bude smluvním držitelem/majitelem/správcem nové třídní. Zápis o dohodě se zmiňoval o ročním nájemném ve výši jeden a půl milionů dolarů po dobu dvaceti let. V dopise také stálo, že definitivní smlouva musí být podepsána nejpozději do 1. března, jinak přestává dohoda platit. Takový spěch nebyl pro vládu příznačný. Po sedmi letech zvažování a plánování chtěli mít federálové budovu postavenou přes noc.

RiverOaks a jejich právníci a zprostředkovatelé se vrhli do práce. V lednu společnost koupila čtyři nemovitosti na Florida Avenue, poblíž skladiště, v němž pak došlo k vystěhování. V deskách byly založené dvě mapy celé oblasti. Různé odstíny barev označovaly, které parcely jsou již zakoupené a o kterých se vede jednání.

Do 1. března zbývalo všehovšudy sedm dní. Není divu, že Chance začal postrádat spis tak brzy. Pracoval s ním každý den.

Skladiště na Florida Avenue koupila společnost TAG předcházejícího července, a to za sumu, jež nebyla ve svazku uvedena. RiverOaks ji odkoupila za dvě stě tisíc dolarů 31. ledna, tedy čtyři dny před vystěhováním, které poslalo DeVona Hardyho a rodinu Burtonových na ulici.

V pokoji, který se měl stát mým obýváním, jsem každý list papíru založený do desek opatrně rozložil po dřevěné podlaze. Pak jsem ho prohlédl a podrobně ho popsal do poznámkového bloku, abych mohl spis opět složit v odpovídajícím pořadí. Byla tam obvyklá sbírka papírů, které se podle mě musí vyskytovat ve všech spisech týkajících se nemovitostí: záznam o placení daní za předcházející roky, soupis předchozích oprávněných majitelů, dohoda o prodeji a nákupu nemovitosti, korespondence se zprostředkovateli, závěrečná ustanovení. Platba se odehrávala v hotovosti, takže dohoda s bankou tam chyběla.

Na levé vnitřní chlopni desek byl protokol, předtištěný formulář, do kterého se zapisovala každá položka založená do desek i s datem a krátkou charakteristikou. Organizační schopnosti jakékoliv sekretářky u Drakea & Swencyho šlo odhadnout z toho, jak podrobně byly protokoly jednotlivých spisů vedeny. Každý útržek papíru, každá mapa, fotka či každý náčrt - prostě všechno, co mělo přijít do desek, muselo být také zaneseno do protokolu. Tohle nám vtlučkali do hlavy během přípravy ve výcvikovém táboře. Většina z nás se to nakonec naučila dost bolestivě - není nic horšího než probírat se tlustým spisem a hledat něco, co nebylo dostatečně podrobně zapsáno do protokolu. Platilo pravidlo, že co člověk nenajde do třiceti vteřin, to už mu není k ničemu.

Chanceův spis byl naprosto vzorný. Jeho sekretářka byla žena se smyslem pro detail. Ale všiml jsem si tam úmyslných

nesrovnalostí.

Hector Palma jel 22. ledna do skladiště na běžnou prohlídku předcházející nákupu. Když vešel do příslušných dveří, vrhli se na něj dva pobudové, vzali ho přes hlavu nějakým klackem, pohrozili mu nožem a vzali mu peněženku s veškerou hotovostí. Hector zůstal do 23. ledna doma a vypracoval záznam popisující přepadení. Poslední věta popisu zní: "Opakovaná prohlídka plánována na 27. ledna za doprovodu strážce." Záznam byl řádně zaevidován a uložen do svazku.

Jenže o druhé návštěvě už ve spisu žádné hlášení nebylo. A přitom záznam v protokolu je jasný: Hlášení HP - návštěva parcely, inspekce nemovitosti.

Hector tedy dorazil dvacátého sedmého s ochrankou do skladiště, nepochybně zjistil, že je až po střechu obsazené squattery a vypracoval hlášení, které bylo - soudě podle jeho ostatních výtvorů - nadmíru podrobné.

A tohle hlášení ze spisu někdo vyndal. To jistě nebyl žádný zločin, sám jsem v jednom kuse vyndával ze spisů různé listiny, aniž jsem to poznamenal do protokolu. Ale dával jsem si sakra záležet, abych je zase vrátil na místo. Když je nějaká položka v protokolu, musí přece být taky ve spisu.

K uzavření dohody došlo v pátek 31. ledna. Následující úterý se Hector znovu dostavil do skladiště, aby odtamtud vystránil squattery. Jako pomocníka si s sebou přivedl pracovníka bezpečnostní služby, městského policistu a čtyři ranaře z firmy specializující se na vystěhovávání. Podle hlášení, které zabralo dvě stránky, jim to trvalo tři hodiny.

Hector se sice snažil skrývat pocity, ale bylo jasné, že na vystěhovávání nemá žaludek.

Když jsem četl následující řádky, zastavilo se mi srdce: "Matka měla čtyři děti, z toho jedno nemluvně. Žila ve dvoupokojovém bytě bez vody a odpadu. Spali na dvou matracích na zemi. Prala se s policistou a děti to sledovaly. Nakonec byla vystěhována."

Takže Ontario viděl, jak se jeho matka pere.

Našel jsem tam i seznam vystěhovaných, bylo jich tam všech sedmnáct, jen děti chyběly. Byl to stejný seznam, jaký mi někdo dal v pondělí na stůl spolu s článkem z Postu.

Vzadu, na konci spisu, volně ležela oznámení o vystěhování určená všem sedmnácti nešťastníkům. Nikdo se neobtěžoval zanést je do protokolu a nikdo se nikdy neobtěžoval je použít. Squatleři neměli žádná práva, ani právo na upozornění. Takže oznámení někdo připravil až dodatečně, zřejmě aby zmátl stopy. Nejspíš je tam zasunul sám Chance po příhodě s Pánem, prostě pro případ, že by je potřeboval.

Falšování bylo nepochybně a hloupé. Jenže Chance byl společník firmy. A nikdy nikdo neslyšel o společníkovi, který by někomu vydal svůj spis.

Však ho nevydal ani tentokrát. Tohle byl ukradený spis.

Šlo o odcizení majetku, o zločin, o kterém právě teď shromažďovali důkazy. Zloděj byl totiž idiot.

Když jsem před sedmi roky nastupoval do práce, patřilo k přijímacímu rituálu i to, že mi jedna soukromá detektivní společnost sňala otisky prstů. Takže pro ně bude hračka porovnat moje otisky s těmi, které našli na Chanceově registratuře. Zabere jim to jen pár minut. Byl jsem si jist, že to už udělali. Že už by na mě měli i vystavený zatykač? Vždyť to tak muselo nevyhnutelně skončit.

Po třech hodinách mé práce byla větší část podlahy pokrytá papíry. Pečlivě jsem spis zase poskládal, pak jsem zajel do poradny a okopíroval ho.

Na papírku stálo, že šla nakupovat. Máme moc hezký kufr, který jsme zapomněli zařadit do seznamu, když jsme si dělili majetek. Jenže ona bude v blízké budoucnosti jistě cestovat víc než já, a tak jsem si vzal obyčejnější zavazadla - tábornický pytel a sportovní tašky. Nechtěl jsem, aby mě tu někdo načapal, a tak jsem naházal nejzákladnější věci na jednu hromadu na postel - ponožky, prádlo, trička, toaletní potřeby, boty, ale jen to, co jsem měl v uplynulém roce na sobě. Ostatní může klidně vyhodit. Rychle jsem vyklidil svoje zásuvky a vysypal svou část lékárničky. Zraněn a rozbolavělý fyzicky i jinak jsem stáhl tašky dvě patra dolů k pronajatému vozu a vrátil se nahoru pro náklad obleků a svrchního oblečení. Našel jsem svůj starý spací pytel a spolu s polštářem a přikrývkou jsem ho také snesl dolů. Měl jsem nárok na budík, rádio, přenosný CD přehrávač, několik kompaktních disků, televizor s třináctipalcovou obrazovkou z kuchyňské linky, jednu konvici na kávu, vysoušeč vlasů a sadu modrých ručníků.

Když bylo auto plné, nechal jsem jí v bytě vzkaz, že jsem se odstěhoval. Položil jsem ho vedle papírku, který mi tam nechala, a snažil se mu vyhybat pohledem. Měl jsem z toho smíšené pocity, byl jsem trochu naměkko a nebyl jsem v dostatečné kondici, abych se s tím vypořádal. Ještě nikdy jsem se odnikud takhle neodstěhoval. Netušil jsem, jak se to dělá.

Zamkl jsem dveře a sešel ze schodů. Bylo mi jasné, že se za pár dní vrátím, abych si odvezl zbytek věcí, ale měl jsem pocit, že odtamtud odcházím naposledy.

Přečte si můj vzkaz, nakoukne do skříně a zásuvek, aby se přesvědčila, co jsem si odvezl, a až pochopí, že jsem se opravdu odstěhoval, sedne si v pracovně a trochu si popláče. Snad to nebude na škodu. Ale dlouho jí ty slzy nevydrží. Snadno se přes tuhle etapu života přenesou.

Když jsem odjížděl, vůbec jsem neměl pocit, že bych se od něčeho osvobodil. Na tom, že jsem zůstal sám, nebylo nic potěšitelného. Oba jsme s Claire o něco přišli.

17 ZAMKL JSEM SE V KANCELÁŘI. VPORADNĚ BYLA V neděli větší zima než v sobotu. Natáhl jsem si tlustý svetr, manšesráky, tlusté ponožky, postavil jsem před sebe na stůl dva kouřící hrnky s kávou a začal se do novin. V budově sice bylo ústřední topení, ale já se s ním nehodlal pouštět do křížku.

Chybělo mi mé křeslo, moje kožená, ředitelská houpacíka, která se na můj povel točila, houpala a kývala. Moje nové

křeslo bylo jen o krůček vyspělejší než skládací židle, kterou si člověk může pronajmout na svatbě. Křeslo bylo příslibem, že v lepším případě bude nepohodlné. Vzhledem k tomu, jak jsem byl momentálně potlučený, se změnilo v mučící nástroj.

Otlučení stůl patřil nepochybně mezi inventář, který už někde vyřadili, nejspíš v dávno opuštěné škole - hranatý, připomínající krabici se třemi zásuvkami na každé straně. Všechny zásuvky se skutečně daly otevřít, ale neobešlo se to bez boje. Z druhé strany stolu stály dvě židle pro klienty, a ty byly doopravdy skládací - jedna byla černá a druhá podivně nazelenalá. Takový odstín jsem v životě neviděl.

Zdi někdo omítl a namaloval už před mnoha lety a mezitím dovolil, aby nabyly odstínu hodně vybledlého citronu.

Omítka byla popraskaná. Rohy u stropu zabrali pavouci. Jedinou výzdobu představoval zarámovaný plakát, který oznamoval, že v červnu 1988 se bude v centru města, na Mallu, konat Pochod za spravedlnost.

Podlaha ze starých dubových fošen se zaoblenými okraji prozrazovala, že tu byl v uplynulých letech čilý provoz.

Nedávno podlahu někdo zametl. Koště a lopatka stály stále ještě opřené v rohu. Byla to taková něžná připomínka, že kdybych tu chtěl mít někdy v budoucnu uklizeno, záleží to jen na mně.

Jo, to je pane úpadek! Kdyby mě můj drahý bratr Warner viděl, jak tady sedím v neděli, klepu se zimou za tímhle malým, smutným stolem, zírám na praskliny v omítce, jsem tu zamčený, aby mě moji potenciální klienti nemohli uškrtit, chrлил by nadávky tak šťavnaté a barvitě, že bych se zdráhal je napsat.

Nedokázal jsem si představit ani reakci rodičů. Budu jim nucen záhy zavolat a způsobit jim nepříjemný šok dvojí náhlou změnou adresy.

Hlasitý úder na dveře mě k smrti vyděsil. Vyskočil jsem a nevěděl, co si mám počít. Že by po mně šli pobudové z ulice? Ozvalo se další zabouchání, a tak jsem pokročil o pár kroků blíž ke vchodu a uviděl postavu, která se snažila podívat dovnitř přes mříže a tlusté sklo ve vstupních dveřích.

Byl to Barry Nuzzo, klepal se a toužil se dostat do bezpečí. Odemkl jsem zámky a pustil ho dovnitř.

"To je ale brloh!" začal vlídně a rozhlížel se po hlavní místnosti, zatímco já jsem zamykal dveře.

"Zvláštní, že?" poznamenal jsem, snažil jsem se vzpamatovat z jeho příchodu a přemítal, co to má znamenat.

"Pěkná díra!" Byl z toho místa úplně vedle. Obešel Sofiin stůl, pomalu si stáhl rukavice a bál se čehokoliv dotknout, aby nespustil lavinu padajících spisů.

"Snažíme se stlačovat náklady, abychom si odnášeli co nejvíc peněz domů," vysvětloval jsem. To byl starý vtíp od Drakea & Sweeneyho. Společníci firmy neustále obtěžovali kvůli nákladům na provoz a současně se ze všech nejvíc zajímali, kdy už jim konečně znovu vymalují kancelář.

"Takže ty jsi to tady vzal pro peníze?" zeptal se, stále ještě úplně vedle.

"Ovšem."

"Ty ses fakt zbláznil."

"Je to moje poslání."

"Jo, promlouvaj k tobě hlasy, co?"

"Kvůli tomu jsi přišel? Abys mi řekl, že jsem cvok?"

"Volal jsem Claire."

"A co ti řekla?"

"Řekla, že ses odstěhoval."

"To je pravda. Vždyť se rozvádíme."

"Co se ti stalo s obličejem?"

"Air bag."

"A jo. Já zapomněl. Slyšel jsem, že to bylo jen takový t'uknutí."

"Jo. T'uknutí parním bucharem."

Přehodil kabát přes židli, ale pak si ho honem zase oblékl. "To šetření na nákladech taky znamená, že neplatíte účty za topení?"

"Čas od času jeden měsíc vynecháme."

Párkrát se ještě prošel kolem a nakoukl do malých kanceláří po straně. "Kdo platí tuhle činnost?" zeptal se.

"Nadace."

"Nějaká krachující nadace?"

"Jo, jedna rychle krachující nadace."

"Jak jsi to našel?"

"Pán mě sem dovedl. Chodil sem. Dělal mi právního zástupce."

"Starý dobrý Pán," povzdechl si. Na chvíli přerušil prohlídku a zadíval se do zdi. "Myslíš, že by nás zabil?"

"Ne. Nikdo ho neposlouchal. Byl to prostě jen další chudák bez domova. Chtěl, aby ho někdo vyslechl."

"Uvažoval alespoň chvíli, že po něm skočíš?"

"Ne. Ale napadlo mě, že mu vyrvu pušku a zastřelím s ní Raftera."

"Tos měl udělat."

"Snad příště."

"Nemáš trochu kafe?"

"Jasně. Posad' se."

Nechtěl jsem, aby Barry šel za mnou do kuchyně, protože výrazně zaostávala za očekáváním. Našel jsem šálek, rychle ho omyl a nasypal do něj kávu. Pak jsem přítele pozval k sobě do kanceláře.

"Hezká," prohlásil a rozhlížel se kolem sebe.

"Odtud se odpalují všechny dlouhý nadhozy," poznamenal jsem hrdě. Posadili jsme se proti sobě na opačných

stranách stolu. Židle i křeslo zavrzaly a neměly daleko k naprostému zhroucení.

"O tomhle jsi snil na fakultě?" zeptal se.

"Na fakultu už si nevzpomínám. Od té doby jsem naučtoval příliš mnoho hodin."

Konečně se na mě podíval. V jeho pohledu nebylo po úsměvu ani stopy. Veškeré žertování jsme odsunuli stranou.

Byla to ode mne ohavná myšlenka, ale nemohl jsem si pomoci - přemítal jsem, jestli má Barry na sobě mikrofon.

Hectora poslali do boje s mikrofonem pod košili, tak mohli klidně totéž udělat s Barrym. Asi by to neudělal dobrovolně, ale mohli na něj vyvinout nátlak. Byl jsem přece nepřítel.

"Takže ty jsi sem přišel, protože se zajímáš o Pána?" zeptal se.

"Asi ano."

"A co jsi našel?"

"Děláš ze sebe vola, Barry? Co se děje ve firmě? Obkličili jste dostavník, lidi? Jdete po mně?"

Pečlivě to zvažoval a několikrát se přitom napil ze šálku. "To je hrozný kafe," poznamenal a málem ho vyplivl.

"Alespoň je horký."

"Je mi líto Claire."

"To tě šlechtí, ale já bych se o tom radši nebavil."

"Chybí nám v práci jeden spis, Michaeli. Všichni ukazují na tebe."

"Kdo ví, že jsi tady?"

"Manželka."

"Poslali tě z firmy?"

"Ani náhodou."

Věřil jsem mu. Byli jsme sedm let přátelé, svého času dost blízcí. Ale většinou jsme byli v jednom kole a neměli na kamarádství dost času.

"Proč ukazují na mě?"

"Ten spis má něco společného s Pánem. Prý jsi šel k Bradenu Chanceovi a chtěl spis vidět. Ten večer, kdy spis zmizel, tě někdo viděl poblíž jeho kanceláře. Navíc existuje důkaz, že ti někdo dal klíče, které jsi asi neměl nikdy dostat do ruky."

"To je všechno?"

"Jo, ještě ty otisky prstů."

"Otisky prstů?" opakoval jsem po něm a snažil se tvářit překvapeně.

"Po celé kanceláři. Na dveřích, na vypínači, na registračce. Dokonale se shodují. Tys tam byl, Michaeli. A odnes jsi ten spis. Co s ním hodláš udělat?"

"Co všechno o tom spisu víš?"

"Pána vystěhoval jeden z našich klientů, pro něhož pracuje oddělení nemovitostí. Byl to squatter. Přeskočilo mu, vyděsil nás k smrti a tys to přitom málem schytl. A tak ses z toho složil."

"To je všechno?"

"To je všechno, co nám řekli."

"To jako kdo?"

"To jako velký zvířata. Minulý pátek jsme všichni dostali oběžník - celá firma, právníci, sekretářky, koncipienti, všichni. Napsali nám, že zmizel jeden spis, že ty jsi podezřelý a že se s tebou žádný člen firmy nesmí nijak kontaktovat. Já mám zakázáno tady v tuhle chvíli být."

"Já to na tebe neřeknu."

"Dík."

Pokud si Braden Chance spojil vystěhování s Lontae Burtonovou, rozhodně nebyl typ, který by to někomu přiznával. Dokonce ani ostatním společníkům ne. Barry mluvil pravdu. Nejspíš byl upřímně přesvědčen, že mě na tom svazku nezajímá nic jiného než případ DeVona Hardyho.

"Tak proč jsi tady?"

"Jsem tvůj kamarád. Ve firmě panuje naprosté pozdvižení. Panebože, v pátek jsme měli v úřadu poldy, věřil bys tomu? Minulý týden to byl pro změnu pohotovostní oddíl a my dělali rukojmí. A tys pak skočil na druhou stranu potoka. A k tomu ještě ta záležitost s Claire. Proč si neuděláme pauzu. Mohli bychom na pár týdnů někam vypadnout. Manželky vezmeme s sebou."

"Kam?"

"Nevím. Vždyť je to jedno. Na ostrovy."

"Co se tím vyřeší?"

"Především si trochu oddychneme. Zahrajeme si tenis. Vyspíme se. Vzpačujeme se."

"A zaplatí nám to firma?"

"Zaplatím to já."

"Na Claire zapomeň, Barry. Je po všem. Trvalo to dlouho, ale je po všem."

"Dobře. Tak pojedeme jen my dva."

"Ale ty se mnou přece nemáš mít žádné kontakty."

"Mám nápad. Uvažuju, že bych zašel za Arthurem a pořádně si s ním promluvil. Můžeme to celé rozmotat. Ty vrátíš spis, zapomeneš, co v něm je, firma ti odpustí a taky na všechno zapomene a my pak budeme dva týdny hrát tenis na Maui. Až se vrátíme, ty se zase posadíš do té přepychové kanceláře, kam patříš."

"Poslali tě, vid'?"

"Neposlali, přisahám."

"Nebude to fungovat, Barry."

"Řekni mi jeden rozumný důvod, proč by nemělo. Prosím."

"Dělat právníka znamená mnohem víc, než jen účtovat hodiny a vydělávat peníze. Proč tolik toužíme po tom, aby se z nás staly zazobané děvky? Už toho mám dost, Barry, chci na to jít jinak."

"Mluvíš jako student práv v prvním ročníku."

"Přesně tak. Začali jsme to studovat, protože jsme si mysleli, že právníčina je něco jako vznešené poslání. Můžeme bojovat s nespravedlností a společenskými zlořády a můžeme vykonat spoustu skvělých věcí, jelikož jsme právníci. Kdysi jsme měli ideály. Proč bychom to nemohli zkusit realizovat?"

"Protože máme hypotéky."

"Nesnažím se tě naverbovat. Máš tři děti. My s Claire naštěstí nemáme ani jedno. Můžu si dovolit chovat se trochu ztřeštěně."

V rohu začal hučet a syčet radiátor, kterého jsem si předtím nevšiml. Zadívali jsme se na něj a v liché naději čekali, zdali nám poskytne trochu tepla. Uplynula minuta. Pak druhá.

"Půjdou po tobě, Michaeli," řekl a stále se díval na radiátor, ale nevnímal ho.

"Oni? To jako myslíš vy?"

"Přesně tak. Firma. Člověk nemůže jen tak ukradnout spis. Uvědom si, že jde o klienty. Klient má právo předpokládat, že jeho důvěru nezklameme. Když se nějaký spis ztratí, firma nemá na výběr a musí po něm jít."

"Půjde o žalobu?"

"Nejspíš. Jsou vzteky bez sebe, Michaeli. Nemůžeš se jim divit. Taký se zmínili o disciplinárním řízení s advokátní komorou. Asi to skončí zákazem činnosti. Rafter už na tom pracuje."

"Proč jen Pán nemířil o trochu níž."

"Jdou tvrdě do toho."

"Firma může ztratit víc než já."

Pozoroval mě. Nevěděl, co je v tom spisu. "Je tam toho víc než jen Pán?" zeptal se.

"O hodně víc. Firmu čeká děsivé odhalení. Jestli půjdou po mně, půjdu já po firmě."

"Ukradený spis nemůžeš použít. Žádný soud v zemi ho nepřipustí jako důkaz. Na trestní právo nejsi odborník."

"Učím se. Řekni jim, ať si dají zpátečku. Nezapomeň, že spis mám já a ve spisu je řůra svinstva."

"Byla to jen banda squatterů, Michaeli."

"Je to daleko složitější. Někdo by si měl sednout s Bradenem Chancem a dostat z něj pravdu. Řekni Rafterovi, ať to zkusí, než předvede nějaký ztřeštěný kousek. Věř mi, Barry, tohle je záležitost na první strany. Budete se, lidi, bát vystrčit nos z domu."

"Takže navrhuješ dohodu? Ty si necháš spis a my ti dáme pokoj?"

"Alespoň zatím. Nemám tušení, co se bude dít příští týden nebo za čtrnáct dní."

"Co kdyby ses sešel s Athurem? Zařídím to. Sejdeme se všichni tři v jedné místnosti, zamkneme se a nějak to vyřešíme. Co ty na to?"

"Už je pozdě. Mezitím umírali lidé."

"Pán si za svou smrt může sám."

"Nejde jen o něj." A to by stačilo. Už jsem toho řekl dost. Jsme sice přátelé, ale on tak jako tak většinu našeho rozhovoru převypráví svým šéfům.

"Nechceš mi to vysvětlit?" zeptal se.

"Nemůžu. Je to důvěrné."

"Od právníka, který krade úřední spisy, to nezní dvakrát přesvědčivě."

Radiátor zabrblal a prskl a nám najednou připadalo daleko snazší ho chvíli pozorovat než pokračovat v hovoru. Ani jeden z nás nechtěl říct nic, čeho by v budoucnu litoval.

Zeptal se mě na ostatní zaměstnance poradny. Zběžně jsem ho provedl podnikem. "Neuvěřitelné," zamumlal nakonec několikrát.

"Můžeme zůstat ve spojení?" zeptal se u dveří.

"Jistě."

18 ÚVODNÍ ZAŠKOLENÍ TRVALO ASI TŘICET MINUT. Za tu dobu jsme se dostali od poradny k Domu samaritánů v Petworthu, v severovýchodní části města. Mordecai obstaral řízení a konverzaci. Já seděl tiše a kufík jsem svíral nervózně jako jakýkoliv jiný zelenáč, kterého se chystají předhodit vlkům. Na sebe jsem si vzal džíny, bílou košili s kravatou, starý tmavomodrý blejzr a obul jsem si hodně prošlapané tenisky Nike a bílé ponožky.

Přestal jsem se holit. Stal se ze mě obhájce chudiny. Mohl jsem se strojit, jak mě napadlo.

Mordecai si pochopitelně změny v životním stylu všiml, sotva jsem vešel do jeho kanceláře a oznámil mu, že jsem připraven vrhnout se do práce. Nic neřekl, ale při pohledu na tenisky se mu v očích zablýsklo. Tenhle pohled už znal - pracovník velké firmy přicházející shůry mezi prostý lid, aby strávil pár hodin mezi chudinou. Z nějakého důvodu si všichni tihle lidé mysleli, že bude nejlepší about si kecky a natáhnout džíny.

"Klientelu budeš mít rozdělenou do několika skupin," vykládal a přitom jednou rukou mizerně řídil a v druhé držel kelímek s kávou. Ostatní vozidla velkoryse přehlížel. "Jednu část tvoří zaměstnanci, další jsou rodiny s dětmi, pak duševně vyšinutí a konečně váleční veteráni. Asi tak třetina z těch, kteří potřebují levné bydlení, ho skutečně dostane. Za posledních patnáct let bylo zrušeno dvaapůl milionu levných bytových jednotek a program federální vlády na zajištění levného bydlení byl snížen o sedmdesát procent. Není divu, že lidi žijou na ulici. Vlády vyvažují rozpočty na

zádech chudých."

Statistické údaje chrtil bez sebemenšího úsilí. Tohle byl koneckonců jeho život a jeho profese. Jako právník vycvičený k tomu, abych si všechno zaznamenával, jsem musel přemáhat nutkání otevřít kufřík a začít psát. Jen jsem poslouchal.

"Tihle lidé mají zaměstnání, kde se vyplácí minimální mzda, takže na bydlení v soukromí nemůžou ani pomyslet. Ani se jim o tom nesní. Jejich platy tak jako tak nedrží krok s růstem nákladů na domácnost. A tak se propadají stále hlouběji a hlouběji, zatímco programy pomoci jsou stále skromnější a skromnější. Jen si to vezmi: všehovšudy čtrnáct procent tělesně postižených bezdomovců dostává invalidní důchod. Čtrnáct procent! Setkáš se se spoustou takových případů."

Se skřípěním jsme zastavili na červenou a naše auto částečně zablokovalo křižovatku. Všude kolem nás se rozeřvaly klaksony. Skrčil jsem se v sedadle a čekal další náraz. Mordecai neměl sebemenší tušení, že jeho vůz ohrožuje dopravu ve špičce. Zíral nepřítomně před sebe a byl v jiném světě.

"Osud bezdomovců je hrozný především v tom, co na ulici nevidíš. Asi polovina všech chudých lidí utratí sedmdesát procent svého příjmu za to, že se snaží udržet si bydlení, které mají. Statistiky přitom říkají, že by měli utrácet zhruba třetinu. V tomhle městě jsou desítky tisíc lidí, kteří celou duši lpějí na svém obydlí. Stačí jedna prošvihnutá platba, jedno nečekané vyšetření v nemocnici, jedna nepříjemná nehoda a přijdou o střechu nad hlavou."

"Co si pak počnou?"

"Málokdy rovnou vyrazí do útulku. Nej dřív jdou k příbuzným, pak k přátelům. Je to situace plná napětí, protože jejich příbuzní a přátelé mají také státem nebo obcí podporované bydlení a součástí smlouvy zpravidla bývá omezení počtu lidí, kteří v bytě můžou bydlet. Jsou nuceni smlouvu porušovat, což může vést k vystěhování. A tak se stěhují od čerta k ďáblu, tu nechají jedno dítě u sestry, tamhle jiné dítě u kamaráda. A situace je čím dál tím horší. Spousta bezdomovců se bojí útulků a snaží se jim za každou cenu vyhnout."

Odmíchl se, aby se mohl napít kávy.

"Proč?" zeptal jsem se.

"Některé útulky za nic nestojí. Dochází v nich k napadením, loupežím, dokonce i k znásilněním."

A v tomhle jsem se chystal prožít zbytek své právnícké kariéry. "Zapomněl jsem si doma pistoli," poznamenal jsem nahlas.

"Nic ti nehrozí. Ve městě jsou stovky dobročinných advokátů. V životě jsem neslyšel, že by některého z nich někdo zranil při práci."

"Konečně dobrá zpráva." Opět jsme se rozjeli a řítili se vpřed přece jen o něco bezpečněji.

"Asi polovina těchto lidí si prožila nějakou zásadní křivdu jako tvůj kamarád DeVon Hardy. Je to naprosto běžné."

"Co pro ně může člověk udělat?"

"Obávám se, že skoro nic. Pár sociálních programů ještě běží, ale jinak je těžké najít jim alespoň postel. Podařilo se nám umístit Hardyho do rehabilitačního útulku pro vojenské vysloužilce, ale on odtamtud utekl. Když je někdo závislý, sám se rozhoduje, když vysadí."

"Jaká droga je tu nejčastější?"

"Alkohol. Nejvíce lidí si ho může dovolit. A taky spousta héráku, ten je taky levnej. Najdeš tu prakticky všechno, ale pořádné drogy jsou moc drahý."

"Jak budou vypadat moje první případy?"

"Nemůžeš se dočkat, co?"

"Jo, a nemám tušení, do čeho jdu."

"Uklidni se. Tohle není složitá práce. Chce to jen trpělivost. Asi narazíš na někoho, kdo nedostává sociální dávky, nejspíš potravinové známky. Pak nějaký ten rozvod. Dál se setkáš s někým, kdo si bude stěžovat na domácího. K tomu nějaký ten spor se zaměstnavatelem. Taky ti slibuju jeden trestní případ."

"O jakou trestnou činnost půjde?"

"O nic závažného. Americká města mají tendenci kriminalizovat bezdomovce. Velká města přijímají nařízení, jejichž smyslem je pronásledovat lidi, kteří žijí na ulici. Nesmí se žebrať, nesmí se spát na lavičkách, nesmí se tábořit pod mostem, nesmějí se skladovat osobní předměty na veřejném prostranství, nesmí se sedět na chodníku, nesmí se jíst na veřejnosti. Řadu takových vyhlášek už soudy zrušily. Abraham odvedl skvělou práci a podařilo se mu přesvědčit federální soudce, že tyhle mizerné zákony porušují První dodatek Ústavy. A tak města svévolně uplatňují obecně platné zákony týkající se například potulky, tuláctví či opilství na veřejnosti. Soustřeďují se na bezdomovce. Když se v baru namaže maník v nóbl saku a pak močí v průchodu, nic se neděje. Jakmile ale to samé udělá bezdomovec, hned je z toho zatčení pro močení na veřejnosti. Taky zátahy jsou docela běžný."

"Zátahy?"

"Jo. Zaměří se na jednu část města, seberou všechny bezdomovce a vyklopí je někde jinde. Před olympijskými hrami to udělali v Atlantě. Nemohli si dovolit nechat tam všechny ty chudáky žebrať a přespávat na lavičkách, když se na ně dívá celý svět - tak tam poslali pár čet vybraných profiků a ti celý problém vyřešili. Město se pak vychloubalo, jak to tam dobře vypadá."

"Kam je odvezli?"

"Můžeš si být jist, že do útulků určitě ne, protože tam žádný nemají. Prostě je souplí za roh. Vysypali je v jiné části města, jako kdyby vyváželi jímku." Mordecai se opět napil kávy a současně postrčil páčku topení - pět vteřin nesvírala volant ani jedna ruka. "Pamatuj si, Michaeli, že každý musí někam patřit. Jenže tihle lidé nemají na výběr. Když má člověk hlad, tak žebrať. Když je unavený, tak si lehne tam, kde zrovna najde volné místo. I když je člověk bezdomovec, musí někde žít."

"To je taky zatýkání?"

"Dnes a denně. Je to hrozně hloupá veřejná politika. Jen si to představ - člověk žije na ulici, vymetá útluky, někde pracuje za minimální mzdu a zoufale se snaží trochu si pomoci a dosáhnout alespoň nějaké soběstačnosti. A pak ho seberou za to, že spí pod mostem. On nechce spát pod mostem, ale každý přece musí někde spát. A je shledán vinným, jelikož městská rada ve své genialitě postavila bezdomovce mimo zákon. Takže náš chudák musí zaplatit třicet dolarů jen za to, aby se dostal z basy, a pak dalších třicet jako pokutu. Ze své děravé kapsy musí vysypat šedesát dolarů. To ho pochopitelně srazí o další stupínek níž. Zatkli ho, ponižovali, potrestali, napařili mu pokutu a teď po něm chtějí, aby nahlédl špatnost svého počínání a našel si konečně už nějaké bydlení. Prostě má vypadnout z ulice. Takhle to chodí ve většině našich měst."

"Nebylo by mu nakonec ve vězení líp?"

"Byl jsi v poslední době v nějakém vězení?"

"Ne."

"Ani tam nechod'. Bachaři nejsou vyškolení na to, aby jednali s bezdomovci, zvlášť s duševně vyšutými a narkomany. Věznice jsou přeplněné. Trestní právo je samo o sobě úděsný a pronásledování bezdomovců tomu jen nasazuje korunu. A víš, co je na tom nejtupější? Denní náklady na pobyt ve věznici jsou o pětadvacet procent vyšší než náklady na udržování útulku, poskytování jídla, dopravy a poradenských služeb. Navíc by se to z dlouhodobého hlediska pochopitelně vyplatilo. A taky by to, stejně pochopitelně, dávalo větší smysl. Pětadvacet procent. A to v tom nejsou zahrnuty náklady na zatčení a soudní projednání. Většina měst je na mizině, zvlášť Washington - proto tady zavírají útluky, rozumíš. A přitom vyhazují peníze na to, že dělají z bezdomovců kriminálníky."

"Tohle už by bylo zralý na žalobu," poznamenal jsem, ale Mordecai nepotřeboval nijak pobízet.

"Však taky podáváme žaloby jako zběsilí. Tyhle zákony napadají advokáti v celé zemi. Ty zatracení města utrácí víc za poplatky pro právníky než za stavění útulků pro bezdomovce. Člověk prostě musí tuhle zemi milovat. New York, nejbohatší město na světě, nedokáže dát svým obyvatelům přístřeší, a tak lidé spí na ulicích a žebrají na Páté avenue. To ale dráždí citlivé Newyorčany, a tak si zvolí toho Rudyho Jaksemenuje, který jim slíbí, že vyčistí ulice. A skutečně se mu podaří přimět zvláštní městskou radu, aby postavila bezdomovce mimo zákon. Prostě a jednoduše - nesmí se žebrať, nesmí se sedět na chodníku, nesmí se zůstat bez domova. K tomu ďábelsky seškrtají rozpočet, zavřou útluky, sníží peníze na pomoc a současně platí krvavé peníze newyorským právníkům, kteří je obhajují proti nařčení, že se pokusili zbavit chudých lidí."

"Jak to vypadá ve Washingtonu?"

"Tak zlý jako v New Yorku to není, ale o moc lepší bohužel taky ne."

Projížděli jsme zrovna čtvrtí, kam bych ještě před dvěma týdny nevjel za denního světla ani v obrněném transportéru. Okna do ulice chránily černé železné mříže. Činžáky byly vysoké a neosobní stavby s prádlem visícím přes zábradlí balkonů. Všechny domy působily ponuře a nesly známku architektonické vstřícnosti povzbuzené narychlo sehnányými federálními penězi.

"Washington je město černých," pokračoval Mordecai, "s početnou třídou nemajetných. Přitahuje spoustu lidí, kteří touží po změně, spoustu aktivistů a radikálů. Spoustu lidí jako jsi ty."

"Pochybuju, že jsem aktivista nebo radikál."

"Je pondělí ráno. Vzpomeň si, kdes byl každé pondělí ráno během uplynulých sedmi let."

"Za svým stolem."

"Za moc hezkým stolem."

"Ano."

"V elegantně zařízené kanceláři."

"Ano."

Široce se na mě usmál a prohlásil: "A teď je z tebe radikál."

A tím školení skončilo.

Před námi na pravé straně na rohu ulice postávala skupinka hodně nabalených mužů sklánějících se nad přenosným plynovým teplometem. Objeli jsme je a zastavili u chodníku. Před mnoha lety byl v budově obchodní dům. Na ručně namalované desce stálo: Dům samaritánů.

"Je to soukromý útulek," vysvětloval Mordecai. "Devadesát postelí, slušné jídlo. Založila ho skupina církví sídlících v Arlingtonu. Jezdíme sem už šestý rok."

U dveří stála dodávka ze skladu potravin. Dobrovolníci vykládali lisky s ovocem a zeleninou. Mordecai si promluvil se starším pánem, který hlídal u dveří, a mohli jsme vstoupit dovnitř.

"Jen tě tady rychle provedu," řekl Mordecai. Když jsme procházeli přízemím, držel jsem se ho jako klišé. Byla to spleť krátkých chodbiček. Každá vedla do malého pokojíku postaveného z nenatřeného sádrokartonu. Každý pokoj měl dveře se zámek. Jedny byly otevřené. Mordecai nakoukl dovnitř a zahalekal: "Dobřejtro."

Na okraji polního lůžka seděl hubený muž s nepříčetným výrazem, díval se na nás, ale neřekl ani slovo. "Tohle je dobrej pokoj," obrátil se Mordecai ke mně. "Člověk tu má soukromí, slušnou postel, dost místa, aby si sem mohl složit věci, a je tu elektřina." Otočil vypínačem u dveří a žárovka v malé lampičce zhasla. Pokoj se na okamžik ponořil do tmy a pak Mordecai opět rozsvítil. Nepříčetné oči se ani nepohnuly.

Místnost neměla strop. Zašlé panely bývalého obchodního domu byly asi deset metrů nad námi.

"A co záchod a koupelna?" zeptal jsem se.

"Jsou vzadu. Málokterý útulek má individuální příslušenství. Mějte se hezky," rozloučil se s obyvatelem pokoje a ten přikývl na pozdrav.

Všude hrála rádia, někde se z nich linula hudba, jinde zprávy. Lidé přecházeli sem a tam. Bylo pondělí ráno. Každý měl

nějakou práci a musel někde být.

"Je těžké tady sehnat pokoj?" zeptal jsem se, i když odpověď jsem asi znal předem.

"Skoro nemožné. Čekací listina je snad přes kilometr dlouhá a útulek si může prověřovat, koho pustí dovnitř."

"Jak dlouho tady člověk zůstane?"

"To je různé. Řek bych, že průměrně tak tři měsíce. Tohle je jeden z lepších útulků, takže jsou tady lidi v bezpečí.

Jakmile se trochu rozkoukají, útulek začne pracovat na tom, aby je přesunul do nějakého přijatelného stálého obydlí."

Představil mě mladé ženě v černých kanadách, která celý podnik řídila. Popsal mě slovy "naš nový právník". Přivítala mě v útulku. Dali se do řeči o nějakém klientovi, který zmizel, a já se zatím potuloval po chodbách, až jsem narazil na ženské oddělení. Zaslechl jsem dětský pláč a vešel do otevřených dveří. Pokoj byl o něco větší a byl rozdělený na několik částí. V křesle seděla sotva pětadvacetiletá urostlá žena. Byla od pasu nahoru nahá, kojila nemluvně a vůbec si nevšímalá faktu, že stojím tři metry od ní a civím na ni. Na posteli se pošťuchovaly další dvě děti. Z rádia zněl rap. Žena vzala do pravé dlaně nevyužitý prs a nabídla mi ho. Vypotácel jsem se do chodby a našel Mordecaie. Klienti už na nás čekali. Zřídili jsme kancelář v rohu jídelny, kousek od kuchyně. Místo psacího stolu jsme použili rozkládací stůl, který jsme si půjčili od kuchařky. Mordecai odemkl registraturu stojící v rohu a vrhli jsme se do práce. V řadě podle zdi sedělo na židlích šest lidí.

"Kdo je první?" zahlekal Mordecai a předstoupila jedna žena. Židli si přinesla s sebou. Posadila se proti svým právním zástupcům, kteří měli připravená pera i bloky. Jeden vypadal jako ostřílený veterán veřejného práva, druhý jako naprostý bažant.

Jmenovala se Waylene, věk dvacet sedm, dvě děti, svobodná matka.

"Polovina je tady z útulku," poučil mě Mordecai, zatímco jsme si dělali poznámky, "druhá polovina z ulice."

"Copak my bereme každého?"

"Každého, kdo je bez domova."

Na Waylenině problému nebylo nic složitějšího. Pracovala v nějakém občerstvení, pak ji vyhodili z důvodů, které Mordecai považoval za nedůležité, a teď jí dluží dvě poslední výplaty. Nemá žádnou stálou adresu a zaměstnavatel poslal šeky na špatné místo. Šeky zmizely. A zaměstnavateli je to putna.

"Kde budete bydlet příští týden?" zeptal se Mordecai.

Neměla představu. Možná tady, možná někde jinde. Hledala si práci, a pokud nějakou najde, můžou se objevit i jiné možnosti, třeba se k někomu nastěhuje. Nebo si dokonce najde vlastní byt.

"Ty peníze vám seženu a nechám šeky poslat k nám do kanceláře," řekl Mordecai a podal ženě navštívenku. "Za týden mi zavolejte na tohle číslo."

Vzala si navštívenku, poděkovala a vypadla.

"Zavolej do toho podniku, představ se jako její právní zástupce, zprvu s nimi jednej vlídně, a teprve když nebudou spolupracovat, pořádně jim zatop. Když to jinak nepůjde, zastavíš se tam a vyzvedneš ty šeky osobně."

Zapsal jsem si potřebné instrukce, jako by byly kdovíjak složité. Dlužili Waylene dvě stě deset dolarů. Poslední případ, na němž jsem u Drakea & Sweenyho pracoval, byl spor o monopol, kde šlo o devět milionů dolarů.

Druhý klient nedokázal svůj právní problém pořádně vysvětlit. Prostě si chtěl s někým popovídat. Byl buď namazaný, nebo duševně chorý nebo obojí, a Mordecai ho odvedl do kuchyně a nalil mu kávu.

"Někteří z těch chudáků neodolají a prostě si stoupnou do řady," poznamenal na závěr.

Pořadové číslo tři byla obyvatelka útulku, která tu bydlela už tři měsíce, takže potíže s adresou se daly řešit daleko snadněji. Bylo jí osmapadesát, byla čistá a upravená a byla vdovou po válečném vysloužilci. Podle haldy papírů, kterými jsem se probíral, zatímco si s ní můj spolupracovník povídal, měla nárok na podporu pro veterány. Jenže šeky začaly chodit do nějaké banky v Marylandu, na konto, k němuž neměla přístup. Vysvětlila nám to. Papíry, které měla, to dokládaly. "Úřad pro vysloužilce funguje dobře," prohlásil Mordecai. "Necháme ty šeky posílat sem."

Svížně jsme probírali jednotlivé klienty a fronta se nám rozrůstala. Mordecai už to všechno znal: potravinové známky, které přestaly chodit kvůli chybějícímu stálému bydlišti, majitel domu, který odmítl vrátit zálohu, nevyplacená podpora na dítě, zatykač za vypsání nekrytého šeku, žádost o podporu pro tělesně postiženého, kterou je třeba poslat na Úřad sociálního zabezpečení. Po dvou hodinách a deseti klientech jsem se přesunul na konec stolu a začal je sám také zpovídat. Stačil jeden celý den v roli advokáta chudých a už jsem mohl pracovat sám, dělal jsem si poznámky a působil stejně důležitým dojmem jako můj společník.

Můj první samostatný klient se jmenoval Marvis. Potřeboval se rozvést. To já taky. Vyslechl jsem jeho smutný příběh a měl jsme pocit, že bych měl běžet domů a líbat Claire nohy. Marvinova manželka byla prostitutka. Než objevila heroin, byla docela slušná. Heroin ji dovedl nejdřív k dealerovi, pak k pasákovi a nakonec k životu na ulici. Cestou ukradla a prodala všechno, co kdy vlastnili, a nadělala dluhy, v kterých se on začal topit. Vyhlásil bankrot. Vzala obě děti a odstěhovala se k pasákovi.

Položil mi několik obecných otázek týkajících se toho, jak rozvod probíhá, a jelikož jsem znal jen ty nejzákladnější údaje, lovil jsem odpovědi, jak to jen šlo. Zrovna jsem si psal nějakou poznámku, když mě zaskočila představa, že Claire zrovna v tuhle chvíli sedí v kanceláři své právníčky a dohadují poslední podrobnosti kolem rozpuštění našeho svazku.

"Jak dlouho to bude trvat?" zeptal se a vytrhl mě z mého zasnění.

"Šest měsíců," odpověděl jsem. "Předpokládáte, že vám dá manželka svolení?"

"Jak to myslíte?"

"Jestli bude souhlasit s rozvodem."

"O tom jsme spolu nemluvili."

Manželka se od něj odstěhovala před rokem, takže to podle mě vypadalo na docela jasný případ opuštění. Přihodíme k tomu nevěru a máme celou záležitost rozlousknoutou.

Marvis bydlel v útulku týden. Byl čistý, střízlivý a hledal si práci. Půlhodinka, kterou jsem s ním strávil, mě bavila a přísahal jsem si, že se mi ho podaří rozvést.

Dopoledne uběhlo raz dva. Veškerá nervozita ze mě spadla. Dostal jsem se k tomu, že jsem pomáhal skutečným lidem s jejich skutečnými problémy, obyčejným lidem, kteří neměli jinou možnost, jak se dobrat toho, aby je nějaký právník zastupoval. Naháněl jsem jim strach nejen já, ale celý ten rozlehlý svět zákonů, opatření, vyhlášek, soudů a byrokracie. Snažil jsem se na ně usmívat a vzbudit v nich pocit, že je rádi vidíme. Někteří se omlouvali, že mi nemůžou nic zaplatit. Odpovídal jsem jim, že peníze nejsou důležité. Peníze nejsou důležité.

Ve dvanáct jsme náš stůl uvolnili, aby se tam mohl podávat oběd. Jídelna praskala ve švech. Polévka byla hotová. Když už jsme byli poblíž, stavili jsme se na jídlo v grilu na Florida Avenue. Byl jsem jediný bílý obličej v zaplněné restauraci, ale už jsem si pomalu začal zvykat na to, že jsem bílý. Zatím se mě nikdo nepokusil zavraždit. Všem to zřejmě bylo úplně jedno.

Sofia našla telefon, který čirou náhodou fungoval. Ležel pod hromadou papírů na stole, který stál nejbliž u dveří. Poděkoval jsem jí a stáhl se do soukromí své kanceláře. Napočítal jsem osm lidí, kteří tiše čekali, až jim Sofia, která vůbec nebyla právníčka, poskytne kýženou radu. Mordecai navrhl, že bychom mohli dopoledne strávit práci na případech, které jsme během dopoledne nasbírali u Samaritánů. Bylo jich celkem devatenáct. Dále naznačil, že bych se do toho měl pořádně opřít, abych mohl pomoci Sofii s běžným provozem.

Pokud jsem si myslel, že advokát chudých pracuje v pomalejším tempu, byl jsem vedle. Rázem jsem se topil v problémech jiných lidí. Jako člověk chorobně posedlý prací jsem se s touhle situací naštěstí lehce vyrovnal. Přesto jsem jako první vyťukal číslo Drakea & Sweeneyho. Požádal jsem, aby mě přepojili na Hectora Palmu do oddělení nemovitostí, a dověděl jsem se, že mám čekat. Po pěti minutách jsem zavěsil a zavolał znovu. Konečně to zvedla sekretářka a opět mi řekla, abych čekal. Pak mi náhle zaskřípal do ucha protivný hlas Bradena Chance: "Přejete si?"

Těžce jsem polkl a vypravil ze sebe: "Ano, chtěl bych mluvit s Hectorem Palmou." Snažil jsem se mluvit vyšším hlasem a odsekávat slova.

"Kdo volá?" dožadoval se.

"Rick Hamilton, Hectorův starý kamarád ze školy."

"Už tady nepracuje. Je mi líto." Zavěsil a já zůstal zírat na telefon. Napadlo mě, že zavolám Polly a požádám ji, aby se poptala, co se stalo s Hectorem. Nezapere jí to moc času. Nebo že bych zatelefonoval Rudolphovi, Barrymu Nuzzovi, popřípadě svému nejoblíbenějšímu koncipienlovi? Pak mi došlo, že už to nejsou moji přátelé. Odešel jsem. Překročil jsem krajní meze. Stal jsem se nepřítelem. Způsobil jsem potíže a vyšší síly, které těmto lidem vládou, jim zakázaly se mnou mluvit.

V telefonním seznamu byli tři Hectorové Palmové. Chtěl jsem je obvolat, ale telefonní linky byly obsazené. Poradna totiž měla jen dvě linky, zato čtyři advokáty.

19 KDYŽ MI SKONČIL PRVNÍ PRACOVNÍ DEN, NIJAK jsem nespěchal, abych z poradny vypadl. Mým domovem byla jen prázdná půda, mnohem větší než největší z těch tří kóji v Domě samaritánů. Domov byla ložnice bez postele, obývací s televizí bez kabelové přípojky a kuchyně s karetním stolem a bez ledničky. Měl jsem v hlavě neurčité, vzdálené plány, jak si to zařídím a vymaluju.

Sofia odešla přesně v pět, to byla její obvyklá hodina. Bydlela v dost drsné čtvrti a byla ráda, když seděla doma ještě před setměním za bezpečně zamčenými dveřmi.

Mordecai se odporoučel v šest. Předtím jsme spolu půl hodiny probírali průběh dne. Nezůstávej tady příliš dlouho, varoval mě, a snaž se neodcházet sám. Mluvil už s Abrahamem Lebowem, který chtěl pracovat do devíti, a navrhl mi, abychom odešli společně. Park je blízko. Jděte rychle. Pořádně se kolem sebe rozhlídněte.

"Tak co si o tom myslíš," zeptal se mě, když odcházel.

"Mám dojem, že je to úchvatná práce. A kontakt s lidmi člověka povzbuzuje."

"Čas od času to člověku rve srdce."

"Už se stalo."

"To je dobře. Jakmile dosáhneš stavu, kdy se tě to nedotýká, je na čase toho nechat."

"Sotva jsem začal."

"Já vím a jsem rád, že tě tu máme. Potřebovali jsme tu bělocha z lepších kruhů."

"To jsem rád, že jsem něco jako maskot."

Odešel a já za ním zavřel dveře. Už jsem si všiml, že v poradně platí nepsané pravidlo otevřených dveří. Sofia pracovala zcela veřejně a celé odpoledne mě uváděla v úžas, když jsem ji slyšel, jak telefonicky seřvává jednoho úředníka za druhým a celá poradna tomu naslouchá. Mordecai se do telefonu choval jako zvíře, a když pronášel nejrůznější žádosti a výhrůžky, jeho hluboký, burácivý hlas drnčel vzduchem. Abraham se choval daleko tišeji, ale i on měl dveře neustále otevřené.

Protože jsem ještě nevěděl, jak se s čím vypořádám, raději jsem svoje dveře nechával zavřené. Byl jsem si jist, že se mnou budou mít trpělivost.

Obvolal jsem tři Hectory Palmy uvedené v telefonním seznamu. První Hector nebyl ten, kterého jsem hledal. Na druhém čísle to nikdo nebral. Na třetím čísle se ozval telefonní záznamník s hlasem skutečného Hectora Palmy. Nahraný vzkaz byl stručný: Nejsme doma. Nechle vzkaz. Zavolaáme vám zpátky.

Byl to jeho hlas.

Firma se svými neomezenými zdroji měla řadu možností, jak Hectora Palmu ukrýt. Osm set právníků, sto sedmdesát koncipientů a praktikanů, pobočky ve Washingtonu, New Yorku, Chicagu, Los Angeles, Portlandu, Palm Beach, Londýně či Hongkongu. Byli příliš mazaní, než aby ho vyhodili. Na to věděl příliš mnoho. A tak mu zdvojnásobí plat, povýší ho a přestěhují do jiného oddělení v novém městě, kde navíc dostane větší byt.

Opsal jsem si z telefonního seznamu jeho adresu. Když mu funguje záznamník, třeba se ještě neodstěhoval. S novými dovednostmi advokáta chudých ho zcela jistě dokážu vystopovat.

V tu chvíli se ozvalo slabé zaklepání na dveře, které se současně začaly otevírat. Západka byla lety uvolněná, takže dveře sice šly zavřít, ale nedržely zavřeně. Byl to Abraham. "Máš chvíli?" zeptal se a posadil se.

Byla to zdvořilostní návštěva, jeho přivítání. Působil jako tichý, uzavřený člověk, obklopený silnou aurou inteligence, která by člověka mohla ponížovat. Jenže já strávil uplynulých sedm let v jednom domě se čtyřmi stovkami právníků všech druhů a různého ražení. Potkal jsem a poznal desítky takových Abrahamů, pyšných a přímočarých natur, kterým pravidla společenského chování nic neříkala.

"Rád bych tě tady přivítal," řekl a okamžitě se vrhl na vášnivou obhajobu zákonů týkajících se veřejně prospěšných záležitostí. Abraham pocházel ze středostavovské rodiny žijící v Brooklynu, vystudoval práva na Columbijské univerzitě, strávil tři úžasně roky v jedné firmě na Wall Street, pak čtyři roky v Atlantě v nátlakové skupině bojující proti trestu smrti a dva ponížující roky v Kongresu. Potom jeho pozornost upoutal inzerát v právníckém časopisu, kde stálo, že se uvolnilo místo advokáta v právní poradně na 14. ulici.

"Právo je vyšší poslání," prohlásil. "Je to něco víc než jen vydělávat peníze." Načež pronesl další řeč. Tentokrát to byla tiráda proti velkým firmám a proti právníkům, kteří hrabou miliony na poplatcích. Jeden jeho kamarád z Brooklynu vydělává deset milionů ročně tím, že se od pobřeží k pobřeží soudí se společnostmi, které vyrábějí prsní implantáty.

"Deset milionů ročně! Za to by člověk ubytoval a nakrmil všechny bezdomovce ve Washingtonu!"

Jinak je ale rád, že jsem prohlédl, a ta příhoda s Pánem ho prý velmi mrzí.

"A co vlastně přesně děláš?" zeptal jsem se ho. Bavilo mě si s ním povídat. Byl zapálený a bystrý a měl košatý slovník, který mě neustále udržoval ve střehu.

"Dvě věci. Politiku. Pracuju s dalšími advokáty na tom, jak má vypadat legislativa. A pak mám na starosti žaloby týkající se většinou přehlížení. Soudili jsme se například s ministerstvem obchodu kvůli tomu, že při odhadu hrubého domácího produktu na hlavu se nezapočítávají bezdomovci. Soudili jsme se s washingtonskou školní správou kvůli tomu, že školy odmítají děti bezdomovců. Soudíme se s městem, jelikož rada protiprávně zrušila několik tisíc podpor na bydlení, aniž to řádně projednala. Napadáme řadu vyhlášek určených k tomu, aby kriminalizovaly bezdomovce. Jakmile jde o utlačování bezdomovců, soudíme se prakticky o všechno."

"To jsou složité žaloby."

"Jsou, ale tady ve Washingtonu žije naštěstí dost dobrých právníků, kteří jsou ochotní obětovat na to čas. Já je řídím. Připravím herní taktiku, sestavím tým a pak to pískám."

"S klienty se nesetkáváš?"

"Málokdy. Nejlepší se mi pracuje, když sedím sám tamhle v té své malé kukani. Proto jsem rád, že jsi tady. Potřebujeme píchnout s každodenním provozem."

Náhle se vzlychl. Hovor byl u konce. Dohodli jsme se, že vypadneme přesně v devět a Abraham zmizel. Během jedné z jeho přednášek jsem si všiml, že nemá snubní prstýnek.

Právo se mu stalo smyslem života. Lidé, jako je Abraham nebo jako jsem já, povznegli staré pořekadlo, že právo je žárlivá milénka, na novou úroveň.

Nic jiného než právo jsme neměli.

Městská policie počkala téměř do jedné v noci a pak udeřila jako komando. Zazvonili na zvonek a okamžitě začali mlátit pěšími do dveří. Než se Claire stačila vzpamaloval, vylézt z postele a natáhnout si něco přes pyžamo, už do dveří kopali a chystali se je vyrazit. "Policie!" oznámili jí, když se vystrašeně zeptala, kdože se to k ní dobývá. Pomalu otevřela dveře a pak vyděšeně uskočila, jelikož čtyři muži - dva v uniformě a dva v civilu - vrazili dovnitř, jako by šlo o život.

"Uhněte!" přikázal jí jeden. Nebyla schopná vydat ani hlásku.

"Uhněte!" zařval na ni.

Zabouchli za sebou dveře. Poručík Gasko, který je vedl, pokročil dopředu a vylovil z kapsy těsného, laciného obleku nějaké složené papíry. "Jste Claire Brocková?" zeptal se jako hodně nevydařené vtělení poručíka Columba.

S otevřenými ústy přikývla.

"Jsem poručík Gasko. Kde je Michael Brock?"

"Už tady nebydlí," dokázala ze sebe vypravit. Ostatní tři muži postávali kolem a byli připraveni se na cokoli vrhnout.

Takové odpovědi ovšem Gasko nebyl schopen uvěřit. Jenže neměl zatykač, pouze příkaz k prohlídce. "Mám příkaz k domovní prohlídce, který podepsal dnes v pět hodin odpoledne soudce Kisner," oznámil hrdě, rozbalil papíry a podržel je tak, aby na ně Claire viděla. Jako kdyby šlo v tu chvíli čist a vnímat slabě vytištěné řádky.

"Uhněte, prosím." Claire ustoupila ještě víc stranou.

"Co hledáte?" zeptala se.

"Máte to tady v papírech," odsekl Gasko a rozložil příkaz na kuchyňskou linku. Všichni čtyři začali prolézat byt.

Mobilní telefon jsem měl hned vedle hlavy, kterou jsem položil na polštář přichystaný na zemi u spacího pytle. Byla to už třetí noc, kdy jsem spal na zemi, což patřilo k úsilí co nejvíc se přiblížit mým novým klientům. Jedl jsem málo, spal ještě méně a snažil jsem se přijít na chuť lavičkám v parku a chodníkům. Levou část těla jsem měl až ke koleni promodralou a neuvěřitelně mě bolela a pálila, takže jsem spal na pravém boku.

Nebylo to zase takové utrpení. Měl jsem střechu nad hlavou, topení, zamčené dveře, práci a jistotu, že budu mít zítra co

jíst, že mám budoucnost.
Našel jsem telefon a ohlásil se: "Ano?"
"Michaeli!" zasyčela Claire šeptem. "Policajti prohledávají byt."
"Cože?"
"Zrovna teď jsou tady. Jsou čtyři a s sebou mají povolení k prohlídce."
"O co jim jde?"
"Hledají nějaký spis."
"Budu tam za deset minut."
"Prosím tě, pospěš si."

Vřítel jsem se do bytu jako velká voda. Gasko byl shodou okolností první policista, na kterého jsem narazil. "Jsem Michael Brock. A kdo jste sakra vy?"
"Poručík Gasko," odsekl s úšklebkem.
"Ukažte mi nějaký průkaz." Obrátil jsem se na Claire, která se opírala o ledničku a svírala hrnek s kávou. "Dej mi kus papíru," požádal jsem ji.
Gasko vytáhl z kapsy kabátu odznak a podržel ho, abych na něj viděl.
"Larry Gasko," řekl jsem. "Budete první, na koho dnes v devět ráno podám žalobu. Tak, a kdo je tu s vámi?"
"Ještě jsou tu tři," ozvala se Claire a podala mi list papíru. "Mám dojem, že jsou zrovna teď v ložnici."
Vydal jsem se do zadní části bytu. Gasko kráčet za mnou a Claire mu byla v patách. V pokoji pro hosty jsem uviděl policistu v civilu, jak klečí na všech čtyřech a nakukuje pod postel. "Ukažte mi průkaz!" zařval jsem na něj. Namáhavě se postavil a byl připraven se prát. Přistoupil jsem k němu, vycenil zuby a zavrčel: "Naval odznak, ty grázle."
"Kdo jste?" zeptal se, odstoupil o krok a podíval se na Gaska.
"Michael Brock. Kdo jste vy?"
Vytáhl odznak. "Darrell Clark," oznámil jsem hlasitě všem přítomným a poznamenal si jméno. "Na vás podám druhou žalobu v pořadí."
"Mě nemůžete žalovat," ohradil se.
"Co tě vede, frajere. Za osm hodin na tebe podám u federálního soudu žalobu pro nelegální prohlídku. Budu žádat milion dolarů. Jakmile vyhraju a budu mít v ruce rozsudek, nedám ti pokoj, dokud se nepoložíš a nevyhlásíš úpadek, gaunere jeden."
Z mň bývalé ložnice se vynořili zbývající dva policisté a obklopili nás.
"Claire," ozval jsem se, "přines prosím tě videokameru. Chci to mít nahrané." Odešla do obýváku.
"Máme příkaz k prohlídce podepsaný soudcem," sdělil mi Gasko, tak trochu v sebeobraně. Ostatní tři postoupili o krok dopředu, aby zmenšili kruh.
"Ta prohlídka je protiprávní," oznámil jsem jim trpce. "Podám žalobu i na lidi, kteří ji podepsali. Každého z vás budu žalovat. Budete postaveni mimo službu, pravděpodobně vám pozastaví výplatu a bude vás čekat občanská pře."
"Jsme chráněný," namítl Gasko zpupně a podíval se na své kumpány.
"Ani náhodou."
Vrátila se Claire s kamerou. "Řekla jsi jim, že tady nebydlím?" zeptal jsem se jí.
"Jistě," odpověděla a zvedla kameru k oku.
"A vy jste, mládenci, přesto pokračovali v prohlídce. Tím jste překročili zákon. Měli byste vědět, že máte přestat, jenže to byste si neužili žádnou legraci, co? Čmukat v soukromých věcech jiných lidí je přece ohromná zábava, ne? Měli jste šanci se z toho dostat, pánové, ale promarnili jste ji. Takže teď budete muset nést důsledky."
"Vy jste cvok," poznamenal Gasko. Snažili se nedat najevo strach - ale věděli, že jsem právník. V bytě mě skutečně nenašli, takže možná vím, o čem mluvím. Což nebyla pravda. Ale v tu chvíli to znělo dobře.
Právní led, po kterém jsem bruslil, byl hodně tenký.
Nevšímal jsem si toho. "Vaše jména, prosím," obrátil jsem se na dva policisty v uniformě. Ukázali mi odznaky. Ralph Lilly a Robert Blower. "Díky," uzemnil jsem je jako správný frajer. "Na vás podám třetí a čtvrtou žalobu. A teď byste snad mohli vypadnout."
"Kde je ten spis?" zeptal se Gasko.
"Spis tady není, protože tady nebydlím. A to je taky důvod, proč vás čeká žaloba, důstojníku Gasko."
"Mě pořád někdo žaluje, takže jde o prd."
"Výborně. Kdo je vaším právním zástupcem?"
Následoval rozhodující zlomek vteřiny, během něhož si našťěstí nedokázal vybavit jméno. Vykročil jsem k pracovně a pánové mě neochotně následovali.
"Vypadněte," obořil jsem se na ně. "Spis tady není."
Claire je pilně zaznamenávala na video, což drželo jejich nadávání hodně na uzdě. Šourali se ke dveřím a Blower mumlal něco o právnících.
Když odešli, přečetl jsem si příkaz k domovní prohlídce. Claire upíjela kávu u kuchyňského stolu a pozorovala mě. Leknutí z prohlídky ustoupilo. Už se zase ovládala a byla odtazila. V životě by nepřiznala, že ji to vyděsilo, neodvážila by se dát najevo byť jen sebemenší náznak zranitelnosti a zcela jistě se bude snažit nedat najevo, že by mě jakýmkoliv způsobem mohla potřebovat.
"Co je v tom spisu?" zeptala se.
Ve skutečnosti to nechtěla vědět. Chtěla jen slyšet ujištění, že se něco takového už nebude opakovat.
"To je dlouhá historie," odpověděl jsem. Jinými slovy, neptej se. Pochopila to.

"Ty na ně vážně podáš žalobu?"

"Ne. Tady k tomu nebyl sebemenší důvod. Jen jsem se jich chtěl zbavit."

"Zabralo to. Můžou se vrátit?"

"Ne."

"To je dobrá zpráva."

Složil jsem soudní příkaz a zastrčil ho do kapsy. Byla v něm uvedena jen jediná položka - spis RiverOaks/TAG, který jsem měl v tu chvíli i s jeho kopií bezpečně ukrytý za zdi ve svém novém bytě.

"Řekla jsi jim, kde bydlím?" zeptal jsem se.

"Vždyť to sama nevím," odpověděla. Pak nastala pauza, během níž bylo docela vhodné, aby se zeptala, kde tedy vlastně bydlím. Neudělala to.

"Mrzí mě, že k tomu došlo, Claire."

"To nic. Hlavně mi slib, že už se to nebude opakovat."

"To ti slibuju."

Odešel jsem bez polibku, bez objetí, bez jakéhokoliv dotyku. Prostě jsem jí popřál dobrou noc a prošel dveřmi. Přesně tak to chtěla.

20 V ÚTERÝ JSME MĚLI PŘIJÍMACÍ DEN V CENTRU BEZ násilí, čili CBN, což je vůbec největší útulek ve Washingtonu. Řízení vozidla na sebe opět vzal Mordecai. Měl v úmyslu dělat mi celý první týden společnost a pak mě teprve samotného vypuslit do města.

Výhrůžky a varování, které jsem firmě vzkázal po Barrym Nuzzovi, nepadly na úrodnou půdu. Drake & Sweeney hráli tuhle hru naostro a mě to ani nepřekvapilo. Noční přepad mého bývalého bydliště byl jen neurvalou předehrou k tomu, co ještě mělo přijít. Nezbyvalo mi než jít s pravdou ven a prozradit Mordecaiovi, co jsem provedl.

Sotva jsme nasedli do vozu a rozjeli se, spustil jsem: "Rozešel jsem se s manželkou a odstěhoval se."

Na takovou zásadní novinku nebyl, chudák, v osm ráno připraven. "To je mi líto," řekl, podíval se na mě a málem srazil neukázněně přebíhajícího chodce.

"Není důvod. Dneska nad ránem vrazili do bytu, kde jsem dřív bydlel, policajti. Hledali mě a hlavně jeden spis, který jsem si odnesl, když jsem odcházel od firmy."

"O jaký spis jde?"

"Týká se DeVona Hardyho a Lontae Burtonové."

"To si rád poslechnu."

"Jak už dnes víme, DeVon Hardy zajal rukojmí a nechal se pak zastřelit, protože ho Drake & Sweeney dali vystěhovat z domova. Spolu s ním vystěhovali také dalších šestnáct dospělých lidí a několik dětí. Byla mezi nimi i Lontae a její malá rodinka."

Chvilí si to v hlavě rovnal a pak poznamenal: "Tohle je stejně strašně malý město."

"Opuštěný sklad byl shodou okolností na pozemku, kde hodlala jistá firma RiverOaks zřídít poštovní třídírnu. Je to projekt za dvacet milionů dolarů."

"Znám ten barák. Odjakživa tam bydleli squatteři."

"Až na to, že tohle nebyli squatteři, alespoň mám pocit."

"To se jen domníváš? Nebo to víš jistě?"

"V tuhle chvíli si to jen domýšlím. S tím spisem někdo manipuloval, sem tam nějaký papír přidal, sem tam něco ubral. Špinavou práci odvedl koncipient Hector Palma. Ten si šel skladiště osobně prohlídnout, řídil samotné vystěhování a nakonec mi to celé tajně prozradil. Poslal mi anonymní vzkaz, že vystěhování bylo protiprávní. Sehnal mi klíče, abych se ke spisu dostal. A od včerejška už nepracuje ve zdejší washingtonské pobočce."

"Kde je?"

"To bych taky rád věděl."

"On ti předal klíče?"

"Nedal mi je přímo do ruky. Nechal je i s návodem ležet na stole."

„A tys je použil?"

"Jo."

"Ukradls jim spis?"

"Nechtěl jsem ho ukrást. Byl jsem zrovna na cestě do poradny, abych si ho okopíroval, jenže do mě vletěl ten šílenec, co jel na červenou, a odeslal mě do nemocnice."

"To je ten spis, co jsme vyzvedli z tvého vozu?"

"Přesně tak. Chtěl jsem si ho okopírovat, pak ho pěkně vrátit k Drakeovi & Sweeneymu do hnízdečka, a nikdo by se o tom nikdy nedověděl."

"Nejsem si jist, že to bylo rozumný." Chtěl mi říct, že jsem vůl, ale naše přátelství na to bylo ještě příliš krátké.

"Co ze svazku zmizelo?" zeptal se.

Převyprávěl jsem mu příběh, v němž vystupovala firma RiverOaks a její úsilí vybudovat nové zařízení pro Federální poštu. "Byli pod tlakem, protože se potřebovali toho pozemku zmocnit co nejrychleji. Když se šel Palma poprvé podívat do skladiště, dostal tam přes hubu. Je o tom hlášení ve spisu. Pak tam šel znovu, tentokrát v doprovodu strážného, ale hlášení o téhle návštěvě chybí. Nejdřív bylo do spisu řádně uloženo a zaprotokolováno, ale pak ho někdo vyndal - nejspíš Braden Chance."

"A co bylo v tom hlášení?"

"Nemám tušení. Ale mám takový pocit, že Hector přišel na prohlídku skladiště, na místě našel squatterry v provizorních bytech, promluvil si s nimi a dověděl se, že všichni ve skutečnosti platí nájem Tillmanu Gantrymu. Takže to byli nájemníci, a ne squatteři, a měli právo na veškerou ochranu, kterou jim poskytuje zákon upravující vztahy mezi majiteli domů a nájemníky. Jenže v té chvíli byla už demoliční četa na cestě a dům prostě bylo nutné zavřít. Gantry byl kvůli téhle dohodě ochoten vraždit, a tak se prostě všichni na hlášení vykašlali a vystěhovávání proběhlo."

"Bydlelo tam sedmáct lidí."

"Jo, a pár dětí."

"Znáš jména těch ostatních?"

"Ano. Někdo, počítám, že Palma, mi dal jejich seznam. Položil mi ho na stůl. Kdybychom ty lidi našli, měli bychom svědky."

"Možná ano. Ale je pravděpodobný, že je Gantry preventivně vystrašil k smrti. Je to chlap jak hora s obrovskou pistolí a chová se jako mafiánský kmotr. Když řekne lidem, aby drželi hubu, poslechnou ho, protože jinak je najdou v řece."

"Ale ty se ho nebojíš, vid', Mordecai? Pojď, najdeme ho a trochu ho zmáčkeme. Nevydrží a všechno nám vyklopí."

"Na tobě je hned vidět, že jsi strávil na ulici spoustu času. Zřejmě jsem k nám přetáh tupce."

"Až nás uvidí, vezme nohy na ramena."

Humor na něj v tuhle hodinu moc nezabíral. K žádné akci se ostatně nemělo ani topení ve voze, přestože větrák foukal vzduch na plné otáčky. V autě mrzlo.

"Kolik dostal Gantry za tu budovu?" zeptal se.

"Dvě stě tisíc. Koupil ji před šesti měsíci. A ve splice není nikde jediný náznak, kolik za ni zaplatil."

"Od koho ji koupil?"

"Od města. Byla opuštěná."

"Takže za ni nejspíš vysolil pět tisíc. Nanejvýš deset."

"To není špatnej kšeft."

"To není. A pro Gantryho je to společenskej vzestup. Jinak je to takovej příštípkař - malý domky, myčky na auta, krámky s potravinami, prostě drobný podnikání."

"Proč by ale kupoval sklad a nadělal v něm levný byty a pronajímal je?"

"Kvůli hotovosti. Jen si to vezmi - zaplatil za to pět tisíc a potom vrazil ještě tak tisícovku do postavení několika stěn a namontování několika záchodů. Pak tam zaved světlo a moh začít podnikat. Rychle se to rozkřiklo a objevili se nájemníci. Počítal jim sto babek měsíčně a platit mohli jen hotově. Jeho zákazníci si tak jako tak nepotrpí na úřadování. Gantry udržuje podnik v odpuzivém stavu, takže kdyby dorazil někdo z města, může klidně tvrdit, že tam nocuje jen banda squatterů. Přislíbí úředníkům, že squatterry vykopne, ale nemá v plánu slib dodržet. Tady se takovéhle věci dějou v jednom kuse. Nekonrolované bydlení."

Málem jsem se ho zeptal, proč do toho město nezasáhne a neprosadí dodržování zákonů, ale včas jsem se zarazil.

Odpověď bylo třeba hledat v dírách, jichž bylo příliš mnoho, než aby je šlo spočítat, nebo se jim vyhnout. A taky v policejním vozovém parku, kde je s třetinou aut příliš nebezpečné jezdit. A ve školách, kterým se propadá střecha, a nemocnicích, kde jsou pacienti nacpaní i do kumbálů. A v pěti stech matkách bez domova, které nemohou pro sebe a svoje děti najít útulek. Tohle město zkrátka a dobře nefunguje.

A o jednoho nepovedeného majitele, jenž se skutečně snažil dostat lidi z ulice, zřejmě není zájem.

"Jak najdeš Hectora Palmu?" zeptal se Mordecai.

"Předpokládám, že firma je příliš mazaná, než aby mu dala vyhazov. Mají sedm dalších poboček, a tak počítám, že ho někde uklidili. Ale najdu ho."

Dojeli jsme do centra města. Mordecai ukázal před sebe a řekl: "Všimni si těch návěsů namačkaných na sebe. To je náměslí Mount Vernor."

Šlo o plochu zabírající zhruba půl bloku, obehnanou vysokým plotem. Ten bránil tomu, aby tam bylo zvenku vidět. Za plotem stály návěsy nejrůznějších tvarů a velikostí, některé byly napůl rozpadlé a všechny notně omlácené.

"Tohle je nejhorší útulek ve městě. Je sestavený ze starých poštovních návěsů, které vláda věnovala městu. A páni z městské rady dostali skvělý nápad, že do návěsů nacpou bezdomovce. Narvali je tam jak sardinky do konzervy."

Na rohu Druhé ulice a D mi ukázal dlouhou dvoupatrovou budovu - domov pro třináct set lidí.

CBN založila počátkem sedmdesátých let skupina nadšenců protestujících proti válce, kteří se ve Washingtonu dali dohromady, aby obtěžovali vládu. Bydleli společně v jednom domě v severovýchodní části města. Během protestů před Capitolem se setkali s veterány z Vietnamu, kteří neměli kde hlavu složit, a začali si je brát domů. Nastěhovali se do větších příbytků v různých částech města a jejich počet se zvyšoval. Po válce se zaměřili na osudy washingtonských bezdomovců. Počátkem osmdesátých let se na scéně objevil aktivista Mitch Snyder a rychle se stal vášnivým a halasným mluvčím lidí z ulice.

CBN si našlo opuštěnou budovu univerzitní přípravy, kterou kdysi postavila za svoje peníze federální vláda a dodnes ji vlastnila, a obsadili ji šesti stovkami squatterů. Budova se stala jejich ředitelstvím i domovem. Několikrát se je vláda pokusila vystrnadit, ale nikdy to k ničemu nevedlo. V roce 1984 držel Snyder padesátidenní hladovku, aby obrátil pozornost k přehlíženým bezdomovcům. Když zbýval prezidentu Reaganovi měsíc do znovuzvolení, hrdě prohlásil, že nechá budovu přestavět na moderní útulek pro bezdomovce. Snyder ukončil hladovku. Všichni byli šťastní. Po volbách Reagan zapomněl na svůj slib a následovala dlouhá řada nechutných žalob.

V roce 1989 postavilo město útulek v jihovýchodní části města, daleko od centra, a začalo připravovat přesun bezdomovců z CBN. Jenže se ukázalo, že bezdomovci jsou pěkně tvrdohlavá čeládka. Neměli sebemenší chuť se někde přesunout. Snyder oznámil, že zatlučou okna a připraví se na obléhání. Vynořily se nejrůznější divoké fámy - že v

budově je osm set lidí z ulice, že tam mají uskladněné haldy zbraní a že z toho kouká válka.

Město ustoupilo od svých představ a dokázalo nastolit mír. CBN se rozrostlo na třináct set lůžek. Mitch Snyder spáchal v roce 1990 sebevraždu a město po něm pojmenovalo ulici.

Když jsme dorazili na místo, bylo už skoro půl deváté. Tou dobou obyvatelé útulku zpravidla odcházejí. Mnozí z nich mají zaměstnání a většina kouká přes den vypadnout. Kolem vchodu postávala dobře stovka mužů. Kouřili a jen tak klábosili o tom, že v noci bylo uvnitř teplo, ale teď ráno je venku zima.

Vešli jsme dovnitř a hned v přízemí si Mordecai promluvil s ředitelem Centra úřadujícím v "kukani". Pak se zapsal do knihy hostů a společně jsme se vydali chodbou a proplétali se zástupem mužů, kteří spěchali pryč. Snažil jsem se přehlížet skutečnost, že jsem bílý, ale nešlo to. Byl jsem docela slušně oblečen, měl jsem sako a kravatu. Strávil jsem celý život v blahobytu a najednou jsem se ztrácel v davu černochů - mladých drsných chlapů z ulice, kteří měli většinou dost plný trestní rejstřík a jen málo z nich mělo v kapse víc než tři dolary. Jeden z nich mi určitě zlomí vaz a sebere peněženku. Vyhybal jsem se jejich pohledům a mračil se do podlahy. Nakonec jsme se zastavili u místnosti pro příjem návštěv a vyčkávali.

"Za zbraně a drogy mají tady automaticky doživotní zákaz vstupu," poznamenal Mordecai a společně jsme sledovali proud lidí valící se ze schodů. Hned jsem se cítil o něco bezpečněji.

"Ty z toho nikdy nejsi nervózní?" zeptal jsem se.

"Člověk si na to zvykne." Jemu se to řekne. Byl nakonec jedním z nich.

Na nástěnce vedle dveří visel list papíru, na který se mohli zapisovat zájemci o služby poradny. Mordecai papír vzal a prohlížel si jména našich klientů. Zatím jich bylo třináct. "To je trochu pod průměrem," poznamenal. Zatímco jsme čekali na klíče, vyložil mi, kde co je. "Tamhle je pošta. Na naší práci je nejsložitější udržovat s klienty kontakt. Adresy nic neznamenaají. Proto dobré útulky lidem dovolují dostávat a posílat poštu." Pak ukázal na vedlejší dveře. "Tohle je šatna. Týdně sem přijmou tak třicet až čtyřicet nových lidí. Když někdo nastoupí, čeká ho nejdřív lékařská prohlídka. A po prohlídce zajde sem a dostane tři sady oblečení - prádlo, ponožky, všechno třikrát. Jednou za měsíc se tu může stavit pro další sadu, takže po roce má docela slušně zásobený šatník. Nejsou to žádné hadry. Dostávají víc oblečení, než kolik mohou potřebovat."

"Jeden rok?"

"Přesně tak. Po roce je odtud vykopnou. Může ti to připadat krutý, ale není to tak. Hlavním cílem je tady soběstačnost. Když sem někoho přijímají, tak dotyčný ví, že má dvanáct měsíců na to, aby se dal do pucu, vystřízlivěl, naučil se pár dovedností a našel si práci. Většina lidí taky odejde dřív než za rok. Ale najdou se takoví, co by tu nejradši zůstali věčně."

Konečně přišel muž jménem Ernie s úctyhodným svazkem klíčů. Odemkl dveře do přijímací místnosti a vytratil se. Zřídili jsme si tam provizorní kancelář a byli připraveni šířit rady na všechny strany. Mordecai se chopil seznamu klientů z nástěnky, došel ke dveřím a vyvolal první jméno: "Luther Williams."

Luther sotva prošel dveřmi, a když se proti nám složil na židli, jen pod ním zaúpěla. Měl na sobě zelenou pracovní kombinézu, bílé ponožky a oranžové gumové sandály do sprchy. Po nocích pracoval v kotelně pod Pentagonem. Přítelkyně se od něj odstěhovala, všechno si odnesla a nechala mu jen vysoké dluhy. Přišel o byt a styděl se, že skončil v útulku. "Potřebuju se jen odrazit," opakoval na vysvětlenou a mně ho bylo líto.

Měl strašnou spoustu nezaplacených účtů. Úvěrové agentury ho vytrvale pronásledovaly. V tuhle chvíli se zrovna schovával v CBN.

"Zkusíme mu vyřídít krach," obrátil se na mě Mordecai. Neměl jsem tušení, jak se vyřizuje krach. Zamračeně jsem přikývl. Luthera to zjevně potěšilo. Dvacet minut jsme vyplňovali formuláře a on odešel jako šťastný člověk.

Dalším klientem byl Tommy, jenž nonšalantně vplul do místnosti a napřáhl ruku, na níž měl jásavou červení nalakované nehty. Stiskl jsem mu ji. Mordecai ne. Tommy prodělával protidrogovou odvykací léčbu - crack a heroin - a dlužil peníze za poplatky. Navíc už tři roky nevyplnil daňové přiznání a finanční úřad zničehonic přišel na to, že má Tommy dluhy. Dále Tommy nezaplatil několik tisíc za výživné na děti. Když jsem se dověděl, že je otcem, svým způsobem se mi ulevilo. Šlo o intenzivní léčbu - sedm dní v týdnu - a to mu znemožňovalo chodit do práce.

"Když jde o výživné na děti a daně, nepadá krach v úvahu," rozumoval Mordecai.

"No jo, jenže já nemůžu kvůli léčení chodit do práce, a kdybych se na léčení vykašlal, skončím zase na drogách. Takže když nemůžu pracovat ani vyhlásit, že jsem na mizině, co vlastně můžu dělat?"

"Nic. Dokud neskončíte léčení a nenastoupíte do práce, nemusíte si s tím lámat hlavu. A pak zavolejte tadyhle Michaelu Brockovi."

Tommy se usmál a mrkl na mě. Pak vyplul z místnosti.

"Mám dojem, že ses mu líbil," poznamenal Mordecai.

Ernie přinesl další seznam, na němž bylo jedenáct jmen. Před dveřmi se vytvořila fronta. Rozhodli jsme se, že se rozdělíme - já se přesunu do vzdálenějšího kouta místnosti, Mordecai zůstane, kde je, a budeme zpovídat dva klienty současně.

První, kdo na mě vyšel, byl jakýsi mladík, krerého čekal soud za přechovávání drog. Všechno jsem si pečlivě zapsal, abych to mohl Mordecaiovi na klinice převyprávět.

Pohled na dalšího klienta mnou otřásl: běloch kolem čtyřicítky, bez tetování, jizev, vymlácených zubů, náušnic, krví podlitých očí či červeného nosu. Měl asi týdenní strniště a vlasy na hlavě si asi před měsícem oholil. Když jsme si stiskli ruce, všiml jsem si, že má měkkou a vlhkou dlaň. Jmenoval se Paul Pelham a bydlel v útulku již třetí měsíc. Kdysi pracoval jako lékař.

Drogy, rozvod, bankrot a odebrání licence, to byly vody, které strhly jeho most. Byly to nedávné vzpomínky, ale rychle bledly. Chtěl si prostě jen s někým poklábosit a byl rád, že dotyčný má bílý obličej. Čas od času se vystrašeně podíval

na druhou stranu místnosti na Mordecaie.

Pelham býval přední gynekolog v Scrantonu ve státě Pennsylvánie - velký dům, mercedes, pohledná žena, dvě děti.

Nejdřív propadl valiu a pak přešel na účinnější léky. Navíc začal zkoušet, jaké potěšení přinášejí kokain a těla nejruznějších sestřiček na klinice. Po straně ze všech sil kšeftoval s pozemky a roztácel spoustu obchodů a bankovního kapitálu. Pak při běžném porodu upustil dítě. Zemřelo. Jeho otec, známý a uznávaný duchovní, se stal svědkem události. Následoval ponižující soudní proces, další drogy, další sestřičky, až se mu to nakonec všechno zhroutilo na hlavu. Chytil od jedné pacientky opar, nakazil manželku, té to celé došlo a odstěhovala se na Floridu.

Jeho vyprávění mě uhranulo. Od každého klienta, s nímž jsem se během své krátké kariéry obhájce bezdomovců setkal, jsem až do téhle chvíle vždycky chtěl slyšet co nejvíc podrobností, jak se to stalo, že skončil na ulici. Hledal jsem ujištění, že mně se nic takového nemůže stát. Že lidé z mé třídy se takové smůly nemusí obávat.

Pelham mě ohromil, protože jsem se poprvé setkal s klientem, na kterého jsem se mohl podívat a říct si, ano, to bych klidně mohl být já. Život to prostě umí zařídit tak, že nakonec srazí na kolena každého, koho si vybere. A Pelham byl náramně ochoten mi o tom vyprávět.

Naznačil, že je namočený do něčeho, co není schopen vyřešit. Už jsem ho v tu chvíli poslouchal dost dlouho a zrovna jsem se ho chystal zeptat, na co přesně potřebuje právníka, když vtom prohlásil: "Když jsem se pokládal, pár věcí jsem zatajil."

Zatímco jsme si tam my, bílí chlapci, jen tak povídali, Mordecai vyřizoval jednoho klienta za druhým, a tak jsem si radši zase začal dělat poznámky. "Jakých věcí?" zeptal jsem se.

Vyložil mi, že právník, který dohlížel na jeho konkurz, byl gauner, načež se zeširoka rozpovídal o tom, jak mu banky předčasně vypověděly úvěry a dostaly ho na mizinu. Mluvil měkce a tiše, a kdykoliv se Mordecai podíval naším směrem, zmlkl.

"A to není všechno," pokračoval.

"Co?" zeptal jsem se.

"Ale tohle je opravdu důvěrné, ano? Chci říct, že pro mě dělala spousta právníků, ale všem jsem platil. Jen Bůh ví, jak dobře jsem jim platil."

"Považuju to za naprosto důvěrné," ujistil jsem ho čestně. Na placení přece nezáleží - i kdybych to dělal zadarmo, zásady vztahu mezi právníkem a klientem by to nijak neovlivnilo.

"Nesmíte to říct ani živé duši."

"Ani slovo." Napadlo mě, že žít mezi třinácti sty bezdomovci ve washingtonském útulku je skvělý způsob, jak se před kýmkoliv ukrýt.

Moje ujištění ho zřejmě uspokojilo. "Když se to se mnou vezlo," začal snad ještě tišeji, "zjistil jsem, že se moje žena schází s jiným mužem. Řekla mi to jedna z mých pacientek. Když člověk prohlíží nahou ženu, dozví se od ní ledasco. Zdrtilo mě to. Najal jsem si soukromého detektiva a ten mi to pochopitelně potvrdil. No, a ten druhý chlap, ten se, abych tak řekl, jednoho dne vypařil." Pelham se odmlčel a čekal, co já na to.

"Vypařil?"

"Jo. Od ty doby ho už nikdo neviděl."

"Je po smrti?" zeptal jsem se zděšeně.

Krátce přikývl.

"Víte, kde je?"

Opět přikývl.

"Jak je to dlouho?"

"Čtyři roky."

Snažil jsem se všechno si to zapsat a ruce se mi přitom

Naklonil se ke mně a zašeptal: "Byl to agent FBI. A její dávný přítel z přípravky - z Pennsylvánské státní."

"Pokračujte," vyzval jsem ho a nedokázal jsem rozpoznat, jestli mi říká pravdu.

"Jdou po mně."

"Kdo?"

"FBI. Už čtyři roky mě honějí."

"A co chcete, abych udělal?"

"Nevím. Třeba se s nimi zkusit dohodnout. Už mám toho pronásledování po krk."

Chvilí jsem o tom přemítal. Mordecai mezitím dokončil jednoho klienta a pozval dovnitř dalšího. Pelham bedlivě sledoval každý jeho pohyb.

"Potřebuju se o tom dovědět víc," řekl jsem. "Znáte jméno toho agenta?"

"Jo. Vim taky, kdy a kde se narodil."

"A kdy a kde zemřel."

"Jo."

Neměl s sebou žádné poznámky ani jiné papíry.

"Co kdybyste zašel ke mně do kanceláře? Přineste s sebou další informace. Můžeme to tam probrat."

"Rozmyslím si to," odpověděl a podíval se na hodinky. Vysvětlil mi, že pracuje na částečný úvazek jako kostelník a že už má zpoždění. Podali jsme si ruce a on odešel.

Rychle jsem se učil, že jednou z věcí, které si advokát chudých musí osvojit, je schopnost naslouchat. Hodně klientů si prostě jen chce s někým popovídat. Každý z nich dostal nějakým způsobem výprask a skončil na kolenou, a protože právní pořádaje dostupná zadarmo, proč by svoje stesky nenavalil na právníky? Mordecai byl mistr v tom, jak se dokázal orientovat v každém vyprávění a odhadnout, jestli je v něm nějaký problém, o který by se měl zajímat. Já byl

stále ještě ohromen skutečností, že lidé mohou být tak chudí.

Taky jsem pochopil, že nejlepší jsou ty případy, které se dají vyřídit na místě a nemají žádné další dohry. Měl jsem blok plný žádostí o potravinové poukazy, pomoc při ubytování, lékařskou péči, průkazy sociálního zabezpečení, dokonce i o řidičský průkaz. Kdykoliv se vynořily nějaké pochyby, vyplnili jsme formulář.

Do oběda prošlo našima rukama šestadvacet klientů. Odcházeli jsme vyčerpaní.

"Pojď se projít," navrhl Mordecai, když jsme vyšli před budovu. Obloha byla bez mráčku, vzduch byl studený a opíral se do nás vítr. Po třech hodinách strávených v zatuchlé místnosti bez oken to bylo osvěžující. Přímě přes ulici stála pohledná moderní budova, kde sídlil daňový soud Spojených států. CBN bylo ve skutečnosti ze všech stran obklopeno modernějšími a novějšími stavbami. Zastavili jsme se na rohu Druhé ulice a D a zadívali se na útulek.

"Za čtyři roky jim vyprší nájemní smlouva," řekl Mordecai. "Supové z realitních kanceláří už teď krouží okolo. O dva bloky dál chtějí vybudovat nový sjezdový palác."

"To bude nechutný boj."

"Bude to spíš válka."

Přešli jsme ulici a loudali se směrem ke Capitolu.

"Co ten běloch? O co mu šlo?" zeptal se Mordecai.

Jediný běloch za celé dopoledne byl Pelham. "Neuvěřitelný příběh," vydechl jsem a nevěděl, odkud začít. "Kdysi dělal doktora nahoře v Pennsylvánii."

"Kdo ho honí tentokrát?"

"Cože?"

"Kdo ho honí tentokrát?"

"FBI."

"No sláva. Minule to byla CIA."

Nohy mi vypověděly službu. Mordecaiovi nikoliv. "Ty už ses s ním setkal?" zeptal jsem se.

"Jo, pravidelně nás obchází. Jmenuje se Peter, ale už nevím, jak dál."

"Paul Pelham."

"To se taky mění," poznamenal přes rameno. "Ale umí skvěle vyprávět, co?"

Nezmohl jsem se ani na slovo. Stál jsem tam a díval se, jak Mordecai odchází. Ruce měl vražené hluboko do kapes kabátu a ramena se mu třásla, protože se neovladatelně chechtal.

21 KDYŽ JSEM SESBÍRAL DOST ODVAHY, ABYCH Mordecaiovi sdělil, že potřebuju odpoledne volno, velmi rázně mi vyložil, že mám stejné postavení jako ostatní a nikdo mi pracovní dobu nekontroluje. Takže jestli si potřebuju udělat volno, ať si ho sakra prostě udělám. Chvatně jsem vypadl z kanceláře. Zdálo se, že můj odchod zaznamenala pouze Sofia.

Asi hodinu jsem strávil s likvidátorem z pojišťovny. Lexus byl totálně na odpis. Pojišťovna mi nabízela 21 480 dolarů za převod práv, aby mohla vyždímat ústav, u něhož byl pojištěn jaguár. Bance jsem dlužil 16 000, takže by mi zbyl šek na pět tisíc a nějaké drobné, což by mi mělo bohatě stačit na pořízení příhodného vozidla, které by více odpovídalo mému novému postavení obhájce chudých a nepřítahovalo pozornost zlodějů aut.

Další hodinu jsem promarnil v čekárně u doktora. Jako pilný právník s mobilním telefonem a spoustou klientů jsem běsnil, když jsem tam musel nečinně sedět obložen časopisy a poslouchat, jak hodiny odtikávají čas.

Sestřička mě přiměla, abych se svlékl do trenýrek, a nechala mě dvacet minut sedět na chladném stole. Odřeniny začínaly tmavnout. Doktor mě dorazil tím, že je prohmatal, a pak prohlásil, že mě další dva týdny nepotřebuje vidět. Přesně ve čtyři jsem dorazil do kanceláře Clairiny právní zástupkyně a stanul tváří v tvář sekretářce, která se neuměla ani usmát a byla oblečená jako chlap. Z každého kouta tam na člověka jukala prohnatost. Všechny zvuky měly protimužský charakter: strohý, rázný hlas dívčiny obsluhující telefon, zvuky, jež do reproduktorů vydávala nějaká zpěvačka country, i občasné švitoření, které se ozvalo z chodby. Časopisy rozložené po stolku měly jasný smysl: sdělovaly, že se zabývají závažnými ženskými otázkami, a ne nějakými nesmysly či drby. Návštěvníci je měli obdivovat, a nikoliv číst.

Jacqueline Humeová nejdřív vydělala řihu peněz tím, že oškubala nějaké přelétavé doktory, a pak si vybudovala pověst řízných právníček tím, že zničila párek flirtujících senátorů. Její jméno vzbuzovalo děs a hrůzu v každém nešťastně oženém muži ve Washingtonu, který má slušný příjem. Nemohl jsem se dočkat, až konečně podepíšu všechny papíry a vypadnu.

Místo toho mi bylo dopřáno půl hodiny tupě čekat, a když mě konečně vyzvedla asistentka a odvedla si mě chodbou ke kanceláři, byl jsem téměř odhodlán ztropit tam nechutnou scénu. Asistentka mi podala dohodu o rozluce a já to poprvé viděl černé na bílém: Claire Addison Brocková versus Michael Nelson Brock.

Zákon nám ukládal, že než bude možné nás rozvést, musíme žít šest měsíců odloučení. Pečlivě jsem si dohodu přečetl, pak jsem ji podepsal a odešel jsem. Po Díkůvzdání budu už zase úředně svobodný.

Mou čtvrtou zastávkou bylo toho odpoledne parkoviště firmy Drake & Sweeney, kam mi Polly přesně v pět přinesla dvě přenosky nacpané zbývajícími suvenýry z mé kanceláře. Polly byla zdvořilá a spolehlivá jako vždy, ale moc toho nenamluvila a pochopitelně měla naspěch. Nejspíš u sebe měla mikrofon.

Vydal jsem se pěšky o pár ulic dál a zastavil se na rušné křižovatce. Opřel jsem se o zeď baráku a vytočil číslo Barryho Nuzza. Byl jako obvykle na jednání. Udal jsem své jméno, zdůraznil, že je to naléhavé, a během třiceti vteřin jsem slyšel Barryho ve sluchátku.

"Můžeme mluvit?" zeptal jsem se. Byl jsem si jist, že hovor nahrávají.

"Jistě."

"Jsem kousek od tebe na ulici, na rohu K a Connecticutské. Pojd' někam na kafe."

"Můžu vypadnout tak za hodinu."

"Ne. Buď teď, nebo nikdy." Nechtěl jsem, aby pánové měli čas kout pikle. A cpát mikrofony za košile.

"Dobře, počkej. Jo, jde to. Zvládnou to."

"Jsem v kavárně u Binglera."

"Znám to tam."

"Čekám na tebe. A přijď sám."

"Moc koukáš na televizi, Mikeu."

O deset minut později jsme seděli u okna v malé, přeplněné kavárničce, zahřívali si dlaně horkou kávou a sledovali provoz na Connecticutské.

"Na co byl ten příkaz k prohlídce?" zeptal jsem se.

"Je to náš spis. Ty ho máš a my ho chceme zpátky. Je to prostý."

"Jenže ho nenajdete, jasný? Tak se na ty zatracené šťáry vykašlete."

"Kde teď bydlíš?"

Odfíkl jsem si a věnoval mu nejprohnanější úsměv, jakého jsem schopen. "Po povolení k prohlídce obvykle následuje zatykač," řekl jsem. "Mám s něčím podobným počítat?"

"Nejsem oprávněn ti to sdělit."

"Dík, kamaráde."

"Podívej, Michaeli, zkus cvičně vycházet z faktu, že jsi proved něco špatného. Máš v držení něco, co ti nepatří. To je krádež, jasná a čistokrevná. A když něco takového uděláš, firmu si tím znepřátelíš. Já, tvůj přítel, pro tu firmu pořád ještě pracuju. Nemůžeš čekat, že ti budu pomáhat, když tvoje činy firmu ohrožují. Tuhle šlamastyku jsi způsobil ty, ne já."

"Braden Chance neřiká všechno. Ten chlap je krysa. Je to arogantní hajzlík, který to pohnojil a teď se to snaží zatlouct. Chce, aby sis myslel, že nejde o nic jiného než o ukradený spis a že mi všichni můžete klidně jít po krku. Jenže ten spis může firmu ohrozit."

"A co mi tím chceš naznačit?"

"Aby ses držel stranou. Neudělej nějakou hloupost."

"Jako třeba, že bych tě nechal zavřít?"

"Jo, pro začátek třeba to. Celý den se ohlížím přes rameno a není to velká legrace."

"Neměl jsi krást."

"Nechtěl jsem krást, rozumíš? Jen jsem si ten spis půjčil. Chtěl jsem si ho ofotit a pak vrátit, ale nezvládl jsem to."

"Takže nakonec přece jen připouštíš, že ho máš."

"Jo, ale můžu to stejně tak dobře zapřít."

"Michaeli, zahráváš si s něčím, co vůbec není hra. Můžeš přijít k úrazu."

"Když si dáte pohov, tak ne. Alespoň na chvíli. Co kdybychom vyhlásili na jeden týden příměří? Žádné další prohlídky. Žádné zatykače."

"Dobře, a co nabízíš výměnou?"

"Nebudu firmu strašit a ohrožovat tím spisem."

Barry zavrtěl hlavou a usrl kávy. "Nejsem v situaci, abych mohl uzavírat dohody. Jsem jen obyčejný asistent."

"Rozkazy vydává Arlhur?"

"Pochopitelně."

"Tak řekni Arthurovi, že budu mluvit jenom s tebou."

"Žiješ jen ve svých představách, Michaeli. Předpokládáš například, že se s tebou firma chce dohadovat. Jenže ono to tak, upřímně řečeno, není. Nesmírně je popudila krádež toho spisu a tvoje neochota ho vrátit. Nemůžeš se jim divit."

"Zkus upoutat jejich pozornost, Barry. V tom spise jsou věci, které se dostanou rovnou cestou na první strany s velkými titulky a se spoustou dotěrných novinářů, kteří se vzápětí vyrojí s desítkami dalších článků. Jestli mě zatknou, půjdu rovnou do Postu."

"Ty ses zbláznil."

"Nejspíš ano. Chance měl koncipienta Hectora Palmu. Slyšel jsi o něm někdy?"

"Ne."

"Nepatříš mezi vyvolené."

"Taky jsem to nikdy netvrdil."

"Palma o tom svazku ví až moc. Včera jsem se dověděl, že už nepracuje tam, kde dělal ještě minulý týden. Nevím, kde je, ale bylo by zajímavé to zjistit. Zeptej se na to Arthura."

"Prostě ten spis vrať, Michaeli. Nevím, co s ním máš za lubem, ale u soudu ho použít nemůžeš."

Vzal jsem si kávu a slezl ze stoličky. "Týdenní příměří?" opakoval jsem nabídku a dal se na ústup. "A vyříd' Arthurovi, ať tě vezme mezi vyvolené."

"Arthur nebude poslouchat tvoje příkazy!" vyjel na mě.

Rychle jsem vyšel, prodíral jsem se mezi lidmi na chodníku a k Dupond Circle jsem téměř běžel. Zoufale jsem se potřeboval zbavit Barryho i kohokoliv jiného, koho poslali, aby mě špehoval.

Podle telefonního seznamu bydlel Palma v činžovním domě v Bethesdě. Protože jsem nespěchal a potřeboval jsem přemýšlet, vydal jsem se tam po okruhu a s milionem dalších lidí jsem objel město nárazník na nárazník.

Možnost, že budu do týdne zatčen, byla zhruba padesátiprocentní. Firma neměla jinou možnost než po mně jít, a pokud Braden Chance ve skutečnosti skrýval před Arthurem a výkonnou radou pravdu, pak neměli důvod jakkoliv mě šetřit. Měli dost nepřímých důkazů, že jsem zloděj, aby přesvědčili soudce, že na mě má vydat zatykač.

Epizoda s Pánem otrásla celou firmou. Chance musel jít na kobereček, tam ho šéfové dlouze vyslýchali a nepadalo v úvahu, že by připustil jakékoliv pochybení. Takže lhal v naději, že se mu podaří spis upravit a celé to nějak přežít.

Vždyť jeho obětmi byla nakonec jen banda bezdomovců, která se do skladiště protiprávně nastěhovala.

Jak se ale v takovém případě dokázal tak rychle zbavit Hectora? Peníze ho zaručeně nebrzdily - Chance byl přece společník firmy. Kdybych byl na Chanceově místě, nabídl bych Hectorovi hotovost - na jedné straně peníze, na druhé straně hrozbu okamžité výpovědi. A taky bych zavolał nějakému kamarádovi mezi společníky, řekněme v Denveru, a požádal ho o drobnou službu - rychlé přeložení jednoho koncipienta. Nemělo by to být složité.

Hector zmizel, schovali ho přede mnou a před kýmkoliv, kdo by ho mohl obtěžovat nemístnými dotazy. Jistě byl stále zaměstnancem firmy a pravděpodobně dostal vyšší plat.

A co ten detektor lži? Byla to prostě jen hrozba, kterou použili proti Hectorovi a mně? Mohl podstoupit zkoušku a projít? Pochyboval jsem o tom.

Chance potřeboval Hectora, aby dokázal udržet pravdu pod pokličkou. Hector potřeboval Chance, aby si udržel místo. V jistém okamžiku společník zřejmě zarazil jakékoliv úvahy o detektoru lži, pokud se o něčem takovém vůbec vážně uvažovalo.

Blok činžovních domů byl dlouhý a nepravděelný. Jak se přistavovaly další a další části, celý komplex se rozšiřoval na sever od města. Ulice byly plné nejrůznějších bufetů, malých benzinových pump, videopůjčoven, prostě všeho, co mohlo spěchajícím obyvatelům, dojíždějícím do centra, ušetřit čas.

Zaparkoval jsem poblíž jakéhosi tenisového kurtu a vydal se na obhlídku jednotlivých vchodů v bloku. Nikam jsem nespěchal - po tomhle dobrodružství už jsem stejně neměl kam jít. Městští policisté se mohou se zatykačem a želízky poflakovat kdekoli. Snažil jsem se nemyslet na děsivé příhody, které se vyprávěly o městské věznici.

Přesto se mi jedna nutila do mysli jako dupající stádo dobytka. Před několika roky si v pátek po práci zašel jeden mladý asistent od Drakea & Sweencyho do baru v Georgetownu a strávil tam několik hodin popíjením. Když se snažil dostat domů do Virginie, zatkl ho pro podezření, že řídí pod vlivem alkoholu. Na policejním okrsku odmítl dechovou zkoušku, a tak ho okamžitě šoupli do cely pro opilce. V cele bylo plno. On jediný měl na sobě sako. Byl také jediný, kdo měl slušné hodinky, slušné boty a bílý obličej. Omylem šlápl jednomu ze spoluvězňů na nohu a ztloukl ho, že z něj krev jen crčela. Tři měsíce strávil v nemocnici, kde mu dávali dohromady obličej, a pak se vrátil domů do Wilmingtonu, kde se o něj starala rodina. Mozek měl sice poškozený jen maličko, ale stačilo to, aby už nemohl vyhovovat nárokům velké firmy.

První vchod byl zavřený. Vydal jsem se po chodníku dál, abych našel jiný. V telefonním seznamu nebyla uvedená čísla bytů. Místo se zdálo dost bezpečné. Na malých verandách stála kola a povalovaly se hračky. Okny jsem viděl rodiny, které jedly a dívaly se přitom na televizi. Na oknech chyběly jakékoliv mříže. Auta nacpaná na parkovištích patřila mezi vozy střední třídy, jaké používají lidé jezdící za prací do centra. Většinou byla umytá a měla všechny čtyři poklice na kolech.

Zastavil mě člen bezpečnostní služby. Jakmile dospěl k závěru, že nepředstavuji žádné nebezpečí, ukázal mi cestu k hlavní kanceláři, nacházející se nejmně o půl kilometru dál.

"Kolik vchodů má tenhle blok?" zeptal jsem se.

"Spoustu," odpověděl. Proč by taky měl znát jejich počet?

Nočního hlídače dělal student, který zrovna pojídal sendvič a před sebou měl otevřenou učebnici fyziky. Koukal se ale na malý televizor, kde běžel nějaký zápas. Zeptal jsem se ho na Hectora Palmu a on něco vyťukal do klávesnice. Vyšlo mu z toho číslo G134.

"Ale odstěhovali se," upozornil mě s plnou pusou.

"Jo, já vím," přikývl jsem. "Pracoval jsem s Hectorem. V pátek byl naposledy v práci. Hledám si byt, a tak mě napadlo, jestli bych se nemoh podívat na jeho."

Začal vrtět hlavou, ještě než jsem to dopověděl. "Jen o sobotách, vážený. Máme tu devět set bytů. A k tomu pořádný list čekatelů."

"V sobotu jsem pryč."

"Smůla," prohlásil, znovu si mocně kousl sendviče a vrátil se k obrazovce.

Vytáhl jsem peněženku. "Kolik to má ložnic?" zeptal jsem se.

Dál se díval na televizor. "Dvě," odpověděl.

Hector měl čtyři děti. Ani v nejmenším jsem nepochyboval o tom, že jeho nové obydlí je prostornější.

"Kolik to dělá měsíčně?"

"Pětasedmdesát."

Vytáhl jsem stolarovou bankovku, kterou mladík okamžitě zaznamenal. "Mám návrh. Dej mi klíč. Prohlídnu si to a za deset minut jsem zpátky. Nikdo se o tom nedozví."

"Máme seznam čekatelů," opakoval a odložil sendvič na papírový tácek.

"Je v tomhle počítači?" zeptal jsem se a ukázal na monitor.

"Jo," odpověděl a utřel si ústa.

"Tak bude snadný ho trochu předělat."

Našel v zásuvce se zámkem klíč a shrábl peníze. "Deset minut," upozornil mě.

Byt byl hned vedle, v přízemí třípatrového domu. Klíče se hodily do zámku. Vůně čerstvé malby mě udeřila do nosu, ještě než jsem vešel dovnitř. Ukázalo se, že malování ještě neskončilo. V obývacím pokoji stály štafle a kolem nich

ležely montérky a bílé kbelíky. Ani tým pátračů by tu nenašel jedinou stopu po Palmově rodu. Všechny zásuvky, kumbály a spíše zely prázdnotou. Všechny koberce a polstrování byly vytrhané. Veškeré skvrny od van, umyvadel a toaletních mís byly odstraněny. Nikde žádný prach, žádné pavučiny, dokonce ani žádné smetí pod kuchyňskou linkou. To místo bylo sterilně čisté. V každém pokoji byly stěny pokryty čerstvou vrstvou tupé bílé barvy. Jedinou výjimku tvořil obývací pokoj, který malíři ještě nestačili domalovat.

Vrátil jsem se do kanceláře a hodil klíč na stůl.

"Co vy na to?" zeptal se.

"Moc malý," odpověděl jsem. "Ale jinak ti děkuju."

"Chcete zpátky prachy?"

"Ty chodíš do školy?"

"Jo."

"Tak si je nech."

"Dík."

Ve dveřích jsem se zastavil a zeptal se: "Nechal tu Palma adresu, kam se stěhuje?"

"Myslel jsem, že s ním děláte," poznamenal.

"To je fakt," přikývl jsem a rychle za sebou zavřel dveře.

22 KDYŽ JSEM VE STŘEDU RÁNO DORAZIL DO PRÁCE, seděla před našimi dveřmi drobná žena. Bylo už skoro osm. Kancelář byla ještě zavřená. Venku zcela nepochybně mrzlo. Nejdřív jsem si myslel, že se tam schoulila na noc, aby ji rám dveří chránil před větrem. Jenže když mě uviděla, okamžitě vyskočila a řekla: "Dobře jtro."

Usmál jsem se, pozdravil ji a začal hledat klíče.

"Vy jste právník?" zeptala se.

"To jsem."

"Pro lidi, jako jsem já?"

Předpokládal jsem, že je bezdomovec, a nic jiného jsme od našich klientů nežádali. "Jistě. Pojdte dál," řekl jsem a otevřel dveře. Uvnitř byla snad ještě větší zima než venku. Nastavil jsem termostat, jenže jsem si byl téměř jist, že tak jako tak není k ničemu připojený. Dal jsem vařit kávu a v kuchyni objevil pár tvrdých koláčků. Nabídl jsem jí je a ona jeden rychle zhltnula.

"Jak se jmenujete?" zeptal jsem se. Seděli jsme v hlavní místnosti kousek od Sofina stolu, čekali, až se udělá káva, a modlili se, aby se radiátory probraly k životu.

"Ruby."

"Já jsem Michael. Kde bydlíte, Ruby?"

"Všude možně." Měla na sobě šedivou teplákovou soupravu s nápisem Georgetown Hoya, tlusté hnědé ponožky a bílé neznačkové tenisky. Mohlo jí být něco mezi třiceti a čtyřiceti, byla hubená jako lunt a lehce šilhala.

"Ale no tak," řekl jsem s úsměvem. "Potřebuju vědět, kde bydlíte. V útulku?"

"Dřív jsem bydlela v útulku, ale musela jsem vypadnout. Málem mě tam znásilnili. Ted' mám auto."

Když jsem dorazil, nezahlédl jsem nikde poblíž kanceláře zaparkované žádné vozidlo. "Vy máte auto?" zeptal jsem se.

"Ano."

"A jezdíte s ním?"

"Ono nejedí. Vzadu v něm spím."

Kladl jsem otázky, aniž jsem držel v ruce poznámkový blok, a na to jsem nebyl zvyklý. Nalil jsem nám dva velké papírové kelímky kávy a přesunuli jsme se do mé kanceláře, kde díky bohu radiátor obživil a chrčel. Zavřel jsem dveře. Mordecai dorazí už brzo a tiché příchody rozhodně nepatří mezi jeho přednosti.

Ruby se posadila na okraj hnědé skládací židle pro klienty, svěsila ramena a celé tělo měla shrbené kolem kelímku s kávou, jako kdyby to byla poslední horká věc, na kterou se v životě zmůže.

"Co pro vás můžu udělat?" zeptal jsem se a konečně se mohl vyzbrojit nezbytným blokem.

"Jde o mého syna Terrence. Je mu šestnáct roků a oni mi ho vzali."

"Kdo vám ho vzal?"

"Město, ty pěstouni."

"Kde je teď?"

"Odvezli ho."

Odpovídala krátce, slova vždy jen krátce vyplivla a reagovala okamžitě po každé otázce. "Tak se uklidněte a popište mi, jak to s Terrencem bylo," vyzval jsem ji.

Poslechla mě. Nijak se nesnažila dívat se mi do očí, oběma rukama svírala kelímek s kávou a soustředěně se potýkala s vyprávěním. Ještě před několika lety - nemohla si vzpomenout, jak je to dávno, ale Terrencovi tehdy bylo asi deset - bydleli sami v jednom malém bytě. Jednou ji zatkli za prodej drog. Šla na čtyři měsíce do vězení. Terrence zatím bydlel u její sestry. Když ji pustili, sebrala Terrence a nastala noční můra života na ulici. Spali v autech, ležli do opuštěných budov, za teplého počasí tábořili pod mosty, a když přišla zima, stáhli se do útulků. Nějak se jí podařilo udržet chlapce ve škole. Žebrala po ulicích a prodávala tělo - říkala tomu 'špásování'. Taky koketovala s prodejem drog. Dělal, co bylo v jejích silách, aby dokázala Terrence nakrmit, dát mu slušné oblečení a udržet ho ve škole.

Jenže byla narkomanka a nedokázala si odříct crack. Otěhotněla, a když porodila, město jí dítě okamžitě odebralo. Bylo to narkotické dítě.

Vypadalo to, že je jí to dítě zcela lhostejné. Záleželo jí jedině na Terrencovi. Město si ji začalo všimát a matka se synem

zacouvali hlouběji do stínu bezdomovectví. V zoufalství se obrátila na manžele, u nichž kdysi pracovala jako posluhovačka, na nějaké Rowlandovi. Jejich děti už dávno odrostly a odešly z domova. Manželé měli příjemný domek kousek od Howardovy univerzity. Nabídla jim, že jim bude platit padesát dolarů měsíčně, když u nich Terrence bude moci bydlet. Nahoře nad zadní verandou byl malý pokojík, který kdysi mnohokrát uklízela, a ten by Terrencovi bohatě stačil. Rowlandovi nejdřív váhali, ale nakonec souhlasili. Tehdy to ještě byli hodní lidé. Ruby směla Terrence navštěvovat každý večer na hodinu. Začal nosit ze školy lepší známky. Byl čistý a v bezpečí. Ruby z něj měla radost. Preorganizovala si život tak, aby k němu měla blízko.

Našla si jinou vývařovnu, nacházející se poblíž Rowlandových, jiné útulky, jiné uličky, parky a opuštěná auta. Každý měsíc dala dohromady dost peněz a jinak nevynechala jedinou večerní návštěvu u synka.

Jenže pak ji znovu zavřeli. Poprvé to bylo za prostituci, podruhé za to, že spala venku v parku na lavičce na Farragut Square. Možná to taky bylo potřetí, už si nevzpomínala.

Jednou ji někdo našel ležet na ulici v bezvědomí a honem ji odvezli do Washingtonské všeobecné nemocnice. Umístili ji na oddělení pro narkomany, ale po třech dnech utekla, protože se jí stýskalo po Terrencovi.

Když byla těhotná, moc si Terrence neužila. Bylo to srdcervoucí - spala po autech, žebřala o pár drobných, počítala hodiny zbývající do chvíle, než ho zase uvidí, a pak hodinu seděla v rohu jeho pokoje a dívala se, jak dělá něco jiného a dokonale ji ignoruje.

Když Ruby dospěla do této části příběhu, rozplakala se. Dělal jsem si poznámky a k tomu jsem slyšel, jak Mordecai dupe po vedlejší místnosti a snaží se vyvolat hádku se Sofií.

Třetí porod prodělala před pouhým rokem. Porodila další narkotické dítě, které jí město okamžitě vzalo. Když se z porodu vzpamatovávala v nemocnici, neviděla Terrence celé čtyři dny. Jakmile ji pustili, vrátila se k jedinému způsobu života, který znala.

Terrence měl samé jedničky, vynikal v matematice a španělštině, hrál na trombon a vystupoval ve školním divadelním souboru. Snil o námořní akademii. Pan Rowland taky sloužil v armádě.

Jednoho večera přijela Ruby na návštěvu špatně naladěná. V kuchyni narazila na paní Rowlandovou a strhla se hádkou. Padlo pár ostřejších slov a po nich ultimátum. Terrence se k Rowlandovým přidal, takže proti ní stáli tři. Buď se bude léčit, nebo má vstup do domu zakázaný. Ruby prohlásila, že v tom případě syna prostě sebere a odejde. Terrence na to řekl, že nikam nepůjde.

Dalšího večera už na ni u Rowlandů čekala sociální pracovnice s haldou formulářů. Někdo to stačil dát soudu. Terrence byl předán do pěstounské péče. Jeho novými rodiči se stali Rowlandovi. Vždyť u nich žil už tři roky. Dokud Ruby neprodělá léčení a nevydrží alespoň šedesát dnů bez drogy, nemá právo syna navštěvovat.

Ted' to byly tři týdny.

"Chci vidět svého syna," žadonila. "Strašně se mi po něm stejská."

"Chodíte na léčení?" zeptal jsem se.

Krátce zavrtěla hlavou a zavřela oči.

"Proč ne?" chtěl jsem vědět.

"Nemůžu se tam dostat."

Neměl jsem tušení, jak dosáhne narkomanka z ulice toho, aby ji přijali na protidrogové oddělení, ale bylo načase to zjistit. Představoval jsem si Terrence, jak sedí ve svém vytopeném pokojíku, je dobře živý, slušně oblečený, v bezpečí, čistý, střizlivý a pod přísným dohledem pána a paní Rowlandových si pečlivě píše domácí úkoly. Rowlandovi si ho mezitím jistě zamilovali skoro stejně jako Ruby. Viděl jsem je, jak všichni pohromadě snídají u rodinného stolu, jak chlapec odřikává slovíčka nad horkou ovesnou kaší a pan Rowland zapomíná číst noviny a přezkuzuje ho ze španělštiny. Terrence vedl spořádaný poklidný život, což se o většině mých ubohých, malých klientů rozhodně říct nedalo. A ona teď chtěla, abych jí syna získal zpátky. "Bude to nějaký čas trvat, rozumíte?" řekl jsem a neměl jsem sebemenší tušení, kolik času to doopravdy může zabrat. Vždyť v tomhle městě čeká pět set rodnin na lůžko v nouzovém útulku, takže pro narkomanky tu asi taky moc postelí nebude.

"Dokud se nezbavíte drog, tak Terrence neuvidíte," poznamenal jsem co nejmírněji, aby to neznělo kazatelsky. Oči jí zvlhly a neřekla ani slovo.

Uvědomil jsem si, jak málo toho vím o narkomanech a jejich návyku. Kde vlastně Ruby bere drogu? Kolik za ni platí? Kolik dávek spotřebuje denně? Jak dlouho to trvá, než se toho zbaví? A jak dlouho se pak bude dávat dohromady? Jakou má vůbec naději, že se zbaví návyku, kterého se držela víc než deset let?

A co vlastně dělá město s tolika narkotickými dětmi? Neměla žádné doklady, žádnou adresu, nic než srdcervoucí příběh. Zdálo se, že se jí v mé židli zalíbilo, a já začal přemítat, jak jí naznačím, že už by mohla odejít. Kávu dopila před hodnou chvílí.

Sofiin pronikavý hlas mě vrátil zpátky do skutečnosti. Kolem ní zněly nějaké další ostré hlasy. Když jsem vyrazil ke dveřím, nejdřív mě napadlo, že tam se zbraní v ruce vrazil další cvok, podobný Pánovi.

Zbraně tam skutečně byly. Vrátil se totiž poručík Gasko a přivedl si s sebou početnou posilu. Sofii obklopili tři uniformovaní policisté. Dávala jim co proto, ale nemělo to žádný efekt. Další dva pánové v džínách a svetru čekali, až se začne něco dít. Vyšel jsem ze své kanceláře, zrovna když Mordecai vyrazil ze svého doupěte.

"Ahoj, Mickey," zaznamenal mě Gasko.

"Co to má sakra znamenat?" zařval Mordecai a stěny se roztráslly. Jeden z uniformovaných policistů dokonce sáhl po služebním revolveru.

Gasko vykročil přímo k Mordecaiovi. "Prohlídka," oznámil mu, vylovil z kapsy příslušné doklady a zamával jimi mohutnému černochovi před obličejem, "Vy jste pan Green?" zeptal se vychytrale.

"Ano," odpověděl Mordecai a hmlát po papírech.

"Co hledáte?" zařval jsem na Gaska.

"Pár věcí," odpověděl stejně hlasitě. "Dejte nám je a my toho s radostí necháme."

"Nejsou tady."

"O jaký spis jde?" zeptal se Mordecai, který stačil nakouknout do příkazu.

"O spis týkající se vystěhování," odpověděl jsem.

"Vaši žaloby jsme se jaksi nedočkali," poznamenal Gasko na mou adresu. Ve dvou uniformovaných policistech jsem poznal Lillyho a Blowera. "Byly to jen svalnatý kecy," dodal Gasko.

"Koukejte odtud vypadnout!" zaječela Sofia na Blowera, který se neopatrně přiblížil k jejímu stolu.

Gasko byl ale silný v kramflcích. "Poslyšte, dámo," řekl a přidal svoje obvyklé smrknutí, "tuhle záležitost můžeme zvládnout dvěma způsoby. Jednak se můžete laskavě usadit do křesla a neméně laskavě držet hubu. A jednak vám můžu nasadit náramky a následující dvě hodiny strávíte na zadním sedadle policejního auta."

Jeden z policistů strčil hlavu do dvou postranních kanceláří. Cítil jsem, jak za mnou proklouzla Ruby.

"Uklidni se," obrátil se Mordecai na Sofii. "Hlavně se uklidni."

"Co je nahoře?" zeptal se mě Gasko.

"Sklad," odpověděl Mordecai.

"Jsou tam vaše věci?"

"Ano."

"Tady to není," ozval jsem se. "Jenom tu ztrácíte čas."

"To je přece naše věc, ne?"

Nějaký potenciální klient otevřel dveře a zůstal zírat na všechny, kteří stáli uvnitř. Tmavýma očima přejel po místnosti a pak se soustředil na tři muže v uniformě. Načež se chvatně stáhl do bezpečí ulice.

Vyzval jsem Ruby, aby taky odešla. Pak jsem vešel do Mordecaiovy kanceláře a zavřel za sebou dveře.

"Kde je ten spis?" zeptal se mě šeptem.

"Tady není, to ti přísahám. Je to jen zastrašování."

"Ten příkaz je ale pravý. Zcela jistě došlo ke krádeži. Dá se logicky předpokládat, že spis bude mít ten, kdo ho ukrad."

Snažil jsem se přijít na něco zákonného a rozumného, co by se dalo namítnout, vymyslet nějaký právnícký figl, který by prohlídku okamžitě zarazil a přinutil policisty k ústupu. Ale nic mě nenapadlo. Místo toho mi bylo trapné, že jsem dovolil, aby policie čmuchala po poradně.

"Máš kopii toho spisu?" zeptal se mě.

"Ano."

"Uvažoval jsi o tom, že bys jim vydal originál?"

"To nejde. Přiznal bych tím svou vinu. Oni ve skutečnosti nevědí jistě, že ten spis mám. A i kdybych jim ho vrátil, bylo by jim jasné, že jsem si ho okopíroval."

Poškrábal se ve vousech a souhlasil se mnou. Vyšli jsme z kanceláře, zrovna když se Lilly nešťastně zamotal poblíž jednoho z neobsazených stolů hned vedle Sofiina a špatně šlápl. Na zem se zřítila lavina listin. Sofia na něj zaječela. Gasko zaječel na Sofii. Napětí se rychle začalo přesouvat z roviny slov do roviny možného fyzického střetu.

Zamkl jsem vstupní dveře, aby naši klienti neviděli, že tu máme prohlídku. "Už vím, jak to uděláme," oznámil Mordecai. Policisté se po něm nasupeně ohlédlí, ale byli rádi, že se to vyvíjí nějakým směrem. Prohlízet advokátní kancelář bylo něco jiného, než udělat šťáru v baru plném pobudů.

"Ten spis tady není, rozumíte? Zkusme z tohoto předpokladu vyjít. Můžete se podívat na všechny spisy, které tu jsou, ale žádný nesmíte otevřít. To by bylo porušení práva klientů na soukromí. Souhlasíte?"

Policisté se podívali na Gaska a ten pokrčil rameny, jako že se na to dá přistoupit.

Začali jsme v mé kanceláři. Do malé místnosti se nacpalo všech šest policistů, Mordecai a já a marně jsme se snažili, abychom se jeden druhého nedotýkali. Otevřel jsem jim všechny zásuvky ve stole. Ani jediná nešla vytáhnout bez zoufalého vrzání. Jednu chvíli jsem zaslechl, jak si Gasko tiše pro sebe poznamenává: "Pěkná kancelář."

Vytáhl jsem z registratury každý spis, zamával jim Gaskovi podnosem a vrátil ho zpátky na místo. Pobýval jsem tu teprve od pondělí, a tak jsem jim toho moc předvést nemohl.

Mordecai vyklouzl z kanceláře, přistoupil k Sofiině stolu a sáhl po telefonu. Když Gasko prohlásil mou kancelář za úředně prohledanou, vyšli jsme ven a Mordecai právě v tu chvíli říkal do sluchátka: "Ano, Ctihodnosti, děkuju vám. Zrovna je tady."

V širokém úsměvu na nás vycenil všechny zuby a podal sluchátko Gaskovi. "To je soudce Kisner, džentlmen, který podepsal váš příkaz k prohlídce. Rád by si s vámi hned teď promluvil."

Gasko sáhl po telefonu, jako by od něj mohl chytit lepru. "Tady Gasko," ohlásil se a držel sluchátko kousek od ucha.

Mordecai se obrátil na ostatní policisty: "Pánové, můžete prohledat ještě tuto místnost a tím to končí. Do soukromých úřadoven po stranách nemáte přístup. Je to příkaz soudce."

"Ano, pane," zamumlal Gasko a zavěsil.

Pak šli stůl od stolu a my asi hodinu sledovali každý jejich pohyb - prošli čtyři stoly včetně Sofiina. Po několika dalších minutách jim došlo, že prohlídka nebude k ničemu, a tak to alespoň protahovali tím, že se pohybovali nesmírně pomalu a dávali si na čas. Na každém stole ležely dávno uzavřené spisy. Mezi nimi se povalovaly knihy a právnícké příručky, do nichž někdo nahlédl naposledy před mnoha lety. Některé slohy listin byly pokryté tlustou vrstvou prachu, místy se objevila i nějaká ta pavučina.

Každý spis byl řádně označen názvem případu napsaným rukou nebo na stroji. Dva policisté zapisovali názvy případů, které vyvolávali Gasko a ostatní. Bylo to nudné a nekonečně beznadějně.

Sofiin stůl nakonec ušetřili. Sama se prohlídky chopila, ohlašovala názvy jednotlivých případů a hláskovala jména jako

Jones, Smith či Williams. Policisté si od ní udržovali odstup. Zásuvky jim jen krátce pootevřela, aby do nich mohli nakouknout. Měla také jednu zásuvku s osobními věcmi, do níž se nikdo ani nechtěl podívat. Byl jsem si jist, že tam má zbraň.

Nakonec odešli bez rozloučení. Omluvil jsem se Sofii i Mordecaiovi za tuhle nepříjemnost a stáhl se do bezpečí své kanceláře.

23 NA PÁTEM MÍSTĚ NA SEZNAMU VYSTEHOVANÝCH se vyskytoval jistý Kelvin Lam, což bylo jméno, které Mordecaiovi tak trochu něco říkalo. Kdysi odhadl počet bezdomovců ve Washingtonu na deset tisíc. Jenom v právní poradně na 14. ulici bylo nahromaděných přinejmenším tolik spisů. A každé jméno příteli Mordecaiovi něco říkalo. Měl je v hlavě rozříděné podle vývažoven, útulků, jednotlivých služeb, kazatelů, policistů a ostatních advokátů. Po setmění jsme vyrazili do centra do jednoho kostela přikrčeného mezi drahými administrativními budovami a snobskými hotely. V rozlehlém suterénu, dvě podlaží pod zemí, byla zrovna v plném proudu večere založená na programu nazvaném Pět bochníků. Místnost zaplňovaly rozkládací stoly obklopené hladovými strážníky, kteří se krmili a povídali si. Nebyla to vývažovna, kde člověk dostal jen polévku. Talíře byly plné kukuřice, brambor, kousků něčeho, co vypadalo jako krůta nebo kuře, ovocných salátů a chleba. Ještě jsem nevečeřel a dostal jsem z té vůně hlad. "Tady už jsem nebyl kolik let," poznamenal Mordecai zasněně, když jsme vešli do sálu, zůstali stát u vchodu a rozhlíželi se kolem sebe. "Nakrmí tady tři sta hladovců denně. Není to nádhra?"

"Odkud mají jídlo?"

"Z Ústřední kuchyně, to je zařízení, které sídlí ve sklepech pod CBN. Vyvinuli vynikající systém sbírání přebytečného jídla z místních restaurací. Nejde o zbytky, nýbrž o nezpracované suroviny, které by se zkazily, kdyby je okamžitě nespotřebovali. Mají kolonu mrazicích vozů, se kterými objíždějí město a sbírají potraviny. Ty pak dovezou do kuchyně a připraví jako zmražené večere. Udělají jich přes dva tisíce denně."

"Vypadá to lákavě."

"Je to vážně dobrý."

Všimla si nás mladá žena, která se nám představila jako Liza. Pracovala pro Pět bochníků teprve krátce. Mordecai znal její předchůdkyni, o níž si s ní chvílku popovídal, zatímco já jsem pozoroval strážníky.

Všiml jsem si něčeho, co jsem nikdy předtím nezaznamenal. Mezi bezdomovci existuje jistá hierarchie, jisté rozdílné roviny postavení na socioekonomickém žebříčku. U jednoho stolu sedělo šest mužů a bezstarostně si povídali o nějakém zápase v košíkové, který zhlédli v televizi. Byli docela slušně oblečení. Jeden měl sice při jídle na rukou rukavice, ale jinak mohli všichni sedět v jakékoliv dělnické hospodě ve městě a nikdo by je nepovažoval za bezdomovce. Za nimi seděl u stolu sám jakýsi mohutný chlap s hodně tmavými slunečními brýlemi a rukama obíral kuře. Na nohou měl stejné holiny, jaké si obul Pán v den své smrti. Kabát měl špinavý a odřený. Okolí dokonale přehlížel. Na první pohled bylo zřejmé, že se protlouká životem daleko hůř než muži, kteří se smáli u vedlejšího stolu. Ti měli přístup k teplé vodě a mýdlu. Ale jemu to bylo dokonale putna. Oni spali po útulcích. On musel vzít zavděk parky s holuby. Ale všichni dohromady byli bezdomovci.

Liza žádného Kelvina Lama neznala, ale slíbila, že se poptá. Sledovali jsme ji, jak se proplétá mezi lidmi, tu s někým prohodila slovo, tu ukázala na odpadkový koš v rohu, tu se rozčilila na jakousi starší paní. Posadila se mezi dva muže, promluvila na ně, ale ani jeden z nich se na ni nepodíval. Přešla k dalšímu stolu a pak zase k dalšímu.

Potom se tam k mému překvapení objevil právník. Byl to mladý asistent z velké firmy, který pracoval jako dobrovolník ve Washingtonské právní poradně pro bezdomovce. Mordecai znal z jedné finanční sbírky, kterou pořádali vloni. Pár minut jsme si povídali a pak se vytratil do vedlejší místnosti, aby se tři hodiny věnoval konzultacím s klienty.

"Washingtonská právní poradna má tři sta padesát dobrovolníků," prozradil mi Mordecai.

"A stačí to?" zeptal jsem se.

"Nikdy jich není dost. Uvažuju o tom, že oživím náš program dobrovolníků. Třeba by sis to rád vzal na starost a dohlížel na ně. Abrahamovi se ta myšlenka zamlouvá."

Bylo příjemné slyšet, že Mordecai a Abraham - a Sofia nepochybně taky - probírají, co by mi tak asi bylo nejvhodnější svěřit.

"Rozšíříme tím základnu, trochu se zviditelníme mezi právníky a pomůže nám to při shánění peněz."

"To jistě," přisvědčil jsem nepřesvědčivě.

Liza se vrátila. "Kelvin Lam sedí vzadu," ohlášila a kývla tím směrem. "Druhý stůl odzadu. Má na hlavě červenou čapku Redskins."

"Mluvila jste s ním?" zeptal se Mordecai.

"Ano. Je střízlivý, docela mu to pálí a řek mi, že bydlí v CBN a pracuje na částečný úvazek při odvozu odpadků."

"Nemáte tu nějakou menší místnost, kde bychom si mohli sednout?"

"Jistě."

"Řekněte Lamovi, že s ním potřebuje mluvit jeden advokát chudých."

Lam nepozdravil ani nám nepodal ruku. Mordecai seděl za stolem. Já stál v rohu. Lam se usadil na jedinou volnou židli a věnoval mi pohled, při kterém mi naskočila husí kůže.

"O nic nejde," začal Mordecai a nasadil výjimečně chlácholivý tón. "Potřebujeme se vás jen zeptat na pár věcí."

Lam nevydal ani hlásku. Byl oblečen jako typický obyvatel útulku - džíny, triko, tenisky, vlněná bunda. Tím se lišil od čpících bezdomovců uchylujících se pod mosty, kteří na sobě měli spoustu vrstev oblečení.

"Znáte ženu jménem Lontae Burtonová?" zeptal se Mordecai. Chopil se toho, že bude mluvit za nás, za právníky.

Lam zavrtěl hlavou.
"A DeVona Hardyho?"
Další odmítavé zavrtění.
"Ještě minulý měsíc jste bydlel v jednom opuštěném skladišti, vidíte?"
"Jo."
"Na rohu Newyorské a Floridské, co?"
"Hmm."
"Platil jste nájem?"
"Jo."
"Sto dolarů měsíčně?"
"Jo."
"Tillmanu Gantrymu?"
Lam ztuhl a zavřel oči, aby si promyslel odpověď. "Komu?" zeptal se.
"Kdo to skladiště vlastnil?"
"Platil jsem nájem nějakému chlápku, kterej se jmenoval Johnny."
"Pro koho Johnny pracoval?"
"To nevím. Bylo mi to fuk. Neptal jsem se."
"Jak dlouho jste tam bydlel?"
"Asi čtyři měsíce."
"Proč jste odešel?"
"Vystěhovali mě."
"Kdo vás vystěhoval?"
"Nevím. Jednoho dne se objevili poldové s nějakým jiným chlápkem. Drapli nás a vystrkali na ulici. O pár dní později srovnali skladiště se zemí."
"Vysvětlil jste policii, že za bydlení platíte nájem?"
"Kdekdo jim to vykládal. Ta ženská s děckama se s poldama zkusila poprat, ale nebylo to k ničemu. Teda já se s poldama nikdy nervu. Lidi, bylo to tam děsný."
"Dostali jste před vystěhováním nějaké upozornění?"
"Kdepak."
"Nikdo vás nevaroval, že se máte odstěhovat?"
"Ne. Nic takovýho. Poldové řekli, že tam nemáme co dělat. A pak nás vypakovali."
"Takže jste se tam nastěhoval loni na podzim, někdy v říjnu."
"Asi tak."
"Jak jste to místo našel?"
"Už nevím. Někdo mi řekl o skladišti, kde pronajímají malé byty. Za nízký nájemný, rozumíte. Tak jsem tam zašel, abych to omrknul. Zrovna tam stloukali zdi a podlahy a tak podobně. Střecha tam taky byla, na záchod nebylo daleko a voda tekla. Nebylo to špatný."
"Takže jste se nastěhoval?"
"Přesně tak."
"Podepsal jste nějakou smlouvu?"
"Ne. Ten chlápek mi řekl, že byt je tam načerno, takže nebudeme nic sepsávat. Taky mi řekl, že kdyby se někdo ptal, mám říct, že jsem se tam naboural."
"A chtěl platit hotově?"
"Jedině hotově."
"Platil jste mu každý měsíc?"
"Snažil jsem se. Chodil to vybírat kolem patnáctýho."
"Když vás vystěhovali, neměl jste náhodou s nájemným trochu zpoždění?"
"Krapet."
"Kolik?"
"Možná jeden měsíc."
"Byl to důvod, proč vás vystěhovali?"
"Nevím. Neřekli mi žádný důvod. Prostě všechny vypakovali, všechny najednou."
"Znal jste ostatní lidi ve skladišti?"
"Pár jsem jich znal. Ale nikdo se tam s nikým nekamarádil. Každý byt měl slušný dveře, který se daly zamknout."
"Ta matka, o které jste se zmínil, ta, co se prala s policií - znal jste ji?"
"Ne. Možná jsem ji jednou nebo dvakrát potkal. Bydlela na druhým konci."
"Na druhým konci?"
"Jasně. Uprostřed skladiště nebyly žádné rozvody, a tak postavili byty proti sobě na koncích haly."
"Viděl jste na její dveře od svého bytu?"
"Ne. Bylo to velký skladiště."
"Jak velký byl váš byt?"
"Dva pokoje, ale plochu nevím."
"S elektřinou?"
"Jo, natáhli nám tam pár drátů. Mohli jsme si zapnout rádio a tak podobně. Měli jsme tam světla. Tekla nám tam voda,

jenom záchody byly společný."

"A co topení?"

"Nestálo za moc. Byla tam zima, ale zas ne taková, jako když člověk spí na ulici."

"Takže jste byl s tím bytem spokojený?"

"Bylo to fajn. Chci říct - za stovku měsíčně to určitě nebylo špatný."

"Říkal jste předtím, že jste dva lidi odtamtud znal. Jak se jmenovali?"

"Herman Harris a pak nějaký Shine, ale nevím, jak dál."

"Kde jsou teď?"

"Od ty doby jsem je neviděl."

"Kde bydlíte?"

"V CBN."

Mordecai vytáhl z kapsy navštívenku a podal ji Lamovi. "Jak dlouho tam zůstanete?"

"Nemám tušení."

"Mohl byste se mi ozvat?"

"Proč?"

"Třeba budete potřebovat právníka. Kdybyste se přestěhoval do jiného útulku nebo si našel něco vlastního, zavolejte mi."

Lam si beze slova vzal navštívenku. Poděkovali jsme Lize a vrátili se do poradny.

Měli jsme několik možností, jak proti našim protivníkům postupovat, jako u každé žaloby. Protivníci byli celkem tři - RiverOaks, Drake & Sweeney a TAG - a nečekali jsme, že by se jejich řady ještě rozrostly.

První metodou byl útok ze zálohy. Druhou metodou nahrávka a smeč.

Pokud se uchýlíme k útoku, uděláme to tak, že připravíme obecný návrh žaloby, poběžíme s tím k soudu, podáme žalobu, podsuneme to tisku a budeme doufat, že se nám podaří dokázat to, co si myslíme, že víme. Výhodou téhle metody je moment překvapení, ponížení protivníka a s trochou štěstí i náklonnost veřejného mínění. Nevýhodou je to, že se jedná o právníckou obdobu skoku z útesu se silnou, leč nepotvrzenou vírou, že je někde dole natažená síť.

Pokud jde o nahrávku a smeč, tahle metoda začíná tím, že se napíše protivníkovi dopis, v němž jsou naznačena některá obvinění, ale současně se tam uvede, že ani tak nejde o žalobu, jako spíš o výzvu k setkání a diskusi. Dopisy začnou chodit sem a tam, a obě strany jsou tak schopné alespoň zhruba odhadnout, co může ten druhý podniknout. Pokud se prokáže spolehlivost v jednání, dojde zpravidla k tiché dohodě. Tuhle metodou se dá vyhnout žalobě.

Mordecai i mě lákal spíš útok, a to ze dvou důvodů. Především bylo zjevné, že mi firma nechce dát pokoj. Dvě domovní prohlídky byly jasným důkazem, že Arthur i Rafter a jejich smečka drsných chlapců po mně jdou. Moje zatčení se bude krásně vyjímat v novinách, jelikož oni na to nepochybně upozorní novináře, aby mě ponížili a zvýšili tlak na soudce. Musíme mít připravený vlastní útok.

Druhý důvod se týkal samotné podstaty případu. Hectora a ostatní svědky nemůžeme přimět k výpovědi, dokud nepodáme žalobu a nepřinutíme je, aby předstoupili před soudce.

Během přípravného vyšetřování, které bude následovat po podání žaloby, budeme mít příležitost klást protivníkům nejrůznější otázky a oni budou muset odpovídat pod přísahou. Navíc budeme moci předvolat, koho budeme chtít.

Pokud najdeme Hectora Palmu, necháme ho složit přísahu a pak si ho podáme. Jestli se nám podaří vystopovat další vystěhované, přinutíme je, aby vypověděli, jak to tehdy probíhalo.

Budeme muset odhalit to, co každý ví, a to se nedá udělat jinak než vyšetřováním, které nám posvětit soud.

Teoreticky vzato byl náš případ vcelku jednoduchý: Squatteři bydlící ve skladišti platili hotově a bez kvitancí nájem Tillmanu Gantrymu nebo někomu, kdo pro něj pracoval. Gantrymu se naskytla příležitost prodat nemovitost firmě RiverOaks, ale muselo se to provést rychle. Pokud jde o squattery, Gentry firmě RiverOaks a jejím právníkům lhal.

Drake & Sweeney se činili a poslali Hectora Palmu, aby nemovitost ještě před uzavřením smlouvy prohlédl. Hectora při první návštěvě ztloukli, a tak si podruhé vzal s sebou ochranku a během prohlídky zjistil, že v objektu jsou obyvatelé a že to ve skutečnosti nejsou squatteři, nýbrž nájemníci. Napsal to Bradenu Chanceovi v hlášení a Chance se dopustil osudově chyby tím, že hlášení stáhl a pokračoval v zajišťování budovy. Nájemníci byli hromadně vystěhováni jako squatteři bez řádného zákonného postupu.

Řádné vystěhování by trvalo přinejmenším o třicet dnů déle, což byla doba, kterou si ani jeden z účastníků nemohl dovolit čekat. Stačilo ovšem třicet dnů a nejhorší období zimy by bylo za námi. Nehrozily by sněhové vánice ani mrazivé zimy a nebylo by nutné spát v autě s puštěným topením.

Byli to jen lidé z ulice, bez záznamů, bez potvrzení o zaplacení nájmu a beze stop, jež by bylo možné sledovat.

Teoreticky to nebyl složitý případ. Ale měl obrovské množství zádrhelů. Spoléhat se na svědectví bezdomovců může být zrádné, zvláště pokud se pan Gantry rozhodne trvat na svém. On vládl ulici, a to nebyla zrovna aréna, kde bych měl chuť se s ním utkat. Mordecai měl rozvětvenou síť vystavenou na protislužbách a šeptandě, ale Gantryho dělostřelectvu nemohl konkurovat. Řadu hodin jsme spolu probírali možnosti, jak se vyhnout uvedení firmy TAG, Inc., mezi žalovanými. Žaloba bude ze zcela zřejmých důvodů daleko ošidnější a nebezpečnější, bude-ti se v ní vyskytovat i Gantry. Mohli bychom případně podat žalobu bez něj a nechat jeho spoluviníky - RiverOaks a Drakea & Sweeneyho -, aby ho do hry vtáhli sami.

Jenže Gantry byl jedním z podstatných a nosných kamenů v naší stavbě, a kdybychom ho jako viníka přehlíželi, jen bychom si říkali o zásadní potíže při projednávání případu.

Musíme najít Hectora Palmu. A jakmile ho najdeme, musíme ho nějak přemluvit, aby nám vydal to ztracené hlášení nebo nám alespoň řekl, co v něm stálo. Najít ho nebude tak těžké. Přimět ho k hovoru bude možná zcela nemožné. Je dost

pravděpodobné, že se mu nebude chtít mluvit, jelikož si potřebuje udržet místo. Vždyť mi hezky rychle vyklopil, že má ženu a čtyři děti.

S žalobou byly spojeny ještě další obtíže. První z nich je ryze procedurální povahy. Jako právníci nemáme právo podávat žalobu jménem pozůstalých po Lontae Burtonové a jejích čtyřech dětech. Budeme se muset nechat její rodinou najmout, jinak to nepůjde. Vzhledem k tomu, že její matka a dva bratři byli ve vězení a otcova totožnost nebyla jaksi známa, klonil se Mordecai k názoru, že bychom se měli obrátit na občanský soud, aby jmenoval zástupce, jenž se bude zabývat Lontaeinou pozůstalostí. Tak bychom se mohli, alespoň ze začátku, obejít bez příbuzných. Kdyby se nám podařilo vysoudit odškodné, stane se z rodiny rázem pravá noční můra. Dalo se bezpečně předpokládat, že čtyři děti mají přinejmenším dva různě otce a každý z těchto chlapáků se bude muset dovědět, že tu nějaké peníze změní majitele. "S tímhle si budeme lámat hlavu později," prohlásil Mordecai. "Nejdřív musíme vyhrát." Pracovali jsme vepředu, u stolu hned vedle Sofiina místa. Většinu času jsme měli puštěný starý počítač. Já psal, Mordecai přecházel okolo a diktoval.

Až do půlnoci jsme spřádali plány, psali a prepisovali žalobu, vyvraceli si různé přístupy, probírali postup a snili o tom, jak se nám podaří dovléct RiverOaks a moji starou firmu před soud a namočit je do pěkně ostudného případu. Mordecai to považoval za předěl, za rozhodující okamžik, který zvrátí postupný pokles sympatií veřejnosti k bezdomovcům. Já to vnímal prostě jen jako způsob, jak napravit spáchané zlo.

24 DALŠÍ KÁVA S RUBY. KDYŽ JSEM V SEDM ČTYŘICET pět dorazil k poradně, už na mě čekala u dveří a byla ráda, že mě vidí. Jak může někdo vypadat tak čile, když předtím strávil osm hodin snahou usnout na zadním sedadle opuštěného auta?

"Nemáte koláčky?" zeptala se, když jsem otáčel vypínači u dveří.

Už se z toho stal takový zvyk.

"Podívám se. Zatím se posaďte a já udělám trochu kafe." Vyrazil jsem do kuchyně, vypláchl konvici a poohlédl se po něčem k jídlu. Včerejší okoralé koláčky byly ještě tvrdší, ale nic jiného jsem tam nenašel. V duchu jsem si umínil, že musím zítra koupit čerstvé pečivo, pro případ, že by Ruby dorazila třetí den za sebou. Něco mi říkalo, že je to dost možné.

Snědla jeden koláček, ulamovala si přitom tvrdé okraje a snažila se chovat způsobně.

"Kde obvykle snídáte?" zeptal jsem se.

"Většinou nesnídám."

"A co obědy a večeře?"

"Oběd dostanu u Naomi na Desátý ulici. Na večeři chodím do Kalvárie na Patnáctou."

"Co děláte během dne?"

Opět se schoulila nad kelímkem a snažila se zahřát prokřehlé tělo.

"Většinu času jsem u Naomi," odpověděla.

"Kolik žen tam chodí?"

"Nevím. Spousta. Dobře se tam o nás staraj, ale je tam otevřeno jen přes den."

"To je jen pro ženy bez domova?"

"Jo, přesně tak. Zavíraj ve čtyři. Většina žen bydlí po útulcích, některý přespávají na ulici. Já mám auto."

"Vědí, že berete crack?"

"To víte, že jo. Chtěj, abych chodila na schůzky, co pořádaj pro opilce a feťáky. Nejsem jediná. Dělá to hodně ženskéjch, víte?"

"Šlehla jste si včera večer?" zeptal jsem se. Vlastní slova mi zněla v uchu. Nechtělo se mi vůbec věřit, že jsem byl schopen položit takovou otázku.

Brada jí klesla na prsa. Zavřela oči.

"Řekněte mi pravdu," vyzval jsem ji.

"Musela jsem. Dělám to každý večer."

Vůbec jsem jí to nehodlal vyčítat. Vždyť jsem pro ni od včerejška ještě nic neudělal, abych jí pomohl dostat se na léčení. Náhle se z toho stal můj nejdůležitější úkol.

Požádala mě ještě o jeden koláček. Zabalil jsem jí poslední kousek pečiva do fólie a dolil jí kávu. Spěchala kvůli něčemu k Naomi, a tak vzápětí odešla.

Pochod začal demonstrací za spravedlnost, která se sešla před městskou radnicí. Jelikož Mordecai rozhodně patřil do pomyslného Kdo je kdo ve světě bezdomovců, nechal mě stát v davu a sám se vyšplhal na své místo na tribuně.

Na schodech budovy se shromáždil kostelní sbor oblečený do temně rudých a zlatých šatů a začal zaplňovat prostor líbeznými žalmy. Na obou koncích ulice postávaly v neuspořádaných útvarech stovky policistů, kteří pomocí zátarasů odklonili dopravu.

CBN slíbilo, že se dostaví tisíce pěšáků ulice, a ti teď přicházeli po skupinkách - byl to jeden dlouhý, neorganizovaný proud lidí, kteří nemají domov a jsou na to hrdí. Slyšel jsem je přicházet, ještě než jsem je uviděl. Nacvičovali provolávání hesel a bylo je slyšet dobře na délku jednoho domovního bloku. Jakmile se vynořili zpoza rohu, televizní kamery se otočily, aby je mohly přivítat.

Zastavili se těsně pod schody radnice a začali mávat transparenty. Většinou šlo o ručně malované, podomácku vyrobené tabule. ZASTAVTE ZABÍJENÍ - ZACHRAŇTE ÚTULKY - MÁM PRÁVO NA DOMOV - PRÁCI, PRÁCI, PRÁCI. Transparenty vyčnívaly nad hlavami a pohupovaly se v rytmu žalmů a hlasitého skandování jednotlivých

hesel.

U zátarasu zastavily církevní autobusy a vyvrhly stovky lidí. Mnozí nevypadali na to, že by bydleli na ulicích. Byli to dobře oblečení návštěvníci kostela a šlo většinou o ženy. Dav zmohutněl a místa kolem mě ubylo. Neznal jsem tam nikoho kromě Mordecaie. Někde tam byli ještě Sofia a Abraham, ale neviděl jsem je. Měla to být největší demonstrace bezdomovců za posledních deset let - Manifestace za Lontae.

Na velikých deskách byly přilepené zvětšené a černě orámované fotografie Lontae Burtonové. Pod jejím obličejem stála zlověstná slova: KDO ZABIL LONTAE? Lidé v davu si začali transparenty rozebírat a brzy šlo o nejčastější plakát komíhající se nad hlavami. Sáhli po něm dokonce i muži z CBN, kteří si přinesli své vlastní protestní transparenty. Nad zástupy lidí se vznášel Lontaein obličej.

V dále zavyla osamělá siréna a začala se přibližovat. Zátarasy projela pohřební dodávka s policejním doprovodem a zastavila přímo před radnicí, uprostřed davu. Otevřely se zadní dveře. Čestná stráž - šest bezdomovců - vytáhla z vozu černě natřenou napodobeninu rakve, zvedla si ji na ramena a připravila se vyrazit na smuteční pochod. Další bezdomovci vytáhli čtyři menší, ale stejně natřené rakve.

Moře lidí se rozestoupilo. Sbor začal zpívat rekviem a opřel se do toho tak procítěně, že mi málem vyhrkly slzy. Zástup se dal do pohybu. Byl to smuteční průvod. A jedna z těch malých rakví měla představovat Ontaria.

Pak se dav opět semkl. Ruce se natahovaly a dotýkaly se rakví proplouvajících okolo a pohupujících se jemně ze strany na stranu, zepředu dozadu.

Bylo to strhující drama a kamery nacpané poblíž tribuny zaznamenaly každý pohyb procesí. Následujících osmačtyřicet hodin nám to budou v jednom kuse přehrávat na obrazovce.

Pak rakve položili s Lontaeinou uprostřed na dřevěnou plošinku v polovině schodiště, jen necelý metr pod tribunu, kde stál Mordecai. Hodnou chvíli rakve filmovali a fotografovali novináři a pak začaly proslovy.

Moderoval to aktivista, který manifestaci zahájil tím, že poděkoval všem skupinám, jež pomohly průvod zorganizovat.

Byl to účtyhodný seznam, alespoň co do počtu. Jak ohlašoval jednotlivé položky, vyvolalo ve mně údiv, kolik vlastně existuje útulků, misí, vývažen, skupin, zdravotních středisek, právních poraden, církví a kostelů, center, spolků, rekvalifikačních programů a odvykacích programů - a všechny jistou měrou přispěly k uskutečnění této události.

Dokonce i pár volených zástupců lidu se přidalo.

Proč vlastně představují bezdomovci problém, když mají takovou podporu?

Na tuto otázku odpovídalo dalších šest řečníků. Začíná to nedostatkem odpovídajících finančních zdrojů, pak přicházejí škrtky v rozpočtu, hra na mrtvého brouka, k níž se uchyluje federální vláda, zaslepenost města, nedostatek soucitu u těch, kteří mají prostředky, soudní systém, jenž je dnes příliš konzervativní, a tak to pokračuje pořád dál a dál. Seznam příčin nemá konce.

Prakticky všichni řečníci opakovali totéž, jedině Mordecai, který mluvil jako pátý, ztišil dav popisem posledních hodin života rodiny Burtonových. Když vykládal, jak dítěti měnil plenku, pravděpodobně poslední v jeho životě, bylo by v davu slyšet upadnout špendlík. Nikdo nezakašlal, nikdo ani nepípl. Díval jsem se na rakve, jako by v jedné z nich skutečně odpočívalo dětské tělíčko.

Pak rodina odešla z útulku, vysvětloval řečník pomalým, hlubokým, zvukným hlasem. Vyšli na ulici, do sněhové vánice. Tam se Lontae a jejím dětem podařilo přežít už jen několik hodin. Mordecai v tu chvíli přistupoval k faktům vskutku tvůrčím způsobem, jelikož nikdo přesně nevěděl, jak se to všechno zběhlo. Já to tušil, ale bylo mi to jedno. Ostatní lidé kolem mě byli vyprávěním stejně uneseni.

Když Mordecai popisoval poslední okamžiky, kdy se k sobě členové rodiny zoufale tiskli ve snaze dopřát si trochu tepla, slyšel jsem, jak kolem mě ženy pláčou.

Začal jsem o tom uvažovat docela sobecky. Když tenhle člověk, můj přítel a spolupracovník, dokáže zaujmout takový dav z tribuny stojící kolik desítek metrů daleko, co by asi dokázal udělat s dvanáctičlennou porotou, sedící téměř na dotek od něj?

V tu chvíli jsem si uvědomil, že žaloba týkající se Burtonových se nikdy tak daleko nedoslane. Žádná žalovaná strana, bude-li alespoň trochu při smyslech, v životě nedovolí, aby se Mordecai Green dostal v tomhle městě před porotu složenou z černochů. Pokud jsou naše předpoklady správné a pokud se nám je podaří prokázat, k žádnému soudu nikdy nedojde.

Po hodině a půl projevů začal být dav neklidný a lidé už chléli vyrazit na pochod. Sbor se opět rozezpíval, čestná stráž zvedla rakve a vydala se v čele průvodu pryč od budovy. Za rakvemi šli hlavní strůjci demonstrace včetně Mordecaie. Pak jsme kráčeli my ostatní. Někdo mi podal transparent s Lontaeinou fotografií a já ho držel stejně vysoko jako ostatní. Privilegovaní lidé nepochodují a neprotestují. Jejich svět je čistý a bezpečný a vládou v něm zákony napsané tak, aby právě a jedině tyhle lidi činily šťastnými. Mě ještě nikdy nikdo nevyhodil na ulici - tak co bych se staral? A tak jsem si první jeden či dva bloky připadal v průvodu divně. Kráčel jsem s masou lidí a držel jsem tyč, na jejímž konci byl plakát s fotografií dvaadvacetileté černošské matky, která porodila čtyři nemanželské děti.

Ale ani já už jsem nebyl týmhle člověkem jako před pár týdny. A nemohl jsem to vzít zpátky, ani kdybych chtěl. Moje minulost byla o penězích, majetku a postavení, což byly hodnoty, které mě teď jedině rozčilovaly.

A tak jsem se uvolnil a s radostí pochodoval. Skandoval jsem s bezdomovci, zvedal fotografii a mával s ní v dokonalém souladu s ostatními a dokonce jsem se i pokoušel zpívat žalmy, které jsem vůbec neznal. Prožíval jsem první zkušenost s občanským protestem. A neměla být poslední.

Jak jsme se blížili ke Capitolu, chránily nás zátarasy. Pochod byl dobře připravený a jeho mohutnost přitahovala pozornost kolemjdoucích. Čestná stráž položila rakve na schody Capitolu. Pak nad nimi pastor sloužil mši, načež jsme si vyslechli další sérii rozněvaných projevů, které tentokrát přednesli bojovníci za lidská práva a dva členové Kongresu. Projevy mě začaly unavovat - už jsem toho slyšel dost. Moji bratři bez domova toho nemohli moc podniknout. Zatímco

já jsem od svého nástupu do nového zaměstnání v pondělí otevřel jednatřicet případů. Jednatřicet skutečných lidí z masa a kostí ode mne čekalo, že jim seženu poukazy na potraviny, najdu bydlení, vyřídím rozvod, budu je hájit před soudem, vymůžu pro ně nevyplacené mzdy, zachráním je před vystěhováním a pomůžu jim s jejich návyky. Čekali ode mne, že lusknou prsty a nastolím spravedlnost. Jako pracovník protimonopolního oddělení jsem zřídka přišel do styku s klienty. Zatímco na ulici bylo všechno jinak. Od pouličního prodáváče jsem si koupil laciný doutník a šel se trochu projít po Mallu.

25 ZAKLEPAL JSEM NA DVEŘE VEDLE BYTU, KDE bydlel Palma se svou rodinou, a zevnitř se ozval ženský hlas: "Kdo je tam?" Žádného pokusu o odemknutí či otevření dveří jsem se nedočkal. Už předtím jsem dlouze a usilovně přemýšlel, za koho se budu vydávat. Dokonce jsem si to cestou do Bethesdy zkoušel v autě. Ale nebyl jsem si jist, zda to bude znít přesvědčivě.

"Bob Stevens," ohlásil jsem se, když jsem se shrbil k mřížce mikrofonu. "Hledám Hectora Palmu."

"Koho?" zeptala se.

"Hectora Palmu. Bydlíval tady vedle vás."

"Co mu chcete?"

"Dlužím mu nějaké peníze. Snažím se ho najít, to je vše."

Kdybych vybíral poplatky nebo měl nějaké jiné nepříjemné posláním, sousedi by se pochopitelně chovali nevstřícně. Říkal jsem si, že tenhle drobný trik by mohl docela dobře zabrat.

"Už tu nebydlí," oznámil mi hlas stroze.

"Vím, že tu nebydlí. Nevíte, kam se odstěhoval?"

"Ne."

"Opustil město úplně?"

"Nevím."

"Viděla jste je, když se stěhovali?"

Odpověď byla pochopitelně ano, z toho už se nemohla vykroulit. Jenže místo aby se chovala vstřícně, stáhla se do hlubin bytu a nejspíš volala ochranku. Opakoval jsem otázku a pak znovu stiskl zvonek. Nic.

Tak jsem se vydal ke dveřím, které sousedily z druhé strany s poslední známou Hectorovou adresou. Dvakrát jsem zazvonil, dveře se pootevřely na délku řetězu, ve šterbině se objevil muž tak v mém věku s majonézou v koutku úst a zeptal se: "Co byste rád?"

Zopakoval jsem výstup s Bobem Stevensem. Za zády v obývacím pokoji mu řádily děti a ječela televize, ale on mi bedlivě naslouchal. Bylo už po osmé, venku se setmělo a přituhlo a já ho vyrušil od pozdní večere.

Nijak ho to ale nerozladilo. "Neznal jsem ho," řekl.

"A co jeho ženu?"

"Taky ne. Hodně cestuju. Většinu času jsem pryč."

"A vaše žena je neznala?"

"Ne." Tenlokrát odpověděl až příliš rychle.

"A neviděl jste je vy nebo vaše žena, když se stěhovali?"

"Minulý týden jsme tu nebyli."

"Nemáte tušení, kam se mohli odstěhoval?"

"Kdepak."

Poděkoval jsem mu, otočil se a ocitl se tváří v tvář urostlému členovi bezpečnostní služby v uniformě. V pravé ruce držel úctyhodný pendrek a plácal se s ním do dlaně levé ruky, jak to dělávají pochůzkáři ve filmech. "Co tady děláte?" zavrčel.

"Někoho hledám," odpověděl jsem. "Dejte tu věc pryč."

"Cesťáky sem nepouštíme."

"Jste hluchý? Nic neprodávám, někoho hledám." Obešel jsem ho a vydal se k parkovišti.

"Dostali jsme na vás stížnost," oznámil mi do zad. "Budete muset odjet."

"Vždyť zrovna odjíždím."

V jednom obyčejném baru kousek odtamtud jsem si dal k večeri mexickou topinku s pivem. Když jím na předměstí, cítím se bezpečněji. V podniku nabízeli všechno, na co si člověk vzpomněl. Šlo o jeden z článků v celostátním restauračním řetězci, jež bohatnou z toho, že staví v nových, nablýskaných čtvrtích výkrmny. Mezi hosty měli převahu mladí vládní zaměstnanci, kteří se vytrvale chystali domů a přitom probírali pletichy i politiku, pili k tomu točené pivo a pokřikovali na hráče v televizi.

Nabytá samota pro mě nepředstavovala velkou změnu. Manželku i přátele jsem dávno nechal za sebou. Sedm let na galciích firmy Drake & Sweeney moc nepřálo rozvíjení přátelských vztahů. Ostatně když už na to přišla řeč, manželství to taky moc neprosplávalo. Ve čtyřiceti jsem byl docela dobře připravený na osamělý život. Sledoval jsem zápas a ženy v baru a ptal se sám sebe, jestli od sebe čekám, že se vrátím do světa barů a nočních klubů, abych si hledal společnost. Určitě existovala jiná místa a jiné postupy.

Otrávil mě to, a tak jsem z baru vypadl.

Pomalu jsem projížděl městem a do svého nového bytu jsem nijak nespěchal. Na nájemní smlouvě bylo uvedeno moje jméno, takže muselo být i někde v počítači a policii nemůže dělat velké potíže mou mansardu najít. Byl jsem si jist, že pokud se chystají mě zatknout, určitě to podniknou v noci. Potěší je, když mě vyděsí půlnočním zabušením na dveře,

pak mě trochu přimáčknu, vrhnou se na mě, nasadí mi pouta, vy vlečou mě ze dveří, svezou dolů výtahem a budou mi přitom železným stiskem svírat paže. Potom mě nácou na zadní sedadlo hlídkového vozu, aby si se mnou udělali vyjížďku do městské věznice, kde budu jediný běloch, kterého se té noci podařilo zatknout. Nic jim neudělá větší radost, než když mě budou moci strčit do cely předběžného zadržení s obvyklou sbírkou gaunerů a nechat mě tam, abych si poradil, jak umím.

Ať jsem podnikal cokoliv, pořád jsem s sebou nosil dvě věci. První byl mobilní telefon, kterým zavolám Mordecaiovi, jakmile mě zatknou. Tou druhou byl přeložený svazek bankovek - dvacet stodolarovek -, abych mohl při troše štěstí složit kauci a vypadnout z vězení dřív, než se dostanu na dohled k cele předběžného zadržení.

Zaparkoval jsem dvě ulice od domu a rozhlížel se, jestli v některém z prázdných aut nezahlednu podezřelá individua.

Nakonec se mi podařilo dostat se až do podkroví živ, zdrav a nepozorovaně.

Obývací jsem měl zařízený dvěma zahradními křesilkami a umělohmotnou krabicí, která sloužila jako konferenční stolek i jako podnožník. Na druhé podobné krabici stál televizor. Skromné zařízení mi připadalo směšné a byl jsem rozhodnut, že se tímhle místem chlubit nebudu. Nikdo nikdy neuvidí, jak bydlím.

Během dne mi volala matka. Poslechl jsem si její vzkaz ze záznamníku. Měli o mě s tátou strach a chtěli, abych za nimi přijel na návštěvu. Probírali to s bratrem Warnerem a prý by si mohl taky udělat výlet. Už jsem je slyšel, jak pitvají můj nový život. Někdo to se mnou přece musí probrat, abych konečně dostal rozum.

Ve zprávách v jedenáct byla manifestace za Lontae hlavní událostí dne. Televize nabídla detailní záběry pěti rakví, které nejdřív ležely na schodech radnice a pak je lidé nesli ulicí v čele průvodu. Taký ukázali Mordecai, jak káže davům.

Shromáždění bylo větší, než jsem tušil - počet účastníků odhadovali na pět tisíc osob. Starosta to odmítl komentovat.

Vypnul jsem televizi a vytáhl na telefonu Clairino číslo. Nemluvíli jsme spolu už čtyři dny, a tak jsem si myslel, že bych měl ukázat trochu slušnosti a prolomit ledy. Technicky jsme pořád ještě byli manželé. Bylo by docela milé, kdybychom si třeba příští týden zašli na večeři.

Po třetím zazvonění nějaký cizí hlas otráveně řekl: "Haló." Byl to mužský hlas.

Na vleklinku mě to zaskočilo do té míry, že jsem nedokázal promluvit. Byl čtvrtek, půl dvanácté v noci. Claire tam měla chlapa. A to jsem nebyl pryč ještě ani týden. Málem jsem zavěsil, ale pak jsem se vzpamatoval a řekl: "Prosím bych Claire."

"Kdo volá?" zeptal se rozmrzele.

"Michael, její manžel."

"Je ve sprše," poučil mě s náznakem zadostiučinění.

"Vyřídíte jí, že jsem volal," požádal jsem ho a co nejrychleji zavěsil.

Až do půlnoci jsem rázoval třemi místnostmi bytu, pak jsem se znovu oblékl a šel se projít do zimy. Když se rozpadá manželství, uvažuje člověk o všech možnostech. Je to lim, že jsme se začali navzájem vzdalovat, nebo je za tím něco složitějšího? Přehlédl jsem nějaký signál? Byl to nahodilý společník na jednu noc, nebo spolu chodí už několik let? Byl to nažhavený doktor s manželkou a dětmi, nebo mladý nadřazený rmedik, který jí dával to, co jí se mnou chybělo? Neustále jsem si opakuoval, že na tom nezáleží. Rozváděli jsme se pro zásadní rozpory. Teď už bylo pozdě dělat si starosti, jestli mi s někým zahýbala.

Manželství bylo zkrátka a dobře pryč. A na příčinách nezáleželo. Pokud jde o mě, může jít ta ženská klidně k čertu! Skončil jsem s ní, nechal ji běžet, zapomněl na ni. Já jsem mohl prohánět sukně, jak se mi zlíbí, a ona se mohla taky chovat, jak se jí zachce.

Jo, přesně tak.

Ve dvě ráno jsem zjistil, že bloumám po Dupond Circle, nevšímám si mazlivého vábení prostilulek a obcházím lidi navlečené do mnoha vrstev oblečení a dek, pospávající na lavičkách. Bylo to nebezpečné, ale já na to kašlal.

O pár hodin později jsem koupil krabici koláčků s různými náplněmi a dva velké kelímky čerslvé kávy a noviny. Ruby věrně čekala u dveří a klepala se zimou. Oči měla zarudlejší než obvykle a úsměv taky nenaskočil tak rychle.

Naše místočko byl stůl vpředu, ten, na němž bylo nejméně hald dávno zapomenutých spisů. Trochu jsem stůl uklidil a naservíroval jsem své návštěvnici kávu a pečivo. Čokoládu moc ráda neměla, ale vzala si koláček s ovocnou náplní.

"Čtete noviny?" zeptal jsem se jí, když jsem rozbaloval pečivo.

"Ne."

"Umíte dobře číst?"

"Moc ne."

Tak jsem jí to přečetl. Začal jsem od první stránky, asi nejspíš proto, že tam byla velká fotografie pěti rakví, jež jako by se vznášely nad hlavami davu. Článek měl lilulek přes celou dolní polovinu sírany a já ho Ruby pečlivě přečetl slovo od slova. Napjatě poslouchala. Slyšela o smrti Burtonových vyprávět. Podrobnosti ji fascinovaly.

"Mohla bych taky tak umřít?"

"Pokud vašemu autu nefunguje motor a nejde vám topení, tak ne."

"Strašně bych si přála mít topení."

"Takhle můžete umřít z podchlazení."

"Co to je?"

"Umrznout k smrti."

Utřela si ústa ubrouskem a napila se kávy. V noci, kdy Ontario a jeho příbuzní zemřeli, bylo venku snad patnáct pod nulou. Jak to mohla Ruby tehdy přežít?

"Kam chodíte, když se udělá opravdová zima?" zeptal jsem se.

"Nikam."

"Zůsláváte v autě?"

"Ano."

"Jak to že nezmrznete?"

"Mám hodně pokrývek. Naskládám je na sebe."

"To nikdy nejdete do útulku?"

"Nikdy."

"Šla byste do útulku, kdyby vám to pomohlo vídal se s Terrencem?"

Naklonila hlavu na stranu a podívně se na mě zadívala. "Řekněte to ještě jednou," vyzvala mě.

"Chcete vídat Terrence, je to tak?"

"Je."

"Na to ale musíte být čistá. Je to tak?"

"Je."

"Abysle byla čistá, musíte strávil nějaký čas v protidrogovém oddělení. Chcete něco takového podstoupit?"

"Možná jo," odpověděla. "Ale jenom možná."

Byl to malý, ale nikoliv bezvýznamný krok vpřed.

"Můžu vám pomoci, abyste mohla Terrence vídat a aby vás zase bral jako součást svého života. Ale na to musíte být čistá a musí vám to vydržet."

"Jak to mám udělat?" zeptala se a nedokázala se mi podívat do očí. Skláněla se nad kávou a pára jí sloupala do obličeje.

"Jdele dneska k Naomi?"

"Jo."

„Mluvil jsem s ředitelkou. Dnes tam mají dvě společná setkání pro lidi s návykem na alkohol a narkotika. Říkají tomu NA/NN. Chci, abyste na obě setkání šla. Ředitelka mi zavolá."

Přikývla jako peskované dítě. Už ji nebudu dál trestat, alespoň ne v tuhle chvíli. Ukusovala koláček, upíjela kávu a s dychtivou pozorností poslouchala jednotlivé články, které jsem jí předčítal. Zahraničí a sport ji moc nezajímaly, ale zprávy z města přímo hltala. Před mnoha lety jednou volila a čachry na radnici nebylo tak těžké pochopit. Opravdu ale chápala hlavně zprávy o zločinech.

Dlouhý úvodník vyčítal Kongresu a městu, že se jim nepodařilo zajistit služby pro bezdomovce. Další Lontae budou následoval, varoval autor. Další děti budou umírat na ulicích ve stínu Capitolu Spojených států. Trochu jsem to Ruby převyprávěl, protože zápasila s každou větou.

Začal padat slabý, namrzající déšť, a tak jsem Ruby na její další zastávku dne odvezl. Naomino Středisko pro ženy sídlilo ve čtyřpatrovém řadovém domě na Desáté ulici, v bloku naprosto shodných staveb. Otevíralo v sedm a zavíralo ve čtyři. Každý den nabízelo jídlo, sprchy, oblečení a různé činnosti a poskytovalo rady ženám bez domova, které se snažily najít zaměstnání. Ruby patřila mezi stálé návštěvnice, a tak ji při příchodu kamarádky vřele uvítaly.

Tiše jsem si popovídal s ředitelkou střediska, mladou ženou, jež se mi představila jako Megan. Přemítali jsme, jak přimět Ruby, aby zapomněla na drogu. Polovina návštěvnic Střediska byla duševně chorá, druhou polovinu tvořily narkomanky. Tak třetina z nich byla HIV pozitivní. Ruby, pokud mohla Megan soudil, žádnou infekční chorobu neměla.

Když jsem odcházel, ženy se nahrnuly do hlavní místnosti a začaly zpívat.

Seděl jsem u stolu a byl jsem po uši zabraný do práce, když na dveře zaklepal Sofia a vešla, ještě než jsem ji k tomu stačil vyzvat.

"Mordecai se zmínil, že někoho hledáš," prohlásila. V ruce třímala poznámkový blok a byla připravená dělat si poznámky.

Na okamžik jsem se zarazil, ale pak jsem si vzpomněl na Hectora. "No jo. Má pravdu," vydechl jsem.

"Můžu ti pomoci. Řekni mi o té osobě všechno, co o ní víš." Posadila se, začala si psát a já ze sebe vychrlil jméno, adresu, posledního známého zaměstnavatele, fyzický popis a navrch přidal skutečnost, že hledaný má manželku a k tomu čtyři děti.

"Věk?"

"Kolem třiceti."

"Průměrný příjem?"

"Pětatisíc tisíc."

"Se čtyřmi dětmi se dá najisto předpokládat, že alespoň jedno už začalo chodit do školy. Když někdo bydlí v Bethesdae a má takovýhle plat, zcela určitě neposílá dítě do soukromé školy. Navíc je to hispánec, takže nejspíš bude katolík. Ještě něco?"

Už jsem si nemohl na nic vzpomenout. Vyšla, posadila se zpátky ke svému stolu, otevřela kroužkový záznamník a začala obracet stránky. Nechal jsem otevřené dveře, abych ji mohl sledovat a poslouchal. Nejdřív zavolala někomu, kdo pracoval na poště. Hovor okamžitě přešel do španělštiny a byl jsem ztracen. Jeden telefonát střídal druhý. Pokaždé pozdravila, požádala o spojení a hned spustila ve své mateřštině. Zavolala také do kalolické diecéze, což vedlo k další sérii rychlých hovorů. Přestal jsem to sledovat.

Po hodině došla k mým dveřím a oznámila mi: "Přestěhovali se do Chicaga. Potřebuješ adresu?"

"Jak jsi to...?" Ani jsem nedokázal dořít větu a zůstal jsem na ni nevěřičně zírat.

"Neptej se mě na to. Přítel jednoho přítele v jejich církvi. Přestěhovali se během víkendu. Trochu narychlo. Tak potřebuješ jejich novou adresu?"

"Jak dlouho ti to bude trvat?"

"Nebude to zrovna snadné. Ale můžu tě alespoň správně nasměrovat."

Pod oknem vedoucím na ulici sedělo nejníž šest zákazníků a čekalo, až jim Sofia bude moci poskytnout rady. "Teď ne," řekl jsem. "Možná později. Děkuju."

"Nemáš zač."

Nemáš zač. Plánoval jsem, že strávím po setmění několik hodin t'ukáním na dveře sousedů, postáváním v mrazu a vyhýbáním se strážným v naději, že mě nezastřelí. A Sofia si na hodinku sedla k telefonu a pohřešovanou osobu mi našla.

Firma Drake & Sweeney má v chicagské pobočce přes sto právníků. Dvakrát jsem tam byl kvůli nějakým případům týkajícím se protimonopolních opatření. Kanceláře pobočky se nacházejí ve věžáku poblíž jezera. Vstupní hala budovy je několik pater vysoká a má po celém obvodu vodotrisky a obchody a pojízdné schody se sem a tam křížují prostorem. Bylo to dokonalé místo, kde šlo ukrýt a hlídat Hectora Palmu.

26 BEZDOMOVCI MAJI BLÍZKO K ULICI, K CHODNÍKŮM, obrubníkům i rigolům, k betonu, odpadkům, víkům od kanálů a požárním hydrantům, k odpadkovým košům, autobusovým zastávkám a k výlohám obchodů. Den za dnem se pomalu pohybují známým prostředím, zastavují se spolu, aby si poklábosili, jelikož čas pro ně mnoho neznamena. A tak se taky klidně zastaví, aby sledovali vůz, který se zaklíní v dopravě, nového prodáváče drog na rohu či neznámý obličej v jejich parčíku. Sedávají na chodnících s obličejem skrytým pod klobouky a čepicemi či za markýzami obchodů a jako ostříží pozorují každý pohyb. Naslouchají zvukům ulice a vdechují pach dieselových plynů z motorů městských autobusů a spáleného tuku z laciných jídelen. Když kolem projede dvakrát za hodinu stejný taxík, vědí o tom. Pokud v dále třesne výstřel, umí určit, kde se střílelo. Jakmile u obrubníku zaslaví auto s virginskou či marylandskou značkou, sledují ho, dokud zase neodjede.

Když někde čekají policisté v civilu a v neoznačeném autě, bezdomovcům to neunikne.

"Venku je policie," oznámil jeden z klientů Sofii. Došla k hlavnímu vchodu s vyhlídkou na jihozápadní část ulice a uviděla vůz, který vypadal jako neoznačené policejní auto. Počkala půl hodiny a šla se podíval znovu. Pak se vydala za Mordecai.

Já o tom všem neměl ani tušení, jelikož jsem zrovna na jedné frontě zápolil s úřadovnou vydávající potravinové poukazy a na druhé frontě se utkával s kanceláří stálího žalobce. Byl pálek odpoledne a městská byrokracie, která se ani ve své nejlepší dny nepřetrhla, se rychle hroutila. Přišli mi tu novinu sdělit společně.

"Mám dojem, že venku čekají poldové," prohlásil Mordecai vážně.

Ze všeho nejdřív mě napadlo, že se schovám pod stůl, ale to jsem pochopitelně neudělal. Snažil jsem se působit klidným dojmem. „Kde?“ zeptal jsem se, jako by na tom záleželo.

"Na rohu. Už tuhle budovu pozorují přes půl hodiny."

"Třeba jdou po tobě," poznamenal jsem vtipně. Haha. Ani nehnuli brvou.

"Volala jsem tam," řekla Sofia. "Mají na tebe vyslavený zatykač. Jde o krádež předmělu s velkou hodnotou."

Zločin! Vězení! Pohledného mladého bělocha hodili do díry. Přeshlápl jsem z jedné nohy na druhou a zoufale se snažil nedat najevo, jak se mmou lomcuje strách.

„To mě nepřekvapuje," prohodil jsem. Takové věci se mi totiž stávají denně. "Alespoň to budeme mít z krku."

"Zavola jsem jednomu chlápku, co dělá v kanceláři stálího návladního," ozval se Mordecai. "Bylo by od nich hezký, kdyby tě nechali, aby ses přihlásil sám."

"To by teda bylo," poznamenal jsem, jako by na tom nezáleželo. "Ale já se pokoušel jednat s kanceláří žalobce zrovna dnes odpoledne. Nikdo to tam nebral."

"Mají dvě stovky právníků," řekl Mordecai.

Na téhle strane ulice si Mordecai moc kamarádů nenadělal. Policajti a prokurátoři byli jeho přirozenými nepřáteli. Rychle jsme si dohodli bojový plán. Sofia zavolá úředníka, který má na starosti navrhování kaucí, a ten se s námi sejde ve vazbě. Mordecai se pokusí najít nějakého přátelsky naladěného soudce. O jedné věci jsme nemluvili, ale byla nám všem nad slunce jasnější - byl pálek odpoledne. A víkend v městské věznici taky nemusím přežít.

Oba se vydali vyřizovat slíbené telefonáty a já zůstal sedět za stolem, zkoprnělý, neschopen pohybu, neschopen dát dohromady jedinou kloudnou myšlenku či dělat cokoliv jiného než poslouchat, kdy vrznou dveře. Nemusel jsem čekat dlouho. Přesně ve čtyři hodiny vstoupil poručík Gasko se dvěma muži v závěsu.

Během prvního setkání s Gaskem, když prohledával Clairin byt a já na něj útočil, spílal mu, hrozil mu všemi možnými žalobami, jež proti němu a jeho partákům vznesu, každé jeho slovo odbýval sžíravým pohrdáním, jelikož já byl neústupný právník a on jen mizerný policajt, tehdy mě ani ve snu nenapadlo, že mu osud jednoho dne dopřeje to potěšení, aby mě mohl zatykat. Jenže teď tu stál, naparoval se jako stárnoucí kulturista, popotahoval a usmíval se současně a v ruce držel nějaké další papíry. Měl je složené a nachystané, aby mi je mohl vmést do tváře.

"Potřebuju mluvit s panem Brockem," oznamoval Sofii zrovna ve chvíli, kdy jsem s úsměvem vcházel do hlavní místnosti.

"Zdravím vás, Gasko," zahlaholil jsem. "Ještě pořád hledáte ten spis?"

"Ne. Dneska ne."

Mordecai vyšel ze své kanceláře. Sofia stála u svého stolu. Všichni se rozhlíželi jeden po druhém. "Máte povolení?" zeptal se Mordecai.

"Jo. Mám zatykač tadyhle na pana Brocka," odpověděl Gasko.

Pokřčil jsem rameny a prohodil: "Tak jdeme." Vykročil jsem směrem ke Gaskovi. Jeden z jeho pochopů si odepjal od

pasu pouta. Byl jsem odhodlán alespoň tvářit se chladnokrevně.

"Jsem jeho advokát," ozval se Mordecai. "Rád bych se na to podíval." Vzal si od Gaska zatykač a prostudoval ho. Já tam zatím stál s želízky - spoutali mi ruce za zády a zápěstí mi svírala chladná ocel. Pouta byla příliš těsná, nebo přinejmenším těsnější, než by měla být, ale dalo se to vydržet a já se rozhodl chovat se povzneseně.

"S radostí osobně dopravím svého klienta na policejní stanici," řekl Mordecai.

"To jste hodnej," utělo ho Gasko. "Ale my vám ušetříme námahu."

"Kam pojedete?"

"Na Hlavní."

"Pojedu za vámi," obrátil se Mordecai na mě. Sofia někam telefonovala, což mě uklidňovalo ještě víc než vědomí, že Mordecai pojedete někde za mnou.

Celý výjev sledovali tři naši klienti - tři neškodní pánové z ulice, kteří zaskočili za Sofií na slovíčko. Seděli na místech, kde vždycky sedí čekající klienti, a když jsem kolem nich procházel s policejním doprovodem, zírali na mě. Nemohli věřit vlastním očím.

Jeden z Gaskových pochopů mi stiskl loket a postrčil mě do hlavních dveří. Vykročil jsem na chodník a snažil jsem se co nejrychleji nastoupit do vozu - bylo to bílé neoznačené auto, které předtím stálo na rohu. Bezdomovci to všechno sledovali - jak auto předjelo, jak z něj vyrazili policisté a jak mě vyvedli ven v poutech.

"Zatkli advokáta," budou si šeptat mezi sebou, takže se ta novinka rychle rozkřikne po ulicích.

Gasko se usadil vedle mě dozadu. Seděl jsem příkrčený, zíral nepřítomným pohledem před sebe a pomalu se mě začal zmochňovat šok.

"Takový plejvlání časem," ulevil si Gasko a přehodil si nohu v kovbojské botě přes koleno. "Máme v tomhle městě sto čtyřicet nevyřešených vražd, na každém rohu jednoho feťáka, do středních škol nám lezou dealaři, aby tam prodávali drogy, a my se musíme zabývat vámi."

"To má být pokus o výslech, Gasko?" zeptal jsem se.

"Houby."

"To je dobře." Zatím se neobtěžoval odříkat mi moje práva, a dokud to neudělá, nesmí se mě začít na nic vyptávat. Pochop číslo jedna zamířil na jih po Čtrnácté ulici, světla ani sirény nezapnul, ale na semaforech a chodce nebral v nejmenším ohled.

"Tak mě pusťte," reagoval jsem na jeho stesky.

"Kdyby to záleželo na mně, tak to udělám. Jenže vy jste pár lidí děsně nasral. Žalobce říkal, že na něj tlačili, aby vás dostal."

"Kdo na něj tlačil?" zeptal jsem se. Ale odpověď jsem znal. Drake & Sweeney přece nebudou ztrácet čas s policisty. To si radši hezky po právníku promluví se státním návladním.

"Oběti," odpověděl Gasko s jedovatou ironií. Souhlasil jsem s jeho postojem. Je opravdu těžké předslavit si bandu zazobaných právníků jako oběti zločinu.

Mnoho slavných lidí bylo zatčeno. Snažil jsem si je vybavit. Martin Luther King šel do vězení několikrát. Pak jsem si vzpomněl ještě na Boeskyho a Milkenu, ale určitě jsem znal mnohem víc proslulých zlodějů, jen mi zrovna vypadla jména. A co všichni ti slavní herci a sportovci, které nacytali, jak řídí namazání, balí prostitutky nebo u sebe přechovávají kokain? Hodili je na zadní sedadlo policejního vozu a odvezli je jako obyčejné zločince. Pak jsem si vzpomněl na jednoho soudce z Memphisu, který dostal doživotí, dále na jednoho známého z přípravy a konečně na bývalého klienta, který seděl ve federální věznici za daňový únik. Všechny zatkli, odvezli dolů do města, zapsali, vzali jim otisky prstů a vyfotografovali si je s malíčkým pořadovým číslem pod bradou. A všichni to přežili.

Měl jsem drobné podezření, že i Mordecai Green už pocítil chlad ocelových pout na zápěstí.

Dostavil se i jistý náznak úlevy, protože jsem to konečně měl za sebou. Mohl jsem přestat s utíkáním, skrýváním se a neustálým ohlížením, jestli za mnou někdo nejde. Čekání skončilo. A nebyl to půlnoční přepad, po němž by mě zaručeně drželi v cele do rána. Došlo k tomu v docela přijatelnou hodinu. S trochou štěstí bych mohl být na kauci venku, než vypukne víkendová dopravní špička.

Ale současně jsem prožíval i návaly hrůzy, strach, jaký jsem ještě nikdy v životě nepoznal. V městském vězení se může přihodit úplně všechno. Můžou se ztratit moje papíry. Může dojít k celé řadě nejrůznějších zdržení. Propuštění na kauci je možné odložit na sobotu, na neděli nebo dokonce na pondělí. Můžou mě strčit do cely, kde budou samí nepřátelští, ne-li dokonce odporní lidé.

Určitě se provalí, že mě zatkli. Přátelé budou vrtět hlavou a přemítat, co ještě provedu, abych si co nejvíc podělal život.

Rodiče to naprosto zdrtí. U Claire jsem si nebyl příliš jist reakcí, zvláště teď, když jí dělal společnost ten gigolo.

Zavřel jsem oči a snažil se najít co nejpohodlnější pozici, ale zjistil jsem, že když si člověk sedí na rukou, moc to nejde.

Uvalení vazby probíhalo naprosto neuvěřitelně - řada surrealistických přesunů od jednoho stanoviště k dalšímu, kam mě Gasko vždycky dovedl jako loutku. Koukej se do země, opakoval jsem si v duchu. Nedívej se na ty lidi. Nejdřív soupis předmětů, vyndat všechno z kapes, pak podepsat formulář. Potom chodbou do fotooddělení, zout se a postavil se ke stojanu, na němž je vidět výška postavy. Pokud nechcete, usmívat se nemusíte, ale dívejte se prosím do fotoaparátu. Teď z profilu. Pak na otisky prstů, jenže tam bylo zrovna plno, a tak mě Gasko připoutal v chodbě k židli jako duševně chorého pacienta a šel sehnat kávu. Kolem mě proudili zatčení v různém stupni úředního zpracování. Všude se rojili policisté. A hele, tamhle je taky jeden bílý obličej, a není to policajt, nýbrž zadržený jako já - mladý muž v úhledném tmavomodrém obleku a s modřinou na tváři, zjevně řádně podnapilý. Jak se může někdo takhle zřítit v pátek před pátou hodinou odpoledne? Hlasitě povykoval, vyhrožoval okolí, mluvil sprostě, ale nezřetelně a široko daleko mu nikdo nevěnoval pozornost. Pak najednou zmizel. Čas ubíhal a mě se začínala zmochňovat panika. Venku se setmělo,

nastal víkend, za chvíli začne stoupat zločinnost a ve vězení bude živo. Pak se vrátil Gasko, odvedl mě na odběr otisků a čekal, až zřízenec šikovně nanese inkoust a obtiskne mi prsty do karty.

Nemusel jsem nikam telefonovat. Právnicka jsem měl někde poblíž, i když ho Gasko nejspíš nikde nezahlédl. Čím hlouběji jsme pronikali do věznice, tím tam měli masivnější dveře. Ubírali jsme se špatným směrem - k východu na ulici se přece šlo na druhou stranu.

"Můžu požádat o kauzi?" zeptal jsem se nakonec. Uviděl jsem před sebou mříže: mříže na oknech a pod nimi ostražitě bachaře s puškami.

"Mám pocit, že váš právník na tom zrovna dělá," odpověděl Gasko.

Předal mě seržantu Coffeymu, který mě přistrčil čelem ke zdi, kopnutím mi roztáhl nohy a důkladně mě prohmatl, jako by u mě hledal deseták. Nic nenašel, tak jen zavrčel a ukázal na detektor kovů, kterým jsem prošel a nic se nestalo. Pak se ozval bzučák a dveře odjely stranou. Objevila se chodba s řadou mříží po obou stranách. Dveře za mnou zaklaply a moje modlitba za to, abych odtud vypadl co nejrychleji, vyšla naprázdno.

Mřížemi trčely do úzké chodby ruce a paže. Jak jsme se šourali okolo, muži nás pozorovali. Opět jsem sklopil pohled do země. Coffey nakoukl do každé cely. Měl jsem pocit, že počítá, kolik lidí má uvnitř. U třetí cely po pravé straně jsme se zastavili.

Všichni moji spoluvězni byli černí a mnohem mladší než já. Nejdřív jsem napočítal, že jsou čtyři, pak jsem si všiml, že na horním lůžku leží pátý. Byla tam dvě lůžka na šest lidí. Cela měla půdorys malého čtverce se třemi stěnami z mříží, takže jsem viděl na zatčené po pravé i levé straně a na druhou stranu uličky. Zadní stěna byla z tvárnice a v jednom rohu stál malý záchod.

Coffey za mnou zabouchl dveře. Chlápek na horním lůžku se posadil a hodil nohy přes pelest, takže jimi pohupoval těsně před obličejem mladíkovi, který seděl na dolním lůžku. Stál jsem u dveří, zkoušel vypadat klidně a neohroženě a zoufale se snažil najít na podlaze místo, kde bych měl jistotu, že se nebudu dotýkat žádného ze svých společníků.

Zbýlých pět spoluvězňů mě upřeně pozorovalo.

Bohudíky neměli žádné zbraně. Bohudíky někoho napadlo postavit sem detektor kovů. Zaručeně u sebe neměli pistole ani nože. A já u sebe neměl nic cenného, nic než oblečení. Hodinky, peněženku, mobilní telefon, hotové peníze - prostě všechno, co jsem měl s sebou - mi vzali a zanesli do seznamu.

Vepředu to pro mě bude bezpečnější než vzadu. Nevšiml jsem si jejich pohledů, sedl jsem si na bobek, zadíval se na svoje oblíbené místo na podlaze a opřel se zády o dveře. O kus dál někdo ječel, že tam má přijít strážný.

O dvě cely dál se strhla rvačka. Přes mříže a lůžka jsem viděl, jak dva obrovití černoši zahnali toho opilého bělocha v tmavomodrém obleku do rohu a tam ho mlátili hlava nehlava. Několik hlasů je povzbuzovalo a za chvíli se pozdvižení rozšířilo do celého křídla věznice. Jsou chvíle, kdy není moc výhodné být běloch.

Ozval se ostrý hvizd, dveře se otevřely a dostavil se Coffey s pendrekem v ruce. Bitka ustala, jako když utne. Opilec zůstal ležet na břiše a nehýbal se. Coffey došel k cele a zjišťoval, co se stalo. Nikdo nic nevěděl. Nikdo nic neviděl. "A bude tady klid!" nařídil a odešel.

Minuty ubíhaly. Opilec začal sténat. V dálce někdo zvracel. Jeden z mých spoluvězňů došel k místu, kde jsem seděl. Bosým chodidlem se dotkl mé nohy. Vzhlédl jsem k němu a pak se zadíval jinam. Koukal se na mě dolů a mně bylo jasné, že je konec.

"Pěkný kvádro," ozval se.

"Dík," zamumlal jsem a snažil se, aby to neznělo ironicky ani jinak provokativně. Měl jsem na sobě tmavomodrý blejzr, ten starý, co jsem teď nosil každý den k džínám a khaki kalhotám - můj kostým radikála. Rozhodně nestál za to, abych se kvůli němu nechal zabít.

"Pěkný kvádro," řekl znovu a přidal k tomu nepatrný žďuchanec nohou. Chlápek, který seděl na horním kavalci, seskočil a přistoupil blíž, aby lépe viděl. "Dík," řekl jsem ještě jednou.

Mohlo mu být tak osmnáct nebo devatenáct, byl vysoký a štíhlý a nikde neměl ani milimetr tuku navíc. Nejspíš to byl člen pouličního gangu a celý život strávil na ulici. Chtěl se vytahovat a ohromit ostatní tím, jaký už je neohrožený chlapák.

Až mi nakope prdel, bude to nejsnadnější úlovek, k jakému se v životě dostal.

"Já takhle pěkný kvádro v životě neměl," pokračoval v úvaze. A šťouchl do mě nohou trochu víc, se zjevným úmyslem vyprovokovat mě k odvěti.

Takhle se snad nemůže chovat ani pobuda z ulice, říkal jsem si. Tady přece nemůže krást, vždyť tu není kam utíkat.

"Chceš si ho půjčit?" zeptal jsem se, ale nepodíval se na něj.

"Ne."

Přitáhl jsem nohy víc k tělu, abych měl kolena blízko obličeje. Byla to obranná poloha. Když mě kopne nebo praští, nevrátím mu to. Jakýkoliv pokus o odpor by okamžitě povzbudil zbývající čtyři zatčené, kteří by si určitě nenechali ujít to potěšení bouchnout si do bílého chlapce.

"Tady kámoš říká, že máš pěkný kvádro," ozval se ten, co předtím ležel na horní pryčně.

"A já mu poděkoval."

"Kámoš taky říká, že takhle pěkný kvádro v životě neměl."

"A co s tím mám dělat?" zeptal jsem se.

"Zkus uvažovat o dárku."

Další vězeň postoupil o krok blíž a půlkruh kolem mě se uzavřel. První mě kopl do nohy a všichni tři se semkli ještě těsněji. Nemohli se dočkat, až si do mě praští, a jen čekali, kdo se rozpřáhne první. Tak jsem si honem blejzr stáhl a hodil ho mezi ně.

"To má být dárek?" zeptal se první a zvedl ho.

"Klidně si to myslí," odsekl jsem. Pořád jsem se díval do země, abych se vyhnul jejich pohledům, a tak jsem jim neviděl ani na nohy.

Bylo to srdečné kopnutí a zasáhlo mě do levého spánku, až mi hlava poskočila dozadu a praštil jsem se o mříže.

"Sakra!" vyjekl jsem, když se temeno potkalo se železem.

"Jen si ten zatracený hadr vem," vyzval jsem ho a třel si zátylek.

"Je to dárek?"

"Jo."

"Tak to teda díky, člověče."

"Nemáš zač," poznamenal jsem a hladil si tvář. Celá hlava mi třeštila.

Stáhli se a nechali mě ležet na zemi stočeného do klubíčka.

Minuty utikaly, ale já vůbec neměl ponětí o čase. Opilý běloch o dvě cely dál se usilovně snažil vzpamatovat a nějaký jiný hlas zase pro změnu volal strážného. Frajer, co mi vzal blejzr, si ho ani neoblékl. Cěla ho pohltila.

Obličej mi jen hořel, ale krev jsem necítil. Pokud nepřijdu k nějakému dalšímu zranění, skončí moje kariéra zatčeného docela šťastně. Jakýsi soupeřník ubytovaný o několik cel dál křičel, že se snaží usnout, ať dají pokoj, a já začal přemítat, co mi tak asi přinese noc. Šest zatčených a dvě velmi úzké pryčny. To se od nás čekalo, že budeme spát na zemi bez deky a polštáře?

Podlaha začínala být chladná, a jak jsem na ní seděl, prohlížel jsem si své spolence a uvažoval, jaké asi spáchali zločiny. Pokud šlo o mě, já jsem si pochopitelně jen vypůjčil jeden spis a celou dobu jsem měl v úmyslu ho vrátit. A přesto jsem se tady, já chudák, ocitl mezi obchodníky s narkotiky, zloději aut, násilníky a nejspíš i vrahy.

Neměl jsem hlad, ale myslel jsem na jídlo. Neměl jsem kartáček na zuby. Zatím se mi nechtělo na záchod, ale co si počnu, až ta chvíle přijde? Kde je tu pitná voda? Najednou začaly být strašně důležité zcela základní věci.

"Hezký boty," ozval se nějaký hlas a já strnul. Podíval jsem se nahoru a uviděl, jak nade mnou stojí další otrapa. Na nohou měl špinavé bílé ponožky a byl bez bot. Chodidla měl o několik centimetrů delší než já.

"Dík," přikývl jsem. Bavili jsme se o starých sportovních botách značky Nike pro přespolní běh. Nebyly to žádné boty na košíkovou a mého spoluvězně by neměly ničím lákat. Výjimečně jsem zatoužil po tom, abych měl na nohou prolamované mokasíny, jaké jsem nosil ve svém předcházejícím zaměstnání.

"Jaký je to číslo?" zeptal se.

"Desítky."

Grázl, co mi předtím sebral blejzr, se přišoural blíž. Zjistil, že začalo další kolo, a nemohl u toho chybět.

"Já mám stejný číslo," zamudroval si první vězeň.

"A nechceš si tyhle vzít?" řekl jsem a okamžitě si začal rozvazovat tkaničky. "Tu máš. Budu rád, když moje boty přijmeš jako dar." Rychle jsem je skopl a on si je vzal.

Napadlo mě, jestli se nemám zeptat: A co takhle džíny a spodní prádlo?

Kolem sedmé večer se Mordecaiovi konečně podařilo prolomit obranu. Coffey mě vytáhl z cely, a když jsme kráčeli k východu, zeptal se mě: "Kde máte boty?"

"V cele," odpověděl jsem. "Vzali mi je."

"Donesu vám je."

"Děkuju. Mám tam taky tmavomodrý blejzr."

Podíval se mi na levou polovinu obličeje, kde mi začal otékat koutek oka. "Jste v pořádku?"

"Jsem na tom skvěle. Vždyť jdu na svobodu."

Uložili mi kauci ve výši deseti tisíc dolarů. Mordecai na mě čekal se soudním úředníkem. Vyplatil jsem mu deset tisíc v hotovosti a podepsal příslušné doklady. Coffey mi přinesl boty a blejzr a tím moje uvěznění skončilo. Sofia čekala venku ve voze a všichni tři jsme vyrazili pryč.

27 BRÁNO PŘÍSNĚ FYZICKY, JEN JSEM AŽ DOPOSUD splácel cenu za výpravu z věže na ulici. Pohmožděny z havárie se už téměř zahojily, ale bolest ve svalech a kloubech vydrží ještě kolik týdnů. Taky jsem trochu zhubl, a to ze dvou důvodů - jednak jsem si nemohl dovolit chodit do restaurací, jež jsem kdysi považoval za samozřejmé, a navíc jsem ztrácel zájem o jídlo. Žáda mě bolela od spaní ve spacím pytli na podlaze. Přesto jsem toho nechtěl nechat, jelikož jsem byl rozhodnut zkusit, jestli si na to člověk může zvyknout. Dost jsem o tom pochyboval.

A pak mi jeden pobuda z ulice málem prokopl lebku bosou nohou. Dával jsem si na to dlouho do noci led a pokaždé, když jsem se probudil, jsem měl pocit, že mám hlavu o něco větší.

Ale byl jsem rád, že jsem naživu, vždyť jsem měl nakonec štěstí. Doslal jsem se na čtyři hodiny do pekla, a než mě zachránili, vydržel jsem tam vcelku bez úhony. Navíc jsem se alespoň načas zbavil strachu z neznámého. Už jsem se nemusel bát policistů vyskakujících ze stínu.

Krádež předmětu vysoké hodnoty nebylo zrovna obvinění, nad nímž by člověk mávl rukou, zvlášť pokud je vinen.

Mohl jsem za to dostat až deset let nepodmíněně. Ale s tím si budu lámat hlavu později.

Z bytu jsem vypadl před rozedněním. Byla sobota a já si honem běžel koupit noviny. Poblíž mého nového bydliště bylo maličké pekařství s celonočním provozem, kde si šlo dát kávu. Pekařství vedla výřečná pákistánská rodina žijící na Kaloramě, což je část Adams-Morganovy čtvrti, kde v rámci jedné jediné ulice člověk překročí hranici mezi bezpečím a ohrožením života. Usadil jsem se u pultu a objednal si kávu. Pak jsem otevřel noviny a našel tam jeden drobný článek, který mě okamžitě probral.

Moji přátelé od Drakea & Swcenyho si to naplánovali dobře. Na druhé straně městské části listu jsem uviděl vlastní fotku, kterou pořídili asi před rokem kvůli nějaké náborové brožůře vydávané firmou. A jediné firma měla k dispozici

negativ.

Článek se skládal ze čtyř odstavců, byl stručný, šel rovnou k věci a obsahoval především informace, které novináři poskytla firma. Pracoval jsem u nich sedm let, a to v protimonopolním oddělení, vystudoval jsem práva v Yale a trestní rejstřík jsem měl do této chvíle čistý. Firma byla patnáctá největší v zemi - osm set právníků v osmi městech a tak dále. Nikoho necitovali, jelikož nebylo třeba nikoho citovat. Jediným smyslem článku bylo mě zostudit, a to se náramně vyvedlo. MÍSTNÍ ADVOKÁT ZATČEN PRO KRÁDEŽ hlásal titulěk hned vedle mé podobizny. Získaný lup byl popsán slovy "odnesený předmět". Tedy předmět, který jsem odnesl, když jsem odcházel od firmy.

Vypadalo to jako malé a hloupé plivnutí - jako přípitomělé popichování mezi právníky, kteří nemají nic pořádného na práci. Komu jinému to mohlo něco říct než mně a několika málo lidem, kteří mě znají? Ostuda rychle vyvane - kolem se přece děje příliš mnoho opravdu závažných věcí.

Fotografie a informace o mé osobě se shodou okolností ocitly u jednoho spřízněného novináře, který byl ochoten z toho sesmolit čtyři odstavce a pak čekat, až se potvrdí, že už jsem zatčen. Vůbec mi nedělalo potíže představit si, jak Arthur, Raffer a jejich tým ranářů tráví hodiny a hodiny tím, že osnují moje zatčení a plánují, co bude následovat. Odpracované hodiny pak nepochybně naučtují RiverOaks, jelikož to je shodou okolností jediný klient, který má s tímhle zmatkem něco společného.

Takhle se pracuje s veřejností! To jsou, pane, public relations! Čtyři odstavečky v sobotním vydání.

Pákistánci nepekli koláčky plněné ovocem. Tak jsem místo toho koupil alespoň šátečky z ovesné mouky a odjel ke kanceláři.

Ruby spala ve vchodu, a když jsem se k ní blížil, přemítal jsem, jak dlouho tam asi čeká. Byla přikrytá dvěma či třemi starými dekami a hlavu měla položenou na veliké plátěné nákupní tašce, v níž nosila veškerý svůj majetek. Když jsem zakašlal a zaharašil klíčky, okamžitě vyskočila.

"Proč spíte tady?" zeptal jsem se jí.

Podívala se na papírový sáček s jídlem a odpověděla: "Někde spát musím."

"Myslel jsem, že spíte v autě."

"Taky že jo. Většinu času."

Kdybyste se někdy chlěli bavit s bezdomovcem o tom, proč spí zrovna tady a ne někde jinde, nic kloudného z takového hovoru nekouká. Ruby měla hlad. Odemkl jsem dveře, rozsvítil a šel vařit kávu. Ona se podle zažilého zvyku vydala rovnou cestou ke stolu, který už brala za svůj, a tam na mě trpělivě čekala.

Dali jsme si kávu a šátečky a k tomu si dopřáli ranní zprávy. Střídali jsme se ve výběru - vždycky jsem přečetl jeden článek, který zajímal mě, a pak jeden, který upoutal ji. Zprávu, v níž jsem sám vystupoval, jsem přeskočil.

Včera odpoledne odešla Ruby ze schůzky s alkoholiky a narkomany u Naomi. Dopolední seance proběhla bez nehody, ale z té druhé se ulila. Megan, ředitelka Slřediska, mi to telefonicky sdělila asi hodinu předtím, než se u nás zastavil Gasko.

"Jak se dnes cítíte?" zeptal jsem se, když jsme se vypořádali s novinami.

"Dobře. A co vy?"

"Taky dobře. Jsem čistý, co vy?"

Brada jí nepatrně poklesla. Uhnula očima do strany a mlčela příliš dlouho na to, aby se chyslala říct pravdu. "Jo," prohlásila nakonec, "taky jsem číslá."

"Ne, nejste. Nelžete mi, Ruby. Jsem váš přítel a právník a snažím se vám ze všech sil pomoci, abyste se mohla vidět s Terrencem. Když mi ale budete pořád lhát, nebudu vám umět pomoci. Tak se mi podívejte do očí a řekněte mi, jestli jste čistá."

Jakýmsi záhadným způsobem se jí podařilo ještě víc se schoulit, zabodla pohled do podlahy a zakňourala: "Nejsem čistá."

"Děkuju. Proč jste včera odpoledne odešla z té schůzky u Naomi?"

"Neodešla jsem."

"Ředitelka říká, že ano."

"Myslela jsem, že už to skončilo."

Nechtěl jsem se nechat vtáhnout do sporu, který jsem nemohl vyhrát, a tak jsem se zeptal: "Chystáte se dneska k Naomi?"

"Jo."

"Výborně. Dovezu vás tam, ale musíte mi slíbit, že půjdete na obě setkání."

"Slibuju."

"Ředitelka mi to ohlídá."

Přikývla a vzala si další šáteček. Byl už čtvrtý. Povídali jsme si o Terrencovi, o léčení a o tom, jak se zbavit návyku, a mě už se zase začala zmocňovat beznaděj, pokud jde o narkomani. Vydržet bez dávky pouhých dvacet čtyři hodin představovalo pro Ruby nezvládnutelné úsilí.

Obával jsem se, že v jejím případě jde o crack. Je nechutně levný a člověk si na něj rychle vytvoří návyk.

Když jsme jeli k Naomi, Ruby se zničehonic zeptala: "Oni vás zatkli, že jo?"

Málem jsem projel na červenou. Když se rozednívalo, spala na prahu poradny. Byla téměř negramotná. Jak se mohla dostat k novinám?

"Je to tak," odpověděl jsem.

"Myslela jsem si to."

"Odkud to víte?"

"Povídá se to po ulicích."

No jistě. Zapomeňte na noviny. Bezdomovci si předávají zprávy sami. Ten mladý právník od Mordecaie se nechal sebrat. Poldové ho odláhli, jako by už patřil mezi nás.

"Bylo to nedorozumění," poznamenal jsem, jako by jí na tom snad záleželo.

Toho dne začaly ženy zpívat bez ní. Slyšeli jsem je, když jsme se blížili ke schodům vedoucím do Střediska. Megan nám odemkla dveře a pozvala mě, abych si s ní vypil kávu. V hlavní místnosti v přízemí, kde kdysi býval docela dobrý podnik, zpívaly dámy od Naomi žalmy a sdělovaly si mezi sebou nejrůznější obtíže. Jelikož jsem byl jen mužský, připadal jsem si tam trochu jako vetřelec.

Megan mi v kuchyni nalila kávu a rychle mě provedla Slřediskem. Šeptali jsme, protože kousek od nás se ženy zrovna modlily. V přízemí poblíž kuchyně byly záchody a sprchy. Vzadu se dalo vyjít na malou zahrádku, kam se občas uchýlovaly návštěvnice, které trpěly depresemi, protože tam mohly být chvíli samy. V prvním patře byly kanceláře, přijímací místnosti a čtvercová místnost s rozestavenými židlemi, kde se odehrávaly společné schůzky s alkoholičkami a narkomankami.

Když jsme sloupali po úzkých schodech, ozval se zespoda veselý sbor. Megan měla kancelář ve druhém poschodí. Pozvala mě dovnitř, a sotva jsme se usadili, hodila mi do klína čerstvé vydání Postu.

"Těžká noc, co?" podolkla s úsměvem.

Znovu jsem se zadíval na vlasní fotografii. "Nebylo to tak zlé," poznamenal jsem.

"Co je tohle?" zeptala se a ukázala mi na spánek.

"Jeden ze spolubydlících chtěl moje boty. Tak si je vzal."

Podívala se na moje notně ošlapané Nike. "Tyhle?"

"Jo. Docela ujdou, ne?"

"Jak dlouho jste byl ve vězení?"

"Pár hodin. Pak jsem se zase dal dohromady. Prodělal léčení. Ted' jsem úplně nový člověk."

Znovu se usmála. Byl to nádherný úsměv, naše pohledy se při něm na kratičký okamžik setkaly a já si v duchu řekl Kamaráde! Snubní prstýnek neměla. Byla vysoká a trochu moc hubená. Vlasy měla temně zrzavé a elegantně nakrátko střižené těsně nad ušima jako studentka. Oči měla světle hnědé, veliké a kulaté a byla radost se do nich na pár okamžiků zadívat. Najednou jsem si uvědomil, že je nesmírně přiláživá a nechápal jsem, proč jsem si toho dříve nevšiml. Že by mě balila? Že bych šplhal po těch schodech z jiného důvodu, než jen kvůli prohlídce kanceláře? Jak je možné, že jsem včera ten úsměv a oči přehlédl?

Prozradili jsme si navzájem životopisy. Její otec byl episkopální kněz v Marylandu, fanoušek týmu Redskins a miloval Washington. Když dospívala, rozhodla se, že bude pracovat s chudými. Vznešenější poslání si neuměla představit. Musel jsem se jí přiznat, že jsem se poprvé začal zajímat o chudé teprve před dvěma týdny. Vyprávění o Pánovi ji dojalo, stejně jako to, jaké to na mě mělo očistné účinky.

Pozvala mě, abych přijel na oběd a podíval se, jak si vede Ruby. Když se ukáže sluníčko, budeme prý jít v zahradě. Advokáti chudých se ničím neliší od normálních lidí. Milostné vzplanutí je může potkat na těch nejpodivnějších místech, jakým je třeba útulek pro ženy bez domova.

Po týdnů projíždění nejdivočejšími částmi Washingtonu, po hodinách strávených v útulcích a po všeobecném setkávání a potýkání se s bezdomovci jsem už necítil potřebu schovávat se Mordecaiovi za záda, kdykoliv jsme vyrazili do světa. Představoval účinnou ochranu, ale pokud jsem měl přežít na ulicích, musel jsem prostě skočit do vody a plavat.

Měl jsem seznam asi třiceti útulků, vývařoven a středisek, kam bezdomovci přicházeli a kde pobývali. A měl jsem seznam sedmnácti vystěhovaných bezdomovců, včetně DeVona Hardyho a Lontae Burtonové.

Když jsem v sobotu dopoledne vypadl od Naomi, vydal jsem se do křesťanského kostela na Mount Gilead poblíž Gallaudetovy univerzity. Podle mapy, kterou jsem měl, šlo o vývařovnu, jež se nacházela nejbliž křižovatce Newyorské a Floridské, kde kdysi stálo ono nešťastné skladiště. Ředitelku tam dělala jistá Gloria, mladá žena, která, když jsem tam v devět dorazil, sama stála v kuchyni, krájela celer a nadávala, že nedorazil ani jeden dobrovolník. Když jsem se představil a podařilo se mi ji přesvědčit, že se mi dá doopravdy věřit, ukázala na prkýnko a požádala mě, abych nakrájel cibuli. Copak může advokát chudých něco takového odmítnout?

Vyložil jsem jí, že už jsem něco podobného provozoval v Dollyině kuchyni během sněhové vánice. Jednala se mnou zdvořile, ale měla naspěch. Zpracovával jsem cibuli, utíral si uslzené oči a k tomu jsem jí popisoval případ, na kterém zrovna pracuju, a chrlil jména lidí, kteří byli spolu s DeVonem Hardym a Lontae Burtonovou vystěhováni.

"Nemůžeme se starat o lidi," sdělila mi. "Můžeme je jen nakrmit. Kolikrát ani nevím, jak se jmenujou."

Dorazil dobrovolník s pytlém brambor. Začal jsem se sbírat k odchodu. Gloria mi poděkovala a vzala si ode mne seznam jmen. Slíbila, že bude natahovat uši, jak to jen půjde.

Postupoval jsem promyšleně - musel jsem vyřídít hodně věcí a měl jsem málo času. Promluvil jsem si s jedním lékařem z Capitol Clinic, což bylo soukromě financované zdravotní středisko, kam mohli bezdomovci kdykoliv zajít. Klinika si evidovala každého pacienta. Byla sobota a doktor slíbil, že hned v pondělí požádá sekretářku, aby můj seznam srovnala s jejich počítačovými záznamy. Pokud se nějaké jméno bude shodovat, sekretářka mi zavolá.

Pak jsem vypil šálek čaje s katolickým knězem v jedné misi až na Rhode Islandu. Velmi soustředěně si seznam jmen prohlédl, ale žádné mu nic neříkalo. "Když ono je jich tolik," povzdechl si.

Jedinou opravdovou nepříjemnost jsem za celé dopoledne zažil ve Sdružení svobody, což je velká hala, kterou kdysi nechala postavit nějaká dávno zapomenutá asociace a z níž se později stalo středisko pro bezdomovce. Bylo jedenáct a před vchodem se začínala utvářet fronta na oběd. Jelikož jsem tam nehodlal jíst, prostě jsem frontu ignoroval a šel rovnou ke dveřím. Někteří z pánů čekajících na jídlo si mysleli, že chci předbíhat a začali mě častovat nadávkami. Měli

hlad, chytil je vztek a to, že jsem bílý, jim taky na náladě nepřidalo. Jak si mě jenom mohli splést s bezdomovcem? U dveří hlídal dobrovolník, který taky dospěl k názoru, že jsem obyčejný vykut. Zahradil mi cestu a chytil mě za ramena. Byl to další násilný čin vůči mé osobě.

"Ale já tady nechci jít!" obořil jsem se na něj rozhněvaně. "Jsem právník a pracuju pro bezdomovce!"

To je uklidnilo. Najednou jsem byl jejich modrooký bratr. Bez dalších urážek jsem mohl vstoupit do budovy. Ředitelem tam byl jistý reverend Kip, temperamentní drobný mužik s červeným baretem a černým kolárkem. Nekápli jsme si do noty. Když zjistil, že a) jsem právník, b) mými klienty jsou Burtonovy, c) pracuju na jejich žalobě a za d) ve hře je mimo jiné také odškodné, začal myslet na peníze. Promarnil jsem s ním třicet minut a odporoučel jsem se s příslibem, že za ním pošlu Mordecaie.

Zavolal jsem Megan a omluvil se jí, že nestihnu dorazit na oběd. Vymluvil jsem se na to, že jsem na opačné straně města a pořád ještě mám dlouhý seznam lidí, které musím navštívit. Popravdě řečeno byl problém v tom, že jsem nevěděl, jestli se mnou náhodou jen neflirtuje. Byla krásná a chytrá a celkově mimořádně přitažlivá, a současně jsem ji potkal ve chvíli, kdy jsem nic takového nemohl potřebovat. Neflirtoval jsem s nikým už alespoň deset let. Nevěděl jsem, jak to dneska chodí.

Ale Megan pro mě měla skvělou novinu. Ruby nejen že přežila dopolední setkání alkoholiků a narkomanů, ale dokonce přísahala, že zůstane dvacet čtyři hodin čistá. Prý to byla velice dojemná scéna a Megan ji zezadu sledovala.

"Potřebuje se na dnešní večer dostat z ulice," poučovala mě zkušenější Megan. "Už dvanáct let neměla ani jediný abstinenční den."

A já bych jí při tom měl pochopitelně pomoci. Megan už měla několik návrhů.

Odpoledne bylo stejně neplodné jako dopoledne, i když jsem si alespoň zjistil, kde sídlí několik washingtonských útulků. A navíc jsem poznal spoustu lidí, nadělal si známosti a rozdál navštívenky řadě bližních, s nimiž se pravděpodobně ještě sejdu.

Přesto zůstal Kelvin Lam jediným vystěhovaným, kterého se nám podařilo vypátrat. DeVon Hardy a Lontae Burtonová byli po smrti. Takže mi zbývalo čtrnáct lidí, jež mezitím mohl porazit crack přímo na chodníku.

Nejskalnější bezdomovci zašli do útulku pouze čas od času na jídlo, pro pár bot či pro deku, ale nikdy po sobě nezanechali stopy. Nechtěli, aby jim někdo pomáhal. Netoužili po tom, s někým se setkat. Nechtělo se mi věřit, že by všech čtrnáct zbývajících jmen na seznamu patřilo právě k tomuto tvrdému jádru. Vždyť ještě o měsíc dřív bydleli pod střechou a platili nájem.

To chce trpělivost, hučel do mě vytrvale Mordecai. Advokát chudých musí mít trpělivost.

S Ruby jsem se sešel na schodech před Naominým Střediskem. Usmívala se od ucha k uchu a pevně mě objala.

Dokázala přežít obě setkání. Megan mezitím zařídila, jak bude vypadat následujících dvanáct hodin - Ruby nesměla za žádnou cenu zůstat přes noc na ulici. Ruby proti tomu nic nenamítala.

Vyrazili jsme si s Ruby z města a vydali se směrem do Virginie. V jedné předměstské samooblaze jsme koupili zubní kartáček, pastu, mýdlo, šampon a spoustu cukroví, které by nám stačilo na celý Svátek všech svatých. Pak jsme jeli ještě dál, až jsme dorazili do malého městečka Gainesville, kde jsem našel nádherný nový motel, který inzeroval, že pronajímá pokoje pro jednoho za dvaadvacet dolarů za noc. Zaplatil jsem kreditní kartou. Stejně mě mohli kdykoliv vystopovat, tak na tom nezáleželo.

Ubytovala se tam a před odchodem jsem jí nařídil, že se musí zamknout a zůstat v pokoji, dokud ji tam v neděli dopoledne nevyzvednu.

28 V SOBOTU BYLO PRVNÍHO BŘEZNA. BYL JSEM mladý, svobodný, jistě ne tak bohatý jako před nedávnem, ale pořád ještě ne úplně na dně. Měl jsem skříň plnou nádherných hadrů, které jsem nikdy neměl na sobě. A obklopovalo mě město, kde se mezi miliony lidí potulovala spousta přitažlivých mladých žen, které lákalo centrum politické moci a jež byly vždycky připraveny užít si trochu legrace - alespoň se to říkalo.

Dal jsem si pivo a pizzu, sledoval jsem univerzitní zápas v košíkové, seděl sám ve své mansardě a nebylo mi to nepříjemné. Kdybych vystrčil nos ze dveří, končilo by každé setkání velmi bezohledně otázkou: "Poslyš, nejsi ty ten chlápek, co ho tuhle zatkli? Dneska ráno jsem to viděl v novinách."

Rozhodl jsem se, že zkontroluju Ruby. Než to zvedla, zazvonil telefon osmkrát a já už začínal propadat panice. Měla se nadmíru dobře, pořádně se vysprchovala, snědla kopu cukroví a vytrvale se dívala na televizi. Z pokoje nevyšla ani na okamžik.

Byla třicet kilometrů od města, v malé vesnici kousek od dálnice na virginském venkově, kde jsme ani jeden neznali živou duši. Neměla naději, že by tam sehnala drogu. Opět jsem si musel poklepat na rameno.

V poločase zápasu mezi Carolinou a Duke zakvíčel mobilní telefon ležící na plastické krabici hned vedle pizzy. Velice milý ženský hlas řekl: "Nazdar, trestanče."

Byla to Claire a nebyla jedovatá.

"Ahoj," pozdravil jsem ji a ztlumil televizor.

"Jsi v pořádku?"

"Naprosto. Co ty?"

"Taky. Viděla jsem dneska v novinách tvůj rozesmátý obličej a dostala jsem o tebe strach." Claire četla pouze nedělní vydání, takže článek mohla vidět jedině v případě, že jí ho někdo dal. Kupříkladu ten rozpálený doktůrek, co zvedl telefon, když jsem jí naposledy volal. Jestlipak byla v sobotu večer sama jako já?

"Byla to zajímavá zkušenost," poznamenal jsem a celé jí to převyprávěl. Začal jsem Gaskem a skončil propuštěním.

Chtěla si povídal, a jak jsem to ze sebe sypal, dospěl jsem k závěru, že je opravdu sama, možná se nudí a možná se cítí osamělá. A navíc se nedá vyloučit, že o mě doopravdy měla skutečně strach.

"Jak vážné je to obvinění?" zeptala se.

"Za krádež tohoto typu může člověk dostat až deset let," odpověděl jsem zasmušile. Líbila se mi představa, že má o mě péči. "Ale z toho strach nemám."

"Vždyť jde jen o spis, ne?"

"Jo, a nebyla to loupež." Jistěže byla, ale já jsem si to ještě nebyl schopen připustit.

"Můžeš kvůli tomu přijít o advokátní licenci?"

"Můžu. A když mě odsoudí za úmyslný čin, přijdu o ni automaticky."

"To je hrůza, Michaeli. Co si pak počneš?"

"Abych ti pravdu řekl, ještě jsem o tom nepřemýšlel. Myslím, že k tomu nedojde." Mluvil jsem čiročirou pravdu - ještě jsem si vážně nepřipustil, že bych mohl přijít o povolení provozovat advokátní praxi. Asi to bylo téma, které stálo za zamyšlení, ale já si na to ještě nenašel čas.

Zdvořile jsme se navzájem vyptali na rodiče a já se nezapomněl zeptat na bratra Jamese a jeho Hodgkinovu chorobu.

Léčil se. Rodina se na to dívala optimisticky.

Poděkoval jsem jí, že mi zavolala, a slíbili jsme si, že se zase ozveme. Odložil jsem mobilní telefon vedle pizzy, zadíval se na zápas s vypnutým zvukem a musel si neochotně přiznat, že se mi po ní stýská.

Ruby byla vysprchovaná, rozzářená a měla na sobě nové oblečení, které jí den předtím dala Megan. Její pokoj se nacházel v přízemí a dveře vedly rovnou na parkoviště. Už na mě čekala. Vykročila do slunka a pevně mě objala. "Jsem čistá!" ohlásila mi s širokým úsměvem. "Už dvacet čtyři hodin jsem čistá!" Znovu jsme se objali.

O dva pokoje dál vyšel ze dveří jakýsi pár. Bylo jim kolem šedesátky a zůstali na nás zírat. Ví jen Bůh, co si o tom mysleli.

Vydali jsme se do města a zamířili k Naomi, kde na nás čekala Megan a její lidé, aby se dověděli, jak to dopadlo. Když jim to Ruby oznámila, strhla se drobná oslava. Megan mi pak prozradila, že kolem prvních čtyřia dvaceti hodin je vždycky největší rozruch.

Byla neděle, a tak dorazil místní pastor, který vedl čtení z bible. Ženy se nahrnuly do hlavní místnosti, aby se pomodlily a zazpívaly si žalmy. Vypili jsme s Megan v zahradě kávu a naplánovali, jak bude probíhat dalších čtyřia dvacet hodin. Vedle modliteb a zpěvů si Ruby dopřála ještě dvě perná sezení s alkoholiky a narkomany. Ale s optimismem jsme to nepřeháněli. Megan žije přímo mezi lidmi, kteří propadli návyku, a tak si byla jistá, že Ruby se k droze vrátí, jakmile se ocitne na ulici. Viděla to kolem sebe dnes a denně.

Taktiku odvážení do motelu bych si mohl ještě pár dní dovolit a byl jsem odhodlán uhradit náklady. Jenže jsem ve čtyři odpoledne odlétal do Chicaga, abych začal pátrat po Hectorovi, a neměl jsem tušení, jak dlouho budu pryč. Ruby se v motelu líbilo, vlastně vypadala, že si to tam přímo zamilovala.

Rozhodli jsme se, že si rozdělíme úkoly. Megan odveze Ruby do motelu a nechá ji tam do nedělního večera. Já zaplatím pobyt. V pondělí ráno ji vyzvedne a pak se teprve budeme zajímat, jak to zařídíme dál.

Megan taky sebere veškeré síly a pokusí se Ruby přesvědčit, že by měla přestat žít na ulici. První zastávkou na cestě z ulice bude odvykací léčba, pak na šest měsíců ženský útulek s pevným režimem, přípravou na zaměstnání a dalším léčením.

"Dvacet čtyři hodin je významný krok," prohlásila Megan, "ale pořád ještě má před sebou výstup na hodně vysokou horu."

Vypadl jsem, jak to šlo nejdřív. Pozvala mě, abych zaskočil na oběd. Mohli bychom se najíst v její kanceláři, jen my dva spolu, a probrat další důležité záležitosti. Oči jí vábivě tančily a volaly na mě: Řekni ano, řekni ano. Tak jsem to řekl.

Právníci od Drakea & Sweeneyho vždycky létají první třídou. Mají pocit, že si to zaslouží. Přespávají ve čtyřhvězdičkových hotelech, večerí v nóbl restauracích, ale vyhýbají se dlouhým limuzínám, které považují za příliš výstřední. Pronajímají si lincolny. Veškeré cestovní výdaje napočítávají klientům, a jelikož takovému klientovi se dostává nejlepší právní péče na světě, nebude se přece ohlížet na nějaký ten šesták.

Během letu do Chicaga jsem seděl v turistické třídě, a protože jsem si letenku zamlouval na poslední chvíli, měl jsem místo pěkně uprostřed. U okna seděl jakýsi rozložitý džentlmen, který měl kolena jako míče na košíkovou, a u uličky mladík kolem osmnácti s lesklými černými vlasy ostříhanými do impozantně trčícího číra a se zjevnou zálibou v černé kůži a chromovaných ozdobách. Schoulil jsem se do sebe, dvě hodiny měl zavřené oči a snažil se nemyslet na nabubřelé prevíty rozvalující se v první třídě, kde jsem kdysi také sedával.

Ten výlet byl jednoznačným porušením podmínek spojených s propuštěním na kauci - bez svolení soudce jsem nesměl opustit Washington. Shodli jsme se ale s Mordecaiem, že je to drobný přestupek a že nebude mít žádné následky, pokud se do Washingtonu zase v pořádku vrátím.

Na letišti O'Hare jsem si vzal taxí a odjel do levného hotelu v centru města.

Sofia nedokázala zjistit novou domácí adresu Palmových. Pokud se mi nepodaří najít Hectora v kancelářích Drakea & Sweeneyho, mám prostě smůlu.

Chicagská pobočka Drakea & Sweeneyho se sto šesti právníky byla po Washingtonu a New Yorku třetí největší. Oddělení nemovitostí bylo nepoměrně veliké, s osmnácti právníky větší než ve Washingtonu. Předpokládal jsem, že právě proto poslali Hectora do Chicaga - bylo tu pro něj místo.

Matně jsem si vybavoval řeči o tom, že Drake & Sweeney kdysi pohltili úspěšnou chicagskou realitní kancelář.

V pondělí ráno krátce po sedmé jsem dorazil k budově pojišťovny Společný život. Byl šedivý, ponurý den a od Michiganského jezera dorážel odporný vítr. Byla to moje třetí návštěva v Chicagu a během předchozích dvou vládlo stejně ohavné počasí. Koupil jsem si kávu, abych měl co pít, a noviny, abych se měl za co schovat, a našel jsem si příhodné místo u rohového stolku v rozlehlém atriu v přízemí budovy. Do prvního a druhého poschodí, kde čekaly desítky výtahů, vedly pojízdné schody.

Kolem půl osmé se přízemí začalo plnit spěchajícími lidmi. V osm, po třech kávách, už jsem byl jako na trní a čekal svého člověka každým okamžikem. Eskalátory byly plné nejrůznějších vedoucích, právníků a sekretářek. Všichni na sobě měli těžké zimní kabáty a byli si nápadně podobní.

V osm dvacet vstoupil do atria z jižní strany budovy Hector Palma. Spěchal dovnitř s hejnem dojíždějících zaměstnanců. Vjel si prsty do vlasů, které mu pocuchal vítr, a kráčel rovnou cestou k pojízdným schodům. Pokud možno nenuceně jsem se vydal k jinému eskalátoru a začal se proplétat mezi lidmi nahoru po schodech. Koutkem oka jsem ho zahlédl, jak zahýbá za roh, aby si tam počkal na výtah.

Zcela jistě to byl Hector a já si uvědomil, že jsem zase jednou měl ukázkovou kliku.

Představoval jsem si vývoj událostí správně. Uprostřed noci ho přeložili z Washingtonu a poslali do Chicaga, kde ho měli lépe pod kontrolou, mohli ho uplatit větším platem a v případě potřeby ho i zastrašit.

Teď jsem věděl, kde se nachází, a mohl jsem mít jistotu, že se odtamtud osm až deset hodin nehne. Z prvního patra atria, odkud byla nádherná vyhlídka na jezero, jsem zavolał Megan. Ruby zvládla další noc, takže jsme za sebou měli osmačtyřicet hodin a odpočítávání pokračovalo. Pak jsem zatelefonoval Mordecaiovi, abych mu sdělil průběžné výsledky pátrání.

Podle výroční zprávy firmy Drake & Sweeney mělo oddělení nemovitostí chicagské pobočky tři společníky. Z informační tabule v přízemí vyplývalo, že všichni tři sedí v patře s pořadovým číslem padesát jedna. Namátkou jsem si jednoho z nich vybral: Dick Heile.

Úderem deváté jsem vyjel výtahem do jednapadesátého patra a ocitl se ve známém prostředí - mramor, mosaz, ořechové dřevo, tlumené světlo, elegantní koberce.

Když jsem nenuceně kráčel k přijímacímu stolku, rozhlížel jsem se, kde tam mají záchod. Nikde jsem ho neviděl. Recepční měla sluchátko telefonu na hlavě jako radista a přepojovala hovory. Zkřivil jsem obličej a snažil se vypadat pokud možno ztrápeně.

"Ano, pane?" řekla mezi dvěma hovory a rozzářeně se na mě usmála.

Kousl jsem se do rtu, hlasitě nasál vzduch a řekl: "Jo, v devět mě čeká Dick Heile, jenže mně se udělalo nějak zle. Asi jsem něco špatného snědl. Mohl bych si u vás zajít na toaletu?" Držel jsem se za žaludek, podklesával v kolenou a zřejmě se mi podařilo vzbudit v ní pocit, že jí pozvracím vzorně uklizený stůl.

Úsměv se vytratil, honem vyskočila a začala mi ukazovat cestu: "Půjдете tamhle, zahnete za roh a budete to mít po pravé straně."

To už jsem se otáčel zlomený v pase, jako bych měl každou vteřinou vrhnout. "Děkuju," dokázal jsem ze sebe z posledních sil vypravil.

"Můžu pro vás něco udělat?" zeptala se.

Jen jsem zavrtěl hlavou - už jsem na tom byl tak zle, že jsem nemohl mluvit. Za rohem jsem vrazil na pánský záchod, zamkl se v kabině a čekal.

Při množství telefonátů, které musela vyřizovat, bylo téměř jisté, že si se mnou nebude dál lámat hlavu. Byl jsem oblečený jako právník z velké firmy, takže jsem nevzbuzoval žádné podezření. Po několika minutách jsem vyšel z toalety a vyrazil chodbou pryč od recepční. Z prvního prázdného stolu jsem sebral pár papírů sešitých dohromady a v chůzi jsem si do nich dělal poznámky, jako bych měl zrovna něco moc důležitého na práci. Očima jsem přitom střílel na všechny strany - na jména na dveřích, na jmenovky na stolech, na sekretářky, které byly příliš zaměstnané, než aby zvedly pohled, na šedovlasé právníky v košilích s vyhrnutými rukávy, na mladé advokáty, kteří nechávali pootevřené dveře a v jednom kuse telefonovali, na písárky mlátící do strojů podle diktálu.

Jak jsem to všechno dobře znal!

Hector měl vlastní kancelář, malý kumbálek bez jakékoliv jmenovky. Zhlédl jsem ho pootevřenými dveřmi, okamžitě vrazil dovnitř a zabouchl za sebou.

Narovnal se v křesle a zvedl obě ruce nad hlavu, jako bych na něj mířil zbraní. "To snad není možný!" vyjel.

"Ahoj, Hectore."

Žádné zbraně, žádné přepadení, jen špatná vzpomínka. Položil dlaně na stůl a dokázal se dokonce i usmát. "To snad není možný," opakoval.

"Jak se vede v Chicagu?" zeptal jsem se ho a zaparkoval mu zadnici na okraji stolu.

"Co tady děláte?" zeptal se a stále nevěřil svým očím.

"Chci vám položit pár otázek."

"Mám práci," řekl a poškrábal se na hlavě. Byl sto padesát metrů nad úrovní ulice, schovaný v téhle nepopsatelně mřávané kanceláři, obklopen mnoha vrstevami daleko důležitějších lidí - a našel ho tu jediný člověk, před nímž utíkal. "Jak jste mě našel?" zeptal se.

"Byla to naprostá hračka, Hectore. Je ze mě teď advokát chudých, a tak musím být mazaný a výkonný. Když znovu zmizíte, zase si vás najdu."

"Nikam neutíkám," ohradil se a uhnul pohledem. Říkal to spíš kvůli sobě.

"Zítra budeme podávat žalobu," oznámil jsem mu. "Hodláme žalovat RiverOaks, TAG a Dracka & Sweencyho. Už se nebudete mít kde schovat."

"Kdo bude poškozený?"

"Lontae Burtonová a její rodina. Až najdeme ostatní vystěhované, přibereme je do party."

Zavřel oči a třel si kořen nosu.

"Vzpomínáte si přece na Lontae, Hectore, ne? To byla ta mladá matka, co se prala s policisty, když jste je vystěhovávali. Vy jste to viděl a měl jste z toho špatné svědomí, jelikož jste znal pravdu. Věděl jste, že platili nájem Gantrymu. Napsal jste to do hlášení s datem dvacátého sedmého a dal jste si záležet, aby to hlášení bylo řádně zaprotokolované na deskách spisu. Věděl jste totiž, že Braden Chance v jistém okamžiku hlášení odstraní. Nemýlil jste se. A proto jsem tady, Hectore. Chci kopii toho hlášení. Jinak mám celý spis a chystám se ho brzy zveřejnit. A teď chci to hlášení."

"Proč si myslíte, že mám kopii?"

"Protože jste dost mazaný a určitě jste si ji nechal. Věděl jste, že Chance originál zašantročí, aby si kryl záda. Jenže teď mu to nebude nic platné. Tak pozor, ať vás nestrhne s sebou."

"Kam by mě měl strhnout?"

"Nikam," odpověděl jsem honem. "Protože vy se nedáte."

Věděl, že nemá na vybranou. Věděl, jak to s vystěhováním doopravdy bylo, a bylo mu jasné, že přijde chvíle, kdy bude tak jako tak donucen svědčit. Jeho svědectví potopí Drakea & Swecneyho a on dostane vyhazov. Už jsme tuhle variantu vývoje s Mordecaiem probírali a měli jsme pro Hectora v rukávu pár návrhů.

"Když mi dále to hlášení," řekl jsem nahlas, "neprozradím, jak jsem k němu přišel. A pokud to nebude skutečně nevyhnutelné, nepředvolám vás jako svědka."

Zavrtěl hlavou. "Sám víte, že bych mohl lhát," prohlásil.

"To jistě. Ale neuděláte to, protože bychom vás dostali. Dá se totiž vcelku jednoduše prokázat, že vaše hlášení se ve spisu nejprve ocitlo a pak ho někdo odstranil. Nemůžete popřít, že jste ho psal. Navíc máme svědectví lidí, které vystěhování postihlo. Před washingtonskou porotou složenou z černých porotců se bude jejich svědectví nádherně vyjímat. A už jsme mluvili se strážným, který vás sedmadvacátého ledna doprovázel."

Každá věta ho srážela jako rána do zubů. Toho strážného jsme ve skutečnosti nemohli najít. Ve spisu nebylo uvedeno jeho jméno.

"Takže na lhaní zapomeňte," poradil jsem mu. "Tím byste to všechno jen dorazil."

Hector byl příliš velký poctivec, než aby lhal. A navíc to byl právě on, kdo mi podsunul seznam vystěhovaných a klíče, díky nimž jsem mohl ukrást spis. Měl duši a svědomí a jistě ho netěšilo, že se schovává v Chicagu a utíká před vlastní minulostí.

"Řekl jim Chance pravdu?" zeptal jsem se.

"Nevím," pokrčil rameny. "Ale pochybuju. To by chtělo odvalu a Chance je zbabělec... Je vám jasné, že mě bez milosti vykopnou?"

"Možné to je, ale budete se s nimi moct soudit. Budu vás zastupovat. Zažalujeme je a já vám za to nebudu účtovat ani deseták."

Ozvalo se zaklepání na dveře. Oba nás to vyděsilo. V rozhovoru jsme se přenesli zpátky v čase. "Ano," řekl Hector a vstoupila sekretářka.

"Pan Peck čeká," řekla a změřila si mě pohledem.

"Za minutu jsem u něj," ujistil ji Hector, načež sekretářka vycouvala z místnůstky a nechala dveře otevřené.

"Už musím jít," řekl.

"Bez kopie toho hlášení neodejdu."

"Sejdeme se v poledne u fontány před budovou."

"Budu tam."

Když jsem procházel chodbou, usmál jsem se na recepci. "Děkuju," řekl jsem. "Už je mi mnohem líp."

"Rádo se stalo," ujistila mě.

Od fontány jsme se vydali po Grand Avenue k židovskému lahůdkářství, kde zrovna nakupovala a jedla spousta lidí. Když jsme čekali ve frontě na sendvič, Hector mi předal obálku. "Mám čtyři děti," řekl. "Prosím vás, neprozradte mě." Vzal jsem si obálku a chystal se něco říct, jenže on zničehonic udělal krok dozadu a zmizel v davu. Viděl jsem ho, jak se protáhl dveřmi a vyrazil podél lahůdkářství. Téměř běžel, aby byl co nejdál ode mne, límeček kabátu mu poletoval až kolem uší.

Oběd jsem vypustil z programu. Došel jsem čtyři bloky k hotelu, vystěhoval se z pokoje a naházal si věci do taxíku. Zapadl jsem hluboko do zadního sedadla, zacvakl pojistku na dveřích, počkal, až začne řidič podřimovat, a konečně nastala chvíle, kdy nikdo na světě neměl ani tušení, kde se zrovna nacházím. To byl ten pravý okamžik, abych otevřel obálku.

Bylo to typické hlášení, jaká se píšou v firmě Drake & Sweeney. Hector ho napsal na počítači a dole ho malými písmeny opatřil kódem klienta, číslem spisu a datem. Stálo tam, že jde o hlášení, které 27. ledna poslal Hector Palma Bradenu Chanceovi ve věci vystěhování objektu pro firmy RiverOaks/TAG. Objektem bylo oprávněně nabyté skladiště na Florida Avenue. Toho dne se Hector odebral do skladiště v doprovodu ozbrojeného strážce Jeffa Mackla z bezpečnostní služby na Rock Creek. Dorazili tam v 9.15 a odjízďeli ve 12.30. Skladiště mělo tři podlaží. V přízemí objevil Hector skupinu squatterů, pak se vydal do prvního patra, ale tam žádné stopy po obyvatelích nenašel. V nejvyšším podlaží uviděl nějaké odpadky, staré oblečení a zbytky po ohništi, které tam někdo před mnoha měsíci rozdělal. V západní části přízemí objevil jedenáct provizorních příbytků, jež někdo nahrubo postavil z prken a sádrokartonu. Příbytky nebyly vymalované, ale bylo zřejmé, že je vyráběl jeden člověk přibližně ve stejnou dobu a s jistou snahou o

slušný výsledek. Při zběžném pohledu zvenku působily dojmem, že jsou všechny zhruba stejně velké. Do žádného z příbytků se Hectorovi nepodařilo vstoupit. Všechny dveře byly stejné, z lehké, duté umělé hmoty, s koulí a zajišťovacím řetězem.

Záchody byly hodně opotřebované a špinavé. Nenesly stopy jakýchkoliv novějších úprav.

Hector tam narazil na muže, který se mu představil jako Herman a neměl sebemenší chuť si povídat. Hector se ho zeptal, jak vysokou tam platí činži, a Herman odpověděl, že žádnou. Prý se tam prostě vbourali. Pohled na ozbrojeného strážce měl na další konverzaci umrtvující účinek.

Ve východní části budovy našel dalších deset příbytků vypadajících a postavených naprosto stejně. Hectorovu pozornost upoutal dětský pláč, a tak požádal strážného, aby se držel vzadu, a přikročil ke dveřím. Na zaklepání mu otevřela mladá matka. V náručí držela nemluvně, další tři děti se jí motaly pod nohama. Hector jí oznámil, že pracuje v právnické kanceláři, že budovu někdo právě koupil a že ji za několik dní požádají, aby odtud odešla. Nejdřív prohlásila, že se do skladiště vbourala, ale vzápětí přešla do protiútku. Je to její byt. Pronajala si ho od muže, který se jmenuje Johnny a přichází vždycky kolem patnáctého, aby vybral po sto dolarech činže. Pisemně nic nemá. Netuší, kdo budovu vlastní. Přišla do styku pouze s Johnnym. Bydlí tady už čtyři měsíce a nemůže se odstěhovat, protože nemá kam jít. Pracuje dvacet hodin týdně v jednom obchodě s potravinami.

Hector ji požádal, aby si sbalila věci a byla připravená k odchodu. Začala vyvádět. Hector se ji pokusil ještě víc vytočit. Zeptal se jí, jestli má nějaký doklad, že nájem platila. Našla pod postelí kabelku, sáhla do ní a podala mu kus papíru, šlo o kus pásky z pokladny v potravinách. Na zadní stranu někdo naškrábal: Potvr. pro Lontae Burtonovou, 15. led. nájm. \$100.

Hectorovo hlášení mělo celkem dvě stránky. Ale byl k němu připevněný ještě třetí papír - kopie sotva čitelného potvrzení. Hector si ho od Lontae vzal, okopíroval ho a originál připnul k hlášení. Potvrzení bylo napsané v rychlosti, styl nebyl zrovna vzbroušený, kopírování mu na čitelnosti nepřidalo, ale obsah byl vražedný. Musel jsem vydat nějaký vzrušený zvuk, protože řidič taxíku sebou trhl a podíval se na mě do zrcátka.

Hlášení představovalo přímochařý popis všeho, co Hector viděl, řekl a vyslechl. Nebyly v něm žádné závěry, žádná doporučení pro nadřízené. Dej jim dostatečně dlouhý provaz, musel si Hector říkat v duchu, a uvidíš, snad se oběsí sami. Byl pouhý koncipient a neměl právo udělovat rady ani nabízet svoje názory, natož stavět se do cesty jakýmkoliv rozhodnutím.

Na letišti O'Hare jsem to odfaxoval Mordecaiovi. Kdyby se mnou spadlo letadlo nebo kdyby mě někdo přepadl a okradl, bude hlášení alespoň bezpečně uložené ve spisech právní poradny na 14. ulici.

29 JELIKOŽ OTEC LONTAE BURTONOVÉ BYL PRO NÁS - a nejspíš pro celý svět - neznámou osobou a jelikož její matka a všichni sourozenci se momentálně nacházeli za mřížemi, dospěli jsme k taktickému rozhodnutí, že rodinu obejdeme a využijeme jako klienta správce pozůstalosti. Zatímco já jsem trávil pondělní dopoledne v Chicagu, Mordecai předstoupil před soudce městského občanského soudu a požádal o jmenování dočasného právního zástupce, který by byl pověřen správou pozůstalosti Lontae Burtonové a všech jejích dětí. Byla to běžná záležitost, jenom ji tentokrát vyřídili hodně nenápadně. Soudce byl Mordecaiův známý. Během několika minut bylo pověření na světě a měli jsme nového klienta. Jmenovala se Wilma Phelanová a byla to sociální pracovnice, se kterou se Mordecai znal. Její úloha v žalobě bude zanedbatelná a v případě, že něco vysoudíme, bude mít nárok jen na velmi malou odměnu.

Cohenova nadace je sice z finančního hlediska řízena mimořádně špatně, ale na druhou síranu přijala řadu pravidel a opatření týkajících se všech myslitelných situací v životě neziskové právní instituce. Leonard Cohen byl právník a podle všeho měl hodně rozvinutý smysl pro detail. I když to nebylo zrovna obvyklé a kdekdo se na to mračil, poradna skutečně směla vzít případ týkající se ublížení na zdraví či pochybného úmrtí a počítat si honorář podle výšky vysouzeného odškodného. Výše poplatku ovšem nesměla překročit dvacet procent odškodného, zatímco jinde byla běžná třetina. A někteří advokáti normálně brali i čtyřicet procent.

Z oněch dvaceti procent si poradna smí nechat polovinu. Zbytek přechází na účet nadace. V uplynulých letech vedl Mordecai dva takové spory. První prohrál kvůli špatné porotě. V tom druhém šlo o ženu bez domova, kterou srazil městský autobus. Mordecai požadoval odškodné sto tisíc dolarů, takže vydělal poradně rovných deset tisíc, za něž nakoupil nové telefony a počítače.

Soudce naši smlouvu na dvacet procent neochotně potvrdil. A mohli jsme začít s žalobou.

Basketbalový zápas začínal v sedm třicet pět - tým Georgetownu hrál proti Syracuse. Mordecaiovi se nějak podařilo urvat dva lístky. Na vnitrostátní letiště ve Washingtonu jsem přiletěl bez minuty zpoždění v šest dvacet a o půl hodiny později jsem se sešel s Mordecaicem před stadionem U.S. Air Arena v Landoveru. Přidalo se k nám dalších bezmála dvacet tisíc fanoušků. Dal mi vstupenku a pak vytáhl z kapsy kabalou tlustou, zalepenou obálku, která mi přišla doporučené do poradny. Poslala mi ji washingtonská advokátní komora.

"Dneska to přišlo," sdělil mi a oběma nám bylo jasné, co je uvnitř. "Sejdeme se na tribuně," dodal a zmizel v zástupu studentů.

Roztrhl jsem obálku a našel si místo, kde bylo dost světla, aby se tam dalo číst. Moji přátelé od Drakea & Sweeneyho stříleli ze všech zbraní, které měli. Šlo o oficiální stížnost podanou smířčímu soudu, v níž jsem byl obviněn z neetického jednání. Stížnost se táhla přes tři úmorné stránky, ale dala se docela snadno shrnout do jednoho úderného odstavce.

Ukradl jsem spis, činž jsem zklamal důvěru do mě vkládanou. Takže jsem padouch, kterého je třeba a) doživotně vyloučit z advokátní komory, b) popřípadě mu alespoň na mnoho let pozastavit právo k výkonu povolání a c) at' tak

nebo tak, řádně ho veřejně zostudit. A jelikož se spis stále ještě nenašel, jde o velmi naléhavou záležitost, takže stěžovatel předpokládá, že bude co nejrychleji zahájeno šetření a věci se začnou dít.

Na ostatní papíry, formuláře a oznámení jsem se sotva podíval. Byl to pro mě šok a musel jsem se opřít o zeď, abych se z toho vzpamatoval a srovnal si myšlenky. S projednáváním před komorou jsem pochopitelně počítal. Bylo by naivní předpokládat, že firma nevyužije všech možností, jak doslat spis zpátky. Jen jsem si myslel, že je moje zatčení na nějakou dobu uspokojí.

Zjevně jim to nestačilo. Toužili po krvi. Byla to typická velká firma, vždycky hrála jako o život a držela se zásady, že zajatci se střílejí na místě. Dokonale jsem tomu rozuměl. Jenže nevěděli, že následujícího rána v devět hodin budu mít to potěšení žalovat je o deset milionů dolarů za zavinění smrti rodiny Burtonových.

Pokud jsem stačil dohlédnout, nebylo už nic, co by mi mohli provést. Žádné další zatykače. Žádné další doporučené dopisy. Všechny karty byly na stole, za všechny drátky už někdo zatáhl. Svým způsobem to byla dokonce tak trochu úleva držet ty papíry v ruce.

Na druhé straně z toho na mě dýchala hrůza. Od chvíle, kdy jsem se před deseti lety zapsal na právnickou fakultu, jsem nikdy vážně neuvažoval o tom, čím jiným bych se mohl živit. Co budu dělat, jestli teď přijdu o právnickou licenci?

Ale Sofia nakonec taky žádnou nemá a jsme si rovni.

Mordecai na mě čekal u vchodu vedoucího k našim místům. Krátce jsem mu vyložil, co mi pánové z advokátní komory napsali. Politoval mě.

I když zápas sliboval, že nabídne napínavou a vzrušující hru, nám zase tak dalece o košíkovou nešlo. Jeff Mackle pracoval na částečný úvazek nejen v bezpečnostní službě v Rock Creek, ale hlídal také tady na stadionu. Odhadovali jsme, že bude mezi stovkou uniformovaných strážců, kteří courají po budově, sledují zápas zadarmo a očumují milostné párky.

Neměli jsme tušení, jestli je starý, mladý, bílý, černý, tlustý nebo hubený, ale všichni strážníci měli nad levou náprsní kapsou malou jmenovku. Až skoro do polohy jsme chodili uličkami a po tribunách, než ho Mordecai konečně objevil. Narazil na něj u jednoho turniketu na lístky ve vchodu D. Já to místo předtím dvakrát procházel.

Mackle byl rozložitý běloch zhruba v mém věku a s nevýrazným obličejem. Měl mohutnou šíji, obrovité bicepsy a širokou, svalnatou hrud'. Náš malý právnický tým se sešel ke krátké poradě a dospěl k rozhodnutí, že bude lepší, když strážného oslovím já.

Vzal jsem mezi prsty jednu ze svých navštívenek, nenuceně jsem k němu dokráčel a představil se: "Pane Mackli, jsem Michael Brock, advokát."

Věnoval mi pohled, s jakým se člověk při takovém úvodu zpravidla setkává, a beze slova si vzal navštívenku. Přerušil jsem mu flirtování s prodavačkou vstupenek.

"Mohl bych se vás zeptat na pár věcí?" zeptal jsem se a ze všech sil se snažil vypadat jako dokonalé vtělení detektiva z oddělení vražd.

"Zeptat se můžete. Já nemusím odpovídat." Lišácky mrkl na dívku v pokladně.

"Měl jste někdy jako pracovník bezpečnostní služby nějakou zakázku pro firmu Drake & Swency, která sídlí v centru Washingtonu?"

"Možný to je."

"Pomáhal jste jim někdy s vyslýcháváním?"

Trefil jsem se do živého nervu. Obličej mu ztvrdl a rázem bylo po rozhovoru. "Řek bych, že ne," odpověděl a uhnul pohledem.

"Jste si tím jist?"

"Ne. Říkám vám, že ne."

"Vy jste nepomáhal vystěhovat čtvrtého února skladiště plné squatterů?"

Zavrtěl hlavou, skousl čelisti a oči se mu zúžily. Někdo od Drake & Swencyho už pana Mackla navštívil. Anebo - což je pravděpodobnější - moje bývalá firma varovala jeho zaměstnavatele.

Ať to probíhalo jakkoliv, Mackle se zatvrdil. Pokladní se věnovala usilovnému prohlížení nehtů. A já vypadl ze hry.

"Dříve či později budete na moje otázky muset odpovídat," upozornil jsem ho.

Svaly v čelistech sebou cukly, ale neřekl nic. Nechtělo se mi víc na něj tlačit. Byl to chlap od rány, takový ten typ, co se naštvě, začne mávat pěstmi a způsobí ubohému advokátovi chudých újmů na zdraví. Za uplynulé dva týdny jsem si užil zranění až dost.

Deset minut jsem sledoval druhý poločas, ale pak jsem odešel s křečovitou bolestí v zádech. Zřejmě šlo o následky jedné nedávné havárie.

Byl to další z řady nových motelů postavených na severním okraji Bethesdy. Chtěli tam také čtyřicet dolarů za noc, takže po třech nocích už si nebudu moci dvolit Ruby v téhle ústavní léčbě podporovat. Megan se klonila k názoru, že nastal čas, aby se Ruby vrátila domů. Skutečnou prověrkou toho, jestli si dokáže odříct drogu, bude až ulice.

V úterý v půl osmé ráno jsem zaklepal na dveře Rubyina pokoje v prvním patře. Podle Meganiných pokynů šlo o pokoj 220. Nikdo neotevřel. Ťukal jsem znovu a znovu a pak zkusil otočit kouli. Bylo zamčeno. Běžel jsem do haly a požádal recepční, aby do pokoje zavolala. Opět se nikdo neohlásil. Nikdo se z pokoje neodstěhoval. Nic neobvyklého nikdo nenahlásil.

Přivolali zástupkyni ředitele a mně se ji podařilo přesvědčit, že je to naléhavé. Zavolala strážného a všichni tři jsme se vydali k pokoji. Cestou jsem jim vysvětlil, proč jsme sem Ruby přivezli a proč pokoj nebyl pronajatý na její jméno.

Zástupkyni ředitele se ani trochu nezamlouvalo, že někdo využívá její úhledný spořádaný motel jako samovazbu na léčení narkomanů.

Pokoj byl prázdný. Postele se nikdo ani nedotkl. Nikde nebylo stopy po tom, že by tu kdokoliv strávil noc. Jediným předmětem nikdo nepohnul a Ruby tu po sobě nenechala nic, co by jí patřilo.

Poděkoval jsem jim a vypadl. Od motelu to bylo k nám do poradny nejméně šestnáct kilometrů. Zavola jsem Megan, abych ji varoval, a pak jsem se prodíral městem s milionem dalších řidičů. V osm patnáct, definitivně uvězněn v zasekané dopravě, jsem zavola Sofii a zeptal se jí, jestli se tam neukázala Ruby. Neukázala.

Žaloba byla krátká a věcná. Wilma Phelanová, pověřená správou pozůstalosti Lontae Burtonové a jejich dětí, obvinila firmy RiverOaks, Drake & Sweeney a TAG, Inc., ze spolčení za účelem protiprávního vystěhování. Výklad byl jednoduchý. Příčinné souvislosti se přímo nabízely. Naši klienti by byli nebydleli v autě, kdyby je byli nevystěhovali z bytu. A nezahynuli by, kdyby nebydleli v autě. Byla to klasická ukázka odpovědnosti za vzniklou újmu a byla o to lákavější, že byla tak jednoduchá. Každá porota v téhle zemi dokáže sledovat její výklad.

Nedbalost, dokonce možná záměrné jednání žalovaných, způsobila úmrtí, jež se dala předvídat. Lidem, kteří se ocitnou na ulici, se přece stávají nepříjemné věci, zvláště pokud se jedná o matku s malými dětmi. Když je protiprávně vystřnadíte z bytu a ono se jim potom něco stane, musíte za to platit.

Krátce jsme zvažovali i možnost podat samostatnou žalobu kvůli Pánově smrti. I on byl protiprávně vystěhován, ale jeho smrt nebylo možné předvídat. Zajmout rukojmí a nechat se přitom zastřelit nelze považovat za důsledek nedbalosti či zlého úmyslu. A navíc to nebylo moc přitažlivé pro porotu. Nakonec jsme Pánův případ odložili a nebudeme se k němu už vracet.

Drake & Sweeney okamžitě požádají soudce, aby mě přinutil k vydání spisu. Soudce mě může docela snadno přimět k tomu, že to udělám, což bude v podstatě přiznání viny. Může mě to stát licenci k provozování advokátní praxe. Navíc jakýkoliv důkaz, jenž bude vycházet z obsahu ukradeného spisu, musí být vyloučen z důkazního řízení.

V úterý jsme s Mordecaiem pročetli závěrečný návrh žaloby a Mordecai se mě zeptal, jestli do toho opravdu chci jít. Byl ochoten mě chránit a na celou žalobu zapomenout. Už několikrát jsme to spolu probírali. Měli jsme dokonce jednu chvíli připravený úhybný manévř - stáhnout žalobu ve věci Bartonových, dohodnout s firmou Drake & Sweeney vyrovnání, jež by vedlo k očištění mého jména, nechat to tak rok u ledu, počkat, až se zklidní vášně, a pak to předat jednomu Mordecaiovu kamarádovi z opačného konce města. Byl to mizerný plán a odvrhli jsme ho prakticky ve chvíli, kdy jsme na něj přišli.

Mordecai podepsal žalobu a vyšli jsme ze soudní budovy. On řídil a já si znovu pročetl znění žaloby. Čím déle jsme jeli, tím se mi ty papíry zdály těžší.

Klíčovým okamžikem bude vyjednávání. Zveřejnění případu firmu Drake & Sweeney nesmírně poškodí, vždyť se jedná o podnik okázale předvádějící nekonečnou hrstost a sebevědomí a postavený na důvěryhodnosti, službě klientovi a věrohodnosti. Znal jsem způsob myšlení, charakter a letoru velkých právníků přesvědčených, že se nikdy nemůžou zmýlit. Věděl jsem, jak je pronásleduje představa, že budou v nějakém ohledu považováni za gaunery. Když někdo vydělává takovou spoustu peněz, mívá z toho špatné svědomí a současně v něm sílí touha vypadat jako někdo, kdo má soucit s bližními, kteří v životě prostě neměli kliku.

Drake & Sweeney se nesporně dopustili špatnosti, i když ve mně stále dřímalo podezření, že to o sobě ani nevědí.

Představoval jsem si, že se Braden Chance zbaběle schovává za zamčenými dveřmi a zuřivě se modlí, aby už to bylo za ním.

Taky jsem se mohl mýlit. Možná se nakonec můžeme sejít někde na půli cesty a dohodnout se. Ale když ne, Mordecai Green bude mít jednoho dne to potěšení předložit případ Burtonových přátelsky naladěné porotě a požádat je o vysoké odškodné. A firma bude mít zase to potěšení dotáhnout můj případ krádeže s vloupáním do vítězného konce. To byla varianta, o níž jsem ani nechtěl přemýšlet.

Případ Burtonových se přece nikdy nedostane k soudu. Ještě pořád jsem měl uvažovat jako právník od Drakea & Sweeneyho. Představa, že stanou před washingtonskou porotou, je děsila. Hned na začátku totiž dostanou pořádnou řádku, a to je donutí přemýšlet, jak z toho vyvážnout s co nejmenšími ztrátami.

Tim Claussen, Abrahamův spolužák z univerzitní přípravky, pracoval jako reportér v Postu. Čekal před soudní kanceláří a my mu předali kopii žaloby. Než jsme s Mordecaiem podali originál, přečetl si to a pak nám položil několik olázek, na než jsme mu s radostí odpověděli, ale mimo protokol.

Tragédie rodiny Burtonových se ve Washingtonu rychle stávala politickým a sociálním horkým bramborem. Úřady si mezi sebou závratnou rychlostí předávaly vinu. Jednotliví vedoucí odborů na radnici se obviňovali navzájem. Městská rada to vyčítala starostovi, a ten to vyčítal radě a současně to dával za vinu Kongresu. V Kongresu se našli pravicoví poslanci, kteří tvrdili, že za to z dlouhodobého hlediska může starosta, rada a vůbec celé město.

Představa, že by to šlo hodit na triko bandě zazobaných bílých právníků, z toho udělala úžasnou událost. Ani Claussen - lety novinářiny otrlý, jizlivý a otupělý - nedokázal zakrýt nadšení.

Z toho, že na Drakea & Sweeneyho poštveme tisk, jsem si ani trochu nedělal těžkou hlavu. Byla to hra, jejíž pravidla zavedla firma minulý týden, když dala nějakému reportérovi hlášku, že jsem byl zatčen. Přímou jsem viděl Raftera a jeho komando řízných žalobců, jak sedí kolem stolu a radostně kývají hlavami, že ano, že to je přesně ono, že je nejrozumnější informovat o mém zatčení media. A nejen to, bude dokonce vhodné, když novinářům předáme fotografii toho kriminálního. To mě raní a poníží, začnu svých činů litovat a přiměje mě to, abych vzal spis a udělal s ním to, o co jim šlo.

Znal jsem jejich mentalitu, věděl jsem moc dobře, jak se tahle hra hraje.

Takže mi nedělalo potíže pomoci jednomu novináři.

30 DO PŘIJÍMACÍ MÍSTNOSTI V CBN JSEM DORAZIL sám a s dvouhodinovým zpožděním. Klienti seděli trpělivě na špinavé podlaze v hale, někteří dřímali, jiní si četli noviny. Ernie s klíči neměl z mého zpoždění radost - zřejmě jsem mu zhatil nějaké jiné plány. Otevřel přijímací místnost a podal mi papír se jmény třinácti přihlášených klientů. Zavolal jsem dovnitř prvního.

Žasl jsem nad tím, jaké pokroky jsem stačil za jediný týden udělat. Před pár minutami jsem vstoupil do budovy beze strachu, že mě někdo zastřelí. Počkal jsem v hale na Erniera, aniž bych musel myslet na to, že jsem bílý. Klientům jsem naslouchal trpělivě, ale soustředěně, jelikož jsem věděl, co mám dělat. Dokonce jsem tam svým způsobem zapadal. Měl jsem víc než týden staré strniště, vlasy mi trochu padaly přes uši a ukazovaly první známky neupravenosti. Kalhoty jsem měl pomačkané, tmavomodrý blejzr zmuchlaný a kravatu viditelně povolenou. Tenisky Nike byly pravda trochu moc nóbl, ale zato slušně okopané.

Stačí si k tomu ještě nasadit brýle s kostěnou obroučkou a bude ze mě právník sloužící veřejnému zájmu jako když vyšije.

Klientům to ostatně bylo jedno. Toužili po někom, kdo by je vyslechl, a to byl můj úkol. Seznam se nakonec rozrostl na sedmáct jmen a já strávil poskytováním rad čtyři hodiny. Na blížící se bitvu s Drakem & Sweeneyem jsem zapomněl. Zapomněl jsem i na Claire, jen mi přišlo lilo, že je to pro mě stále jednodušší. Zapomněl jsem dokonce i na Hectora Palmu a výpravu do Chicaga.

Ale nezapomněl jsem na Ruby Simonovou. S každým novým klientem se mi znovu vybavila. Neměl jsem strach o její bezpečí - vydržela na ulici mnohem déle, než bych to já kdy dokázal. Proč ale odešla z čistého hotelového pokoje s televizorem a sprchou a vydala se přes celé město, aby našla svoje opuštěné auto?

Protože je narkomanka. To byla prostá a nevyhnutelná odpověď. Magnetem, který ji vytáhl zpátky na ulici, je crack. Když se mi ji nepodařilo udržet tři dny zamčenou v předměstském hotelu, jak jsem jí měl pomoci, aby dokázala vydržet bez drogy?

Řešení tohoto problému pochopitelně nepříslušelo mně.

Běžný průběh pozdního odpoledne narušil telefonát mého staršího bratra Warnera. Služební cesta ho prý nečekaně zavála do města a byl by zavolal dřív, ale nemohl sehnat moje nové telefonní číslo. Co kdybychom zašli na večeři? Prý to zaplatí, ujistil mě, než jsem se na to stačil zeptat. Nedávno mu někdo říkal o novém podniku U Dannyho O, kde nějakí jeho přátelé jedli zrovinka před týdnem - fantastická kuchyně! Už dlouho jsem po drahém jídle ani nevzdechl.

Restaurace U Dannyho O mi vyhovovala. Byl to módní, hlučný, předražený a smutně typický lokál.

Ještě dlouho po skončení hovoru jsem zíral na telefon. Nechtěl jsem se s Warnerem scházet, protože jsem neměl chuť poslouchat jeho řeči. A nepříjel do města služebně, i když tak jednou do roka se to stávalo. Byl jsem si naprosto jist, že ho poslali rodiče. Seděli v Memphisu a užírali se, srdce jim pukalo nad dalším rozvodem a dělali si hlavu z mého náhlého pádu na společenském žebříčku. Někdo mě musel zkontrolovat. A to vždycky dělal Warner.

Sešli jsem se u přelidněného baru v přední části restaurace. Než jsme si mohli podat ruce nebo se obejmout, bratr o krok ustoupil a prohlédl si můj nový vzhled. Vousy, vlasy, kalhoty, všechno.

"Radikál každým coulem," poznamenal a v hlase mu rovným dílem zněl dobrosrdečný humor i ironie.

"Jsem rád, že tě vidím," řekl jsem a snažil se přehlížet jeho teatrální nástup.

"Vypadáš pohuble."

"To se o tobě říct nedá."

Poplácal se po břiše, jako by se mu nějaké to kilo navíc nečekaně přilepilo na tělo až dnes. "Zase to shodím," poznamenal chvástavě. Bylo mu osmatřicet, vypadal dobře a vždycky pečlivě dbal o zevnějšek. Už jen skutečnost, že jsem se drobnou poznámkou otřel o jeho nadváhu, ho přinutí, aby se přebytečného tuku do měsíce zbavil.

Warner byl rozvedený tři roky. Ženy pro něj vždycky byly velmi důležité. Během rozvodu padlo několikrát obvinění z cizoložství, ale dlužno podotknout, že z obou stran.

"Vypadáš skvěle," poznamenal jsem. Byla to pravda. Měl oblek i košili šité na míru. Drahou kravatu. Měl jsem takového oblečení plnou skříň.

"Ty taky. Takhle se teď oblíkáš do práce?"

"Většinou. Někdy se vykašlu na kravatu."

Objednali jsme si dvě piva Heineken a popíjeli je uprostřed davu.

"Jak se daří Claire?" zeptal se. Předehru jsme měli z krku.

"Počítám, že dobře. Podali jsme žádost o rozvod, ve shodě. A já se odstěhoval."

"Je šťastná?"

"Myslím, že se jí ulevilo, když se mě zbavila. Zdá se mi, že dnes je Claire šťastnější, než byla před měsícem."

"Našla si někoho jiného?"

"Řek bych, že ne," odpověděl jsem. Musím si dávat pozor na slova, jelikož většinu toho, co tady řeknu, možná dokonce všechno, bratr zopakuje rodičům. Zvláště zdůrazní případné skandální příčiny rozvodu. Rodiče by vinu za rozpad manželství docela rádi hodili na krk Claire, a kdyby dospěli k závěru, že mi zahýbala, připadal by jim rozvod logický.

"A co ty?" pokračoval Warner ve výslechu.

"Taky ne. Nemám chuť stahovat si gatě."

"Tak proč se rozvádíš?"

"To má spoustu nejrůznějších důvodů. Ale nechce se mi to teďka rozebírat."

Taková odpověď se mu ani trochu nezamlouvala. Jeho rozvod byl pěkně nechutný a obě strany zuřivě bojovaly o to,

komu připadne péče o děti. Svěřoval se mi s každým detailem, až mě to někdy otravovalo. A teď ode mne čeká na oplátku totéž.

"To ses jednoho dne prostě probudil a rozhod ses, že se rozvedeš?"

"Vždyť jsi to sám zažil, Warnere. Tak jednoduché to nikdy není."

Vrchní nás odvedl do zadní části restaurace. Prošli jsme kolem stolu, kde seděl Wayne Umstead se dvěma muži, které jsem neznal. Umstead byl tehdy také mezi rukojmími. Právě Umsteada Pán poslal ke dveřím, aby vyzvedl jídlo, a právě jeho jen o vlasek minula ostřelovačova kulka. Nevšiml si mě.

Kopii žaloby dostal Arthur Jacobs, předseda výkonné rady, dnes v jedenáct dopoledne, když jsem byl v CBN.

Umstead nebyl společníkem firmy, a tak mě napadlo, jestli vůbec o žalobě ví.

Ovšemže o ní věděl. Celé odpoledne se konala jedna narychlo svolaná schůze za druhou a zpráva o žalobě padala firmou jako bomba. Bylo přece třeba připravit obhajobu. Začaly pršet první rozkazy. Vlak se dal do pohybu. Na povrchu ovšem budou všichni dělat, že žádná žaloba neexistuje.

Dostali jsme stůl, kam na nás z Umsteadova místa naštěstí nebylo vidět. Rozhlédl jsem se, abych se ujistil, že v restauraci nesedí žádní další protivníci. Warner objednal pro oba martini, ale já to rychle odmítl. Mně bude stačit voda. Warner dělal vždycky všechno na plné obrátky. K práci, zábavě, jídlu, pití, ženám, dokonce i ke knihám a starým filmům - k ničemu nepřistupoval polovičatě. V peruánských horách málem umrl, v Austrálii ho při potápění uštknul smrtelně jedovatý vodní had. S prvním obdobím po rozvodu se vyrovnal nápadně snadno, hlavně proto, že rád cestoval, létal na kluzáku, lezl po horách, pral se se žraloky a v celosvětovém měřítku proháněl ženské.

Jako společník velké firmy v Atlantě vydělával spoustu peněz. A taky hodně utrácel. Například tahle večere by měla být hodně mastná.

"Vodu," poznamenal zhnuseně. "Nech toho. Dej si něco pořádného."

"Ne," bránil jsem se. Warner nepochybně přejde z martini na víno. Z restaurace odejdeme pozdě v noci a on se ve čtyři probere, zasedne k přenosnému počítači a setrese ze sebe lehkou kocovinu, jako to dělá denně.

"Nádherná zadnice," zamumlal zničehonic. Zatímco já jsem prozkoumával jídelní lístek, on posuzoval každou sukni, která byla v dohledu.

Dostal aperitiv a objednali jsme si jídlo. "Řekni mi něco o své práci," vyzval mě a ze všech sil se snažil vypadat, že ho to zajímá.

"Proč?"

"Protože to musí být něco úchvatného."

"Proč to říkáš?"

"Vždyť ses otočil zády k bohatství. Pro takové rozhodnutí jsi musel mít sakra dobrý důvod."

"Měl jsem k tomu dost důvodů, ale mají skutečný význam jenom pro mě."

Warner si průběh našeho setkání naprosto přesně naplánoval. Přisoudil mu smysl, cíl a určení a vypracoval scénář, co má kdy říct, aby dosáhl svého. Jen mi nebylo jasné, kam míří.

"Minulý týden mě zatkl," poznamenal jsem, abych ho trochu vyhodil z rovnováhy. Byl to pro něj takový šok, že se mi to povedlo.

"Cože?"

Vyprávěl jsem mu, jak se to seběhlo, a protahoval každou podrobnost, protože tak jsem alespoň měl konverzaci pod kontrolou. Na můj zlodějský počín se díval kriticky a já se nijak neobhajoval. Samotný spis představoval další složité téma a ani jednomu z nás se nechtělo to rozebírat.

"Takže most k Drakeovi & Sweeneymu jsi spálil?" zeptal se mě nad jídlem.

"Navždycky."

"Jak dlouho se chystáš ještě dělat toho zatraceného advokáta chudých?"

"Sotva jsem začal. Takže o konci jsem zatím nepřemýšlel. Proč se ptáš?"

"Jak dlouho můžeš dělat za hubičku?"

"Tak dlouho, dokud bude co jíst."

"Takže hlad je pro tebe měřítko úspěchu?"

"V tuhle chvíli jo. Jaké měřítko máš ty?" Byla to nehezka otázka.

"Peníze. Kolik si vydělám. Kolik utratím. Kolik peněz si můžu dát stranou a dívat se, jak mi čile bobtnají. Jednoho dne jich budu mít plný pytel a už se nebudu muset o nic starat."

Tohle už jsem znal. Nestoudná hrabivost si zaslouhuje obdiv. Byla to jen trochu drsnější verze toho, co do nás vtloukali, když jsme byli malí. Tvrdě makej a hodně vydělávej a ona z toho nějak bude mít prospěch celá společnost.

Varoval mě, ať se neopovažuju nějak mu do toho vrtat, a mně stejně nešlo o to, abychom se pohádali. Byl by to boj, v němž ani jedna strana nemůže vyhrát. Skončilo by to jen nechtutnou tahanicí.

"Kolik už máš?" zeptal jsem se. Warner byl na svoje bohatství pyšný jako každý nenažraný převít.

"Až mi bude čtyřicet, budu mít ve vzájemných spojitelných fondech uložený milion. Až mi bude pětáctýřicet, budou z toho tři miliony. A v padesáti jich budu mít deset. A to už budu zralý na to, abych seskočil z kolotoče."

Znal ty údaje nazpaměť. Velké právnické firmy jsou stejné všude na světě.

"A co ty?" zeptal se a dál obíral obří kuře.

"Tak počkej. Je mi dvaatřicet a mám momentálně čistého pět tisíc dolarů, ani o cent víc. Jestli budu tvrdě makat a pořádně šetřit, budu mít v pětácti něco kolem deseti tisíc. Takže v padesáti budu mít na vzájemných spojitelných účtech uloženo zhruba dvacet tisíc."

"A na tohle se těšíš, jo? Na osmnáct let života v bídě?"

"Ty nemáš o bídě ani poněti."

"Ale mám. Pro lidi, jako jsme my, představuje bída levný byt, ojeté auto se škrábanci a promáčklými plechy, mizerné oblečení a málo peněz na cestování, zábavu a poznávání světa, málo peněz na šetření a investování, málo peněz na důchod, na zlé časy, na cokoliv."

"Výborně. Právě jsi dokázal, že mám pravdu. Nemáš ani tušení, co to je opravdová bída. Kolik si letos vyděláš?"

"Devět set tisíc."

"Já třicet. Co bys dělal, kdyby tě někdo přinutil pracovat za třicet tisíc ročně?"

"Zabil bych se."

"To ti věřím. Fakt, opravdu ti věřím, že kdybys snad měl pracovat za třicet tisíc ročně, vzal bys pušku a ustřelil si palici."

"Teďka jsi vedle. Vzal bych si prášky."

"Zbabělče."

"Za takhle žebrácký peníz bych v životě nemoh pracovat."

"Pracovat bys za to moh, ale ne žít."

"To je totéž."

"A právě v tomhle bodě se od sebe lišíme," upozornil jsem ho.

"Ale houby se lišíme. Jak se to stalo, že jsme se tak najednou začali lišit, Michaeli? Ještě před měsícem jsi byl stejný jako já. A teď se na sebe podívej - srandovní vousy a vytahány oblečení a k tomu plnou hubu keců o službě bližnímu a zachraňování lidstva. Kde jsi špatně zahnul?"

Zhluboka jsem se nadechl a ocenil humorný dvojsmysl jeho otázky. Jemu se také ulevilo. Byli jsme příliš slušně vychovaní, než abychom se hádali na veřejnosti.

"Ty jsi stejně trouba, to ti teda řeknu," prohlásil a naklonil se blíž ke mně. "Byl jsi na nejlepší cestě stát se společníkem firmy. Myslí ti to, máš nadání, jsi svobodný a bezdětný. V pětatřiceti jsi moh vydělávat milion ročně. Sám si to umíš spočítat."

"Už se stalo, Warnere. Prostě ve mně odumřela láska k penězům. Stejně je to dáblov výmysl."

"To nebylo moc originální. Rád bych se tě na něco zeptal. Představ si, že se jednoho dne probudíš a uvědomíš si, že je ti, řekněme, šedesát. Jsi unavený ze samého zachraňování světa, jelikož svět se stejně nedá zachránit. Nemáš ani nočník, do kterého by ses moh vymočít, nemáš nic, ani floka, žádnou firmu, žádný společníky, žádnou manželku, která by vydělávala dlouhý prachy jako mozkový chirurg, nikoho, komu by na tobě záleželo. Co budeš dělat?"

"Už jsem o tom přemýšlel a počítám, že budu mít velkého bratra, který bude odporně bohatý. Tak mu zavolám."

"Co když už budu po smrti?"

"Nezapomeň na mě v závěti. Jsem přece tvůj marnotratný bratr."

Začali jsme se věnovat jídlu a rozhovor vázl. Warner byl do té míry namyšlený, že si skutečně představoval, jak mi to bez servítků vyloží a já dostanu rozum. Myslel si, že do mě stačí párkrát trefně rýpnout a připomenout mi důsledky mého pomýlení a já zabalím práci pro chudé a vrátím se ke skutečnému zaměstnání. "Promluví s ním." Přímou jsem ho slyšel, jak tuhle větu říká rodičům.

Ještě měl pár dloubnutí v zásobě. Zeptal se mě, jaké zaměstnanecké výhody poskytuje právní poradna na 14. ulici. Za moc to nestojí, poučil jsem ho. A co důchodové připojištění? O žádném jsem nevěděl. Vyjádřil naději, že budu zachraňovat bližní nanejvýš pár let a pak se vrátím do reálného světa. Poděkoval jsem mu. Poskytl mi skvělou radu, že bych si možná měl najít ženu, která má stejný pohled na svět jako já, ale k tomu ještě peníze, a vzít si ji.

Rozloučili jsme se na chodníku před restaurací. Ujistil jsem ho, že vím, co dělám, a že všechno bude v pořádku, a poznamenal jsem, že by jeho hlášení rodičům mělo vyznít optimisticky. "Nevylekej je, Warnere. Řekni jim, že se tu všechno vyvíjí skvěle."

"Kdybys měl hlad, tak mi zavolej," prohlásil ve snaze zažertovat.

Pokynul jsem mu a odešel.

Ve Foggy Bottom, poblíž George Washington University, je celonoční bar, který se jmenuje Pylon Grill. Je známý především jako útočiště nespavců a milovníků zpráv. Každý večer tam těsně před půlnocí chodí první vydání Postu a v podniku je v tu chvíli plno jako ve slušné jídelně v pravé poledne. Koupil jsem si noviny a posadil se u baru. Byl to zvláštní pohled. Všichni přítomní byly pohrouženi do novin. Zarazilo mě, jaké v podniku panuje ticho. Post přivezli pár minut před mým příchodem a třicet lidí ho teď zaujatě studovalo, jako kdyby vypukla válka.

Byla to zpráva, jaká se do Postu hodila. Článek začínal na první straně pod výrazným titulkem a pokračoval na desáté straně, kde byl vyzdoben fotografiemi - byl tam obrázek Lontae převzatý z plakátů, jimiž jsme mávali na manifestaci za spravedlnost, dále podobizna Mordecaie z doby, kdy byl dobře o deset let mladší, a pak tři obrázky, jež se aristokratů od Drakea & Sweeneyho nepochybně dotknou. Uprostřed byl Arthur Jacobs, po levici měl policejní snímek Tillmana Gantryho a po pravici policejní snímek DeVona Hardyho, který se v článku vyskytoval jen proto, že také patřil mezi vystěhované a nechal se zastřelit způsobem, který umí média ocenit.

Arthur Jacobs jako rovný s rovnými v jedné řadě se dvěma zlotřilci, dvěma afroamerickými kriminálníky s malými pořadovými čísly na hrudi, to vše na desáté straně Postu.

Už jsem je viděl, jak kují pikle v kancelářích a konferenčních místnostech - zamkli si na to dveře, telefony vytáhli ze zdi a všechna ostatní jednání odvolali. Teď plánují odvetné kroky, připravují stovky rozdílných postupů a volají na pomoc své odborníky pro styk s veřejností. Tohle je jejich nejtemnější hodinka.

Brzy vypukne válka faxů. Kopie zmíněné trojice se objeví ve všech právních kancelářích od pobřeží k pobřeží a každá velká firma na světě se bude mít čemu smát.

Gantry vypadal mimořádně neurvale a mě se zmocňoval strach při představě, že jsme se s ním pustili do křížku.

A pak tam byla ještě moje fotografie, stejná, jakou použili v sobotním vydání, když oznamovali, že jsem byl zatčen. V článku mě charakterizovali jako spojovací článek mezi firmou a Lontae Burtonovou, i když zpravodaj nevěděl, jestli jsem se s Lontae doopravdy setkal.

Článek byl dlouhý a vyčerpávající. Začínal vystěhováním a všemi jeho účastníky včetně Hardyho, jenž se pak znovu objevil o sedm dní později v kancelářích firmy Drake & Sweeney a zajal tam sedm rukojmí, mezi nimiž jsem byl i já. Ode mne vedla stopa k Mordecaiovi a dál ke smrti Burtonových. Byla tam zmínka o mém zatčení, i když jsem si dával pozor, abych reportérovi prozradil o předmětném spisu co nejmenší.

Dodržel slovo, které nám dal - nikde se o nás nezminil jménem, vždy jen jako o informovaných zdrojích. Sám bych to nenapsal líp.

O prohlášeních žalovaných stran tam nebyla ani zmínka. Působilo to dojmem, že se je reportér ani příliš nesnažil zastihnout.

31 V PĚT RÁNO MI ZAVOLAL WARNER. "JSI VZHŮRU?" zeptal se. Byl v hotelovém apartmá, čilý jako vždy, a zavalil mě stovkami otázek a poznámek týkajících se podané žaloby. Podíval se totiž do novin.

Snažil jsem se zůstat v teple spacího pytle a poslouchal jsem bratrovo poučování, jak mám proces správně řídit.

Warner byl žalobce, a zatraceně dobrý žalobce, a přitažlivost případu Burtonových pro porotu ho nemohla nechat chladným. Prý žádáme příliš malé odškodné - lepší by bylo jít přes deset milionů. Stačí mít dobrou porotu a můžeme to hnát až do oblak. Panečku, strašně rád by takovýhle proces vedl. A co Mordecai? Zvládne to před soudem?

A jak je to s honorářem? Warner vyjádřil naději, že máme obvyklou smlouvu na čtyřicet procent. Možná že nakonec nejsem tak úplně ztracený případ.

"Deset procent," řekl jsem a dál ležel ve tmě.

"Cože? Deset procent? Vy jste se museli zbláznit!"

"Jsme nezisková společnost." Snažil jsem se mu to vysvětlit, ale on mě neposlouchal. Spílal mi, že jsme se z toho nesnažili vytlouct víc.

Ona je totiž trochu potíž s tím spisem, namítl jsem, jako bychom o vyšším procentu nikdy ani neuvažovali. "Dokázal bys takový případ zvládnout i bez toho spisu?"

"Jasně."

Při pohledu na starého Jacobse vyfoceného v novinách se dvěma trestanci po stranách se mohl potřhat smíchy.

Letadlo do Atlanty mu odlétalo za dvě hodiny. V devět by měl být ve své kanceláři. Už se nemohl dočkat, až začne ty fotky ukazovat ostatním. A taky je okamžitě odešle faxem na západní pobřeží.

Zavěsil uprostřed věty.

Spal jsem sotva tři hodiny. Na pár minut jsem se ještě schoulil, ale spánek už nepřicházel. Život se tak rychle měnil před očima, že jsem nebyl schopen pořádně se uvolnit a odpočívat.

Osprchoval jsem se a odešel z bytu. S Pákistánci jsem až do rozednění popíjel kávu a pak si od nich koupil koláčky pro Ruby.

Hned vedle poradny na rohu Čtrnácté ulice a Q stála dvě neznámá auta. Asi v půl osmé jsem pomalu projel kolem a instinkt mi radil, abych nezastavoval. Ruby na schodech před vchodem naseděla.

Pokud dospěje Tillman Gantry k závěru, že by násilí mohlo pomoci jeho obhajobě při projednávání žaloby, nebude váhat ho použít. Mordecai už mě před tím varoval, i když já žádné varování nepotřeboval. Zavolał jsem Mordecaiovi domů a oznámil mu, co jsem viděl. Chystal se do práce na půl devátou, tak jsme se dohodli, že se tam sejdem. Mezitím varuje Sofii. Abraham byl mimo město.

Dva týdny jsem se soustřeďoval především na žalobu. Jistě, celá řada věcí odváděla mou pozornost - Claire, odstěhování z bytu, seznamování se s novou prací -, ale tažení proti RiverOaks a mé staré firmě jsem nikdy nepouštěl ze zřetele nadlouho. V každém velkém případě nastává nejprve etapa šilenství před podáním žaloby, pak hluboké nadechnutí, když ta chvíle nastane, a nakonec příjemný klid, když bomba dopadne a klesne prach.

První den po podání žaloby nás Gantry ještě nezabil. Práce probíhala jako obvykle. Telefonátů nebylo víc než jindy. Klientů přišlo zhruba stejně jako vždycky. Jelikož jsme měli žalobu na nějaký čas z krku, daleko snáze jsem se mohl soustředit na ostatní případy.

Paniku v mramorových prostorách u Drakea & Sweeneyho jsem si mohl jen představovat. Po chodbách teď panuje vážnost, jistě se nikdo nedovolí ani usmát, natož trousit drby nad šálkem kávy, vykládat vtipy nebo bavit se o sportu. I pohřební řeči budou trochu morbidnější než obvykle.

Zvlášť napjatá nálada bude nepochybně vládnout v protimonopolním oddělení, kde mě znají nejlíp. Polly je určitě stoicky klidná a odtažitá a jako vždy výkonná. Rudolph zřejmě vůbec neopouští kancelář, jedině když má jednání s nejvyššími nadřízenými.

Smutná na našem obviňování čtyř set právníků z nepravosti byla nepřehlédnutelná skutečnost, že téměř všichni byli zcela nevinní, pokud jde o předmětné pochybení, nebo přinejmenším nevěděli, co se vlastně tehdy seběhlo. Všem totiž bylo jedno, co se děje v oddělení nemovitostí. Bradena Chance prakticky nikdo neznal. Já pracoval ve firmě sedm let, než jsem se s ním poprvé setkal, a došlo k tomu nakonec jenom proto, že jsem ho sám vyhledal. Všechny nevinných mi bylo líto - vždyť mezi nimi byli staří tahouni, kteří firmu vybudovali a dobře nás zaučili, spolu s lidmi z mého ročníku, kteří by měli tradici dokonalosti firmy dál rozvíjet. Zapomenout nesmím ani na bažanty, kteří se jednoho rána probudili do života s poznáním, že jejich uctívaný zaměstnavatel je odpovědný za úmrtí nevinných lidí.

Zato mi ani trochu nebylo líto Bradena Chance, Arthura Jacobse a Donalda Raftera. Rozhodli se, že mi půjdou po krku.

Tak ať si to vyžerou.

Megan usoudila, že si na chvilinku odpočine od všech povinností spojených s udržováním pořádku v domě naplněném osmdesáti ženami bez domova, a vydali jsme se na krátkou projížďku po severovýchodní části města. Neměla tušení, kde se Ruby pohybuje, a tak jsme ani vlastně nečekali, že bychom ji mohli najít. Ale byl to dobrý důvod strávit pár minut pohromadě.

"To není nic nezvyklého," vysvětlovala ve snaze nějak mě uklidnit. "Obecně platí, že bezdomovci jsou nepředvídatelní, zvláště když mají návyk na drogu."

"Ty už jsi to někdy předtím zažila?"

"Já už zažila všechno. Člověk se naučí brát to vyrovnaně. Když se klient zbaví návyku, najde si práci nebo sežene bydlení, střelíš maličkou děkovnou modlitbičku. Ale moc se z toho neraduješ, protože se vzápětí vynoří nějaká Ruby a zlomí ti srdce. Ono je prostě víc údolí než hor."

"Jak to děláš, abys z toho neměla deprese?"

"Člověk načerpá sílu od klientů. Jsou to pozoruhodní lidé. Většina z nich se narodila bez kněze a bez naděje na slušný život, ale přesto přežívají. Klopýtají a padají, ale zase vstanou a klopýtají dál."

Tři bloky od poradny jsme projeli kolem autoopravny, za níž stála sbírka nejrůznějších vraků. Vepředu hlídal obrovitý pes s ostrými zuby a řetězem kolem krku. Neměl jsem v úmyslu motat se kolem rezavých aut a pes mi moje rozhodnutí svým chováním usnadnil. Odhadovali jsme, že Ruby nejspíš žije někde mezi poradnou na Čtrnácté a Střediskem u Naomi na Desáté poblíž L Street, přibližně v prostoru od Logan Circle po náměstí Mount Vernon.

"Ale člověk nikdy neví," upozorňovala mě Megan. "Vždycky mě překvapí, jak se tihle lidé dokážou přesunovat. Mají spoustu času a někteří můžou ujít kolik kilometrů."

Pozorovali jsme lidi žijící na ulici. Pomalu jsem projížděl čtvrtí a každého žebráka jsme si pečlivě prohlédli. Procházeli jsme parky, sledovali bezdomovce, házeli jim drobné do čepic a doufali, že někde zahlédneme někoho, koho známe. Měli jsme smůlu.

Odvezl jsem Megan zpátky k Naomi a slíbil jí, že ještě odpoledne zavolám. Ruby se stala vynikající výmluvou, abychom se mohli stýkat.

Ten kongresman pocházel z Indiany. Byl zvolen už popáté za republikány, jmenoval se Burkholder a měl byt v Virginii, ale rád běhal brzy ráno kolem Capitol Hill. Jeho spolupracovníci sdělili médiím, že se osprchoval a převlékl v jedné z málo využívaných tělocvičen, které pro sebe Kongres vystavěl v podzemí budovy.

Burkholder byl jedním z 435 členů Sněmovny a jako takového ho ve skutečnosti prakticky nikdo neznal, přestože sídlil ve Washingtonu už deset let. Byl to nepříliš citlivý, úzkostlivě čistotný a zdravý jednačtyřicetiletý trouba.

Pracoval v zemědělském výboru a předsedal podkomisi pro inovace.

Ve středu večer si Burkholder šel sám zaběhat a poblíž nádraží Union Station ho někdo postřelil. Měl na sobě teplákovou soupravu - a neměl peněženku ani hotovost a koneckonců ani kapsy, v nichž by mohlo být něco cenného. Zdálo se, že jde o napadení bez motivu. Asi se nějak dotkl nějakého pobudy z ulice, možná do něj vrazil nebo na něj šlápl, třeba padlo pár ostřejších slov a ozvaly se dva výstřely. První kulka kongresmana minula, ale druhá ho zasáhla do horní části levé paže, proletěla mu ramenem a zastavila se jen malý kousek od páteře.

Ke střelbě došlo krátce po setmění na chodníku vedle ulice plné řidičů. Sřet viděli čtyři lidé a všichni popsali útočníka jako černocha mužského pohlaví, typického bezdomovce - téměř jako by se jednalo o zvláštní rasu. Zmizel ve tmě, a než mohl první řidič zastavit, vystoupit z auta a doběhnout Burkholderovi na pomoc, byl už muž s pistolí dávno pryč.

Kongresmana rychle převezli do fakultní nemocnice na univerzitě George Washingtona, kde mu během dvouhodinové operace vyňali kulku a oznámili, že stav raněného je stabilizovaný.

Už mnoho let nebyl žádný člen Kongresu ve Washingtonu postřelen. Několik jich dostalo takřkajíc přes hubu, ale vždy se to obešlo bez trvalých následků. Nakládačku většinou dostali ti, kteří vytáhli do boje proti zločinu a poukazovali na nedostatek mravních hodnot a všeobecný úpadek všeho. Za vinu to pochopitelně vždycky dávali soupeřící politické straně.

Když jsem tu zprávu v jedenáct poprvé viděl, nebyl Burkholder žádného tažení schopen. Podřimoval jsem v křesle, četl si a sledoval box. Ve Washingtonu se toho dne nedělo nic zpravodajsky zajímavého - tedy až do chvíle, než Burkholder dostal kulku. Moderátor zpráv na nás tu novinu bez dechu vychrlil, poskytl nám o kongresmanovi základní údaje dokreslené hezkou fotografií oběti, načež následoval vstup Živě! přímo z nemocnice, kde před vchodem na chirurgické oddělení, kudy Burkholdera před několika hodinami provezli, stála mladá reportérka a klepala se zimou. V pozadí byla zaparkovaná sanitka a všude zářila světla, ale reportérka nemohla divákům nabídnout krev ani mrtvé tělo, a tak musela dělat, co bylo v jejích silách, aby z toho vytřískala nějakou senzaci.

Operace probíhala dobře, hlásila. Burkholderův stav je stabilizovaný a pacient odpočívá. Lékaři předali tisku prohlášení, v němž se nepraví v podstatě nic. Před nějakou chvílí dorazilo do nemocnice několik kongresmanových kolegů a reportérce se nějakým zázrakem podařilo přimět je, aby se společně objevili před kamerou. Stáli v trojici těsně vedle sebe a tvářili se nápadně zasmušile až pohřebně, přestože Burkholder nikdy nebyl v ohrožení života. Mhouřili oči před světly reflektorů a snažili se působit dojmem, že je to zásadní vpád do jejich soukromého života.

Ani o jednom z nich jsem nikdy neslyšel. Prohlásili, že mají o svého kamaráda starost, a způsobili, že jeho stav vypadal mnohem vážněji, než jak ho charakterizovali lékaři. Aniž je k tomu kdokoliv nutil, nabídli nám postřeh o všeobecném úpadku Washingtonu.

Pak televize zařadila další přímý přenos, tentokrát z místa, kde došlo ke střelbě. Další přítomná reportérka se hlásila Přímě z místa!, kde oběť padla na zem a kde bylo opravdu leccos k vidění. Nejdřív nám nabídla krvavou skvrnu, na

kerou ukázala velmi dramatickým gestem - přímo tady se to odehrálo. Přičapla a málem se dotkla chodníku. Pak se v obraze objevil nějaký policista a poskytl nám nejasnou představu o tom, jak to asi probíhalo.

Reportáž byla vysílána živě a přitom v pozadí modře a červeně blikaly policejní vozy. Já si toho všiml, reportérka nikoliv.

Zřejmě probíhala šťára. Washingtonská policie nastoupila v plné síle a vyklízela ulice, cpala bezdomovce do aut a dodávek a odvážela je pryč. Celou noc křižovali policisté kolem Capitolu a sebrali každého, koho přistihli, že spí na lavičce, sedí v parku, žebře na chodníku, prostě každého, na kom bylo vidět, že nemá domov. Obviňovali je z potulky, odhazování odpadků, opilství na veřejnosti a žebráni.

Ne všechny zatklí a odvezli do vězení. Dvě dodávky plné bezdomovců odjely nahoru do Rhode Islandu, do severovýchodní části města, a tam vyložily náklad na jednom parkovišti poblíž útulku s vývařovnou, která měla celonoční provoz. Další dodávka vezoucí jedenáct osob zastavila před útulkem Kalvárie na T Street, pět bloků od naší poradny. Zadržení dostali na výběr buď jít do vězení, nebo vypadnout ven. Dodávka se během chvíle vyprázdnila.

32 PŘÍSAHAL JSEM SI, ŽE SI POŘÍDÍM POSTEL. Mláčením se po podlaze, jímž jsem chtěl cosi dokázat pouze sobě a nikomu jinému, jsem přicházel o příliš velké množství spánku. Dlouho před rozedněním, v naprosté tmě, jsem se posadil ve spacím pytlí a slíbil si, že si na spaní seženu něco měkčího. A pořád jsem nemohl pochopit, jak se daří přežít těm tisícům lidí, kteří přespávají na chodnících.

V Pylon Grillu bylo teplo a hutný vzduch. Nízko nad stoly se vznášela vrstva cigaretového kouře a vůně z kávových zrníček z celého světa na mě čekala, sotva jsem vešel do dveří. Bylo půl páté ráno a podnikem se jako obvykle linuly kydy z televizního zpravodajství.

Burkholder byl na vrcholu slávy. Jeho obličej se na nás díval i z titulní strany Postu, kde o něm vyšlo několik článků, stejně jako o střelbě a policejním vyšetřování. O zátahu na bezdomovce jsem tam nenašel ani slovo. Bližší podrobnosti se budu muset dovědět později od Mordecai.

Příjemné překvapení mě čekalo v sekci věnující se městu, tedy v Metru. Tim Claussen byl zjevně muž činu. Naše žaloba mu dodala inspiraci.

V dlouhém článku probíral jednotlivé žalované firmy. Začal s RiverOaks. Společnost vznikla před dvaceti lety, je v soukromém vlastnictví skupiny investorů, mezi nimiž je i Clayton Bender, spekulant s pozemky z východního pobřeží, o němž se říká, že vlastní majetek v hodnotě přes dvě stě milionů dolarů. Součástí článku byla i Benderova podobizna a fotografie sídla společnosti v Hagerstownu v Marylandu. Společnost za dvacet let své existence postavila ve Washingtonu jedenáct administrativních budov a celou řadu obchodních center v Baltimoru a Washingtonu. Hodnota jejich akcií se odhaduje na tři sta padesát milionů. Má navíc stálý bankovní úvěr, jehož výši není možné odhadnout. Pak následoval přehled vývoje kolem oné třídní pošty v severovýchodní části města s pobuřujícími podrobnostmi. Načež přišla na řadu Drake & Sweeney.

Nikoho asi nepřekvapí, že firma sama neposkytla žádné informace. Na telefonní hovory neodpovídá. A tak Claussen nabídl alespoň základní údaje - velikost, dějiny, několik slavných bývalých pracovníků. Byly tam dvě tabulky, obě převzaté z časopisu Právo Spojených států. První byl seznam deseti největších firem v zemi seřazených podle velikosti. V druhé tabulce byl přehled firem podle toho, na kolik si jejich společníci průměrně přijdou za rok. Drake & Sweeney s osmi sty pracovníky byla pátou největší firmou v zemi, zato s průměrným příjmem společníka kolem 910 000 dolarů se dostala na třetí místo.

To jsem se vážně vykašlal na takovou spoustu peněz?

Posledním členem nesourodého tria byl Tillman Gantry a jeho barvitý životopis byl snadno získanou lahůdkou pro každého investigativního novináře. Policisté o něm byli ochotni mluvit. Bývalí spoluvězni na něj pěli jen chválu a nedali na něj dopustit. Někdy reverend ze severovýchodu města vykládal, jak Gantry nechal postavit pro chudé děti placky s basketbalovými koši. Jakási bývalá prostitutka si vzpomněla na dávný výprask, který od něj dostala. Gantry stál za dvěma společnostmi - TAG a Gantry Group - a jejich prostřednictvím vlastnil tři autobazary, dvě menší nákupní střediska, činžovní dům, kde byli dva lidé zastřeleni, šest dvoupodlažních bytů k pronájmutí, bar, kde znásilnili nějakou ženu, videopůjčovnu a celou řadu prázdných pozemků, které získal od města prakticky zadarmo.

Z trojice obžalovaných byl Gantry jediný, kdo byl ochoten mluvit. Připustil, že v červenci předcházejícího roku zaplatil za skladiště na Florida Avenue jedenáct tisíc dolarů a 31. ledna ho prodal RiverOaks za dvě stě tisíc. Poznamenal, že měl prostě kliku. Budova nebyla k ničemu, ale pozemek pod ní měl mnohem větší cenu než jedenáct tisíc. Proto to taky koupil.

Skladiště odjakživa přitahovalo squattery, dodal ještě. Ve skutečnosti je musel přímo odhánět. Nikdy od nich žádné nájemné nevybíral a neví, kde se tahle pomluva vzala. Má spoustu právníků a bude mít obhajobu jako bič.

O mně nebyla v článku ani zmínka. Ani o DeVonu Hardym a dobrodružství se zajatci se tam nic nepsalo. O podání žaloby a Lontae Burtonové tam byla jen zmínka.

Podruhé ve dvou dnech byla ctihodná starobylá firma Drake & Sweeney očerňována poukazem na to, že kula pikle s bývalým pasákem. A celkový tón článku vyzněl navíc tak, jako by právníci byli daleko horší zločinci než Tillman Gantry.

Jak dlouho bude Arthur Jacobs trpět, aby jeho milovanou firmu takhle vláčeli blátem? Vždyť se z ní stal tak snadný cíl. Post umí být houževnatý. Novináři tam zřejmě pracují dvacet čtyři hodin denně. Jeden článek povede k dalšímu.

Když jsem se svým právníkem dorazil k budově Carla Moultrieho v centru na rohu Šesté ulice a Indiána Avenue, bylo dvacet minut po deváté. Mordecai věděl přesně, kam jedeme. Já jsem se do blízkosti Moultrieho budovy, sídla občanského i trestního práva ve Washingtonu, nikdy nedostal. Před vchodem se vytvořila fronta, která pomalu

postupovala, jak členové ochranky prověřovali jednotlivé advokáty, žalobce i zločince, jestli u sebe nemají kovové předměty. Uvnitř to vypadalo jako v cirkuse - hala plná rozčilených lidí a čtyři patra chodeb lemovaných soudními síněmi.

Jeho Ctihodnost Norman Kisner předsedal soudu v přízemí v čísle 114. V denním programu visícím vedle dveří jsem byl uveden pod položkou První slyšení. Se mnou tam postávalo dalších jedenáct kriminálních. Uvnitř byla prázdná soudní lavice. Kolem se rojili právníci. Mordecai zmizel někde vzadu a já se usadil do druhé řady. Četl jsem si časopis a snažil se působit dojemem, že mě to všechno nekonečně otravuje a nudí.

"Dobré jitro, Michaeli," pozdravil mě někdo z uličky. Byl to Donald Rafter. Oběma rukama svíral aktovku a vedle něj stál obličej, který jsem znal z oddělení žalob, ale nedokázal jsem si vybavit jméno.

Pokývl jsem křečovitě hlavou a dokázal ze sebe vypravit: "Zdravím."

Odporoučeli se a našli si místa na opačné straně soudní síně. Zastupovali poškozené a jako takoví měli právo být přítomni každé etapě projednávání případu.

Vždyť je to teprve první slyšení! Stoupnu si před soudce a on mi přečte obvinění. Já prohlásím, že se necítím vinen, on mě propustí na základě složené kauce a bude po všem. Tak co tady Rafter pohledává?

Pomalu mi to docházelo. Cívil jsem do časopisu, ze všech sil se snažil působit naprosto klidným dojemem a nakonec mě napadlo, že mi svou přítomností chce prostě jen připomenout jejich postoj. Považovali loupež za vážnou záležitost a na každém kroku mi to budou jaksepatří dávat najevo. Rafter byl nejmazanější a nejpodlejší ze všech žalobců. Ode mne se čekalo, že když ho uvidím v soudní síni, celý se rozklepu strachy.

V půl desáté se za soudní lavicí vynořil Mordecai a vydal se ke mně. Soudce prý čeká ve svých komnatách. Mordecai mě představil a všichni tři jsme se neformálně usadili kolem malého stolu.

Soudci Kisnerovi bylo nejméně sedmdesát, měl husté šedivé vlasy, řídký šedivý plnovous a hnědé oči, které do člověka vypalovaly díry, sotva se soudce rozhovořil. S mým právním zástupcem už se řadu let znal.

"Zrovna jsem tady Mordecaiovi vykládal," začal a mávl rukou, "že tohle je hodně neobvyklý případ."

Souhlasně jsem přikývl. Pro mě byl zcela jistě naprosto jedinečný.

"Znám Arthura Jacobse třicet let. Ve skutečnosti znám z té firmy hodně právníků. Jsou to dobří právníci."

Jak by ne. Firma zaměstnávala jen nejlepší z nejlepších a dobře je vyškolila. Neměl jsem ale příjemný pocit z toho, že soudce, který mě má soudit, vzhlíží k poškozeným s takovým obdivem.

"Když někdo ukradne z právní kanceláře rozpracovaný spis, může být velmi obtížné určit výši škody," vykládal dál soudce. "Vždyť je to jen balík papírů, který nemá cenu pro nikoho jiného než pro příslušného právníka. Kdyby to někdo zkusil prodat na ulici, nic za to nedostane. Tím vás v žádném případě neobviňuju, že jste ten spis ukradl, abyste mi rozuměl."

"Ano. Je mi to jasné." Nebyl jsem si tím tak zcela jist, ale chtěl jsem, aby pokračoval v úvahách.

"Předpokládejme, že ten spis máte a že jste ho ve firmě skutečně sebral. Když ho teď pod mým dohledem vrátíte, budu mít sklon odhadnout jeho cenu na méně než sto dolarů. Rázem by z toho byl pouhý přestupek a mohli bychom to s trochou papírování klidně zamést pod koberec. Musel byste pochopitelně také souhlasit, že žádné informace obsažené ve spisu nepoužijete."

"A co když ho nevrátím? Tedy - pořád ještě se bavíme jenom jako."

"V tom případě získá spis mnohem větší cenu. Žaloba pro odcizení předmětu vysoké hodnoty bude sedět a s takovým obviněním zahájíme proces. A když žalobce dokáže, že má pravdu, a porota vás shledá vinným, nezbude mi, než abych vám stanovil výši trestu."

Svraštil čelo, oči mu ztvrdly a tón hlasu nemohl nikoho nechat na pochybách, že výše trestu je něco, čemu bych se měl radši vyhnout.

"Pokud vás porota shledá vinným, tak ještě navíc přijdete o povolení provozovat právní praxi," dodal.

"Ano, pane," přikývl jsem velmi provinile.

Mordecai se držel zpátky, naslouchal a všechno si ukládal do paměti.

"Na rozdíl od většiny mých případů hraje tentokrát významnou roli čas," pokračoval Kisner. "Obsah spisu může vést k občanskému sporu. Ten případně jinému soudci v jiné soudní síni. Rád bych měl trestní aspekt celé věci vyřešený dřív, než občanský spor postoupí příliš daleko. Pořád ovšem vycházím z předpokladu, že ten spis máte."

"Jak rychle by to mělo být?" zeptal se Mordecai.

"Myslím, že na rozhodnutí by vám bohatě měly stačit dva týdny."

Souhlasili jsme, že dva týdny jsou skutečně přijatelné. Pak jsme se s Mordecaiem vrátili do soudní síně, kde jsme čekali další hodinu a nic se nedělo.

Potom se začali rojit právníci a objevil se Tim Claussen z Postu. Viděl nás sedět v síni, ale netroufl si hlásit se k nám.

Mordecai mě nechal sedět samotného a nakonec se mu podařilo se k Timovi přitočit. Podsunul mu informaci, že v soudní síni sedí dva právníci z firmy Drake & Sweeney, nějaký Donald Rafter a ještě jeden chlápek, a že by možná něco rádi utrousili do novin.

Claussen se za nimi rovnou vydal. Ze zadní lavice, kde lelkoval Rafter, jsem zaslechl vzrušené hlasy. Pak všichni odešli ze sálu, aby pokračovali v hádce venku.

Moje vystoupení před Kisnerem bylo podle očekávání krátké. Prohlásil jsem, že se necítím vinen, vyplnil nějaké papíry a rychle vypadl. Raftera už jsem nezahledl.

"O čem jste si s Kisnerem vzadu povídali, než jsem se k vám přidal?" zeptal jsem se, sotva jsme se usadili ve voze.

"Probíhalo to stejně jako hovor s tebou."

"Je to paličák."

"Je to dobrý soudce, jenže už ho dělá příliš mnoho let. Jinak je to specialista na trestní právo, jeden z nejlepších. Pro právníky, kteří kradou spisy jiným právníkům, nemá sebemenší pochopení."

"Kolik mi napaří, jestli porota řekne, že jsem vinen?"

"To neřek. Ale nějaký čas si posedíš."

Zastavili jsme na červenou. Naštěstí jsem totiž řídil já. "Tak dobře, Ctihodnosti," ozval jsem se. "Co budeme dělat?"

"Máme na to dva týdny. Nemá cenu to uspěchat. Teď není chvíle, abychom dělali nějaká rozhodnutí."

33 V RANNÍM VYDÁNÍ POSTU BYLY PRO NÁS důležité dva články umístěné na předních stranách a doplněné fotografiemi.

První byl dlouhá historie tragického života Lontae Burtonové, kterou čtenářům slíbili už ve včerejším čísle. Hlavním zdrojem informací byla babička, i když reportér se spojil i se dvěma tetami, bývalým zaměstnavatelem, sociální pracovnící, bývalou učitelkou a s matkou a dvěma bratry ve vězení. S typickou agresivitou a neomezenými finančními možnostmi dokázaly noviny odvést skvělou práci a sesbírat fakta, jež jsme potřebovali ke svému případu.

Když se Lontae narodila, bylo její matce šestnáct. Holčička byla druhá ze tří dětí, všechny byly nemanželské a každé počal jiný muž, i když matka svezpěp odmítala o otci cokoliv prozradit. Dívka vyrostla v drsném prostředí severovýchodní části města, stěhovala se se svou nešťastnou matkou z místa na místo a pobývala střídavě u babičky a u tet. Matka byla každou chvíli za mřížemi a Lontae se v šesté třídě vykašlala na školu. Od té chvíle se její život vyvíjel podle očekávání neradostně. Drogy, kluci, gangy, drobné přestupky, nebezpečný život na ulici. Vystřídala několik mizerně placených zaměstnání a prokázala, že je naprosto nespolehlivá.

Hodně o ní prozradily policejní záznamy: ve čtrnácti zadržena za krádež v obchodě a souzena soudem pro mladistvé. O tři měsíce později obviněna z opilství na veřejnosti a opět předvedena před soud pro mladistvé. V patnácti přistižena s marihuanou, zase soud pro mladistvé. V šestnácti zatčena pro prostituci, to už ji soudili jako dospělou, ale nakonec ji neposlali za mříže. Pak byla zatčena pro krádež, protože v zastávárně ukradla CD přehrávač. Opět ji soudili, ale do vězení nešla. V osmnácti letech se jí narodil Ontario. Rodný list bez uvedení otce vystavila washingtonská všeobecná nemocnice. Dva měsíce po narození Ontaria opět zadržena pro prostituci, následuje další soud, ale zase bez nepodmíněného trestu. Když jí bylo dvacet, narodila se jí dvojčata Alonzo a Dante. Zase k tomu došlo ve washingtonské všeobecné a zase není uveden otec. A pak, to už bylo Lontae jednadvacet, spatřila světlo světa Temeko, to bylo to nemluvně s mokrou plínkou.

Uprostřed tohoto smutného nekrologu zničehonic zazařil paprsek naděje. Po narození Temeko se Lontae uchýlila do Domu Panny Marie, což bylo podobné denní centrum pro ženy jako Naomino středisko. Tam se mladá maminka poznala se sociální pracovnící Nellou Catherovou. Svědectví paní Catherové autor článku často citoval.

Podle jejího vyprávění o posledních měsících života Lontae byla dívka odhodlaná dostat se z ulice a dát si život do pořádku. Začala poctivě brát antikoncepční pilulky, které jí v Domě Panny Marie dávali. Zoufale se chtěla zbavit drog a pití. Chodila na setkání narkomanů a alkoholiků v centru a s obrovskou odvahou se prala se svým návykem, i když střízlivost se jí spíš vyhýbala. Rychle se zlepšovala ve čtení a snila o tom, že sežene práci se stálým příjmem, aby zajistila svoji malou rodinu.

Paní Catherová dříve nakonec našla místo v jednom obchodě s potravinami, kde Lontae rozbalovala krabice se zbožím. Dvacet hodin týdně po 4,75 dolarech za hodinu. Lontae ani jednou nechyběla.

Jednoho dne, vloni na podzim, mladá maminka Nelle Catherové pošeptala, že si našla místo k bydlení, ale nesmí o tom mluvit. Nell si chtěla místo prohlédnout, protože to byla součást její práce, ale Lontae to odmítla. Prý to není legální, vysvětlovala. Byl to malý byteček o dvou pokojích se střešou, dveřmi, které šly zamknout, a s koupelnou a záchodem, kam to neměla s dětmi daleko. Platila za to sto dolarů měsíčně v hotovosti.

Poznamenal jsem si jméno Nell Catherové z Domu Panny Marie a musel se sám pro sebe usmát při představě, jak tahle žena stojí na místě pro svědky a vypráví porotě životní příběh Burtonových.

Lontae dělala představa, že by mohla o děti přijít, protože se to často stávalo. Většina žen bez domova docházejících do Domu Panny Marie přišla o děti, a čím víc Lontae poslouchala jejich děsivé příběhy, tím pevněji byla odhodlaná udržet rodinu pohromadě. Pilně se učila, podařilo se jí dokonce naučit se ovládat počítač a jednou vydržela čtyři dny, aniž se dotkla drogy.

Jenže pak ji vystěhovali a její skrovný majetek vyhodili na ulici spolu s jejími dětmi. Paní Catherová se s ní viděla následujícího dne. Lontae vypadala úděsně. Děti byly hladové a špinavé, Lontae zfetovaná. V Domě Panny Marie platí pravidlo, že dovnitř nepustí člověka, který je na první pohled pod vlivem jakékoliv drogy. Ředitelka byla nucena Lontae říct, aby odešla. Od té doby ji paní Catherová už nikdy nespátřila. Neslyšela o ní ani slovo, dokud se v novinách nedočetla o její smrti.

Pročítal jsem ten článek znovu a znovu a myslel na Bradena Chance. Doufal jsem, že zrovna sedí ve vyhřátém pokoji svého rodinného domku na virginském předměstí a čte to taky. Byl jsem si jist, že je i takhle brzy dávno vzhůru. Copak může člověk, který je pod takovým tlakem, vůbec pořádně spát?

Přál jsem si, aby trpěl, aby pochopil, kolik bolesti způsobilo jeho odporné pohrdání právy a důstojností druhých.

Seděl jsi ve své úhledné kanceláři, Bradene, hodiny ti odměřovaly tučnou odměnu ve zlatě, manipuloval jsi s papíry pro své bohaté klienty, četl jsi hlášení svého koncipienta, kterého jsi poslal udělat špinavou práci, a dospěl jsi k chladnému, vypočítavému rozhodnutí, že dotáhneš do konce vystěhování, jež jsi měl zarazit. Vždyť to byli jen squatteři, co, Bradene? Zaostali černí lidé žijící jako zvířata. Neměli nic písemně, žádné smlouvy ani doklady, a tudíž ani žádná práva. Vykopejte je. Jakékoliv zpoždění by mohlo ohrozit naši smlouvu.

Chtěl jsem mu zavolat domů, vyrušit ho od ranní kávy a pozeptat se: "Jak se teď cítíš, Bradene?"

Druhý článek znamenal příjemné překvapení, alespoň z právního hlediska. I když s sebou nesl také jisté komplikace a spoustu práce.

Vynořil se nějaký starý kamarád Lontae, devatenáctiletý výrostek z ulice jménem Kito Spires. Jeho fotografie by dokázala vyděsit každého občana dodržujícího zákony. Kito toho měl hodně na srdci. Tvrdil, že je otcem tří Lontaeiných dětí - dvojčat a nemluvněte. V posledních třech letech s ní s přestávkami žil. Přestávek bylo zřejmě hodně. Kito byl typický produkt vnitřního města, nezaměstnaný absolvent střední školy s hojně popsaným trestním rejstříkem. Jeho důvěryhodnost bude pro každý soud dost pochybná.

Bydlel ve skladišti s Lontae a jejich dětmi. Kdykoliv to šlo, přispíval jí na činži. Někdy po Vánocích se pohádali a on od ní odešel. Teď zrovna žije se ženou, jejíž manžel je ve vězení.

O vystěhování nic neví, ale má pocit, že to nebylo správné. Když se ho zeptali, jak to ve skladišti vypadalo, Kito vysypal dost podrobností, aby mě přesvědčil, že tam doopravdy někdy byl. Jeho popis se shodoval s obsahem Hectorova hlášení.

Nevěděl, že skladiště vlastní Tillman Gantry. Nájem vybíral nějaký frajer, co si říkal Johnny, a to vždycky patnáctého. Sto babek.

Musíme ho s Mordecaiem co nejdřív najít. Seznam svědků se rychle rozrůstal a z pana Spirese by se docela dobře mohla vyklubat hvězda našeho představení.

Kito byl smrtí svých tří dětí a jejich matky hluboce zdrcen. Sledoval jsem pohřeb velmi pozorně, ale Kito se mezi smutečními hosty téměř zcela jistě nevyskytoval.

Náš případ přilákal větší pozornost tisku, než o jaké se nám kdy snilo. Chtěli jsme totiž všehovšudy deset milionů dolarů - úhlednou kulatou sumičku, o níž se denně psalo v novinách a diskutovalo na ulicích. Lontae se vyspala snad s tisícovkou mužů. Kito byl prvním kandidátem na otcovství, který se ozval. Když je v sázce takový balík, přihlásí se jistě záhy další otcové a budou tvrdit, jak svoje dítky hluboce milovali. Ulice jsou plné podobných kandidátů.

To byla problematická stránka jeho vyprávění.

Jenže my nebudeme mít nikdy možnost si s Kitem promluvit.

Zavolał jsem k Drakeovi & Sweeneymu a požádal telefonistku, aby mě přepojila na Bradena Chance. Zvedla to sekretářka a já svou žádost zopakoval. "A kdo volá, prosím?" zeptala se.

Řekl jsem jí smyšlené jméno a prohlásil, že jsem budoucí klient, o němž se jejímu šéfovi zmínil již Clayton Bender z RiverOaks.

"Pan Chance není momentálně k dispozici," řekla.

"Řekněte mi, kdy bych s ním mohl mluvit," naléhal jsem neodbytně.

"Je na dovolené."

"Výborně. Kdy se vrátí?"

"To přesně nevím," odsekla a zavěsila. Dovolená se protáhne na měsíc, pak se z toho vyklube studijní volno, potom trvalejší nepřítomnost a nakonec firma v určitý okamžik přece jen přizná, že Chance dostal padáka.

Obával jsem se, že Chance bude někde pryč. Hovor mi to jen potvrdil.

Jelikož jsem předcházejících sedm let s firmou žil a dýchal, nebylo pro mne těžké předvídat její postup. Byla příliš pyšná a namyšlená, než aby strpěla ponížení, které ji postihlo.

Předpokládal jsem, že sotva jsme podali žalobu, Braden Chance kápl božskou. Jestli se k tomu rozhoupal sám, nebo jestli to z něj vypáchili, není podstatné. Od začátku jim lhal a celá firma teď kvůli tomu má na krku soud. Možná jim ukázal původní Hectorovo hlášení i s připnutým potvrzením o zaplaceném nájmu od Lontae. Daleko pravděpodobnější ale bylo, že hlášení zničil a byl nucen převyprávět, co v něm stálo. Teď už alespoň firma - tedy Arthur Jacobs a výkonná rada - zná pravdu. K vystěhování nikdy nemělo dojít. Ústní dohoda o pronájmu bytů měla být zrušena písemným oznámením s třicetidenní lhůtou, které měl jménem RiverOaks zaslat nájemníkům právě Chance.

Jenže třicetidenní zpoždění by ohrozilo získání zakázky na třídírnou pošty, přinejmenším pro RiverOaks.

A třicetidenní zpoždění by umožnilo Lontae a ostatním nájemníkům přežít alespoň nehorší období zimy.

Takže Chance přinutí vystoupit z firmy, nejspíš pomocí velkorysého balíku, který dostal za svůj partnerský podíl.

Hector pravděpodobně musel letět domů, aby si ho poslechli. Pokud je Chance ze hry, Hector může říct pravdu a přežít to. Nemůže ale nikdy připustit, že měl někdy něco společného se mnou.

Výkonná rada se za zavřenými dveřmi vyrovnává se skutečností. Firmu čeká zásadní odhalení. Rafter a jeho tým připravují plán obrany. Postaví sveřepou obhajobu na tom, že případ Burtonových vychází z materiálů, jež byly firmě Drake & Sweeney odcizeny. A jelikož ukradené podklady není možné použít u soudu, případ by měl být stažen. Z právního hlediska to dává dokonale smysl.

Jenže než stačili tuhle strategii uplatnit, vložily se do hry noviny. Našli se svědci, kteří mohou dosvědčit totéž, co odhaluje spis. Můžeme naše tvrzení dokázat bez ohledu na to, co Chance stopil.

U Drakea & Sweeneyho v tuhle chvíli určitě panuje zmatek. Jak jsou někde čtyři stovky právníků, kteří nejsou ochotni nechat si svoje názory pro sebe, musí tam být situace na pokraji vzbourení. Kdybych tam ještě pracoval a kdyby v nějakém jiném oddělení vypukl takovýhle skandál, určitě bych vyváděl jako pominutý, aby se věci daly do pořádku a dostaly se pryč z tisku. Možnost, že se zatlučou dveře prkny a bouře se dovnitř nedostane, nepadala v úvahu.

Odhalení Postu bylo jen ukázkou toho, co se bude dít, až začne naplno přelíčení. A to pak může trvat klidně rok.

Navíc začal hrozit útok ještě z jiné strany. Ze spisu nebylo zřejmé, do jaké míry věděla firma RiverOaks o squatterech pravdu. Spis ve skutečnosti obsahoval jen velmi skromnou korespondenci mezi Chancem a jeho klientem. Působilo to dojmem, že Braden dostal jen příkaz, aby celou záležitost uzavřel, jak to půjde nejrychleji. RiverOaks tlačili a Chance se oháněl.

Budeme-ti předpokládat, že v RiverOaks nevěděli o protiprávnosti vystěhování, pak má společnost zákonné právo obvinít Drakea & Sweeneyho z nedbalosti při poskytování právních služeb. Oni si přece naši firmu najali, aby zvládla určitý úkol. Firma to zpackala. A zpackání způsobilo klientovi újmu. Vzhledem k tomu, že ve hře bylo tři sta padesát milionů dolarů, RiverOaks mohli na firmu tlačit, aby jim vynahradila vzniklé škody. Jistě ani další významnější klienti nezůstanou zticha. "Co se to tam u vás děje?" To je otázka, kterou dnes slyší společníci od každého, komu předkládají účty k proplacení. V nelibostném světě práva, kde jde každý každému po krku, nepochybně již začínají nad kořistí kroužit dravci z jiných právnických firem. Drake & Sweeney prodávali svou pověst, to, jak je vnímá veřejnost. Takhle postupují všechny velké firmy. A žádná firma rozhodně nemůže snášet útoky, jímž byla vystavena moje alma mater.

Kongresman Burkholder se úžasně vzpamatoval. Již den po operaci se na pečlivě připraveném představení sešel s novináři. Přivezli ho v pojízdném křesle na provizorní pódium ve vstupní hale nemocnice. S pomocí pohledné manželky vstal a pokročil dopředu, aby učinil zásadní prohlášení. Shodou okolností měl na sobě jásavě červené tričko s nápisem Hoosiers. Kolem krku měl obvazy, levá paže mu visela na pásce. Prohlásil, že je živ a cítí se dobře a že se za pár dní vrátí ke svým povinnostem v Kongresu. Pozdravil svoje bližní doma v Indianě.

Hodnou chvíli se věnoval pouliční kriminalitě a úpadku našich měst (jeho rodné město mělo osm tisíc obyvatel). Je to ostuda, že naše hlavní město je v tak zuboženém stavu, hřímá, a on se díky svému setkání se smrtí bude od této chvíle věnovat s nezměrným úsilím tomu, aby byly naše ulice opět bezpečné. Našel si nový smysl života.

Dál blekotal ještě něco o kontrole držení zbraní a větším počtu věznic.

Postřelení Burkholdera způsobilo silný, i když dočasný tlak na washingtonskou policii, aby vyčistila ulice. Senátoři a poslanci nevynechali celý den jedinou příležitost, kdy mohli utrousit poznámku o nebezpečích washingtonského centra. Výsledkem bylo, že po setmění došlo k dalšímu zátahu. Všichni opilci, narkomani, žebráci a bezdomovci, které načapali poblíž Capitolu, museli vypadnout o kus dál. Několik jich zadrželi. Ostatní prostě nacpali do dodávek jako dobytek a odvezli do vzdálenějších čtvrtí.

Ve 23.40 odeslal dispečink jeden policejní vůz k obchodu s alkoholickými nápoji na Čtvrté ulici poblíž Rhode Islandu v severovýchodní části města. Majitel obchodu zaslechl poblíž střelbu a jeden z místních obyvatel ohlásil, že tam někoho zahlédl.

Na prázdné parcele vedle obchodu, za hromadou sutí a rozbitých cihel, našla policie mrtvolu mladého černocha. Krev kolem ještě nezaschla a pocházela ze dvou otvorů, které mu někdo vystřelil do hlavy.

Mladík byl později identifikován jako Kito Spires.

34 RUBY SE ZNOVU OBJEVILA V PONDĚLÍ RÁNO A měla obrovskou chuť na koláčky i zprávy. Když jsem v osm dorazil k poradně, čekala na mě na schodech, srdečně se na mě smála a radostně mě pozdravila. Přijel jsem o něco později než obvykle, protože s Gantrym v zádech jsem chtěl, aby bylo už hodně světlo a dost lidí kolem, až budu vcházet do kanceláře.

Vypadala úplně stejně. Napadlo mě, že bych si ji možná měl pořádně prohlédnout v obličeji, jestli nezahlednu následky nějakého drogového mejdanu, ale neviděl jsem nic zvláštního. Oči měla tvrdé a smutné, ale jinak byla v dobré náladě. Do kanceláře jsme vešli společně a zaujali obvyklé pozice u Rubyina stolu. Svým způsobem mi bylo milé, že je v domě ještě někdo další.

"Jak se vám daří?" zeptal jsem se.

"Dobře," odpověděla a sáhla si do sáčku pro koláček. Měl jsem tam celkem tři sáčky, všechny jsem koupil minulý týden výhradně pro ni, ale Mordecai tam po sobě nechal hodně usvědčujících drobků.

"Kde jste bydlela?"

"V autě." Kde jinde? "Jsem fakt ráda, že už končí zima."

"Já taky. Stavila jste se u Naomi?" zeptal jsem se.

"Ne. Ale dneska tam půjdu. Není mi zrovna nejlíp."

"Odvezu vás tam."

"Děkuju."

Náš rozhovor byl trochu křečovitý. Ruby čekala, že se jí zeptám, jak to bylo s tím posledním motelem. Měl jsem to pochopitelně v úmyslu, ale rozmyslel jsem si to.

Když byla káva hotová, nalil jsem dva šálky a postavil je na stůl. Moje návštěvnice už pořádala třetí koláček.

Okusovala ho kolem dokola jako myš.

Jak bych se mohl zlobit na někoho tak politováníhodného? Radši jsem přešel ke zprávám.

"Co takhle noviny?" zeptal jsem se.

"To by se mi líbilo."

Na titulní straně byla fotografie starosty, a jelikož Ruby milovala články o politice města a starosta byl vždycky dobrý předmět zájmu, začal jsem s ním. Šlo o sobotní interview, v němž starosta a městská rada, postupující tentokrát v křehké a dočasné jednotě, žádali, aby ministerstvo spravedlnosti přešetřilo smrt Lontae Burtonové a její rodiny. Byla porušena občanská práva? Starosta téměř otevřeně naznačoval, že si to myslí, ale zjedná spravedlnost!

Protože se na žalobu už přece jen nějaký čas upírala pozornost, ubylo nových viníků. Na radnici už na sebe navzájem přestali tak bojovně ukazovat a urážky valící se na Kongres i z Kongresu ustaly úplně. Ti, které ožehl žár prvních

obvinění, horlivě a šťastně přesouvali vinu na velkou právnickou firmu a jejího bohatého klienta.

Ruby byla příběhem Burtonových unesena. Krátce jsem jí vypověděl, co je v žalobě a jak se situace od jejího podání vyvíjela.

Do Drakea & Sweeneyho noviny opět šly. Právníci v mé bývalé firmě si museli říkat: "Kdy už to jenom skončí?"

Ještě si musíte chvíli počkat.

V dolním rohu první stránky jsem si všiml krátké zprávy o tom, že federální pošta pozastavila výběrové řízení na stavbu třídní pochyty v severovýchodním Washingtonu. Při rozhodování hrály roli nejrůznější okolnosti - hlavně však rozpory doprovázející prodej pozemku a skladiště a obvinění vznesená proti RiverOaks a Gantrymu.

V RiverOaks přišli o výhodný projekt za dvacet milionů.

A RiverOaks bude reagovat jako jakákoliv jiná agresivní stavební společnost, která ztratila bezmála milion dolarů při nákupu bezcenného pozemku ve vnitřní části města. RiverOaks se bude hojit na svých právnících.

Tlak ještě o něco vzroste.

Prošli jsem události ve světě. Rubyinu pozornost přilákalo zemětřesení v Peru, a tak jsem zprávu o něm přečetl. Pak jsem otevřel městskou přílohu Metro a při pohledu na první slova se mi zastavilo srdce. Pod fotografií Kita Spirese, stejnou, jen dvakrát tak velkou a ještě hrozivější, byl titulek: KITO SPIRES NALEZEN ZASTŘELENÝ. Článek připomínal, jak se pan Spires v pátek objevil na scéně v případě Burtonových, a pak čtenářům nabízel šťavnaté podrobnosti Kitova skonu. Žádní svědkové, žádné stopy, nic. Prostě jen další pobuda z ulice zastřelený na území Washingtonu.

"Jste v pořádku?" zeptala se Ruby netrpělivě a vytrhla mě ze strnulosti.

"Jo, jasně," odpověděl jsem a snažil se znovu dýchat.

"Tak proč nečtete?"

Protože jsem příliš ohromený, než abych mohl číst nahlas. Rychle jsem prolétl text, jestli tam někde nezahlednu zmínku o Tillmanu Gantrym. Nebyla tam.

Ale proč ne? Vždyť mně bylo naprosto jasné, k čemu došlo! Ten kluk si užíval svých pár okamžiků slávy, řekl příliš mnoho, tím se stal velmi cenným pro žalobce (pro nás!) a současně příliš snadným cílem.

Pomalou jsem si článek přečetl, současně jsem bedlivě poslouchal, co se kolem nás děje, sledoval vstupní dveře a doufal, že Mordecai už brzy dorazí.

Takže Gantry dal o sobě vědět. Ostatní svědci z ulice buď budou mlčet, nebo zmizí, jakmile je najdeme. Zabití svědků bylo hodně zlé. Ale co budu dělat, jestli se Gantry rozhodne vyjet po právnících?

V celé té hrůze jsem si najednou uvědomil, že taková událost má pro nás i jisté výhody. Ztratili jsme potenciálního rozhodujícího svědka, ale na druhou stranu je pravda, že by Kitova důvěryhodnost vyvolávala rozpaky. Pánové od Drakea & Sweeneyho se o tom ostatně sami zmínili ve třetím podstatném článku ranního vydání, ve spojitosti se zabitím devatenáctiletého kriminálního. Firma byla sražena z výšin své nabubřelosti a ocitla se ve stoce, jelikož se o ní zmiňovali ve stejném odstavci jako o zavražděných grázlících z ulice.

Přenesl jsem se v duchu o měsíc zpátky - před Pána a všechno, co následovalo - a představil si, jak sedím před východem slunce v kanceláři u svého stolu a čtu tyhle noviny. A představil jsem si také, že jsem četl i všechny ostatní články a dověděl se, že nejzávažnější obvinění vznesená v obžalobě jsou opravdu podložená. Co bych udělal?

To mi bylo naprosto jasné. Vzbouřil bych svého nadřízeného Rudolpha Mayese, který by podobným způsobem vzbouřil výkonnou radu, a pak bych obcházel všechny své kolegy, ostatní samostatné asistenty pracující ve firmě.

Trvali bychom na tom, že se celá záležitost musí dát do pořádku a uklidnit, než způsobí ještě víc škod. Trvali bychom na tom, že přelíčení se musí předejít za každou cenu.

Měli bychom jistě celou řadu nejrůznějších požadavků.

V hloubi duše jsem si myslel, že většina samostatných asistentů a všichni společníci firmy dělají přesně to, co bych dělal já. Jenže když je po chodbách takové pozdvižení, práce stojí. A klientům se může naučovat jen velmi málo hodin. Firmou lomcuje chaos.

"Pokračujte," ozvala se Ruby a znovu mě vytrhla ze snění.

Rychle jsme probrali Metro, hlavně proto, že jsem chtěl vidět, jestli tam nebude ještě čtvrtý článek. Měl jsem smůlu.

Bylo tam povídání o tom, že policie provedla v reakci na Burkholderovo postřelení v ulicích zátah. Jeden advokát pracující pro bezdomovce akci trpce kritizoval a hrozil žalobou. Ruby se článek moc líbil. Měla pocit, že je to nádhera, když se o bezdomovcích hodně píše.

Dovezl jsem ji k Naomi, kde ji přivítali jako ztracenou sestru. Ženy ji objímaly a podávaly si ji po místnosti, tiskly ji k sobě a sem tam se dokonce zaleskla i slza. Strávil jsem pár minut flirtováním s Megan v kuchyni, ale neměl jsem na milostné hrátky myšlenky.

Když jsem se vrátil do poradny, měla tam Sofia plno. Sešlo se jí hodně zákazníků: už v devět hodin sedělo podél zdi pět klientů. Sofia mluvila do telefonu a španělsky někomu spílala. Zašel jsem k Mordecaiovi do kanceláře, abych se ujistil, že viděl noviny. Zrovna si je s úsměvem pročítal.

Dohodli jsme se, že se sejdem za hodinu, abychom probrali žalobu.

Tiše jsem za sebou zavřel dveře své kanceláře a vrhl se na vyřizování spisů. Během dvou týdnů jsem otevřel jednaděvadesát případů a uzavřel třicet osm. Byl jsem ve skluzu a potřeboval jsem celé dopoledne vytrvale sedět u telefonu, abych dohnal zpoždění. Nebylo mi to souzeno.

Sofia zatřukala na dveře, a protože jsem na nich neměl zástrčku, otevřela je a přitom stále ještě klepala. Bez pozdravu. Bez omluvy.

"Kde je seznam lidí, kteří byli vystěhováni z toho skladiště?" zeptala se.

Za každým uchem měla zastrčenou tužku a brýle na čtení jí balancovaly na špičce nosu. Na první pohled to byla zaměstnaná žena.

Seznam jsem měl vždycky po ruce. Podal jsem jí ho a ona se do něj dlouze zadívala. "Trefa," řekla.

"Cože?" vyhrkl jsem a vyskočil.

"Číslo osm, Marquis Deese," vysvětlovala. "Měla jsem pocit, že je mi to jméno povědomé."

"Povědomé?"

"Jo, zrovna sedí u mého stolu. Včera večer ho sebrali v Lafayetteově parku naproti Bílému domu a vyhodili u Logan Circle. Nevýhnul se mu zátah. Máš kliku."

Šel jsem za ní do hlavní místnosti, kde uprostřed, hned vedle jejího stolu, seděl pan Deese. Vypadal nápadně podobně jako DeVon Hardy - skoro padesátník, prošedivělé vlasy a vousy, hodně tmavé sluneční brýle a nabalený jako většina bezdomovců počátkem března. Z dálky jsem si ho prohlédl a vydal se k Mordecaiovi do kanceláře, abych mu tu novinu zvěstoval.

Šli jsme na něj pěkně od lesa. Vyptávání si vzal na starost Mordecai. "Promiňte," řekl velmi zdvořile, "jsem Mordecai Green, jeden ze zdejších právníků. Mohl bych vám položit pár otázek?"

Oba jsme stáli a dívali na pana Deese shůry. Zvedl hlavu a poznamenal: "Proč ne?"

"Pracujeme na jistém případě, který se týká lidí, co dřív bydleli v jednom starém skladišti na rohu Floridské a Newyorské."

"Taky jsem tam bydlel," přikývl vážně. Zhluboka jsem se nadechl.

"Opravdu?"

"Jo. Vykopali mě odtamtud."

"Ano, právě proto se o to zajímáme. Zastupujeme některé lidi, které odtamtud taky vyhodili. Jsme přesvědčeni, že vystěhování bylo neoprávněné."

"To jste na to kápli."

"Jak dlouho jste tam bydlel?"

"Asi tři měsíce."

"Platil jste nájem?"

"To si pište."

"Komu?"

"Chlápkovi, co si říkal Johnny."

"Kolik?"

"Stovku měsíčně, a vždycky na ruku."

"Proč na ruku?"

"Nechtěl, aby o tom byly nějaký záznamy."

"Víte, komu to skladiště patřilo?"

"Ne." Odpověděl naprosto bez zaváhání a mně dělalo potíže skrývat nadšení. Pokud Deese neví, že budovu vlastnil Gantry, jak by se ho mohl bát?

Mordecai si přitáhl židli a začal pana Deese vážně zpracovávat. "Byli bychom rádi, kdybyste se stal naším klientem," prohlásil.

"A co pro mě uděláte?"

"Žalujeme za to vystěhování pár lidí. Podle našeho názoru se k vám zachovali špatně, když vás vystěhovali. Rádi bychom vás zastupovali a vaším jménem je žalovali."

"Ten bejvák tam stál nezákonně. Proto jsem taky platil hotově."

"Na tom nezáleží. Můžeme vám vysoudit nějaké peníze."

"Kolik?"

"To ještě nevím. Ale co tím můžete ztratit?"

"Počítám, že nic."

Poklepal jsem Mordecaiovi na rameno. Omluvili jsme se a stáhli se do jeho kanceláře. "Co se děje?" zeptal se.

"Když si uvědomím, jak to dopadlo s Kitem Spiresem, řek bych, že bychom si měli nahrát jeho výpověď. Hned teď."

Mordecai se poškrábal na bradě. "To není špatný nápad. Sepíšeme s ním přísežné prohlášení. On ho podepíše, Sofia dosvědčí pravost, a kdyby se mu něco stalo, můžeme bojovat za to, aby prohlášení přijali jako důkaz."

"Máme magnetofon?" zeptal jsem se.

Začal se rozhlížet kolem sebe. "Jo, někde tu byl." Jelikož neměl tušení, kde by mohl přístroj ležet, mohlo mu trvat měsíc, než ho najde.

"Co takhle videokamera?" nedal jsem se odradit.

"Kdepak tady."

Chvilí jsem se zamyslel a pak jsem navrhl: "Dojedu pro svou. Zatím ho se Sofií nějak zabavte."

"Ujišťuju tě, že nám nikam neuteče."

"To je dobře. Dej mi pětadvacet minut."

Vyrazil jsem z kanceláře a řítil se na západ směrem ke Georgetownu. Na třetím čísle, na němž jsem zkusil volat z mobilního telefonu, jsem zastihl Claire o přestávce mezi dvěma přednáškami.

"Co se děje?" zeptala se.

"Potřeboval bych si půjčit videokameru. Spěchá to."

"Ještě jsem ji nikam nepřestěhovala," prohlásila pomalu a snažila se přijít na to, co se děje. "Proč?"

"Kvůli svědectví. Nebude ti vadit, když ji použiju?"

"Ani ne."

"Pořád ještě je v obýváku?"

"Jo."

"Vyměnila jsi zámky?" vyptával jsem se dál.

"Ne." Bůhví proč mi to udělalo tak trochu radost. Ještě stále jsem měl klíč. Kdyby se mi třeba zachtělo, mohl jsem klidně přijít.

"A co bezpečnostní kód?"

"Je pořád stejný."

"Díky. Ozvu se ti později."

Odvedli jsme Marquise Deese do kanceláře, kde nebyl kromě nacpaných skříní se spisy žádný nábytek. Posadili jsme ho na židli, tak aby zády měl prázdnou bílou stěnu. Já se ujal natáčení, Sofie si vzala na starost záznam a Mordecai kladl otázky. Dokonalejší odpovědi, než jaké nám poskytl, jsme si ani nemohli přát.

Dostal všechny možné otázky a na všechny odpovídal tak, že jsme byli za půl hodiny hotovi. Navíc si myslel, že ví, kde pobývají další dva vystěhovani, a slíbil, že je najde.

Měli jsme v úmyslu podat samostatnou žalobu jménem každého vystěhovaného, kterého se nám podaří sehnat.

Pojednáme každého hezky zvlášť a o každé žalobě se zmíníme svým přátelům v Postu. Věděli jsme, že Kelvin Lam je v CBN, ale zatím se nám podařilo objevit jen jeho a Deese. Z jejich případů se nedalo vytřískat příliš mnoho peněz - budeme rádi, když pro ně získáme po pětadvaceti tisících -, ale čím víc žalob, tím hůř na tom budou naši utrápení obžalovaní.

Téměř jsem si přál, aby policie provedla v ulicích ještě jeden zátah.

Když Deese odcházel, Mordecai ho varoval, aby o žalobě s nikým nemluvil. Sedl jsem si ke stolu poblíž Sofie a napsal třístránkové podání jménem našeho nového klienta pana Marquise Deese, v němž pan Deese obvinil tři žalované, že ho protiprávně vystěhovali. Pak jsem tutéž žalobu sepsal jménem Kelvina Lama. Žaloby jsem uložil do paměti počítače.

Pokud najdeme někoho dalšího, jednoduše jen změním jméno žalobce.

Pár minut před polednem zazvonil telefon. Sofia zrovna mluvila z jiného přístroje, a tak jsem to zvedl. "Právní poradna," ohlásil jsem se jako obvykle.

Na druhém konci se ozval důstojný stařecký hlas, který řekl: "Tady Arthur Jacobs, advokát firmy Drake & Sweeney.

Rád bych mluvil s panem Mordecaiem Greenem."

Dokázal jsem ze sebe vypravit jen "Jistě" a stiskl jsem tlačítko, kterým se přepínají hovory. Chvilí jsem zíral na telefon, pak jsem se pomalu zvedl a došel ke dveřím do Mordecaiovy kanceláře.

"Co se děje?" zeptal se. Nos měl zabořený do trestního zákoníku.

"Máš na drátě Arthura Jacobse."

"Kdo to je?"

"Drake & Sweeney."

Několik vteřin jsme se na sebe dívali a pak se Mordecai usmál. "Na tenhle hovor možná čekáme," poznamenal.

Přikývl jsem.

Sáhl po sluchátku a já se posadil.

Hovor byl krátký a většinu mluvení obstaral Arthur. Pochopil jsem z toho, že se chtějí setkat a pohovořit si o žalobě.

Čím dřív, tím líp.

Když skončili, Mordecai mi to celé převyprávěl.

"Rádi by se zítra posadili k jednomu stolu a poklábosili o tom, jak to provedeme s žalobou."

"Kde?"

"U nich. V deset ráno a bez tvé přítomnosti."

Nečekal jsem, že by mě pozvali.

"Jsou vyjukani?" zeptal jsem se.

"To si piš, že jsou. Vždyť mají ještě dvacet dní na to, aby nějak odpověděli na obvinění, a už volají, že by se rádi dohodli. To znamená, že jsou sakra vyjukani."

35 NÁSLEDUJÍCÍ DOPOLEDNE JSEM STRÁVIL VE spasitelově misii, kde jsem klientům radil s elegancí člověka, který strávil dlouhé roky řešením právních problémů bezdomovců. Ve čtvrt na dvanáct mě přemohlo pokušení a zavolał jsem Sofii, abych se ji zeptal, jestli se Mordecai ozval. Zatím prý ne. Předpokládali jsme, že jednání u Drakea & Sweeneyho bude dlouhé. Jen jsem doufal, že se třeba Mordecai dostane k telefonu, aby zavolał, že všechno probíhá hladce. Ale měl jsem smůlu.

Jako obvykle jsem toho moc nenaspal, ale tentokrát to nemělo nic společného s fyzickými potížemi či nedostatkem pohodlí. Neodbytné starosti s tím, jak dopadne jednání, přežily i horkou koupel a láhev vína. Nervy jsem měl napjaté k prasknutí.

Poslouchal jsem klienty a dělalo mi potíže soustředit se na poukazy na potraviny, podpory domácnosti a neplatící otce - vždyť o můj život se v tuhle chvíli bojovalo na úplně jiné frontě. Když začali podávat oběd, vytratil jsem se. Moje přítomnost byla mnohem méně důležitá než chléb jejich vezdejší. Koupil jsem si dvě suché housky a láhev vody a asi hodinu jezdil po městském okruhu.

Když jsem se vrátil do poradny, stálo Mordecaiovo auto zaparkované před domem. Jeho majitel seděl ve své kanceláři a čekal na mě. Zavřel jsem za sebou dveře.

Schůzka se odehrávala v osobní konferenční místnosti Arthura Jacobse v sedmém patře, v zapovězeném koutku budovy, k němuž jsem se nikdy ani nepřiblížil. Recepční i zaměstnanci s Mordecaiem jednali, jako by je přišel navštívit vysoký církevní hodnostář - bleskem si od něj vzali kabát, kávu měl správně silnou a čerstvé pečivo u ruky.

Sedl si ke stolu a proti němu se posadili Arthur, Donald Rafter, právní zástupce firmy, který měl na starosti pojištění proti pochybením, a právní zástupce RiverOaks. Tillman Gantry měl také právního zástupce, ale nikdo ho nepozval. Nikdo nepředpokládal, že kdyby došlo k dohodě, Gantry na ni přispěje byť jen jediným centem.

Jediný, kdo nezapadal do party, byl právník od RiverOaks, ale jeho přítomnost dávala smysl. Zájmy společnosti byly v rozporu se zájmy firmy. Mordecai poznamenal, že nedostatek dobré vůle byl přímo hmatatelný.

Většinu hovoru za jejich stranu stolu obstaral Arthur a Mordecaiovi se ani věřit nechtělo, že je tomu člověku osmdesát let. Nejenže si pamatoval všechna fakta, ale také si je okamžitě vybavoval. Celý případ zjevně analyzovala průrazná mysl pracující neúnavně na plné obrátky.

Nejdřív se dohodli, že účastníci budou považovat za přísně důvěrné všechno, co během jednání uvidí a uslyší. Žádné prohlášení o dohodě nikdo další nepotvrdí, žádný návrh dohody nemá právní platnost, dokud ho všechny strany nepodepíší.

Arthur pak začal prohlášením, že všechny obžalované, a zvláště firmy Drake & Sweeney a RiverOaks, podání žaloby zaskočilo - otrásl to jimi a vyhodilo je to z rovnováhy. Navíc nejsou zvyklí na podobná ponižení a na osočování, které na ně chrlil tisk. Mluvil velmi otevřeně o tom, jak skličující vliv to mělo na jeho milovanou firmu. Mordecai tiše poslouchal, což ostatně dělal po většinu setkání.

Arthur poukázal na to, že ve hře je celá řada okolností. Začal s Bradenem Chancem a prozradil, že se firma Chance zbavila. Neodstoupil, vyrazili ho. Arthur mluvil o Chanceově provinění docela upřímně. Prý byl jediný, kdo měl na starost záležitosti společnosti RiverOaks. Znal všechny stránky dohody s firmou TAG a dohlížel na všechny podrobnosti. Když dovolil, aby se vystěhování uskutečnilo, pravděpodobně se tím dopustil přestupku.

"Pravděpodobně?" zeptal se Mordecai.

No tedy, víc než pravděpodobně. Tím, že Chance dal svolení k vystěhování, nedodržel očekávanou úroveň profesionální odpovědnosti. Navíc manipuloval se spisem. A pokusil se svůj čin zamaskovat. Arthur po značném ošívání připustil, že jim Chance zkrátka a dobře lhal. Kdyby jim byl Chance po té nešťastné příhodě s Pánem jasně řekl pravdu, firma mohla žalobě i následné záplavě nežádoucí publicity předejít. Chance je hluboce zklamal a dnes už patří minulosti.

"Jak manipuloval se spisem?" zeptal se Mordecai.

Druhá strana chtěla vědět, jestli Mordecai spis viděl. Kde přesně se teď ten zatracený spis nachází? Mordecai se neměl k odpovědi.

Arthur vysvětlil, že Chance jisté dokumenty odstranil.

"Viděli jste hlášení Hectora Palmy z dvacátého sedmého ledna?" zeptal se Mordecai a všichni ztuhli.

"Ne," zněla odpověď, jejímž autorem byl Arthur. Takže Chance skutečně vytáhl ze spisu hlášení i s potvrzením, který Lontae dala Hectorovi, a všechno to nacpal do drtičky papírů. Mordecai obřadně sáhl do aktovky - užil si každou vteřinu toho okamžiku - a slavnostně vytáhl několik kopií hlášení i s potvrzením. Majestátně je hodil přes stůl, kde po nich skočili okoprnělí právníci, kteří nemohli hrůzou ani dýchat.

Začetli se do hlášení a dlouho bylo ticho. Pak ho pozorně zkoumali, znovu pročetli a nakonec se ho zoufale snažili rozebrat, aby zjistili, kde jsou v něm slabá místa, kde jsou slova, která by mohli vytrhnout z kontextu, aby jim přece jen posloužila. Nikam to nevedlo. Hectorův projev byl naprosto jasný - napsal to hlášení příliš popisně.

"Můžu se vás zeptat, kde jste k tomu přišel?" zeptal se Arthur zdvořile.

"To není důležité, alespoň ne v tuto chvíli."

Bylo zřejmé, že je to hlášení srazilo na kolena. Chance jim jeho obsah popsal vlastně už cestou ze dveří, jako by o nic nešlo, a originál přece neexistoval. Jenže co když existovaly kopie?

Teď drželi kopie v rukou a nemohli věřit vlastním očím. Byla to ale parta protřelých právníků, a tak se s tím vyrovnali, jak se sluší a patří. Odložili hlášení stranou a tvářili se, že je to něco, s čím si později hravě poradí.

"Předpokládám, že tím jsme se dostali o něco blíže ke spisu," poznamenal Arthur ve snaze najít zase pevnější půdu pod nohama. Měli očitého svědka, který mě viděl poblíž Chanceovy kanceláře toho večera, kdy jsem odnesl předmětný spis. Měli otisky prstů. Dále měli tajemné desky z mého stolu, v nichž byly přilepené klíče. A ještě ke všemu jsem za Chancem zašel a požádal ho, aby mě nechal nahlédnout do svazku se spisy RiverOaks a TAG. Takže jsem měl motiv.

"Ale přímý svědek činu neexistuje," upozornil ho Mordecai. "Všechno to jsou nepřímé důkazy."

"Víte, kde je spis?" zeptal se Arthur.

"Ne."

"Nemám nejmenší zájem na tom, abychom viděli jít Michaela Brocka do vězení," prohlásil Arthur.

"Tak proč trváte na tom, že jde o trestný čin?"

"Všechny možnosti jsou otevřené, pane Greene. Když se nám nějak podaří vyřešit vaši žalobu, můžeme se také vypořádat s naším trestním stíháním."

"To je dobrá zpráva. A jak si představujete, že by šlo žalobu vyřešit?"

Rafter mu přisunul desetistránkový rozbor, plný mnohobarevných grafů a tabulek, jejichž jediným smyslem bylo svět přesvědčit, že děti a mladé, nevzdělané matky nemají při projednávání žalob týkajících se zaviněného úmrtí příliš velkou váhu.

Podržtaškové sloužící Drakeovi & Sweeneymu strávili nespočet hodin tím, že s důkladností příznačnou pro velké firmy prozkoumali celou federaci a zjistili, jaké jsou nejnovější trendy při rozhodování případů, kde jde o újmu či křivdu.

Trend za jeden rok. Trend za pět let. Trend za deset let. Region za regionem. Stát za státem. Město za městem. Jak vysoké odškodné stanovily poroty za smrt dítěte v předškolním věku? Pozoruhodně nízké. Průměr byl pětadvacet tisíc dolarů, ale na Jihu a Středozápadě to bylo podstatně méně, zatímco v Kalifornii a velkých městech nepatrně víc. Děti v předškolním věku nepracují, nevýdělavají peníze a soudy si obecně vzato nepřipouštějí, že jednoho dne vydělavat budou.

Odhad příjmů, o které přišla Lontae, byl vcelku velkorysý. Moc často nepracovala, a tak bylo těžké dělat nějaké zásadní závěry. Bylo jí dvaadvacet a jistě by v brzké budoucnosti sehnala stále zaměstnání za minimální mzdu. To byla dost optimistická představa, ale Rafter byl ochoten ji přijmout. Zbytek aktivního života se bude vyhýbat drogám, nebude pít a nepřijde do jiného stavu. To byl taky dost vstřícný závěr. V průběhu doby si udělá nějaké kurzy, postoupí na místo, kde bude brát dvojnásobek minimální mzdy, a vydrží tam do pětadesáti let. Započítáme do jejího předpokládaného výdělku inflaci a výsledek vyjádříme v současné hodnotě dolaru. Rafter dospěl k závěru, že Lontae by přišla o 570 000 dolarů.

Žádná zranění ani spáleniny neměli, nepřežili bolest ani utrpení. Zemřeli ve spánku.

Firma chce dosáhnout dohody, z níž by bylo zřejmé, že k žádnému pochybení nedošlo, a velkoryse nabízí, že za každé dítě zaplatí 50 000 dolarů a k tomu celou částku příjmů, o něž přišla Lontae, dohromady 770 000 dolarů.

"To jsme se daleko nedostali," poznamenal Mordecai. "Tuhle částku mi porota přizná za jedno mrtvé dítě." Pánové se schoulili do křesel.

Pak věnoval hodnou chvíli tomu, že zpochybnil téměř všechno, co Rafter ve svém roztomilém rozboru uvedl. Bylo mu jedno, co dělají poroty v Dallasu nebo Seattlu a nechápal, jaká je v tom souvislost. Taky se nezajímal o soudní líčení v Omaze. Věděl, že bude mít co do činění s porotou ve Washingtonu, D.C., a o nic jiného se nestaral. Jestli mají pocit, že prosadí svůj pohled na svět takhle lacino, je zřejmě načase, aby odešel.

Zatímco Rafter nevěděl, kam s očima, Arthur se znovu chopil slova. "Můžeme se přece dohodnout," drmolil. "Můžeme se dohodnout."

V rozboru nebyla ani zmínka o vyrovnání za trestní odpovědnost a Mordecai je na to upozornil. "Šlo o bohatého právníka z bohaté firmy, který záměrně dovolil, aby proběhlo protiprávní vystěhování. Následkem jeho přístupu se moji klienti ocitli na ulici, kde zemřeli, protože se snažili zahřát. Upřímně řečeno, pánové, to vypadá skoro jako trestní čin, zvláště tady ve Washingtonu."

"Tady ve Washingtonu" mělo jediný význam: čeká vás černošská porota.

"Můžeme se dohodnout," opakoval znovu Arthur. "Jakou částku máte na mysli?"

Hodně jsme probírali otázku, jakou částku jim má Mordecai nabídnout na začátku. Žalovali jsme je o deset milionů dolarů, ale tu sumu jsme si vycucali z prstu. Klidně to mohlo být čtyřicet, padesát nebo sto milionů.

"Milion za každého z nich," odpověděl Mordecai. Jeho slova dopadla na mahagonový stůl jako kámen. Pánové sedící na opačné straně stolu je slyšeli, ale chvíli jim trvalo, než je pochopili.

"Pět milionů?" zeptal se Rafter tiše.

"Pět milionů!" vybuchl Mordecai. "Jeden milion za každou oběť."

Pánové si náhle vzpomněli, že mají s sebou poznámkové bloky, a zapsali si do nich několik vět.

Po chvíli otevřel Arthur další kolo potyčky poukazem na to, že naše teorie odpovědnosti se nedá pojímat absolutně. Za úmrtí nesl částečně odpovědnost nečekaný zásah přírody - tedy vánice. Následovala dlouhá diskuse o počasí.

Mordecai debatu ukončil slovy: "Porotci budou snad vědět, že v únoru občas sněží, že je v únoru zima a v únoru bývají dokonce i vánice."

Po celou dobu setkání následovalo po jakémkoliv jeho zmínce o porotě či porotcích několikavteřinové mlčení na opačné straně stolu.

"Mají z přelíčení pěkně nahnáno," sdělil mi.

Vysvětlil jim, že naše žaloba je dostatečně pevná, aby přestála jejich útoky. Ať už šlo o záměrný čin nebo o hrubou nedbalost, vystěhování prostě proběhlo. A dalo se předpokládat, že naši klienti skončí na ulici, jelikož neměli kde bydlet, a to všechno v únoru. Tuhle jednoduchou myšlenku dokáže vysvětlit jakékoliv porotě v zemi, ale lidem z Washingtonu to bude připadat zvlášť pochopitelné.

Arthur měl už dost tahanic kolem odpovědnosti a přešel k jejich nejsilnější kartě - ke mně. Zvlášť k tomu, že jsem z Chanceovy kanceláře odnesl svazek, přestože mi bylo jasné řečeno, že k němu nemám přístup. V tomto ohledu se nehodlají s nikým dohadovat. Pokud se jim v občanském sporu podaří dojít k dohodě, jsou ochotni zapomenout na trestný čin, který jsem spáchal, ale trvají na tom, že mě čeká disciplinární řízení pro porušení etických pravidel.

"A co teda chtějí?" zeptal jsem se.

"Dvouletý zákaz činnosti," odpověděl Mordecai ponuře.

Nebyl jsem schopen slova. Dva roky, a bez diskuse.

"Řek jsem jim, že se zbláznili," pokračoval Mordecai, ale už nemluvil tak nadšeně, jak by se mi zamlouvalo. "Že to nepadá v úvahu."

Radši jsem mlčel. Bylo to snazší. Jen jsem si v duchu opakoval ta dvě slova: Dva roky, dva roky.

Ještě chvíli se dohadovali kvůli penězům, ale k žádnému řešení nedospěli. Vlastně se nakonec nedohodli vůbec na ničem, jediné na tom, že se co nejdřív opět sejdou.

Úplně nakonec jim Mordecai předal kopii žaloby vypracované jménem Marquise Deese, kterou bylo ještě třeba podat. Byli v ní vyjmenováni stejní obžalovaní a poškozený žádal odškodné ve výši padesáti tisíc dolarů za újmu způsobenou neoprávněným vystěhováním. Mordecai jim slíbil, že Deese určitě nebude poslední. Měli jsme totiž v úmyslu podat tak dvě žaloby týdně, až co budou všichni vystěhovaní vyřizeni.

"Máte v úmyslu nabídnout kopii žaloby novinám?" zeptal se Rafter.

"Proč ne?" pokrčil rameny Mordecai. "Jakmile ji podáme, stejně se z ní stane veřejná listina."
"Jde o to, že už jsme si tisku užili až dost."
"Sami jste si tuhle ošklivou hru vymysleli."
"Cože?"
"Dali jste jim hlášku o Michaelově zatčení."
"To není pravda."
"A kdo tedy dal Postu jeho fotografii?"
Arthur nařídil Rafterovi, aby držel hubu.

Seděl jsem sám ve své kanceláři, měl jsem zavřené dveře a asi hodinu jsem zíral do zdi, než mi to dohadování začalo dávat smysl. Firma byla ochotna zaplatit spoustu peněz, aby předešla dvěma věcem: jednak dalšímu ponižování, jednak přeličení, které by se mohlo zvrhnout v ohavné představení a způsobit jim vážné finanční škody. Když jim předám spis, stáhnou obvinění z krádeže. Všechno do sebe překrásně zapadalo, až na to, že firma si dělala nárok na drobné zadostiučinění.

Nešlo jen o to, že jsem se jim vzepl, v jejich očích jsem celý ten zmatek zavinil já. Představoval jsem spojovací článek mezi jejich odpornými tajemstvími, dobře ukrytými ve věži, a žalobou, která je odhalila a náhle se firmě snesla na hlavu. Už jen veřejná ostuda byla dostatečným důvodem, aby mě nenáviděli. A představa, že by jim někdo odčerpával trochu jejich milovaných penízků, jen povzbuzovala jejich hlad po pomstě.

A celé jsem to zvládl díky přístupu k vnitřním informacím, alespoň o tom byli přesvědčeni. Zjevně netušili, že je do věci zapletený Hector. Já ukradl spis, našel v něm všechno, co jsem potřeboval, a díky tomu jsem mohl sestavit žalobu. Byl jsem Jidáš. Je to smutné, ale chápal jsem je.

36 SOFIA I ABRAHAM UŽ DÁVNO ODEŠLI A JÁ SEDĚL V přítomnosti své kanceláře, když vtom prošel dveřmi Mordecai a posadil se na jednu ze dvou robustních skládacích židlí, které jsem koupil za šest babek na bleším trhu. Ty židle se k sobě hodily. Předcházející majitel je natřel načerno. Byly to dost ohybné židle, ale už jsem se alespoň nemusel bát o své klienty a hosty, že se mi uprostřed věty složí na podlahu.

Věděl jsem, že celé odpoledne protелефonoval, ale vyhýbal jsem se jeho kanceláři.

"Měl jsem dneska spoustu hovorů," poznamenal. "Věci se vyvíjejí rychleji, než by člověk čekal."

Poslouchal jsem ho, ale nic jsem neřikal.

"Několikrát jsem mluvil s Arthurem a několikrát se soudcem DeOriou. Znáš DeOriu?"

"Ne."

"Je to tvrdý chlap, ale je slušný. Poctivý, trochu liberální. Před mnoha lety začínal u velké firmy a pak se z nějakého důvodu rozhodl, že chce být soudcem. Vykašlal se na velké peníze. Dokáže dotáhnout do konce víc případů než kterýkoliv jiný soudce ve městě, protože drží právníky u huby. A má sakra pevnou ruku. Chce, aby se všechno řešilo dohodou, a když to nejde, chce, aby bylo přeličení co nejdřív. Je posedlý touhou po tom, mít čistý stůl."

"Mám dojem, že jsem o něm už slyšel."

"To jsem si myslel. Vždyť děláš právníka v tomhle městě už sedm let."

"Ale protimonopolní zákony. Ve velké firmě. Kdoví kde."

"To je nakonec jedno, říkám to kvůli něčemu jinému. Dohodli jsme se, že se u něj zítra v jednu sejdem. Budou tam všichni - tři obžalovaní s právními zástupci, já, ty, právní zástupkyně, která nás vedením sporu pověřila, prostě všichni kdo mají na tom případu nějaký zájem."

"Já taky?"

"Jo. Soudce chce, abys tam byl. Řek, že můžeš sedět na lavici pro porotu a dívat se, ale chce, abys tam byl. A chce ten ztracený spis."

"Výborně."

"Je proslulý, alespoň v některých kruzích, svou nenávistí k tisku. Běžně nechává reportéry vyhazovat ze soudní síně. Zakazuje televizním kamerám, aby se přiblížily na míň než třicet metrů k jeho dveřím. Už teď ho dráždí, jak velkou pozornost jeho případ přitahuje. Je rozhodnut, že veškeré úniky informací zarazí."

"Žaloba je veřejná listina."

"To ano, ale ten ztracený spis má soudce právo zařadit mezi nepřístupné materiály, pokud se tak rozhodne. Myslím, že to neudělá, ale rád pouští hrůzu."

"Takže chce, abychom se dohodli?"

"No jistě. Je přece soudce, ne? Každý soudce chce, aby se strany dohodly. Zbude mu víc času na golf."

"Co si o našem případu myslíš?"

"Nenechám člověka nakouknout do karet, ale trval na tom, že při jednání budou přítomni všichni obžalovaní, a nejen jejich právníci. Uvidíme lidi, kteří můžou na místě udělat rozhodnutí."

"I Gantry?"

"Gantry tam bude taky. Mluvil jsem s jeho advokátem."

"Víš, že tam mají u dveří detektor kovů?"

"Nejspíš ano. Už u soudu někdy byl. Arthur a já jsme soudci vyložili, s jakou nabídkou firma přišla. Nic neřekl, ale asi to na něj neudělalo velký dojem. Už viděl spoustu významných rozsudků. A zná svoje porotce."

"A co já?"

Rozhostilo se dlouhé ticho a přítel se zoufale snažil najít slova, aby učinil pravdu co nejstravitelnější. "Bude se držet

tvrdší varianty."

To moc stravitelné nebylo. "Je tohle nějaká spravedlnost, Mordecai? Jsem prostě kus na odstřel. Nemám už žádnou budoucnost."

"To není otázka spravedlnosti. Ten spis jsi odnesl, ať se ti to líbí, nebo ne. Neměl jsi v úmyslu ho ukrást, jen sis ho chtěl tak na hodinu půjčit. Je to úctyhodný čin, ale i tak je to krádež."

"Zmínil se o tom DeOrio jako o krádeži?"

"Zmínil. Jednou."

Takže soudce si myslí, že jsem zloděj. To je zřejmé. Neměl jsem odvahu zeptat se Mordecaie na jeho názor. Třeba by mi řekl pravdu, a tu jsem nechtěl slyšet.

Přesunul těžiště svého obrovitého těla. Židle zasténala, ale nepohnula se ani o vlas. Byl jsem na ni pyšný.

"Chci ti říct jednu věc," ozval se Mordecai vážně. "Stačí když řekneš slovo, a bez mrknutí oka z toho případu vycouváme. Nepotřebujeme žádnou dohodu. Nikdo ji ve skutečnosti nepotřebuje. Oběti jsou po smrti. Jejich dědici jsou buď neznámí, nebo v base. Můj život ani sebekrásnější dohoda neovlivní. Je to tvůj případ. Můžeš se rozhodnout."

"Není to tak jednoduché, Mordecai."

"Proč ne?"

"Bojím se toho obvinění ze spáchání zločinu."

"To chápu. Ale na obvinění ze spáchání zločinu zapomenou. I na stížnost advokátní komory zapomenou. Stačí, když teď zavolám Arthurovi a řeknu mu, že pokud všechno stáhnou, tak my uděláme totéž. Obě strany se stáhnou a vykašlou se na to. Určitě po tom skočí. Je to pro mě hračka."

"Tisk nás sežere zaživa."

"No a? Nám je to přece fuk. Ty si myslíš, že naše klienty trápí, co o nás píšou v Postu?"

Hrál ďáblovu ad'vokáta - vnucoval mi postoje, jimž sám ve skutečnosti nevěřil. Chtěl mě chránit, ale současně chtěl taky dostat Drakea & Sweeneyho na lopatky.

Jenže existují prostě lidé, které nemůžete chránit před nimi samotnými.

"No dobře, tak to stáhneme," mudroval jsem. "A co tím získáme? Těm gaunerům projde vražda. Vždyť ty lidi vyhodili na ulici. Nesou za to protiprávní vystěhování jednoznačně odpovědnost, a tak mají na krku i vinu za smrt našich klientů. Copak je můžeme jen tak pustit? To jsi snad nemyslel vážně, vid'?"

"Je to ale jediný způsob, jak to zařídit, abys nakonec nepřišel o licenci."

"To zas nebude taková věda, Mordecai," prohlásil jsem trochu moc drsně.

Ale měl pravdu. Byl to můj problém a vznikl jen díky tomu, že jsem udělal jedno osudové rozhodnutí. Odesl jsem ten spis, což byla hovadina a navíc právně i eticky pochybený čin.

Kdybych se teď zničehonic podělal, Mordecaie Greena by to zdrtilo. Celý jeho svět založený na pomoci chudým lidem by se mu zhroutil před očima. Vždyť bezdomovci a bezmocní lidé jsou jeho bližními, málo dostávají a po ničem moc netouží - jen po dalším jídle, suché posteli, zaměstnání s ucházejícím platem a malém bytě s přijatelným nájmem. Jen výjimečně je možné najít tak jasnou souvislost mezi utrpením jeho klientů a velkými soukromými firmami.

A protože peníze pro Mordecaie nic neznamenaají a ani vysoké odškodné nebude mít na jeho život velký vliv a protože klienti jsou - jak sám řekl - stejně buď po smrti, nebo ve vězení, nikdy by vážně neuvažoval o uzavření dohody, nebýt mé malíčkosti. Mordecai chtěl proces, velkou, nápadnou událost se spoustou světla a kamer a obrovským zájmem novinářů, kteří se nesoustředí na něj, ale na neustále se zhoršující situaci jeho lidu. Procesy nejsou vždy jen o pochybeních jednotlivců, někdy slouží také jako politická kolbiště.

Moje přítomnost mu to ale komplikovala. Můj smutný, bledý obličej by se mohl ocitnout za mřížemi. Navíc byla ohrožena moje licence k provozování advokátní praxe, a tím i můj způsob obživy.

"Nejsem krysa, co opouští loď, Mordecai," řekl jsem.

"Nic takového jsem ani nečekal."

"Zkus se na to podívat z jiné strany. Co když je přesvědčíme, aby zaplatili částku, se kterou jsme ochotni se smířit? Obvinění z trestného činu budou stažena. A na stole nezbyde nic jiného než já a moje licence. Co když budu souhlasit s tím, že nějaký čas nebudu provozovat praxi? Co to pro mě bude znamenat?"

"Především ponížení vyplývající z disciplinárního trestu."

"Což sice zní nepřijemně, ale není to zase konec světa," upozornil jsem ho a snažil se mluvit odhodlaně. Jinak mě ta ostuda pochopitelně děsila. Warner, rodiče, přátelé, kolegové z právnické fakulty, Claire a všichni milí lidé od Drakea & Sweeneyho. Až se k nim ta novinka donese, budou přede mnou uhýbat očima.

"A navíc nebudeš po dobu zákazu moci dělat právníka, to je přece jednoduché."

"Takže přijdu o místo?"

"To jistě ne."

"A co tedy budu dělat?"

"No, necháš si kancelář. Budeš chodit na konzultace do CBN, k Samaritánům, ke Spasiteli, prostě všude, kam chodíš teď. Zůstaneš plnoprávným společníkem poradny. Jenom o tobě budeme říkat, že jsi sociální pracovník, a ne právník."

"Takže se nic nezmění?"

"Ani ne. Podívej se na Sofii. Vyřídí víc klientů než my dva dohromady a polovina města si myslí, že je právníčka.

Kdyby bylo nutné vystoupit před soudem, vezmu to na sebe. Takže pro tebe se nic nezmění."

Pravidla legislativní práce na ulici určují ti, kteří se této práci věnují.

"Co když mě někdo načapá?"

"Tohle je každému putna. Hranice mezi sociální prací a právní ochranou není vždycky nejzřetelnější."

"Dva roky jsou dlouhá doba."

"Jsou a nejsou. Nemusíme přece souhlasit s dvouletým zákazem činnosti."

"Měl jsem dojem, že se o tom nechtějí dohadovat."

"Zítra už bude třeba všechno jinak. Ale musíme si k tomu nasbírat nějaké podklady. Najít podobné případy, pokud vůbec existují. Podívat se, jestli byly za podobných okolností vyneseny zcela odlišné rozsudky."

"Myslíš, že se něco takového už někdy stalo?"

"Možné to je. Už nás je milion. A právníci byli odjakživa geniální v tom, jak si umět zpackat život."

Už spěchal na další schůzku. Poděkoval jsem mu a pevně jsme si stiskli ruce.

Odjel jsem na právnickou fakultu do Georgetownu, nacházející se poblíž Capitolu. Knihovnu tam měli otevřenou do půlnoci. Byl to dokonalý úkryt a skvělé místo, kde mohl vzpurný právník přemítat o životě.

37 DEORIOVA SOUDNÍ SÍŇ SE NACHÁZELA V PRVNÍM patře budovy Carla Moultrieho, a když jsme k ní šli, museli jsme minout soudní síň soudce Kisnera, u něhož zrovna leželo obvinění, že jsem se dopustil trestného činu krádeže, a čekalo na další krok v těžkopádném projednávání. Chodbami se hemžily spousty specialistů na trestní právo a podřadných advokátních sumářů, kteří nejčastěji inzerují na kabelové televizi a lavičkách u autobusových zastávek. Šuškali si se svými klienty, kteří téměř do jednoho působili dojmem, že opravdu něco spáchali. Ani se mi nechtělo věřit, že se moje jméno ocitlo na jednom seznamu s takovými hrdlořezy.

Pro mne bylo velmi důležité, ve kterou chvíli přesně vstoupíme do místnosti - Mordecaiovi to bylo jedno. Na pozdní příchod jsme pochopitelně nemohli ani pomyslet. DeOrio proslul svým fanatickým vztahem k přesnosti. Jenže já jsem nemohl překousnout představu, že přijedeme o deset minut dřív a budeme vystaveni upřeným pohledům, šeptání, a dokonce snad budeme muset podstoupit plytký společenský hovor s Rafterem a Arthurem, popřípadě s kýmkoliv, koho si přivedou s sebou. A taky jsem netoužil po tom, ocitnout se v jedné místnosti s Tillmanem Gantrym, pokud u toho nebude soudce.

Chtěl jsem si prostě sednout na svoje místo na lavici porotců, poslouchat a nebýt nikým obtěžován. Vstoupili jsme dovnitř dvě minuty před jednou.

DeOrioova pomocnice zrovna rozdávala kopie programu jednání. Ukázala nám na naše místa - mě vykávala do lavic pro porotu, kde jsem seděl sám a měl jsem klid, Mordecaie za stůl pro žalobce hned vedle místa porotců. Správkyně pozůstalosti Wilma Phelanová už tam taky seděla a nudila se, protože k tomu, co se tam bude projednávat, neměla co podotknout.

Stůl, kde seděly žalované strany, by mohl sloužit jako ukázka strategického rozmístění. Lidé od Drakea & Sweeneyho byli namačkaní na jednom konci, Tillman Gantry a jeho dva právníci se semkli do houfu na druhé straně. Střed ovládli dva podnikatelští zjevy z RiverOaks, kteří mohli sloužit i jako tlumiče nárazů, a jejich tři právníci. Program obsahoval také jména všech přítomných. Napočítal jsem celkem třináct osob na straně žalovaných.

Čekal jsem, že Gantry jako bývalý pasák bude samý prsten a samá náušnice, navlečený do nápadného procovského oblečení. Chyba lávky. Oblékl si elegantní tmavomodrý oblek a byl oblečen lépe než jeho právníci. Pročítal si jednotlivé dokumenty a okolí dokonale přehlížel.

Zaznamenal jsem Arthura, Raftera a Nathana Malamuda. A taky Barryho Nuzza. Byl jsem odhodlán nenechat se ničím překvapit, ale přítomnost Barryho mě přece jen zaskočila. Tím, že vyslala na jednání tři právníky, s nimiž jsem před nedávným sloužil jako rukojmí, podsouvala mi firma nenápadný vzkaz: prakticky každý právník, který se dostal do spárů Pánovi, přežil, aniž se sesypal - co se to stalo se mnou? Proč jsem zrovna já takhle dopadl?

V pátém muži, který mezi nimi seděl, jsem poznal L. Jamese Subera, právního zástupce pojišťovny. Drake & Sweeney byli proti zanedbání povinnosti velmi dobře pojištěni, ale pochyboval jsem, že se pojistka bude vztahovat i na tento případ. Smlouva se totiž netýkala úmyslných činů, jako jsou krádeže spáchané asistenty či společníky nebo vědomá porušení pravidel jednání. Nedbalost firemního právníka by pojistka pokryla. Záměrné provinění nikoliv. Braden Chance neudělal to, že by prostě jen přehlédl, jak se něco má provést. Dospěl k vědomému rozhodnutí, že skladiště vystěhuje, přestože byl dokonale informován, že squatteré, kteří tam bydlí, jsou ve skutečnosti nájemníky.

Mezi pány od Drakea & Sweeneyho a zástupcem pojišťovny se po straně, mimo náš zorný úhel, semele ještě pěkná bitka. Jen ať se perou.

Přesně v jednu se za soudcovskou stolicí objevil soudce DeOrio a posadil se na svoje místo. "Dobré odpoledne," zabručel nevrle, když usedal. Měl na sobě talár, a to mi přišlo divné. Nebylo to přece řádné soudní slyšení, nýbrž neoficiální projednávání možné dohody.

Soudce si upravil mikrofon a řekl: "Pane Burdicku, buďte tak laskav, ať nám sem nikdo nechodí." Pan Burdick byl uniformovaný soudní zřízenec, který hlídal dveře zevnitř. Lavice pro diváky byly zcela prázdné. Šlo o zcela soukromé jednání.

Soudní zapisovatelka začala zaznamenávat každé slovo.

"Moje pomocnice mě informovala, že všechny strany i jejich právníci jsou přítomni," začal soudce a podíval se na mě, jako bych byl jen další pachatel znásilnění. "Smyslem tohoto setkání je pokusit se dosáhnout dohody. Včera jsem absolvoval řadu schůzek s hlavními právními zástupci angažovanými v tomto případu a začalo mi být jasné, že takové jednání, jaké právě zahajujeme, by mohlo být užitečné. Ještě nikdy jsem nezažil, aby se jednání o dohodě odehrávalo tak záhy po podání žaloby, ale protože všechny zúčastněné strany s tím souhlasily, je to dobře využitý čas. Nejprve vyřešíme otázku důvěrnosti našeho podávání informací. Nic z toho, co dnes řekneme, nesmí nikdo z nás opakovat před žádným novinářem, a to za žádných okolností. Je to jasné?" Podíval se na Mordecaie a pak na mě. Všechny krky u stolu obžalovaných se vyčítavě otočily stejným směrem. Chtěl jsem vstát a připomenout jim, že s tím milým zvykem

pouštět zprávy do oběhu začali oni. Nám se nepochybně podařil nejtvrdší úder, ale první ránu dali oni. Zřízenkyně nám rozdala prohlášení o zachování mlčenlivosti. Mělo pouhé dva odstavce a naše jména do něj byla vepsána. Podepsal jsem to a zase jí papír vrátil.

Když je právník pod tlakem, nemůže si přečíst dva odstavce a dojít k rychlému rozhodnutí. "Něco není v pořádku?" zeptal se DeOrio pánů od Drakea & Sweeneyho. Hledali v textu skuliny. My už jsme prostě tak vycvičení.

Nakonec to podepsali a DeOrioova pomocnice prohlášení sesbírala.

"Budeme postupovat podle programu," oznámil soudce. "První bod je shrnutí faktů a důvodů právní odpovědnosti. Pane Greene, vy jste podával žalobu, můžete se ujmut slova. Máte na to pět minut."

Mordecai vstal, neměl napsané žádné poznámky, ruce vrazil hluboko do kapes a choval se naprosto uvolněně. Během dvou minut jasně vysvětlil celý případ a posadil se. DeOrio stručnost jeho vystoupení ocenil.

Za obžalované mluvil Arthur. Připustil, že věcná podstata případu odpovídá skutečnosti, ale zpochybnil otázku odpovědnosti. Hodně viny přisoudil "vrtošivé" vánici, která zasypala město sněhem a zkomplikovala život nám všem. Také zpochybnil počínání Lontae Burtonové.

"Bylo dost míst, kam se mohla uchýlit," vysvětloval. "Nouzové útulky byly otevřené. Předcházející noci zůstala se spoustou dalších lidí v suterénu jednoho kostela. Proč odcházela? Nemám tušení, ale nikdo ji k tomu nenutil - alespoň se nám nikoho takového zatím nepodařilo najít. Její babička má v severovýchodní části města byt. To nemůžeme od matky čekat ani trochu odpovědnosti v jednání? Neměla udělat víc, aby chránila své maličké potomky?"

Přenést vinu na mrtvou matku byla Arthurova jediná naděje. Vždyť asi tak za rok bude lavice pro porotu zaplněna lidmi, kteří budou vypadat jinak než já, a ani Arthur, ani jakýkoliv jiný právník se zbytky zdravého rozumu by si před nimi netroufl ani slovem naznačit, že snad Lontae Burtonová přece jen svým způsobem tak trochu přispěla k úmrtí svých dětí.

"Abychom to vzali od začátku - proč se vlastně ocitla na ulici?" zeptal se DeOrio a já se málem usmál.

Arthura to nevyvedlo z míry. "Pro potřeby tohoto jednání, Vaše ctihodnosti," řekl, "jsme ochotni připustit, že vystěhování bylo protiprávní."

"Děkuji vám."

"Nemáte zač. Chceme jen poukázat na to, že jistý díl odpovědnosti padá i na bedra matce."

"Jak velký díl?"

"Přinejmenším padesát procent."

"To je snad příliš."

"My si to nemyslíme, Vaše ctihodnosti. Možná jsme ji skutečně vyštvali na ulici, ale ona tam strávila víc než týden, než k té tragédii došlo."

"Pane Greene?"

Mordecai vstal a potřásl hlavou, jako by Arthur byl studentem práv v prvním ročníku a nedařilo se mu pochopit ani základní věci. "Nemluvíme o lidech, kteří si mohou okamžitě obstarat bydlení, pane Jacobsi. Právě proto se jim říká bezdomovci. Připouštíte, že jste je vyštvali na ulici - a právě tam našli smrt. Tuhle okolnost budu moc rád probírat před porotou."

Arthur svěsil ramena. Rafter, Malamud a Barry napjatě poslouchali každé slovo a při představě, že by měli Mordecaie pustit do soudní síně s porotou složenou z jeho blízkých, bolestně sraštili obličej.

"Odpovědnost je nezpochybnitelná, pane Jacobsi," vložil se do hovoru DeOrio. "Jestli chcete, můžete otázku matčiny viny před porotou uplatnit, ale moc bych vám to neradil." Mordecai i Arthur se posadili.

Kdybychom při přelíčení před porotou prokázali, že obžalovaní nesou za úmrtí odpovědnost, přišla by na řadu otázka výše odškodného. Proto to byl hned druhý bod programu. Rafter se ujal úkolu předvést přítomným stejnou zprávu o současných trendech v určování výše odškodného. Mluvil o tom, kolik stojí smrt dítěte v našem nespravedlivém systému. Když začal probírat, jakými zaměstnáními Lontae prošla a jaký by mohl být odhad ztrát plynoucích z jejích případných budoucích výdělků, rychle začal být otravný. Dospěl k částce 770 000 dolarů, jakou nabídl již předcházejícího dne, a dnes ji uvedl jen proto, aby se dostala do zápisu.

"To ale není vaše poslední nabídka, vidíte, pane Raftere?" zeptal se ho DeOrio. Mluvil vyzývavým tónem, zřejmě doufal, že to opravdu poslední nabídka nebude.

"Ne, pane," odpověděl Rafter.

"Pane Greene."

Mordecai opět vstal. "Tuto nabídku odmítáme, Vaše ctihodnosti. Takové trendy pro mne nic neznamenaají. Jediný trend, na němž mi záleží, se týká toho, na jakou výši odškodného přistoupí naše porota, a to bude - při vší účtě k panu Rafterovi - zatraceně víc, než kolik on nabízí."

Nikdo z přítomných se s ním nepřel.

Pak Mordecai zpochybnil předstihu odpůrců, že mrtvé dítě má hodnotu pouhých padesát tisíc dolarů. Dost jasně naznačil, že takové nízké odhady jsou výrazem předsudků proti dětem bez domova, jež jsou ještě shodou okolností černé. Jediný, kdo se za stolem obžalovaných nekroutil, byl Gantry. "Vy máte syna u Svatého Albína, pane Raftere," poznamenal Mordecai. "Vzal byste si za něj padesát tisíc dolarů?"

Rafter měl nos pět čísel od poznámkového bloku.

"Dokážu porotu v této soudní síni přesvědčit, že každé z těch dětí stojí za milion dolarů, stejně jako kterékoliv dítě ve školce ve Virginii nebo Marylandu."

Byla to hanebná rána a zasáhla je rovnou do slabin. Nebylo pochyb o tom, kam chodily jejich děti do školky.

Rafter ve svém přehledu vůbec nepamatoval na bolest a utrpení obětí. Důvody, které ho k tomu vedly, zůstaly nevyřčené, ale přesto byly zjevné. Všichni přece zemřeli klidně, vdechovali plyn bez vůně a zápachu, dokud nevydechli

naposled. Žádné popáleniny, zlomeniny ani krev.

Rafter za tohle opomenutí tvrdě zaplatil. Mordecai se podrobně věnoval popisu posledních hodin života Lontae a jejích dětí: jak hledali jídlo a teplo, jak sněžilo a byla zima, jak se báli, že umrznou, jak měli strach, že zůstanou vězet ve sněhové bouři, jak vlezli do auta jako do pasti, nahodili motor a sledovali ručičku ukazatele benzínu.

Bylo to fascinující představení, které přednesl spatra jako zkušený vypravěč. Jako osamělý porotce bych mu bez řeči předal nevyplněný šek.

"Nevykládejte mi nic o bolesti a utrpení," obořil se na pány od Drakea & Sweeneyho. "Vždyť vůbec nevíte, co to je."

Mluvil o Lontae, jako by ji znal řadu let. Dítě, které se už narodilo bez šance na pořádný život a udělalo všechny předvídatelné chyby. Ale daleko důležitější je, že to byla matka, která milovala svoje děti a zoufale se snažila nějak se vyškrábat z hlubin chudoby. Vyrovnala se s minulostí a návyky a snažila se udržet střízlivá, když vtom ji obžalovaní znovu vykopli na ulici.

Hlas se mu zvedal a klesal, sílil v rozhořčení a slábl, když šlo o hanbu a vinu. Ani jedna slabika nechyběla, ani jedno slovo nebylo navíc. Předvedl jim nádhernou ukázkou toho, čím hodlá ohromit porotu.

Arthur měl podpisové právo na šeky a už teď musel v duchu hořekovat nad částkou, kterou bude podepisovat.

Nejlepší výstup si Mordecai nechal na závěr. Poučil je o významu škod, které trest přinese - viníci budou potrestáni, a půjdou tak příkladem, aby se už nikdy nenechali zlákat k hříchu. Zahřimal o zlu, jež obžalovaní spáchali, a upozornil, že jsou to bohatí lidé, kteří se o méně šťastné bližní nestarají. "Vždyť je to jen banda squatterů!" burácel. "Tak je vyhoďte!"

Hamižnost je dovedla k pohrdání zákonem. Správné vystěhování by jim trvalo nejméně o třicet dnů déle. To by jim překazilo dohodu s federální poštou. Jenže stačilo třicet dnů a husté sněžení by polevilo - ulice by zase byly o něco bezpečnější.

Byla to vynikající ukáзка výchovné hodnoty odškodného a on ani v nejmenším nepochyboval, že s ním porota bude souhlasit. Já bych s ním rozhodně souhlasil a Arthur, Rafter a ostatní právníci sedící na druhé straně by v tu chvíli byli nejradši, kdyby se pan Mordecai Green odstěhoval co možná nejdál.

"Jsme ochotni dohodnout se na pěti milionech," oznámil Mordecai, když dospěl k závěru. "Ani o cent míň."

Skončil a rozhostilo se ticho. DeOrio si zapsal několik poznámek a vrátil se k programu. Ted' byla na řadě otázka spisu.

"Máte ho?" zeptal se mě.

"Ano, pane."

"Jste ochoten ho předložit?"

"Ano."

Mordecai otevřel odřený kufřík a vylovil spis. Podal ho zřízenkyni a ta ho předala Jeho ctihodnosti. Dlouhých deset minut jsme se dívali, jak se DeOrio probírá jednotlivými stránkami.

Zaznamenal jsem, že se na mě Rafter několikrát podíval, ale bylo mi to jedno. Pánové se nemohli dočkat, až budou mít spis v ruce.

Když soudce skončil, prohlásil: "Svazek byl vrácen, pane Jacobsi. V této budově je kvůli svazku podána žaloba pro trestný čin. Mluvil jsem o tom se soudcem Kisnerem. Jak se hodláte zachovat?"

"Vaše ctihodnosti, pokud se nám podaří dohodnout se na ostatních věcech, nebudeme na žalobě trvat."

"Předpokládám, že je to pro vás přijatelné, pane Brocku?" obrátil se DeOrio na mě.

To víš, že je to pro mě přijatelné - sakra přijatelné. "Ano, pane," špitl jsem.

"Tak postoupíme dále. Dalším bodem je stížnost, kterou firma Drake & Sweeney podala na pana Brocka kvůli jeho neetickému jednání. Pane Jacobsi, mohl byste se k tomu vyjádřit?"

"Jistě, Vaše ctihodnosti." Arthur se vztyčil a přednesl odsudek mého etického selhání. Nebyl ani zbytečně drsný, ani užvaněný. Působil dojmem, že z toho nemá žádnou radost. Arthur byl právník nad právníky, klasik, který ctil etiku a nikdy ji neporušoval. On ani firma mi nikdy neodpustí, co jsem jim provedl, ale byl jsem koneckonců jedním z nich. Tak jako činy Bradena Chance vedly k zamyšlení nad celou firmou, i moje selhání by mělo vést k upevnění určitých pravidel.

Skončil prohlášením, že bych neměl ujít trestu za to, že jsem spis odnesl. Bylo to do nebe volající nedodržení slibu daného klientovi, v tomto případě RiverOaks. Nejsm prý kriminálník a jim nedělá potíže zapomenout na obvinění z trestného činu krádeže. Ale jsem právník - a jemu nezbyvá než připustit, že zatraceně dobrý právník - a jako takový bych měl nést odpovědnost.

Takže stížnost na porušení etických pravidel za žádných okolností nestáhnou.

Jeho výklad byl dobře zdůvodněný, dobře přednesený a přesvědčil mě. Mládenci z RiverOaks vypadali zatvrzele.

"Pane Brocku," oslovil mě DeOrio. "Chcete na to nějak reagovat?"

Neměl jsem připravené žádné vystoupení, ale nebál jsem se vstát a otevřeně říct, co si myslím. Podíval jsem se Arthurovi zpřímá do očí a prohlásil jsem: "Pane Jacobsi, vždycky jsem si vás nesmírně vážil a vážím si vás dodnes. Nemám, co bych na svou obranu řekl. Udělal jsem chybu, když jsem ten spis vzal, a tisíckrát jsem si od té doby přál, abych to byl býval neudělal. Snažil jsem se získat informace, o nichž jsem věděl, že je někdo zkouší utajit, ale to mě nezabavuje odpovědnosti. Omlouvám se vám osobně, celé firmě i vašemu klientovi, společnosti RiverOaks."

Posadil jsem se a nedokázal se na ně podívat. Mordecai mi později řekl, že díky mé pokoře stoupla teplota v místnosti o deset stupňů.

DeOrio pak udělal velice moudrou věc. Přešel k dalšímu bodu, což byly žaloby, jež jsme ještě hodlali podat. Měli jsme v úmyslu soudit se kvůli Marquisi Deeseovi, Kelvinu Lamovi a případně kvůli každému vystěhovanému, kterého se nám podaří najít. DeVon Hardy a Lontae byli po smrti, takže ve vzduchu viselo patnáct potenciálních žalob. Mordecai slíbil, že to tak bude, a informoval o tom soudce.

"Pokud připouštíte vlastní odpovědnost, pane Jacobsi," řekl DeOrio, "pak budete muset mluvit o odškodném. Kolik nabízíte za to, když všech patnáct žalob skončí dohodou?"

Arthur si chvíli šeptal s Rafterem a Malamudem a pak prohlásil: "Inu, Vaše ctihodnosti, předpokládáme, že jsou v tuto chvíli bez domova zhruba měsíc. Když každému dáme pět tisíc dolarů, tak si budou moci najít nové bydlení, patrně lepší než to předcházející."

"To není mnoho," poznamenal soudce. "Pane Greene."

"To je až příliš málo," přikývl Mordecai. "Já se tyto případy opět snažím vyhodnotit na základě toho, co by mohly udělat poroty. Půjde o stejné obžalované, stejné jednání a stejné poroty. Klidně bych to dotáhl na padesát tisíc za každého."

"A s jakou částkou se spokojíte?" zeptal se soudce.

"S pětadvaceti tisíci."

"Myslím, že byste to měli zaplatit," obrátil se DeOrio na Arthura. "To není přemrštěné."

"Po dvaceti pěti tisících za patnáct lidí?" zeptal se Arthur a jeho nevzrušené vystupování se hroutilo pod útoky ze dvou stran soudní síně.

"Přesně tak."

Mezi čtveřicí zástupců Drakea & Sweeneyho se strhla vášnivá diskuse, v níž měl každý z účastníků co říct. Zdálo se, že pokud jde o další dvě žaloby, nekonzultovali to s právními zástupci zbývajících obžalovaných. Bylo zřejmé, že peníze na dosažení dohody bude muset zaplatit firma. Gantry působil naprosto lhostejným dojmem - o jeho peníze nešlo. RiverOaks nejspíš vyhrožovala, že když nedojde k dohodě, bude své právníky sama žalovat.

"Zaplatíme pětadvacet tisíc," oznámil Arthur tiše a pokladnu Drakea & Sweeneyho rázem opustilo 375 000 dolarů.

Důležité bylo prolomit ledy. DeOrio věděl, že je může přimět, aby přistoupili na menší požadavky. Jakmile začnou peníze měnit majitele, neskončí to, dokud nebudeme hotovi.

Po odečtení mého platu a prémie a po zaúčtování jedné třetiny na náklady zbylo z toho, co jsem za uplynulý rok napočítal klientům, přibližně čtyři sta tisíc, které šly do hrnce plného zlata, o něž se pak společníci dělili. A to jsem byl jen jeden z osmi set právníků.

"Pánové," chopil se opět slova soudce, "celý problém se nám zúžil na dvě otázky. První jsou peníze - kolik by mohla stát dohoda o stažení této žaloby? Druhou otázkou je disciplinární řízení proti panu Brockovi. Mám pocit, že jedno souvisí s druhým. Dostali jsme se do fáze jednání, kdy bych rád soukromě mluvil s jednotlivými stranami. Začnu se žalobci. Pane Greene a pane Brocku, mohli byste mě následovat do mé úřadovny?"

Zřízenkyně nás odvedla do chodby za soudní stolicí a tudy do příjemné pracovny obložené dubovým dřevem, kde si Jeho ctihodnost sundala talár a požádala sekretářku o čaj. Nám Jeho ctihodnost také nabídla, ale my jsme odmítli.

Zřízenkyně zavřela dveře a nechala nás s DeOriou o samotě.

"Udělalí jsme docela slušný pokrok," řekl. "Musím vám ale říct, pane Brocku, že s tou stížností na neetické chování to bude těžké. Uvědomujete si, jak vážná je to záležitost?"

"Myslím, že ano."

Sepjal ruce, až mu zapraskaly klouby, a začal přecházet po místnosti. "Měli jsme tady ve Washingtonu právníka, to bude tak sedm nebo osm let, který provedl stejný kousek. Odešel z firmy s balíkem kompromitujících materiálů, které nevysvětlitelně skončily v jiné firmě, a ta tomu vykukovi čirou náhodou nabídla docela slušné místo. Už si ani nevzpomenu, jak se jmenoval."

"Makověk. Brad Makověk," řekl jsem.

"Máte pravdu. Jak to s ním dopadlo?"

"Měl zákaz činnosti na dva roky."

"Což je přesně trest, který žádají i pro vás."

"Nepadá v úvahu, Ctihodnosti," ozval se Mordecai. "Na dva roky zákazu činnosti nepřistoupíme ani za nic."

"A kolik by pro vás bylo přijatelné?"

"Maximálně šest měsíců. A nehodláme se o tom dohadovat. Podívejte, Ctihodnosti, ti pánové jsou k smrti vyděšení a vy to víte. Mají strach a my ne. Tak proč bychom měli přistupovat na nějakou dohodu? To radši budeme jednat před porotou."

"Na žádnou porotu nedojde," oznámil mu soudce, přistoupil těsně ke mně a zadíval se mi do očí. "Souhlasil byste se šestiměsíčním zákazem?" zeptal se.

"Ano," odpověděl jsem. "Ale budou muset zaplatit všechny peníze."

"Kolik peněz?" zeptal se soudce Mordecaie.

"Pět milionů. Od poroty bych dostal stejnou částku."

DeOrio došel k oknu, ponořil se do myšlenek a škrábal se na tváři. "Těch pět milionů od poroty si umím představit," řekl, aniž se otočil.

"Já si umím představit i dvacet," upozornil ho Mordecai.

"Kdo ty peníze dostane?" zeptal se soudce.

"To bude zlý sen," připustil Mordecai.

"Kolik dělá honorář pro právníky?"

"Dvacet procent. Polovina z toho případně nadaci v New Yorku."

Soudce se rázně otočil a začal opět přecházet po místnosti. Ruce měl přitom sepnuté za hlavou. "Šest měsíců nic není," poznamenal.

"Víc nejsme ochotni dát," nevzdával se Mordecai.

"No dobře. Nechte mě promluvit s druhou stranou."

Naše soukromé jednání s DeOriou trvalo sotva patnáct minut. Padouchům z druhé strany soudní síně to zabralo hodinu. Ale oni museli pochopitelně smlouvat o peníze.

Na lavičce v rušné hale budovy jsme vypili kolu, nemluvili jsme, jen jsme pozorovali tisíce právníků, kteří kolem nás pobíhali a lovili tu klienty, tu zase spravedlnost.

Procházeli jsme se chodbami a sledovali lidi, které měli každým okamžikem dovléct na lavici obžalovaných, aby se tam zpovídali ze svých činů. Mordecai prohodil pár slov s právníky, které znal. Mně nebyl nikdo povědomý. Právníci z velkých firem netráví moc času u Nejvyššího soudu.

Pak nás našla zřízenkyně a doprovodila nás zpátky do soudní síně, kde už zase seděli všichni hráči na svých místech.

Panovalo tam napětí. DeOrio byl rozčilený. Arthur a jeho společníci vypadali vyčerpaně. Posadili jsme se a čekali, s čím přijde soudce.

"Pane Greene," začal, "setkal jsem se s právními zástupci obžalovaných. Tady je jejich nejlepší nabídka: tři miliony a jeden rok zákazu činnosti pro pana Brocka."

Mordecai stačil sotva dosednout a už byl opět na nohou. "V tom případě tady marníme čas," prohlásil a sáhl po kufříku. Já vyskočil taky, abych ho následoval.

"Prosím vás, Vaše ctihodnosti, abyste nás omluvil," řekl dále, "ale máme dost jiné práce." A vydali jsme se uličkou mezi lavicemi pryč.

"Jste omluveni," řekl soudce a vypadal velmi ztrápeně.

Chvatně jsme opustili soudní síň.

38 ODEMYKAL JSEM ZROVNA AUTO, KDYŽ VTOM MI V kapse začal vyvádět mobilní telefon. Byl to soudce DeOrio. Sotva jsem řekl "Ano, Ctihodnosti, budeme tam během pěti minut," Mordecai se začal smát. Trvalo nám to deset minut, jelikož jsme se zastavili v přízemí na záchodě, pak šli co noha nohu mine, dali přednost schodům a dopřáli DeOriovi dost času, aby mohl do žalovaných ještě chvíli bušit.

První, čeho jsem si všiml, sotva jsme vešli do soudní síně, bylo to, že si Jack Bolling, jeden z právníků společnosti RiverOaks, sundal sako, vyhrnul rukávy a držel si odstup od zástupců Drakea & Sweeneyho. Pochyboval jsem, že by je byl skutečně schopen profackovat, ale vypadal že na to má chuť a že by na to měl dost sil.

Zdálo se, že viníky čeká nepříjemný trest, o němž Mordecai snil. Zástupce RiverOaks zřejmě průběh jednání o dohodě žádoucím způsobem vyděsil. Výhrůžky, které tu zazněly, možná vedly k tomu, že se společnost rozhodla přispět na odškodné ze svých prostředků. Člověk totiž nikdy neví.

Vykašlal jsem se na místo pro porotu a posadil se vedle Mordecaie. Wilma Phelanová odešla.

"Už se nám to začíná rýsovat," oznámil soudce.

"A my zrovna uvažujeme o tom, že svoji nabídku stáhneme," oznámil Mordecai jedním ze svých výhrůžných zaržání. Nic takového jsme spolu nepřebírali a ani jednomu z přítomných právníků, o Jeho ctihodnosti ani nemluvě, taková možnost nepřišla na mysl. Podívali se po sobě a vypadali vyděšeně.

"Uklidněte se," zkusil to DeOrio.

"Myslíme to naprosto vážně, Ctihodnosti. Čím déle v této místnosti sedím, tím víc jsem přesvědčen, že tuhle parodii musí vyřešit porota. Pokud jde o pana Brocka, jeho bývalá firma může mávat spáchaným zločinem, jak se jí zachce, ale v podstatě o nic nejde. Spis dostali zpátky. Pan Brock má čistý trestní rejstřík. Jen Bůh ví, jak je náš systém zahlcený prodávací drog a vrahy. Když ho odsoudíte, budete každému jen pro smích. Do vězení zaručeně nepůjde. A pokud jde o stížnost advokátní komory - počkejme si, jak dopadne. Já podám stejnou stížnost na Bradena Chance a možná i na další právníky, kteří jsou do téhle záležitosti zapletení, takže to skončí starou známou plíchlou vzájemného očerňování." Mordecai ukázal na Arthura a pokračoval: "Vy jste šel za novináři, my jsme šli za novináři."

Právní poradně na 14. ulici mohlo být dokonale jedno, co se o ní píše v tisku. Jestli to nebylo jedno Gantrymu, nedával to najevo. I RiverOaks mohla dál vydělávat peníze bez ohledu na nepřízeň médií. Jenom Drake & Sweeney obchodovali se svou pověstí.

Mordecaiův útok přišel jako blesk z čistého nebe a všechny přítomné dokonale zaskočil.

"Skončil jste?" zeptal se DeOrio.

"Nejspíš ano."

"Výborně. Nabídka se zvyšuje na čtyři miliony."

"Když můžou zaplatit čtyři miliony, můžou docela jistě zaplatit i pět," poznamenal Mordecai a podíval se opět na pány od Drakea & Sweeneyho. "Tihle obžalovaní mají jen za uplynulý rok hrubý příjem téměř sedm set milionů dolarů."

Odměl se, aby nechal částku v prázdné soudní síni řádně vyznít. "Sedm set milionů jen za uplynulý rok," zopakoval. Pak ukázal na zástupce RiverOaks. "A tento obžalovaný vlastní nemovitosti v hodnotě tři sta padesát milionů dolarů. To chce porotu."

Když se zdálo, že mu konečně došla slova, DeOrio se zeptal: "Skončil jste?"

"Ne, pane," odpověděl Mordecai a zničehonic byl nápadně klidný. "Přistoupíme na dva miliony rovnou, milion na naše poplatky a milion pro dědice. Splácení tří milionů je možné rozdělit do následujících deseti let - to je tři sta tisíc ročně plus přiměřené úroky. Nepochybuji o tom, že tyto obžalovaní můžou postrádat tři sta tisíc ročně. Možná je to přiměřě zvýšit nájmy a hodinovou sazbu, ale oni jistě vědí, jak to zařídít."

Rozložené splácení se započítanými úroky jistě dávalo smysl. Dědicové byli nejistí a skutečnost, že většina z nich je dodnes neznámá, musela nutně vést k tomu, že na peníze bude bedlivě dozírat soud.

Mordecaiův poslední útok neměl daleko k dokonalosti. Skupině zastupující Drakea & Sweeneyho se zjevně ulevilo.

Ukázal jim, kudy z toho.

Jack Bolling se s nimi začal radit. Gantryho advokát to všechno sledoval a příčinlivě naslouchal, ale jinak se tvářil skoro stejně unuděně jako jeho klient.

"To jsme schopni zvládnout," oznámil Arthur. "Ale pokud jde o pana Brocka, nejsme ochotni ustoupit. Buď bude mít roční zákaz činnosti, nebo k dohodě nedojde."

Najednou jsem měl Arthura opět plné zuby. Byl jsem poslední pěšák, který jim zbýval na šachovnici, a oni byli ochotni vyždímat z toho ubožáka každou kapku krve, jen aby si zachovali tvář.

Jenže chudák Arthur nevyjednával z pozice síly. Byl v koncích a moc dobře to věděl.

"Proč vám na tom tak záleží?" zařval na něj Mordecai. "Pan Brock souhlasil s tím, že podstoupí obtíže spojené s pozastavením licence. Proč chcete, aby trpěl ještě dalších šest měsíců? To je absurdní!"

Oba zástupci společnosti RiverOaks už toho měli dost. Docela přirozeně se báli soudního přeličení, jelikož měli možnost tři hodiny sledovat, co Mordecai dokáže. Na světě nebylo síly, která by je přiměla přežít dva týdny soudního pojednávání. Zoufale vrtěli hlavami a usilovně si septem vyměňovali názory.

Dokonce i Tillman Gantry měl už plné zuby Arthurova handrkování. Dohoda je na spadnutí, tak to koukejte rychle vyřídit!

Vzápětí Mordecai zahřimal: "Copak na tom záleží?" A měl pravdu. Ono na tom opravdu nezáleželo, zvláště mně - obhájci chudých - to mohlo být dokonale jedno, vždyť můj plat, moje zaměstnání a moje postavení neměly, zaplat' bůh, nic společného s dočasným zákazem činnosti.

Vstal jsem a velmi zdvořile jsem řekl: "Vaše ctihodnosti, pojďme to nějak vyřešit. My jsme navrhovali šest měsíců, oni dvanáct. Pojďme se shodnout na devíti." Když jsem to říkal, díval jsem na Barryho Nuzza a on se na mě dokonce usmál.

Kdyby Arthur v tu chvíli otevřel ústa, asi by přes ně dostal. Všem se ulevilo, včetně DeOrii. "Tak to bychom měli," prohlásil a ani nečekal, až mu obžalování návrh schválí.

Jeho výkonná zřízenkyně se vrhla na klávesnici u počítače stojícího pod soudní stolicí a během několika minut zplodila jednostránkový zápis o dohodě. Rychle jsme ho podepsali a odešli.

V poradně nás nečekalo žádné šampaňské. Sofia makala jako vždycky. Abraham byl na jakési konferenci o bezdomovcích v New Yorku.

Jestli nějaká právní poradna dokázala spolknout pět set tisíc dolarů vydělaných na honorářích bez mrknutí oka, pak to byla poradna na Čtrnácté ulici. Mordecai chtěl pořídit nové telefony a počítače a taky možná nové topení. Většinu peněz ale nacpeme do banky, budeme vybírat úroky a čekat, až přijde další splátka. Byl to příjemný finanční polštář, který nám zajistí naše nuzné platy na pár let dopředu. Pokud Mordecai trápilo, že má dalších pět set tisíc poslat Cohenově nadaci, dokázal to umně skrýt. Mordecai se uměl netrápit věcmi, které nemohl změnit. Jeho stůl byl plný bitev, které je možné vyhrát.

Bude nám trvat nejméně devět měsíců, než dohodu týkající se Burtonových dotáhneme do konce, a na tom strávím většinu času já. Je třeba určit dědice, pak je najít, a až pochopí, že jde o peníze, nějak se s nimi dohodnout. Čeká mě řada komplikací. Například bude možná nutné exhumovat těla Kita Spiresa a tělička Temeka, Alonza a Danteho a provést rozbor DNK, aby bylo možné určit otcovství. Pokud byl Spirese jejich otcem, bude po dětech dědit, jelikož zemřely dřív než on. A protože on sám je dnes po smrti, jeho případ je také potřeba vyřešit a k tomu je nutné najít jeho dědice.

Nepříjemné obtíže bude působit Lontaeina matka a bratři. Určitě mají kontakty ven z vězení. Za pár let je pustí na podmínku a oni se budou vehementně domáhat svého podílu.

Pak šlo o dva projekty, na nichž měl zvláštní zájem Mordecai. Prvním byl program dobrovolníků z právnických firem, který poradna kdysi měla, ale pak ho musela opustit, když přišla o peníze z federálního rozpočtu. Když byl program na vrcholu, představoval stovku právníků pomáhajících několik hodin týdně bezdomovcům. Mordecai mě požádal, abych přemýšlel o oživení programu. Mně se ta myšlenka zamlouvala - můžeme pomoci více lidem a současně navázat víc kontaktů v advokátní komoře a rozšířit si základnu pro získávání peněz.

A to byl ten druhý projekt. Sofia ani Abraham nebyli příliš výkonní, pokud jde o tahání peněz z lidí. Mordecai by dokázal z člověka stáhnout košili, ale strašně nerad žebrol. Já byl mladý výkonný běloch, hvězda, která se může přimotat ke správným profesionálům a přesvědčit je, že by mohli posílat jednou ročně pravidelný příspěvek.

"Když to dobře naplánujeme, můžeme dostávat dvě stě tisíc ročně," prohlásil Mordecai.

"A co s nimi budeme dělat?"

"Najmeme pár koncipientů, pár sekretářek a možná ještě jednoho právníka." Sofia odešla a my seděli v hlavní místnosti a dívali se, jak se venku smráká. Mordecai začal snít. Stýskalo se mu po dnech, kdy do sebe v poradně vráželo sedm právníků. Každý den tam panoval zmatek, ale malá pouliční firma měla jistou váhu. Pomáhala tisícům bezdomovců.

Politici i byrokrati jí naslouchali. Byl to silný hlas, který zpravidla nešlo přeslechnout.

"Už pět let se naše situace jenom zhoršuje," řekl. "A naši lidé trpí. Tohle je jedinečná příležitost zvrátit vývoj."

A tenhle úkol připadl mně. Byl jsem nová krev, nový talent, který má poradnu postavit na nohy a dostat ji na vyšší úroveň. Já sem naženu desítky nových dobrovolníků. Já vytvořím mechanismus na sbírání peněz, abychom mohli mít specializované právníky na různé oblasti jako kdokoli jiný. Budeme se zvětšovat, nakonec jednou strháme prkna z oken nahoře a zaplníme budovu schopnými právníky.

Dokud tu jsme, je třeba, abychom chránili práva bezdomovců. A jejich hlas bude slyšet jedine naším prostřednictvím.

39 VPÁTEK, BRZO RÁNO, JSEM SEDEĚL ZA SVÝM stolem a spokojeně se věnoval své práci právníka alias sociálního pracovníka, když vtom se ve dveřích nečekaně objevila firma Drake & Sweeney zosobněná Arthurem Jacobsem. Radostně, ale taky obezřetně, jsem ho přivítal a usadil do jedné ze svých černých židlí. Nechtěl kávu. Přišel si jen popovídat.

Arthur měl starosti. Poslouchal jsem ho a byl jsem naprosto unesen.

Posledních několik týdnů představovalo nejtěžší období v celé jeho dosavadní kariéře - tedy za uplynulých šestapadesát let. Dohoda mu valnou úlevu nepřinesla. Firma byla po krátkém vybočení na krajnici opět na rovné silnici, ale Arthurovi se nějak nevracelo klidné spaní. Jeden z jeho společníků se dopustil ohavného činu, jenž přivodil řadě nevinných lidí smrt. Firma Drake & Sweeney navždy ponese odpovědnost za smrt Lontae a jejich čtyř dětí - bez ohledu na to, kolik peněz zaplatí za dohodu. A Arthur si nebyl jist, že se s tím vůbec někdy vyrovná.

Byl jsem příliš překvapen, než abych dokázal něco kloudného říct, a tak jsem jen naslouchal. Přál jsem si, aby to tak mohl slyšet Mordecai.

Arthura to trápilo a mně ho po dlouhé době bylo líto. Bylo mu osmdesát, už pár let uvažoval o důchodu, ale teď nevěděl, co si počít. Měl po krk shánění peněz.

"Už mi mnoho let nezbývá," připouštěl. Já měl spíš pocit, že Arthur se dožije mého pohřbu.

Naše poradna ho fascinovala a já mu vyprávěl, jak jsem na ni narazil. Jak dlouho už tady funguje? Vypτάval se. Kolik lidí tady pracuje? Odkud přicházejí finance? Jak máte zorganizovanou práci? Nabídl mi skulinu a já do ní vklouzl. Jelikož nemůžu nejbližších devět měsíců provozovat advokátní praxi, poradna se rozhodla, že bych měl připravit nový program pro dobrovolníky, do něhož zapojím právníky z velkých firem. A protože jeho firma je jedna z největších, uvažoval jsem o tom, že začnu u nich. Dobrovolníci budou pod mým dozorem pracovat jen pár hodin týdně, a přitom můžeme tímto způsobem pomoci tisícům bezdomovců.

Arthur podobné programy znal - alespoň z doslechu. Smutně ale přiznal, že sám nepracoval jako dobrovolník už nejmíň dvacet let. Když byl začínající asistent, bylo to běžné. Ještě jsem si to moc dobře pamatoval.

Ale ta myšlenka se mu zamlouvala. Abych pravdu řekl, čím víc jsme to rozebírali, tím víc se program rozrůstal. Po několika minutách už jsme otevřeně mluvili o tom, že bychom využívali čtyři sta právníků z washingtonské pobočky, aby několik hodin týdně pomáhali chudým. Zdálo se, že by to mohlo vyjít.

"Dokážete zvládnout čtyři sta právníků?" zeptal se.

"Ovšem," ujistil jsem ho, přestože jsem neměl ani tušení, jak se s takovým úkolem vyrovnat. Naštěstí mi to myslelo rychle. "Ale budu s tím potřebovat trochu pomoci," dodal jsem vzápětí.

"Jak pomoci?" chtěl vědět.

"Co kdyby Drake & Sweeney poskytli jednoho dobrovolníka na plný úvazek, který by právníky uvnitř firmy koordinoval? Takový člověk by těsně spolupracoval se mnou ve všech otázkách týkajících se právní ochrany bezdomovců. Půjde přece jenom o čtyři sta dobrovolníků, takže bychom upřímně řečeno potřebovali někoho na vaší straně ulice."

Přemýšlel o tom. Bylo to pro něj nové a znělo to dobře. Tlačil jsem dál.

"Já bych o vhodném člověku věděl," poznamenal jsem. "Ani to nemusí být advokát. Stačí dobrý koncipient."

"Kdo?" zeptal se.

"Říká vám něco jméno Hector Palma?"

"Už jsem to někde slyšel."

"Je teď v chicagské pobočce, ale původně pracoval ve Washingtonu. Sloužil pod Bradenem Chancem a ten ho vystrnadil."

Arthur přimhouřil oči a snažil se rozpomenout. Nemohl jsem tušit, kolik toho ví, ale pochyboval jsem, že by nejednal na rovinu. Zdálo se, že se mu tohle očist'ování duše náramně zamlouvá.

"Vystrnadil?"

"Jo, vystrnadil. Palma bydlel ještě před třemi týdny v Bethesdě, ale pak se náhle uprostřed noci přestěhoval.

Zničehonic ho přeložili do Chicaga. Věděl o tom vystěhování úplně všechno, a tak mám pocit, že se ho Chance pokusil ukrýt." Dával jsem si pozor. Nechtěl jsem porušit slib, že Hectora neprozradím.

Nebylo to nutné. Arthur jako obvykle četl mezi řádky.

"Je z Washingtonu?"

"Ano. A jeho manželka taky. Mají čtyři děti. Jsem si jist, že se moc rád vrátí."

"Bude ho bavit pomáhat bezdomovcům?" vypτάval se.

"Proč se nezeptáte přímo jeho?"

"Udělám to. Je to skvělý nápad."

Jestli Arthur chce, aby se Hector Palma vrátil do Washingtonu a zapojil se do pomoci bezdomovcům, jejíž význam firma náhle tak vášnivě prosazovala, bude mladík do týdne zpátky.

Program dostával zřetelnější obrysy přímo před očima. Každý advokát od Drakea & Sweeneyho bude mít za povinnost vyřídit jeden případ týdně. Mladší asistenti budou pod mým dozorem chodit do útulků, a jakmile dorazí nějaký případ do firmy, Hector ho přidělí nějakému dalšímu právníkovi. Vysvětloval jsem Arthurovi, že některé případy zaberou patnáct minut, jiné několik hodin měsíčně. Na tom nezáleží, mávl rukou.

Při představě, jak se najednou čtyři sta právníků od Drakea & Sweeneyho s vervou vrhne na obranu práv lidí z ulice, mi málem bylo líto všech politiků, úředníků i státních zaměstnanců.

Arthur u mě pobyl téměř dvě hodiny, a když si uvědomil, o kolik času mě připravil, omluvil se. Ale když odcházel, byl mnohem spokojenější. Vracel se do kanceláře s novým posláním, s novým smyslem života. Doprovodil jsem ho k autu a pak jsem půdál k Mordecaiovi, abych mu to sdělil.

Meganin strýc vlastnil dům na delawarském pobřeží poblíž ostrova Fenwick, na hranici s Marylandem. Popisovala mi to jako malebnou starobylou patrovou budovu s velikou verandou, která sahá málem až nad oceán, a se třemi ložnicemi. Prostě dokonalé místo, kam si člověk může vyrazit na víkend. Byla polovina března, pořád ještě byla pěkná zima, a tak můžeme sedět u krbu a číst si.

Megan nepatrně zdůraznila skutečnost, že jsou tam tři ložnice, aby dala najevo, že je tam dost místa a každý bude mít svoje soukromí a všechno může probíhat hladce. Věděla, že se stále ještě vzpomínám na prvního manželství a po dvou týdnech opatrného flirtování nám bylo oběma jasné, že to půjde pomalu. Ale zmínka o třech ložnicích měla ještě i jiný důvod.

Z Washingtonu jsme vyrazili v pátek odpoledne. Já řídil. Megan navigovala. A Ruby seděla vzadu, okusovala koláčky z ovesné mouky a měla oči navrch hlavy při představě, že stráví několik dní mimo město, daleko od ulic, na pláži, čistá a střízlivá.

Vydržela bez drogy už čtvrtě noc. Když k tomu přičteme tři noci s námi v Delaware, bude to dohromady dělat čtyři. V pondělí odpoledne ji odvezeme do Easterwoodu, do malého odvykacího střediska pro ženy kousek na východ od Capitolu. Mordecai tam na někoho mocně zatlačil a Ruby bude mít malý pokojík s teplou postelí jen pro sebe alespoň na devadesát dní.

Než jsme vyrazili z města, pořádně se u Naomi osprchovala a převlékla se do čistých šatů. Megan prohledala každý kousek jejího oblečení a tašku, jestli někde nenajde drogu. Nic nenašla. Bylo to sice narušení soukromí, ale při jednání s narkomany platí trochu jiná pravidla.

K domu jsme dorazili za soumraku. Megan tam jezdila tak jednou do roka. Klíč ležel vpředu pod rohožkou.

Já dostal pokoj dole, což Ruby trochu zarazilo. Zbýlé dvě ložnice byly nahoře a Megan chtěla mít Ruby během noci blízko sebe.

V sobotu přišel od moře studený, dotěrný déšť. Seděl jsem na přední verandě, mírně se pohupoval na houpačce a byl zabalený do tlusté deky. Poslouchal jsem, jak se pode mnou lámou vlny a byl pohroužen do myšlenek. Pak bouchly dveře, následovala je i síť proti hmyzu a k houpačce kráčela Megan. Nadzvedla deku a přitulila se ke mně. Pevně jsem ji stiskl - jinak by spadla na verandu.

Takové stisknutí může být moc příjemné.

"Co dělá naše klientka?" zeptal jsem se.

"Kouká na televizi."

Mohutný poryv větru nám vmetl déšť do tváří, a tak jsme se k sobě přitiskli ještě těsněji. Řetězy, na nichž visela houpačka hlasitě zavržaly, ale když jsme ji uklidnili, ztichly. Dívali jsme se, jak se nad mořskou hladinou ženou mraky.

Čas pro nás ztratil veškerý význam.

"Na co myslíš?" zeptala se tiše.

Na všechno a na nic. Byl jsem konečně daleko od města, a tak jsem se mohl poprvé ohlédnout a pokusit se přijít na to, jaký to všechno mělo smysl. Před dvaatřiceti dny jsem byl s někým ženatý, bydlel jsem v jiném bytě, pracoval v jiné firmě a ženu, kterou teď držím v náručí, jsem vůbec neznal. Jak je možné, že se život tak drasticky změnil za pouhý měsíc?

Neodvažoval jsem se myslet na budoucnost. Minulost ještě neskončila.

AUTOROVA POZNÁMKA

Před napsáním této knihy jsem se o bezdomovce moc nestaral. A rozhodně jsem neznal nikoho, kdo by s nimi pracoval. Ve Washingtonu jsem se vydal do Washingtonské právní poradny pro bezdomovce, kde jsem se seznámil s ředitelkou Patricií Fugereovou. Ona a její kolegové - Mary Ann Lubyová, Scott McNeilly a Melody Webb O'Sullivanová - mě uvedli do světa bezdomovců. Za pomoc a čas, který mi věnovali, jim patří můj dík.

Děkuji také Marii Foscarinisové z Národního právního centra pro bezdomovectví a chudobu, Wille Day Morrisové z Rachelina centra pro ženy, Mary Pepitové z Nové šance pro ženy a Bruceu Casinovi a Bruceu Sanfordovi z firmy Baker & Hostetler.

Will Denton opět přečetl rukopis a navrhl úpravy, aby byl obsah v souladu s platnými zákony. Jefferson Arrington mě provedl po městě. Jonathan Hamilton sbíral podklady. Děkuji vám.

A tobě, skutečný Mordecai Greene, patří tichá pocta za práci v první linii.

JOHN GRISHAM
ADVOKÁT CHUDÝCH

Z anglického originálu The Street Lawyer
(Doubleday, a division of Bantam Doubleday Dell
Publishing Group, Inc., New York 1998)
přeložil Jan Jirák
Redigovala Vlasta Kohoutová
Fotografie na obálce Jacek Kopalski
Obálku navrhla Viera Fabiánova
Technická redaktorka Helena Illíková
Vydalo nakladatelství Ikar Praha, spol. s r. o.,
ve spolupráci s Knižním klubem v roce 1998
jako svou 524. publikaci
Vydání první
Sazbu zhotovila Helena Lehejčková
Výtiskly Tlačiarne BB, spol. s r. o., Banská Bystrica
TS 13/34

ISBN 8072024043 (Ikar. Praha)
ISBN 8071768626 (Knižní klub. Praha)